

LEUVEN SCHOOL FOR MASS COMMUNICATION RESEARCH
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
PARKSTRAAT 45 (3603)
B-3000 LEUVEN

KATHOLIEKE
UNIVERSITEIT
LEUVEN

EEN ONDERZOEK NAAR DE INFORMATIEBEHOEFTE VAN KINDEREN, TIENERS EN JONGEREN

*Een onderzoek uitgevoerd in opdracht van het
Vlaams Informatiepunt Jeugd*

Marie-Lou De Clerck

Laura Vandenbosch

Michaël Opgenhaffen

Prof. Dr. Steven Eggermont

Inhoudsopgave

Lijst van tabellen	6
1. Voorwoord	7
2. Inleiding	8
3. Informatiebehoeften van kinderen, tieners en jongeren	10
3.1. De informatiesamenleving	10
3.2. Informatiebehoeften	10
3.2.1 Wat is een informatiebehoefte?	10
3.2.2. Wat is de oorzaak van een informatiebehoefte	10
3.2.3. Kunnen informatiebehoeften variëren?	11
3.3. De informatiebronnen	12
4. Een onderzoek naar informatiebehoeften van kinderen, tieners en jongeren	13
4.1. Uitgangspunt: user-centered en life-centered	13
4.2. Consequenties van het uitgangspunt voor het onderzoek	14
5. Kwantitatieve studie	16
5.1. Het onderzoeksinstrument	16
5.1.1. De informatiebehoeften	16
5.1.2. De informatiebronnen	18
5.1.3. De informatieproducten	18
5.1.4. De informatiemedi	19
5.1.5. De achtergrondkenmerken	19
5.2. De gegevensverzameling	20

5.3. Kinderen, 10-12 jarigen	22
5.3.1. Steekproefbeschrijving	22
5.3.2. De informatiebehoeften van kinderen	23
5.3.2.1. Waar maken kinderen zich het meeste zorgen over?	23
5.3.2.2. De zorgentema's	24
5.3.3. De informatiebronnen	43
5.3.3.1. De informatiebronnen waar kinderen de voorkeur aangeven wanneer ze zich zorgen maken	43
5.3.3.2. Significante verschillen naargelang geslacht	45
5.3.4. De informatieproducten	50
5.3.4.1. Welke informatieproducten kennen kinderen?	50
5.3.4.2. Verschillen kinderen significant in hun kennis van informatieproducten?	52
5.3.4.3. Zijn er significante verbanden tussen de zorgen van kinderen en hun kennis van informatieproducten?	53
5.3.5. De informatiemedia	58
5.3.5.1. Hoe benaderen kinderen informatiemedia?	58
5.3.5.2. Verschillen kinderen in hun benadering van kwaliteitscriteria?	61
5.4. Tieners, 12-18 jarigen	62
5.4.1. Steekproefbeschrijving	62
5.4.2. De informatiebehoeften van tieners	63
5.4.2.1. Waar maken tieners zich het meeste zorgen over?	63
5.4.2.2. De zorgentema's	66
5.4.3. De informatiebronnen	91
5.4.3.1. De informatiebronnen waar tieners de voorkeur aangeven wanneer ze zich zorgen maken	91
5.4.3.2. Significante verschillen naargelang geslacht	94
5.4.3.3. Significante verschillen naargelang studierichting	99
5.4.3.4. Significante verschillen naargelang studiejaar	105

5.4.4. De informatieproducten	112
5.4.4.1. Welke informatieproducten kennen tieners?	112
5.4.4.2. Verschillen tieners significant in hun kennis van informatieproducten?	113
5.4.4.3. Zijn er significante verbanden tussen de zorgen van tieners en hun kennis van informatieproducten?	115
5.4.5. De informatiemedi	120
5.4.5.1. Hoe benaderen tieners informatiemedi	120
5.4.5.2. Verschillen tieners in hun benadering van kwaliteitscriteria?	123
5.5. Jongeren, 18-25 jarigen	125
5.5.1. Steekproefbeschrijving	126
5.5.2. De informatiebehoefte van jongeren	126
5.5.2.1. Waar maken jongeren zich het meeste zorgen over?	126
5.5.2.2. De zorgentema's	129
5.5.3. De informatiebronnen	148
5.5.3.1. De informatiebronnen waar jongeren de voorkeur aangeven wanneer ze zich zorgen maken	148
5.5.3.2. Significante verschillen naargelang geslacht	150
5.5.3.3. Significante verschillen naargelang leeftijd	154
5.5.3.4. Significante verschillen naargelang werken of niet	157
5.5.3.5. Significante verschillen naargelang partner of niet	162
5.5.4. De informatieproducten	165
5.5.4.1. Welke informatieproducten kennen jongeren?	165
5.5.4.2. Verschillen jongeren significant in hun kennis van informatieproducten?	167
5.5.4.3. Zijn er significante verbanden tussen de zorgen van jongeren en hun kennis van informatieproducten?	168
5.5.5. De informatiemedi	173
5.5.5.1. Hoe benaderen jongeren informatiemedi	173
5.5.5.2. Verschillen jongeren in hun benadering van kwaliteitscriteria?	176

6. Kwalitatieve studie	177
6.1. Fase 1: kwalitatieve interviewstudie: focus groep interviews	177
6.1.1. Het onderzoeksinstrument	177
6.1.2. De gegevensverzameling	178
6.1.2.1. De deelnemers	178
6.1.2.2. De interviews	180
6.1.3. Resultaten	180
6.1.3.1. De zorgen van kinderen, tieners en jongeren	180
6.1.3.1.1. Welzijn	180
6.1.3.1.2. Vrije tijd	183
6.1.3.1.3 Geld en werk	184
6.2. Fase 2: kwalitatieve gebruiksstudie in laboratoriumsetting	185

7. Besluit en aanbevelingen

8. Literatuurlijst

9. Bijlagen

Lijst van tabellen

Tabel 1: De 10 belangrijkste zorgen van kinderen	23
Tabel 2: De 10 belangrijkste zorgen van kinderen naargelang geslacht	24
Tabel 3: De zorgentema's geordend naar de mate waarin kinderen er zich zorgen over maken	26
Tabel 4: Top 5 informatiebron naargelang zorgen	44
Tabel 5: Informatieproducten en frequentie kinderen, die ze kennen	50
Tabel 6: Informatiemedia volgens inhoud	59
Tabel 7: Informatiemedia volgens vorm	59
Tabel 8: De tien belangrijkste zorgen van tieners	64
Tabel 9: De tien belangrijkste zorgen tieners naargelang geslacht	64
Tabel 10: De tien belangrijkste zorgen van tieners naargelang studiejaar	65
Tabel 11: De tien belangrijkste zorgen van tieners naargelang studierichting	66
Tabel 12: Zorgentema's geordend naar de mate waarin tieners er zich zorgen over maken	67
Tabel 13: Top 5 informatiebron naargelang zorgen	93
Tabel 14: Informatieproducten en frequentie tieners, die ze kennen	112
Tabel 15: Informatiemedia volgens inhoud	121
Tabel 16: Informatiemedia volgens vorm	121
Tabel 17: De tien belangrijkste zorgen van jongeren	126
Tabel 18: De tien belangrijkste zorgen van jongeren naargelang geslacht	127
Tabel 19: De tien belangrijkste zorgen van jongeren naargelang werksituatie	128
Tabel 20: De tien belangrijkste zorgen van jongeren naargelang leeftijdsgroep	128
Tabel 21: De zorgentema's geordend naar de mate waarin jongeren er zich zorgen over maken	130
Tabel 22: Top 5 informatiebron naargelang zorgen	149
Tabel 23: Informatieproducten en frequentie jongeren, die ze kennen	166
Tabel 24: Informatiemedia volgens inhoud	174
Tabel 25: Informatiemedia volgens vorm	174

1. VOORWOORD

Dit rapport vormt de schriftelijke neerslag van een onderzoek dat werd uitgevoerd in opdracht van het Vlaams Informatiepunt Jeugd. Het is het eindresultaat van een samenwerking met een aantal mensen dankzij wiens medewerking en ondersteuning we het onderzoek tot een goed einde konden brengen.

In de eerste plaats willen we alle kinderen, tieners en jongeren bedanken die hun leefwereld even voor ons openstelden. Ze vormden voor ons een ongelooflijke bron van informatie. Zij bepaalden het welslagen van ons onderzoek.

Onze dank gaat ook uit naar alle scholen en organisaties die, ondanks hun 'overbevraging', zich toch bereid hebben gevonden mee te werken aan ons onderzoek. Zij vormden een belangrijke schakel in het welslagen van ons onderzoek.

De begeleidingsgroep en het Vlaams Informatiepunt Jeugd danken we voor hun onmisbare input en feedback tijdens de verschillende fasen van het project.

Onze bijzondere dank gaat tenslotte uit naar Laura Vandenbosch die achter de schermen een grote ondersteuning is geweest bij het realiseren van dit eindrapport.

2. INLEIDING

Het belang van onderzoek naar informatiebehoeften van de jeugd kan moeilijk worden overschat. Binnen de huidige informatiesamenleving worden kinderen, tieners en jongeren geconfronteerd met een groot informatieaanbod. Het is daarom belangrijk dat het informatieaanbod beschikbaar voor de jeugd uitgaat van hun eigen behoeften, interesses en vragen. Om zo goed mogelijk hierop in te spelen, moeten we dus eerst weten wat die behoeften, interesses en vragen van kinderen, tieners en jongeren zijn.

In opdracht van het Vlaams Informatiepunt Jeugd vzw werd daarom een onderzoek uitgevoerd naar de informatiebehoeften van kinderen, tieners en jongeren. Dit type van onderzoek is noodzakelijk voor een meer effectieve afstemming van de informatievoorziening op verwachtingen en eisen van kinderen, adolescenten, en jongvolwassenen. Voor kinderen, adolescenten en jongvolwassenen kan (een gebrek aan) informatie immers een rol spelen op het vlak van o.a. de school en het curriculum, de recreatieve voorkeuren, de persoonlijke ontwikkeling en zelfontplooiing, de beroeps carrière, de veiligheid en gezondheid, de (seksuele) relaties en het consumentengedrag.

De centrale doelstelling van dit onderzoek is dan ook het formuleren van een aantal aanbevelingen om te komen tot een meer effectieve afstemming van het informatieaanbod op de behoeften, interesses en vragen van kinderen, tieners en jongeren.

In de literatuurstudie proberen we een zicht te krijgen op wat "*informatiebehoeften*" nu precies zijn. We staan stil bij de vraag naar hun oorzaken en de vraag of informatiebehoeften kunnen variëren. Ook de vraag wat kinderen, tieners en jongeren doen als ze een informatiebehoefte ervaren, wordt gesteld. We gaan daarbij in op de informatiebronnen die ze raadplegen.

Voor dit onderzoek werd gekozen voor een *user-centered* en *life-centered* benadering. In hoofdstuk 4 motiveren we onze keuze voor dit onderzoeks aanpak en gaan we in op de consequenties die deze keuze heeft gehad voor ons onderzoek.

Ons onderzoek werd uitgevoerd in vier fasen waarbij de eerste twee fasen de kwantitatieve studie vormden en de laatste twee fasen de kwalitatieve studie.

De kwantitatieve studie omhelst twee schriftelijke surveys bij drie verschillende groepen namelijk kinderen, tieners en jongeren. Voor elke leeftijdsgroep staan vier kernconcepten centraal: de informatiebehoeften, de informatiebronnen, de informatieproducten en de informatiemedia. Per kernconcept worden een aantal onderzoeksvragen geformuleerd.

Voor de *informatiebehoeften* willen we hoofdzakelijk achterhalen wat de belangrijkste zorgen van kinderen, tieners en jongeren zijn. Verder onderzoeken we of kinderen, tieners en jongeren verschillen in hun zorgen en of er verbanden zijn met bepaalde variabelen.

Inzake de *informatiebronnen* willen we weten welke bronnen kinderen, tieners en jongeren raadplegen wanneer ze zich zorgen maken. Verder gaan we na of kinderen, tieners en jongeren verschillen in het raadplegen van bepaalde informatiebronnen.

Voor de *informatieproducten* willen we ten eerste een antwoord formuleren op de vraag welke informatieproducten kinderen, tieners en jongeren kennen. Vervolgens willen we ook nagaan of kinderen, tieners en jongeren verschillen in hun kennis van bepaalde informatieproducten en of er verbanden bestaan met hun zorgen.

Wat betreft de *informatiemedia* tenslotte, gaan we in op de vraag hoe kinderen, tieners en jongeren bepaalde informatiemedia benaderen. Een tweede vraag die we willen beantwoorden is of kinderen, tieners en jongeren verschillen in hun benadering van deze media.

De tweede fase van ons onderzoek, de kwalitatieve studie, omvat twee deelstudies. Deze kwalitatieve studies vormden een noodzakelijke aanvulling op de kwantitatieve studie om de statistische resultaten te kunnen interpreteren vanuit een daadwerkelijk user-centered en life-centered perspectief.

In de kwalitatieve interviewstudie wordt door middel van een aantal *focus group interviews* dieper ingegaan op de informatiebehoeften. In totaal werden 8 focus group interviews georganiseerd, 2 in de categorie kinderen, 2 in de categorie tieners, 2 in de categorie jongeren en 2 met kinderen, tiener en jongeren met een beperking. Tijdens deze interviews wordt ingegaan op de thema's welzijn, vrije tijd en bij de jongeren ook op het thema geld en werk. Voor het thema welzijn willen we in hoofdzaak achterhalen wie de belangrijkste vertrouwenspersonen zijn voor kinderen, tieners en jongeren als ze zich zorgen maken over welzijn en wat ze doen als ze zich zorgen maken over welzijn. Het thema vrije tijd focust op wat kinderen, tieners en jongeren doen in hun vrije tijd en op wat ze doen als ze informatie nodig hebben over vrije tijd. Voor het thema geld en werk willen we voornamelijk weten in welke mate jongeren bezig zijn met dit thema.

De tweede kwalitatieve deelstudie betreft een *gebruiksstudie in laboratoriumsetting*, waarvoor een aantal tieners werden geobserveerd tijdens hun daadwerkelijke raadpleging van het informatieaanbod. Door deze gedragsobservatie en monitoring van hun gebruikersstijl peilen we naar de gedrags-, cognitieve en affectieve aspecten van hun gebruik van bepaalde informatieproducten.

3. DE INFORMATIEBEHOEFTE VAN KINDEREN, TIENERS EN JONGEREN

3.1. De informatiesamenleving

De huidige samenleving staat bekend als een *information society* (Kirkwood & Price, 2005). In de 21^e eeuw groeien jongeren op in een mediarijke omgeving, waarin ze dagelijks worden geconfronteerd met een overvloed aan informatie (In Petto, 2003; Kirkwood & Price, 2005). Deze informatiesamenleving heeft bijgedragen tot de toenemende aandacht voor jeuginformatie sinds de jaren tachtig. Daarnaast zou ook in het maatschappelijk individualiseringsproces een oorzaak kunnen gevonden worden voor deze toenemende aandacht. Jeuginformatie speelt immers een belangrijke rol in de keuzes die jongeren moeten maken als gevolg van hun grotere zelfstandigheid (Custers & Mortelmans, 2006).

3.2. Informatiebehoeften

3.2.1. Wat is een informatiebehoefte?

Informatie correct definiëren, en vervolgens een passende definitie geven voor het begrip informatiebehoefte is problematisch (Shenton & Dixon, 2004, p.296.; Wilson, 1981, p.3).

In de literatuur vinden we verschillende definities terug. Terwijl sommige auteurs het concept "informatiebehoefte" omschrijven als *de perceptie dat een onzekerheid, een leemte, of een gebrek in kennis bestaat, een onvermogen om een bepaalde situatie te begrijpen* (Hjørland, 2002), definiëren anderen het als *een verlangen of een nood om kennis te verwerven om tegemoet te komen aan een doel, feiten, interpretaties, advies, meningen, of andere vormen van boodschappen met een betekenis* (Shenton & Dixon, 2003).

De moeilijkheid is echter dat de meeste definities steeds op één of meerdere dimensies wijzen zoals o.a. de oorzaak van een informatiebehoefte, of het type van informatiebehoefte (Shenton & Dixon, 2004).

3.2.2. Wat is de oorzaak van een informatiebehoefte?

Zorgen kunnen informatiebehoeften doen ontstaan en ze vergroten de drang naar informatie. Zorgen worden op hun beurt hoofdzakelijk veroorzaakt door *intolerantie van onzekere situaties*.

Het verkrijgen van informatie neemt bepaalde zorgen weg, waardoor onzekerheid vermindert. (Ladouceur, Gosselin, & Dugas, 1999). Gezien enerzijds intolerantie voor onzekerheid één van de hoofddeterminanten van zorgen is en anderzijds informatie een verandering kan veroorzaken in het niveau van zekerheid (Krikelas, 1983), wordt er verondersteld dat informatie een oplossing is voor zorgen.

3.2.3. Kunnen informatiebehoeften variëren?

Om informatiebehoeften te kunnen bestuderen, is onderzoek in een bredere context noodzakelijk (Itoga, 1992; Taylor, 1986; Krikelas, 1983). Dit betekent dat er moet rekening gehouden worden met een aantal variabelen zoals *geslacht*, *sociale leefwereld*, *leeftijd* en *ontwikkelingsperiode*.

In navolging van onderzoek over zorgen kan verwacht worden dat informatiebehoeften verschillen naargelang het geslacht. Meisjes zouden andere informatiebehoeften dan jongens hebben en dit zou samenhangen met de verschillende zorgen van jongens en meisjes (Van der Linden, Van Erwin, & Harry, 1994). Bovendien zouden jongens en meisjes ook verschillen in de hoeveelheid zorgen die ze zich maken (Gillies, 1989; Sahin & Sahin, 1995). Op basis van onderzoek kan worden verondersteld dat meisjes zich in het algemeen meer zorgen maken dan jongens (Sahin & Sahin, 1995). De reden hiervoor zou te maken hebben met de grotere ervaring die meisjes hebben met problemen (Porteous, 1979).

Ook de sociale leefwereld van de jongere kan een invloed uitoefenen op de onderwerpen waarover deze informatie wenst. Zo kunnen jongeren verschillen in hun informatiebehoeften naargelang hun thuissituatie. Traditioneel bestond het gezin uit de kinderen en de biologisch, getrouwde ouders. Daarnaast hebben zich echter ook andere type gezinsstructuren ontwikkeld. Zo is het samenwonen van de ouders zonder getrouwd te zijn één van de nieuwe gezinsstructuren van de 21ste eeuw. Verder waren gescheiden ouders vroeger nog de uitzondering, maar in een samenleving waarbij één vijfde van de personen onder de 18 jaar de ouders uit elkaar heeft zien gaan, is dit geen uitzondering meer (Vlaamse gemeenschap, 2006, p.47). Deze verschillende gezinssamenstellingen geven mogelijk aanleiding tot verschillende informatiebehoeften. Het hebben van een lief/partner kan eveneens aanleiding geven tot het ontwikkelen van verschillende informatiebehoeften. Tijdens bepaalde leeftijdsperiodes kan het hebben van een lief nieuwe vragen teweeg brengen over bijvoorbeeld seksualiteit en relaties. Maar ook de vrijgezellen kunnen zich vragen stellen over relaties zoals bijvoorbeeld over het vinden van een lief. Hoe ouder jongeren worden, hoe belangrijker het vinden van een partner zal worden (Arnett, 2000). Overigens is het mogelijk dat het al dan niet hebben van een lief een invloed uitoefent op andere informatiebehoeften zoals deze over lichaam en uiterlijk.

Tenslotte blijkt ook leeftijd een belangrijke variabele te zijn in onderzoek naar informatiebehoeften. Naargelang zijn/haar leeftijd zal een persoon meer of minder belang hechten aan bepaalde zaken en zal deze meer of minder nood hebben aan informatie over bepaalde onderwerpen. Zo zal een tiener (12-18 jaar) zich vragen stellen over de ontwikkeling van zijn lichaam en het onafhankelijk worden van de ouders (De Wit, e.a., 2004). Voor jongeren (18-25 jaar) zijn dit daarentegen verouderde informatiebehoeften waarop zij grotendeels een antwoord hebben gevonden. Belangrijke informatiebehoeften tijdens deze periode handelen eerder over de voorbereiding op het naderende volwassen leven zoals het vormen van een gezin (De Wit, e.a., 2004; Arnett, 2000; Quiart, 2004).

3.3. De informatiebronnen

Bij het zoeken naar informatie raadplegen jongeren informatiebronnen (Shenton, & Dixon, 2003). 'In Petto', de Vlaamse Jeugddienst voor Informatie en Preventie, beschrijft jongereninformatie als volgt: "Jongereninformatie is informatie die op de leefwereld van jongeren betrekking heeft en die hun een kwaliteitsvol overzicht geeft van de verschillende mogelijkheden en kansen. Het gaat uit van de eigen behoeften, interesses en vragen van jongeren zelf en is zo cliëntgeoriënteerd. Om zo goed mogelijk in te spelen op de behoeften, interesses en vragen moet het aanbod zo divers mogelijk gehanteerd worden en in de eerste plaats inspelen op de scharniermomenten in het leven van jonge mensen." In deze definitie onderstreept In Petto het belang van de diversiteit van kwaliteitsvolle en cliëntgeoriënteerde informatie, die op scharniermomenten beschikbaar is voor jongeren bij bepaalde informatiebronnen (In Petto, 2003).

Toch zullen jongeren ook informatie halen uit bronnen die niet aangepast zijn aan hun leeftijdsgebonden behoeften. Verder biedt de huidige samenleving een veelzijdig aanbod van informatiebronnen aan, zodat jongeren meestal de keuze hebben om de bronnen te kiezen die het best aan hun informatiebehoeften tegemoet komen (Custers, & Mortelmans, 2006). De keuze om een bepaalde informatiebron te gebruiken zal naast de informatiebehoefte eveneens afhangen van de beschikbaarheid van bepaalde bronnen (Wilson, 1981; Shenton, & Dixon, 2004).

Personen als informatiebron is in onderzoek meermaals aangehaald als de meest gebruikte en de meest succesvolle methode om informatie te verzamelen (Shenton & Dixon, 2003; Custers & Mortelmans, 2006; Van der Linden e.a., 1994). Personen zijn immers een erg 'beschikbare' informatiebron, er is een geringe inspanning vereist om iets te vragen. Vanwege deze beschikbaarheid zijn personen een populaire informatiebron voor jongeren (Shenton, & Dixon, 2003). Personen kunnen worden ingedeeld in toegankelijke personen (personen die vaak in de buurt zijn zoals ouders, broers en zussen), personen in vergelijkbare posities (zoals vrienden) en experts (personen die gespecialiseerde kennis hebben over bepaalde onderwerpen, bijvoorbeeld leerkrachten) (Shenton, & Dixon, 2003). Van deze personen zouden familie en vrienden de favoriete menselijke informatiebron zijn gezien ze makkelijk te bereiken zijn (Agosto, & Hughes-Hassell, 2005).

Jongeren raadplegen naast personen echter ook andere bronnen om aan hun informatiebehoeften tegemoet te komen. Deze bronnen kunnen zijn: schriftelijke media (folders, brochures, kranten, tijdschriften, affiches, boeken), radio, televisie, het internet, informatiecentra en organisaties

4. EEN ONDERZOEK NAAR DE INFORMATIEBEHOEFTE VAN KINDEREN, TIENERS EN JONGEREN

4.1. Uitgangspunt: *user-centered* en *life-centered*

Voor dit project werd gekozen voor een diepgaande onderzoeksanpak waarin verschillende deelstudies en methoden werden gecombineerd. Concreet betekende dit dat het project werd uitgevoerd in vier fasen:

1. Een eerste schriftelijke bevraging met klemtoon op een ongestuurde peiling naar informatiebehoeften.
2. Een tweede schriftelijke bevraging met klemtoon op een peiling naar het informatiegebruik en de beoordeling van het informatieaanbod.
3. Een kwalitatieve interviewstudie.
4. Een kwalitatieve gebruiksstudie in laboratoriumsetting.

Deze fasering en de concrete invulling ervan zijn geïnspireerd op een specifiek perspectief binnen het informatieonderzoek. Dit perspectief neemt afstand van een louter theoretische invulling van het concept "informatiebehoefte" die gebaseerd is op de veronderstelling dat elke persoon, die een deficiëntie gewaarwordt in zijn actuele kennis, een onmiskenbare drijfveer zal ondervinden om het huidige kennisniveau te verhogen en informatie te gaan opzoeken. Onderzoek heeft er echter op gewezen dat dit perspectief voorbijgaat aan een aantal vaststellingen. Zo is gebleken (1) dat de informatie vaak reeds voorhanden is bij het individu, maar niettemin als onbevredigend wordt beschouwd, (2) dat de informatie vaak niet actief gezocht dient te worden, maar het individu deze onopzettelijk aantreft, (3) dat bepaalde informatiebehoeften wel bestaan, maar niet als dusdanig worden aanvoeld, (4) en dat bepaalde informatiebehoeften om diverse redenen worden genegeerd door het individu en dus niet geïnterpreteerd mogen worden als een activerende informatiebehoefte. (5) Bovendien beklemtoont dit perspectief op het concept "informatiebehoefte" de noodzaak aan informatie en is het gericht op zgn. essentiële informatie, waardoor concepten als "informatiewensen" en minder essentiële maar "verlangde informatie" onterecht worden veronachtzaamd. Eerder dan een louter theoretische invulling van het concept "informatiebehoefte", legt het door ons gehanteerd perspectief de nadruk op een meer op empirie gebaseerde invulling.

Deze vaststellingen hebben twee belangrijke consequenties gehad voor ons onderzoeksanpak. Ten eerste hebben we gekozen voor een **user-centered approach** in tegenstelling tot een information-centered benadering. Een informatiebehoefte leidt niet altijd tot actief zoeken naar informatie (Shenton & Dixon, 2004; Krikelas, 1983). De literatuur onderscheidt daarom twee types van informatiebehoeften: de latente en de manifeste informatiebehoeften (Shenton, & Dixon, 2004; Krikelas, 1983). Of een informatiebehoefte latent of manifest is, hangt af van de mate waarin de persoon actie onderneemt om informatie te zoeken en de mate waarin de persoon deze behoefte uitdrukt (Shenton & Dixon, 2004). Zo zullen onderzoekers, die informatiebehoeften proberen te

identificeren aan de hand van informatiebronnen, enkel de manifeste informatiebehoeften kunnen blootleggen. Een empirische meting van het informatiezoekgedrag van jongeren en hun gebruik van bronnen en kanalen kam immers niet beschouwd worden als een beschrijving van de daadwerkelijke informatiebehoeften. Het externe gedrag van jongeren kan enkel geïnterpreteerd worden als een expressie van bepaalde informatiebehoeften en als uiting van gebruikte zoekmethoden en – strategieën. Een valide inzicht in de informatiebehoeften zelf vereist een specifieke, daarvoor uitgewerkte meting die de klemtoon legt op de cognities, attitudes, emoties en inschattingen van het individu. Onderzoek naar informatiebehoeften moet zich dus minder richten op de informatiesystemen (information-centered benadering) en meer op de gebruikers (user-centered benadering).

Ten tweede hanteerden we voor deze studie een **life-centered approach**. Een informatiebehoefte is geen manifest, onbetwistbaar en noodzakelijk bewust gegeven dat kan begrepen worden buiten de feitelijke context van het individu. Informatiebehoeften dienen bestudeerd te worden met aandacht voor de situationele achtergrond en voor de particuliere percepties en cognities van de populatie.

4.2. Consequenties van het uitgangspunt voor het onderzoekopzet

De keuze voor een user- en life-centered approach betekende voor onze studie het volgende:

a. Tweefasige survey

Het user-centered en life-centered perspectief vereiste dat de schriftelijke bevraging van de jongeren in twee fasen gebeurde. In de context van jongeren heeft het woord ‘informatie’ een specifieke connotatie en hebben bepaalde informatiebronnen een specifiek imago. Buitenlands onderzoek heeft bijvoorbeeld aangetoond dat het woord ‘informatie’ moeilijk wordt losgekoppeld van de schoolse context, en dat vragen over informatie bijgevolg eng worden geïnterpreteerd. Bovendien blijkt dat jongeren vragen over informatiebehoeften beperken en dikwijls ook sociaal wenselijk interpreteren wanneer in hetzelfde onderzoek verwezen wordt naar concrete issues en welbepaalde informatiebronnen of –kanalen. Precies omdat ‘informatie’ en ‘informatiebehoeften’ een interpretatief karakter hebben, blijkt het m.a.w. noodzakelijk om de metingen omzichtig aan te pakken. Concreet heeft voorgaand onderzoek aangegeven dat een open, onbevangen meting van informatiebehoeften niet in één studie gecombineerd kan worden met een peiling naar bijvoorbeeld het gebruik van bepaalde informatiekkanalen. Daarom verliep de schriftelijke bevraging in twee fasen. De eerste fase behelsde een open, zo min mogelijk sturende meting van informatiebehoeften. Minimum een week na de eerste bevraging vond de tweede fase plaats waarbij gepeild werd naar het informatiegebruik van jongeren en naar de kwaliteitsbeoordeling ervan.

b. Bijzondere operationalisering van de kernconcepten

Een user-centered en life-centered aanpak vereist een bedachtzame operationalisering van de te meten concepten. Dit geldt a fortiori voor een surveyonderzoek; vanuit de grondstelling dat informatiebehoeften particulier ingevuld en uitdrukkelijk contextueel gesitueerd zijn, wordt

aangenomen dat informatieonderzoek zich doorgaans het best bedient van kwalitatieve onderzoeksmethoden. Kwantitatieve surveymethoden zijn erg uitzonderlijk in een informatiebehoefte studie. De survey die voor ons project werd uitgevoerd hield daarom rekening met de interpretatieve, kwalitatieve aard van het thema en heeft deze proberen te vertalen naar een meetbare context.

c. Dubbele kwalitatieve studie

Om de statistische analyses te kunnen sturen en de statistische resultaten te kunnen interpreteren vanuit een daadwerkelijk user-centered en life-centered perspectief werd het onderzoek aangevuld met een kwalitatieve deelstudie. Ten eerste werden een aantal focus group interviews uitgevoerd, die dieper ingaan op de informatiebehoefte en verder peilen naar de evaluatie van het informatieaanbod. In tweede instantie werd de surveystudie naar de gepercipieerde kwaliteit van het informatieaanbod aangevuld met een gebruiksstudie in een laboratoriumsetting. Deze vorm van onderzoek is bij uitstek user-centered, omdat het de gebruiker observeert tijdens zijn daadwerkelijke raadpleging van het informatieaanbod.

d. Bijzondere aandacht voor diverse achtergrondkenmerken

Informatieonderzoek heeft steeds opnieuw het belang aangetoond van cognitieve, emotionele, culturele, en situationele factoren, van persoonlijke karakteristieken, van lifestyles, en van omgevingsnetwerken. Voldoende rekening houden met dergelijke aspecten is typisch voor het perspectief dat in deze studie wordt gevolgd. Onze studie schenkt daarom in het bijzonder aandacht aan de socio-economische, etnisch-culturele en ontwikkelingsachtergrond.

5. KWANTITATIEVE STUDIE

Zoals al aangegeven, bestonden de eerste twee fasen van onze studie uit een schriftelijke bevraging van de jongeren. Terwijl in een eerste schriftelijke bevraging de klemtoon lag op een ongestuurde peiling naar informatiebehoeften, focuste de tweede schriftelijke bevraging eerder op het informatiegebruik en de beoordeling van het informatieaanbod.

5.1. Het onderzoeksinstrument

Gezien de steekproef van 10-12 jarigen en de steekproef van 12-18 jarigen getrokken werden uit scholen, werd er geopteerd voor een *schriftelijke vragenlijst* als onderzoeksinstrument. Deze kwantitatieve methode laat toe om op een effectieve en efficiënte wijze een groot aantal respondenten te bevragen binnen een relatief korte tijd. Voor de steekproef van 18-25 jarigen werd eerder geopteerd voor een *websurvey* als onderzoeksinstrument. Gezien de kenmerken van deze jongerenpopulatie en het ontbreken van de schoolcontext, leek ons het websurvey de meest geschikte methode om deze jongeren te bereiken. Net als een schriftelijke vragenlijst heeft een websurvey bovendien als voordeel dat op een kortere tijd veel data kunnen verzameld worden.

Samengenomen operationaliseren de vragenlijsten en de websurveys 4 clusters van concepten:

1. **de informatiebehoeften**
2. **de informatiebronnen**
3. **de informatieproducten**
4. **de informatiemedi**

5.1.1 De informatiebehoeften

Zoals al aangegeven, vereist een user- en life-centered aanpak een doordachte operationalisering van de kernconcepten. Daarom werd bij de meting van de informatiebehoeften uitgegaan van een peiling naar de zgn. *life concerns* of "**levenszorgen**" van de jongeren. Concreet betekent dit dat de informatiebehoeften via het concept "zorgen" bevraagd werden. Dit is een minder abstract begrip en zou indirect kunnen peilen naar de informatiebehoeften van de jongeren. Door het bevragen van de informatiebehoeften via het concept zorgen willen we een zicht krijgen op hoe kinderen, tieners en jongeren zorgen over allerhande domeinen van het leven aanvoelen en hoe ze ermee omgaan.

Gezien onze keuze om de informatiebehoeften van de jongeren te bevragen door middel van het concept zorgen, zullen we in het vervolg van het rapport eerder spreken over "zorgen" dan over "informatiebehoeften".

Daar er in de literatuur verscheidene gestandaardiseerde zorgenschaal bestaan die elk een ander type van zorgen benadrukken, werd ervoor gekozen een eigen schaal op te stellen om een vollediger beeld te krijgen op de zorgen van jongeren. De door ons opgestelde zorgenschaal ging de *frequentie zorgen* bij jongeren na. De schaal bevatte vragen zoals 'hoe vaak maak jij je zorgen over of je wel genoeg vrienden hebt' en 'hoe vaak maak jij je zorgen over problemen thuis'. De jongeren moesten per zorg aangeven in welke mate zij zich er zorgen om maken: nooit – soms eens – ongeveer 1 keer per maand - ongeveer 1 keer per week – ongeveer elke dag.

De zorgenmeting werd aangevuld met een open vraag naar *de zorg waarover jongeren zich op dat moment het meeste zorgen om maakten*.

Naast de frequentie zorgen werd ook *de algemene bezorgdheid* van de jongeren gemeten. In de literatuur wordt namelijk gesuggereerd dat de mate waarin iemand over het algemeen bezorgd is samenhangt met de nood aan informatie: hoe groter deze algemene bezorgdheid, hoe meer nood aan informatie deze persoon zou hebben. De algemene bezorgdheid van de jongeren werd gemeten door middel van de Penn State Worry schaal (Chorpita, Tracey, Brown, Collica, & Barlow, 1997). Het gaat om een schaal waarbij 14 uitspraken peilen naar de mate waarin men zich over het algemeen zorgen maakt. De jongeren moesten aanduiden in welke mate uitspraken zoals 'mijn zorgen hinderen mij echt' en 'ik maak me zorgen om vele dingen' op hen van toepassing zijn: klopt altijd, klopt, klopt niet, klopt nooit. Elke uitspraak werd gescoord van 1 tot 4, en de som van alle uitspraken leidde tot een totale score die gebruikt werd voor het evalueren van de algemene mate waarin jongeren bezorgd zijn. Hoe hoger een jongere scoorde, hoe lager zijn algemene bezorgdheid.

Ten slotte werd ook gepeild naar *de intolerantie van onzekerheid* van de jongeren. Dit gebeurde aan de hand van de IUS schaal, die 12 items bevat. Deze schaal meet de intolerantie van onzekerheid, een cognitief proces dat wordt geassocieerd met het zich maken van zorgen. Intolerantie van onzekerheid is een kerncomponent van zich zorgen maken. Het betreft het niet verdragen van het besef dat negatieve gebeurtenissen kunnen voorvallen en dat er geen definitieve manier is om deze gebeurtenissen te voorspellen. Hoe tolerant een persoon is t.o.v. onzekerheid zal impact hebben op hoe vaak deze zich zorgen maakt. (Carleton, Norton, & Asmundson, 2007). De schaal bestaat uit 12 vragen die peilen naar de reacties van jongeren op onzekerheid, ambigue situaties en de toekomst. De jongeren dienden te beoordelen in welke mate uitspraken zoals 'ik verdraag het niet verrast te worden' en 'ik ontvlucht alle onzekere situaties' op hen van toepassing zijn. Ze konden antwoorden met: klopt helemaal, klopt, klopt soms wel en soms niet, klopt niet, klopt helemaal niet.

5.1.2. De informatiebronnen

De informatiebronnen, die jongeren raadplegen bij het zoeken naar informatie, werden onderzocht op basis van vragen over hun zoekgedrag en de geraadpleegde informatiebronnen. Er werden twee vragen opgenomen over het gedrag van de jongeren wanneer ze zich zorgen maken en de informatiebronnen waar ze voorkeur aan geven wanneer ze zich zorgen maken.

Ten eerste werd er gepeild naar hoe de respondent omgaat met zijn zorgen via de vraag: *stel dat je je zorgen maakt over iets, wat zou je dan doen?*. Hierop konden de jongeren antwoorden met: je praat er met niemand over en houdt het voor jezelf; je probeert er zelf voor te zorgen dat je zorgen verdwijnen; je zoekt een antwoord op de vragen die je over je zorgen hebt; je doet iets anders.

Om een zicht te krijgen op de informatiebronnen waar jongeren de voorkeur aan geven naargelang een bepaalde zorg, werd aan de jongeren de volgende vraag gesteld: *stel dat je je zorgen maakt over iets dat te maken heeft met (thema), waar zou je een antwoord zoeken?*. Deze vraag werd gesteld over volgende thema's: relaties met andere mensen, jezelf, godsdienst, familie, school, gezondheid en uiterlijk, geld en werk, huwelijk en seksuele relaties, toekomstige studies en beroep (enkel van toepassing voor de kinderen & tieners), toekomst, verkeer en vervoer, maatschappij en de wereld, chatten en internet. Deze zorgen zijn gebaseerd op de schalen van Brown, Teufel, Birch, & Kancherla (2006). De jongeren konden volgende informatiebronnen aanduiden: nergens, je zoekt er geen antwoord op; bij je vader of je moeder; op school; bij iemand die in de bibliotheek werkt; door te bellen naar iemand; bij de leider van de jeugdbeweging; bij iemand die in de winkel werkt; op de verpakking van een product; bij een vriend/vriendin; bij de dokter; in de bibliotheek; in een tijdschrift; in een telefoonboek; op de televisie; in een boek; bij iemand van je familie; bij je broer of zus; bij een leerkracht; bij je sportleraar; in schoolmateriaal; op internet; op de radio; bij een organisatie en in de krant.

5.1.3. De informatieproducten

Wat betreft de informatieproducten wilden we in de eerste plaats de kennis van jongeren over bepaalde informatieproducten nagaan. Hiertoe werd gebaseerd op de databank van jeugdinformatieproducten die te raadplegen is op de website van het Vlaams Informatiepunt Jeugd en op de studie gerapporteerd door K.Custers & D. Mortelmans (2006), twee lijsten samengesteld van verschillende (jeugd)informatieproducten – schriftelijke, audiovisuele (infolijnen) en elektronische (websites) producten – alsook (jeugd)informatiediensten. Voor de eenduidigheid van het rapport zullen we verder spreken van informatieproducten als overkoepelende term voor zowel schriftelijke, audiovisuele en elektronische informatieproducten alsook informatiecentra en organisaties die informatieproducten verspreiden.

Bij de eerste lijst van informatieproducten werd gepeild naar de kennis, het gebruik en de kwaliteitsbeoordeling van bepaalde informatieproducten door de jongeren. Voor elk informatieproduct moesten jongeren in de eerste plaats aangeven of ze het kennen. Indien ja, werd gepeild naar hun gebruik (frequentie en reden van gebruik) van het product en hun kwaliteitsbeoordeling ervan via een 10-puntenschaal.

Daar het onmogelijk was alle producten op deze manier te bevragen, werd op het einde van de vragenlijst een tweede lijst van informatieproducten opgenomen waarbij de jongeren aan de hand van een '*ken je het*' – vraag aangaven of ze een product al dan niet kennen.

5.1.4. De informatiemedia

Inzake de informatiemedia werd gepeild naar hoe jongeren bepaalde informatiemedia beoordelen op hun kwaliteit. Dit concept omvat dimensies als de gepercipieerde afstemming van het aanbod op de informatienoden, de adequaatheid van de gekozen dragers, de waardering van de informatiestructuur en de toon en de stijl, de bereikbaarheid van de informatie, en de algemene voorkeuren voor bepaalde informatiedragers en communicatiestijlen.

De jongeren werden gevraagd de kwaliteit volgende informatiemedia te beoordelen: een informatiefolder, een tijdschrift, een affiche, een boek, een krant, een website, een tv-programma, een radioprogramma, een organisatie. Elk product werd beoordeeld op basis van volgende criteria: objectiviteit, relevantie, op maat gesneden (taalgebruik, vormgeving), toegankelijkheid (inhoudelijk & vormgeving) en jongerenparticipatie.

5.1.5. De achtergrondkenmerken

Naast de vier kernconcepten werden de demografische, socio-economische, etnisch-culturele en ontwikkelingsachtergrond alsook de familiale en sociale omgeving van de respondenten bevraagd. Zoals eerder aangegeven hangt de bijzondere aandacht hiervoor samen met de keuze voor een user- en life-centered onderzoeksperspectief.

Wat betreft de *demografische kenmerken* van de jongeren werd gevraagd naar hun geslacht en leeftijd.

Om een zicht te hebben op *de socio-economische achtergrond* van de jongeren werd gepeild naar hun scholingsniveau (percentage behaald op laatste rapport; schooljaren gedubbeld; studiejaar en – richting), thuiskenmerken als het hoogst behaald diploma van de ouders, de gezinssamenstelling en indien van toepassing hun werksituatie.

De etnisch-culturele afkomst werd geïndiceerd aan de hand van de afkomst van de respondent en van elke ouder.

Aan de hand van een vraag naar hun toekomstaspiraties werd gepeild naar de *ontwikkelsachtergrond* van de jongeren. De jongeren moesten aangeven in welke mate ze al hadden nagedacht over een aantal toekomstplannen zoals wat ze zullen doen na hun studies en of ze later kinderen willen.

Tenslotte werd ook gepeild naar de *familiale en sociale omgeving* van de jongeren. Voor de familiale omgeving werd gevraagd naar de band, die jongeren hebben met hun broers/zussen en met hun ouders. Deze band kon heel goed, goed, slecht of niet aanwezig zijn. Om een zicht te hebben op hun sociale omgeving werd aan de jongeren gevraagd of ze al dan niet een lief/partner hebben, hoeveel vrienden ze hebben en hoe ze de kwaliteit van hun vriendschappen beoordelen.

5.2. De gegevensverzameling

Voor de steekproef van 12-18 jarigen werd gebruik gemaakt van een schoolgebaseerde clustersteekproef. Een aantal secundaire scholen werd op zo'n manier geselecteerd dat representativiteit werd gegarandeerd van de hoofdrichtingen in het Vlaamse onderwijsbestel (ASO, TSO, BSO). Binnen de geselecteerde scholen werden klassen uit het 1^e jaar (met een verzekerde aanwezigheid van zgn. b-klassen), het 3^e jaar en het 5^e jaar gekozen, en vervolgens bevraagd. Er werd gestreefd naar een steekproef van 600 leerlingen, verspreid over de drie gekozen jaren.

In de geografische omgeving van de geselecteerde secundaire scholen werden basisscholen geselecteerd. Uit die scholen werden klassen van het 5^e en 6^e studiejaar in de steekproef van 10-12 jarigen opgenomen. Er werd gestreefd naar een steekproef van 200 leerlingen in de twee afsluitende jaren van het basisonderwijs.

Voor het onderzoek in het basis- en secundair onderwijs werden de jongeren tijdens de schooluren gevraagd de vragenlijsten in te vullen. Dit gebeurde in klasverband en steeds onder begeleiding van een onderzoeksassistent, zodat, indien nodig verduidelijking kon worden verschaft. Telkens werd twee maal een vragenlijst afgenomen. De periode tussen de afname van de vragenlijsten was minimum een week.

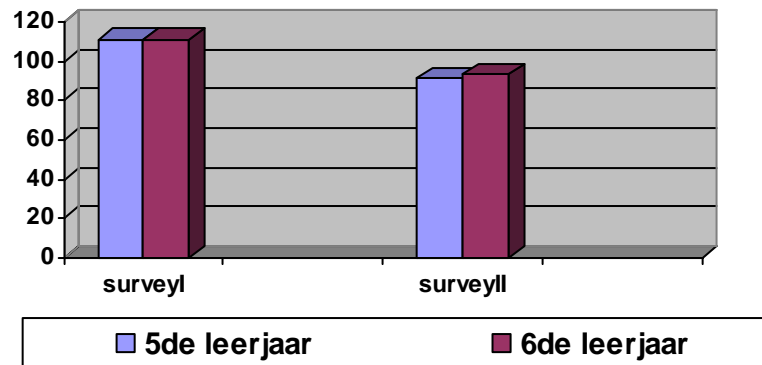
Eerdere studies hebben aangetoond dat respondenten uit de leeftijdscategorie van 18 tot 25 jaar die niet ingeschreven zijn in het hoger onderwijs om diverse redenen uitzonderlijk moeilijk te bereiken zijn. Een sociaal representatieve steekproef van die leeftijdscategorie is enkel met enorme middelen samen te stellen. Daarom werd voor dit project geopteerd voor een pragmatisch alternatief. Bij de vragenlijst voor de jongeren uit het basis- en secundair onderwijs werd een formulier bijgevoegd met de vraag of ze een broer of zus hebben in de leeftijdscategorie van 18-25 jarigen. Indien dit het geval was, konden ze e-mailadressen van hun broers en/of zussen geven. Er werd dan een oproep verstuurd naar de e-mailadressen die op deze manier werden verzameld. Deze oproep werd tevens

verspreid via de kanalen van de leden van de begeleidingsgroep van het onderzoeksproject. Jongeren, die bereid waren deel te nemen, dienden twee websurveys in te vullen. Minimum een week na het invullen van de eerste websurvey kregen de jongeren de toegang tot de tweede websurvey. Op deze manier werd gestreefd naar een steekproef van 200 jongeren in de oudste leeftijdscategorie.

5.3. Kinderen, 10-12 jarigen

5.3.1. Steekproefbeschrijving

De eerste vragenlijst werd afgenomen bij 202 kinderen, waarvan 111 uit het 5de leerjaar en 91 uit het 6de leerjaar. Aan de tweede vragenlijst namen 204 kinderen deel, 111 uit het 5de leerjaar en 93 uit het 6de leerjaar.

De steekproef van 10-12 jarigen bestond uit 45.9% jongens en 54.1% meisjes. De gemiddelde leeftijd van de kinderen bedroeg 11 jaar.

Op de vraag naar hun afkomst, gaf 62.3% van de kinderen aan van Belgische afkomst te zijn. Van de kinderen die een andere afkomst hadden, was 22.6% afkomstig van een niet-Europees land (Afghanistan, Algerije, Azerbeidjan, Liberia, Chili, Ghana, India, Irak, Iran, Marokko, Nigeria, Turkije), 10.6% van een West-Europees land (Duitsland, Italië, Nederland, Portugal, Engeland, Griekenland) en had 4.5% een Oost-Europese afkomst (Armenië, Hongarije, Kosovo, Rusland, Tsjetsjenië, Montenegro).

De meerderheid van de kinderen, 78.6%, maakte deel uit van een gezin waarbij de ouders getrouwd zijn en samenwonen. Van de overige kinderen gaf 5.5% aan dat zijn ouders niet getrouwd zijn maar toch samenwonen, 15.4% had gescheiden ouders en 0.5% had een ouder die overleden is.

Wat betreft hun schoolprestaties gaf 27% van de kinderen aan al eens een jaar te hebben overgedaan tijdens zijn/haar schoolloopbaan.

Wat betreft de opleiding van hun ouders tenslotte, behaalde de vader bij 15.9% van de kinderen en de moeder bij 15.1% van de kinderen geen diploma. Bij 4.5% van de kinderen behaalde de vader als hoogste diploma een diploma lager onderwijs, bij 13.6% een diploma middelbaar onderwijs, bij 18.2% een hogeschooldiploma en bij 47.7% een universitair diploma. De moeder behaalde bij 9.4% van de kinderen als hoogste diploma een diploma lager onderwijs, bij 20.8% een diploma secundair onderwijs, bij 20.8% een hogeschooldiploma en bij 34% een universitair diploma.

5.3.2. De informatiebehoeften van kinderen

Zoals eerder beschreven, werden de informatiebehoeften in ons onderzoek bevraagd aan de hand van *de zorgenmeting*. Voor de kinderen werd een schaal opgesteld bestaande uit 259 verschillende zorgen, waarbij per zorg de kinderen werden gevraagd aan te geven in welke mate ze er zich zorgen over maken.

Door het bevragen van hun zorgen willen we een antwoord krijgen op volgende vragen:

1. *Waar maken kinderen zich het meest zorgen om?*
2. *Wat is de invloed van bepaalde variabelen op hun zorgen?*
3. *Is er een verband tussen hun zorgen en bepaalde variabelen?*

5.3.2.1. Waar maken kinderen zich het meest zorgen om?

Om onze eerste vraag te beantwoorden, gingen we na over welke zorg uit de zorgenschaal de kinderen zich het frequentst zorgen maken. De zorgen uit de zorgenschaal werden daarom gerangschikt volgens de frequentie waarmee kinderen zich er zorgen over maken. Dit deden we voor de kinderen als groep en onderscheiden naar hun geslacht (jongens – meisjes).

Tabel 1. geeft een overzicht van de 10 meest frequente zorgen van kinderen. We stellen vast dat *goede punten halen op school* de belangrijkste zorg is voor kinderen. Gerelateerd aan deze zorg maken kinderen zich eveneens in belangrijke mate zorgen over *toetsen en examens op school*. Naast deze zorgen over school maken kinderen zich ook veel zorgen om hun dierbaren daar we vaststellen dat ze frequent zorgen ervaren over hun *familie* en *de mogelijke dood van de ouders en een geliefd persoon*. Daarnaast hebben kinderen ook in belangrijke mate persoonlijke zorgen. Meer bepaald maken kinderen zich zorgen over *hun lichaam, hun gezondheid, hun toekomstige job* en *het leven*. Tenslotte stellen we vast dat kinderen zich frequent zorgen maken over *dieren*.

Tabel 1. De 10 belangrijkste zorgen van kinderen

-
1. goede punten halen op school
 2. je familie
 3. dieren
 4. dat iemand die je graag ziet sterft
 5. toetsen en examens op school
 6. hoe je lichaam eruit ziet
 7. later een job hebben die je graag doet
 8. het leven
 9. je gezondheid
 10. dat je ouders sterven

Differentiatie naar geslacht

Hoewel zowel jongens als meisjes zich het frequentst zorgen maken over hun schoolresultaten, stellen we ook een aantal verschillen vast. Zo ervaren jongens frequent zorgen over het hebben van een job later die ze graag doen, de natuur en het leven na de dood. Deze zorgen behoren echter niet tot de frequentste zorgen van meisjes. Meisjes maken zich op hun beurt frequent bepaalde zorgen over die bij jongens niet voorkomen. Zo ervaren meisjes in belangrijke mate zorgen over hun gezondheid, toekomstig geluk, en het leven. Bovendien maken zij zich in tegenstelling tot de jongens ook frequent zorgen over de mogelijke dood van hun ouders.

Tabel 2. De 10 belangrijkste zorgen van kinderen naargelang geslacht

Jongens	Meisjes
1. goede punten halen op school	goede punten halen op school
2. familie	familie
3. later een job hebben die je graag doet	dieren
4. teveel huiswerk hebben	dat iemand sterft die je graag ziet
5. dieren	gezondheid
6. toetsen en examens op school	hoe je lichaam eruit ziet
7. dat iemand sterft die je graag ziet	of je later gelukkig zal zijn
8. de natuur	je ouders sterven
9. hoe je lichaam eruit ziet	het leven
10. leven na de dood	toetsen en examens op school

5.3.2.2. De zorgentema's

Om verdere analyses uit te voeren op de responsen van de kinderen op de zorgenmeting, voerden we *exploratieve factoranalyses* uit. Exploratieve factoranalyse laat toe een grote hoeveelheid variabelen te herleid tot een kleiner aantal *factoren*. Deze factoren zijn algemenere thema's waaronder meerdere afzonderlijke zorgen uit de zorgenschaal gegroepeerd kunnen worden. Deze algemene *zorgentema's* vatten als het ware een aantal zorgen samen. De analyses wezen uit dat de zorgenschaal opgenomen in de vragenlijst van de kinderen 37 factoren omsluit. Eén van de geïdentificeerde zorgentema's was bijvoorbeeld de maatschappij. Als factor groepeert dit thema een aantal zorgen uit de zorgenschaal als o.a. de zorg over de oorlogen in de wereld en de zorg over de politieke problemen van ons land. Elke van de 37 zorgentema's groepeert op deze manier een aantal zorgen uit de zorgenschaal.

De exploratieve factoranalyse liet vervolgens toe om voor elk kind per geïdentificeerd zorgentema een totale score te berekenen. Deze totale score geeft aan in welke mate een kind zich zorgen maakt over een bepaald zorgentema. Hoe hoger een kind scoorde op een zorgentema, hoe meer zorgen deze zich maakte over dit thema. Op basis van de totale scores van de kinderen werd tenslotte voor elk zorgentema een gemiddelde score bekerend. Dit resulteerde in een bepaalde ordening van de zorgentema's, geordend naar de mate waarin kinderen zich er zorgen over maken (Tabel 3).

We stellen vast dat van de 37 geïdentificeerde zorgentema's kinderen zich het meest zorgen maken over hun *toekomstig geluk* en het minst over hun *verlegenheid*. Ook zien we dat kinderen zich reeds in belangrijke mate zorgen maken over hun *toekomstige job*. Dat niet enkel hun toekomstig geluk maar ook hun toekomstige job een hoge plaats inneemt in de tabel laat zien dat de toekomst een belangrijke zorg is voor kinderen. Wat betreft zorgentema's gerelateerd aan de school stellen we vast dat kinderen zich in de eerste plaats zorgen maken over hun *gevoelens van onbehagen over school*, gevolgd door zorgen over hun *schoolprestaties* en hun *studiekeuze*. Inzake school maken kinderen zich daarentegen het minst zorgen over schooldiscipline. Wat verder opvalt in de ordening is dat kinderen zich in belangrijke mate zorgen maken over *de dood en ernstige ziektes*, hun *gezondheid* en hun *gevoel van onbehagen over het leven*. Drie thema's die sterk op elkaar aansluiten. Dat het thema onbehagen over het leven een hoge score behaalde, zou er kunnen op wijzen dat kinderen in belangrijke mate een soort onbehagen over het leven ervaren en zich er frequent zorgen over maken. Niet enkel hun gevoel van onbehagen over het leven, maar ook hun *gevoel van persoonlijk onbehagen* blijkt een belangrijke zorg te zijn voor kinderen. Inzake hun sociale relaties maken kinderen zich achtereenvolgens het meest zorgen over hun *negatieve vriendschapsrelaties*, *relationele peerproblemen* en *gebrekkige vriendschapsrelaties*. Zorgen over *pesten en discriminatie* scoren daarentegen lager in de zorgenmeting. Kinderen maken zich meer zorgen over hun probleemgedrag en geweld dan over pesten en discriminatie. Wat betreft zorgen gerelateerd aan hun gezin en familie zien we dat, in tegenstelling tot hun zorgen over *gezinsproblemen*, kinderen zich in mindere mate zorgen maken over andere thema's als hun *familiale relaties*, *ouderlijke controle* en *huiselijk geweld*. Dat ze zich minder zorgen maken over deze twee laatste thema's zou er kunnen op wijzen dat daar kinderen dit niet ervaren ze er zich ook minder zorgen over maken. Ook *seksueel slachtofferschap* en *seksualiteit* beheersen in mindere mate de zorgen van kinderen. Dit stellen we eveneens vast voor de thema's *overmatig mediagebruik*, *chatten* en *middelengebruik* die een lage plaats innemen in de ordening. Van de 37 gevonden zorgentema's blijken kinderen zich dus het minst zorgen te maken over middelengebruik, eigen als van vrienden, en hun verlegenheid.

Tabel 3. Zorgentema's geordend naar de mate waarin kinderen er zich zorgen over maken

-
1. toekomstig geluk
 2. gezinsproblemen
 3. dood en ernstige ziekte
 4. problemen van vrienden
 5. onbehagen over school
 6. schoolprestaties
 7. gezondheid
 8. onbehagen over het leven
 9. de maatschappij
 10. toekomstige job
 11. studiekeuze
 12. persoonlijk onbehagen
 13. negatieve vriendschapsrelaties
 14. probleemgedrag
 15. geweld
 16. relationele peerproblemen
 17. uiterlijk en voorkomen
 18. gebrekkige vriendschapsrelaties
 19. onveiligheidsgevoel op school
 20. regels
 21. stress en slapeloosheid
 22. seksueel slachtofferschap
 23. vertrouwenspersoon
 24. pesten en discriminatie
 25. godsdienst en cultuur
 26. vertrouwen in eigen capaciteiten
 27. familiale relaties
 28. seksualiteit
 29. overmatig mediagebruik
 30. geld en bezittingen
 31. ouderlijke controle
 32. chatten
 33. huiselijk geweld
 34. schooldiscipline
 35. eigen middelengebruik
 36. middelengebruik van vrienden
 37. verlegenheid

In wat volgt bespreken we de 37 zorgentema's afzonderlijk volgens de vastgestelde orde in Tabel 3. Per zorgentema proberen we een antwoord te formuleren op onze tweede en derde vraag inzake de informatiebehoefte van kinderen, namelijk wat de invloed is van bepaalde variabelen op hun zorgen en of er een verband is tussen hun zorgen en bepaalde variabelen.

Met de vraag naar de invloed van bepaalde variabelen op hun zorgen willen we meer bepaald weten of kinderen *significant verschillen* (dus niet te verklaren door toeval) in hun zorgen naargelang hun geslacht, schoolprestaties, afkomst en het gezin waar ze deel van uitmaken. Wat betreft schoolprestaties gingen we na of kinderen die een schooljaar hebben gedubbeld significant verschillen in hun zorgen van kinderen die nog nooit gedubbeld hebben. We onderzochten ook of het percentage dat kinderen behaalden op hun laatste rapport, als indicator voor hun schoolprestaties, van invloed is

op hun zorgen. Hiervoor werden de kinderen op basis van hun rapportpercentage verdeeld in drie groepen: leerlingen die een percentage behaalden lager dan 33%, leerlingen die een percentage behaalden tussen de 33% en 66% en leerlingen die een percentage behaalden hoger dan 66%. Ook de mogelijke invloed van hun afkomst op hun zorgen werd nagegaan. Op basis van hun land van afkomst werden de kinderen onderverdeeld in vier groepen: Belgische, niet-Europese, West-Europese en Oost-Europese afkomst. We willen weten of kinderen naargelang hun afkomst significant verschillen in hun zorgen. Dit gingen we tenslotte ook na naargelang het gezin waar kinderen deel van uitmaken. Hierbij werden de kinderen in twee groepen verdeeld: kinderen uit een klassiek gezin en kinderen uit een niet-klassiek gezin. Onder klassiek gezin werden deze kinderen opgenomen wiens ouders getrouwd zijn en samen wonen en deze kinderen wiens ouders samen wonen maar niet getrouwd zijn. Kinderen wiens ouders gescheiden zijn en kinderen waarvan één van de ouders overleden is, behoorden tot de groep van niet-klassieke gezinnen.

Tenslotte willen we ook nagaan of er *significante verbanden* bestaan tussen de mate waarin kinderen zich zorgen maken over bepaalde thema's en de volgende variabelen: hun algemene bezorgdheid, hun familieband, hun band met hun ouders en de opleiding van hun ouders. Hun algemene bezorgdheid is de totale score die kinderen behaalden op de Penn State Worry schaal en geeft aan in welke mate kinderen zich over het algemeen zorgen maken. Hun familieband verwijst naar de mate waarin kinderen overeen komen met hun ouders, broer(s) en zus(sen). Hiervoor werd een score berekend op basis van de afzonderlijke band die kinderen hebben met hun ouders en met hun broer(s) en zus(sen). Hoe hoger deze score is, hoe beter de band die kinderen hebben met hun familie. De band met de ouders verwijst daarentegen naar de band die kinderen met hun ouders alleen hebben. Ook hiervoor werd een score berekend op basis van de band die kinderen met hun vader en moeder afzonderlijk hebben. Hoe hoger deze score, hoe beter de band die kinderen hebben met hun ouders. Tenslotte gingen we ook na of er een verband bestaat tussen de mate waarin kinderen zich zorgen maken en de opleiding van hun ouders. Voor deze laatste variabele werd een score berekend op basis van de opleiding van elk van de ouders. Hoe hoger deze score, hoe hoger opgeleid de ouders zijn.

1. Toekomstig geluk

Wanneer kinderen zich zorgen maken over hun toekomstig geluk, doen ze dat in de eerste plaats over de vraag of ze later gelukkig zullen zijn. Het zorgenthema toekomstig geluk omvat verder zorgen van kinderen over o.a. de liefde, de toekomst, trouwen en hoe hun toekomstige partner er zal uitzien.

Significante verschillen

Bij het nagaan van significante verschillen in de mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun toekomstig geluk, werd één significant verschil gevonden. Jongens en meisjes verschillen namelijk in de mate waarin ze zich zorgen maken over toekomstig geluk. Hierbij stellen we vast dat meisjes zich er meer zorgen over maken dan jongens.

Significante verbanden

Inzake de zorgen van kinderen over hun toekomstig geluk werden geen significante verbanden gevonden bij kinderen. De mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun toekomstige geluk is dus niet verbonden met hun algemene bezorgdheid, hun familieband, de band die ze hebben met hun ouders of de opleiding van hun ouders.

2. Gezinsproblemen

Het zorgenthema gezinsproblemen groepeerde de zorgen van kinderen omtrent o.a. hun familie, broer(s) en zus(sen), en hun ouders die gescheiden zijn of gaan scheiden.

Significante verschillen

Een eerste significant verschil tussen kinderen in hun zorgen over gezinsproblemen, vinden we naargelang hun geslacht. We zien namelijk dat meisjes zich meer zorgen maken over dit thema dan jongens. Ook naargelang hun schoolprestaties stellen we verschillen vast tussen kinderen. Hierbij zien we dat de kinderen die ooit zijn blijven zitten zich meer zorgen maken over gezinsproblemen dan de kinderen die nog nooit zijn blijven zitten. Ten slotte vinden we een significant verschil naargelang de gezinssituatie van de kinderen. Kinderen uit een niet-klassiek gezin blijken zich meer zorgen te maken over gezinsproblemen dan kinderen uit een klassiek gezin.

Significante verbanden

Er werden geen significante verbanden gevonden tussen de mate waarin kinderen zich zorgen maken over gezinsproblemen en de mate waarin ze zich over het algemeen zorgen maken, hun familieband, de band die ze hebben met hun ouders of de opleiding van hun ouders.

3. Dood en ernstige ziekte

Het zorgenthema dood en ernstige ziekte groepeerde de zorgen van kinderen dat iemand die ze graag zien sterft, dat hun ouders sterven en dat ze dood gaan. Verder beschrijft dit thema o.a. zorgen over ziek worden, kanker krijgen en een ernstige ziekte krijgen.

Significante verschillen

Jongens en meisjes verschillen significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over de dood en ernstige ziektes. We stellen vast dat meisjes zich meer zorgen maken over dit thema dan jongens. Andere significante verschillen zijn niet vastgesteld.

Significante verbanden

Bij het nagaan van significante verbanden stellen we enkel een verband vast met de algemene bezorgdheid gevonden. Hierbij zien we dat hoe bezorgder kinderen over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over de dood en ernstige ziektes.

4. Problemen van vrienden

Het thema problemen van vrienden omvat o.a. de zorg van kinderen dat hun vrienden verdrietig zijn en hun zorg over wat hun vrienden hen in vertrouwen hebben verteld.

Significante verschillen

Kinderen verschillen significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over de problemen van hun vrienden naargelang hun geslacht en hun schoolprestaties. We stellen namelijk vast dat meisjes zich meer zorgen maken over de problemen van hun vrienden dan jongens en dat kinderen die ooit zijn blijven zitten zich meer zorgen over dit thema dan kinderen die nooit zijn blijven zitten.

Significante verbanden

De mate waarin kinderen zich zorgen maken over de problemen van hun vrienden is aan geen enkele van de door ons onderzochte variabelen significant gerelateerd.

5. Onbehagen over school

Wanneer kinderen zich zorgen maken over hun gevoel van onbehagen over school, dan maken ze zich in e eerste plaats zorgen dat ze teveel huiswerk hebben. Verder beschrijft dit thema de zorgen van kinderen dat ze zich vervelen op school, hun zorgen over school, hun zorg dat ze verplicht zijn om naar school te gaan, en hun zorg dat ze op school de dingen die ze graag zouden willen doen, niet kunnen doen.

Significante verschillen

Er zijn geen significante verschillen gevonden tussen kinderen in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun gevoel van onbehagen over school.

Significante verbanden

We stellen wel vast dat de mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun gevoel van onbehagen over school significant gerelateerd is aan hun algemene bezorgdheid: hoe meer kinderen zich over het

algemeen zorgen maken, hoe meer zorgen ze zich maken over hun gevoel van onbehagen over school.

6. Schoolprestaties

Dit thema bevat de zorgen van kinderen over o.a. goede punten halen op school, toetsten en examens, lessen volgen die ze niet goed begrijpen, hun schoolresultaten en de stress die ze ervaren van school.

Significante verschillen

Kinderen verschillen significant in de mate waarin ze zorgen maken over hun schoolprestaties naargelang hun geslacht. We zien dat meisjes zich hier meer zorgen over maken dan jongens. Verder stellen we een significant verschil vast naargelang kinderen al dan niet zijn blijven zitten. Kinderen die ooit een schooljaar hebben overgedaan ervaren meer zorgen over hun schoolprestaties dan kinderen die nog nooit zijn blijven zitten.

Significante verbanden

De zorgen van kinderen over hun schoolprestaties blijkt echter aan geen enkel van de door ons onderzochte variabelen significant verbonden.

7. Gezondheid

Het zorgenthema gezondheid vertaalt zich in de zorgen van kinderen over o.a. hoe hun lichaam eruit ziet, hun gewicht, het hebben van een goede conditie en de ongezonde dingen die ze doen.

Significante verschillen

Voor de zorgen van kinderen over hun gezondheid, stellen we slechts één significant verschil. Meisjes verschillen namelijk van jongens in de mate waarin ze zorgen maken over hun gezondheid, ze maken zich er meer zorgen over dan jongens.

Significante verbanden

Er zijn echter geen significante verbanden vastgesteld tussen de mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun gezondheid en de door ons onderzochte variabelen.

8. Onbehagen over het leven

Zorgen over het leven, de liefde, zich ongelukkig voelen en de zin van het leven zijn voorbeelden van zorgen die het thema onbehagen over het leven groepeert. Verder wordt dit thema gevormd door de zorgen van kinderen over beslissingen die ze moeten nemen, hun verwarring over het leven en de ontgoochelingen die ze hebben meegemaakt.

Significante verschillen

Kinderen verschillen naargelang hun geslacht in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun gevoelens van onbehagen over het leven. We stellen namelijk vast dat meisjes zich er meer zorgen over maken dan de jongens. Andere significante verschillen tussen kinderen zijn niet vastgesteld.

Significante verbanden

Significante verbanden zijn echter niet vastgesteld. Dit betekent dat de mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun gevoelens van onbehagen over het leven niet significant verbonden is met de door ons onderzochte variabelen.

9. Maatschappij

Kinderen maken zich in belangrijke mate zorgen over de maatschappij, namelijk over dieren, de natuur, de oorlogen in de wereld, de milieuvervuiling, de toekomst van onze planeet, nieuwsberichten en geweld.

Significante verschillen

Bij het nagaan van significante verschillen tussen kinderen stellen we één significant verschil vast naargelang hun afkomst. We zien dat kinderen van Oost-Europese afkomst zich meer zorgen maken over de maatschappij dan kinderen van een andere afkomst.

Significante verbanden

Er zijn geen significant verbanden vastgesteld tussen de mate waarin kinderen zich zorgen maken over de maatschappij en de door ons onderzochte variabelen.

10. Toekomstige job

Het thema toekomstige job bestaat uit de zorgen van kinderen over of ze later een goede job zullen hebben, of ze later gelukkig zullen zijn, de toekomst, wat ze moeten doen na hun studies en of ze later succes zullen hebben.

Significante verschillen

Inzak de zorgen van kinderen over hun toekomstige job stellen we significante verschillen vast naargelang hun geslacht en afkomst. Ten eerste stellen we vast dat meisjes zich er meer zorgen over maken dan jongens. Ten tweede zien we dat kinderen van Oost-Europese zich meer zorgen maken over hun toekomstige job dan kinderen van Belgische afkomst.

Significante verbanden

Er zijn echter geen significante verbanden vastgesteld tussen de mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun toekomstige job en de door ons onderzochte variabelen.

11. Studiekeuze

Wanneer kinderen zich zorgen maken over hun studiekeuze, maken ze zich in de eerste plaats zorgen over het zoeken van een goede studierichting. Verder omvat dit thema de zorgen van kinderen over wat ze moeten doen na de middelbare school en of ze al dan niet naar de hogeschool of universiteit zullen gaan.

Significante verschillen

Bij het nagaan van significante verschillen tussen kinderen in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun studiekeuze, zijn er geen vastgesteld.

Significante verbanden

Wel is er een significant verband gevonden. De mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun studiekeuze blijkt namelijk significant gerelateerd te zijn aan de opleiding van hun ouders. Hierbij stellen we vast dat hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe minder zorgen kinderen zich maken over hun studiekeuze.

12. Persoonlijk onbehagen

Het zorgenthema persoonlijk onbehagen groepeerde de zorgen van kinderen over o.a. de schuldgevoelens die ze hebben, over hoe ongelukkig ze zich soms voelen en over het weinige zelfvertrouwen dat ze hebben.

Significante verschillen

Jongens en meisjes verschillen in de mate waarin ze zich zorgen maken over het persoonlijk onbehagen dat ze ervaren. We stellen namelijk vast dat meisjes zich er significant meer zorgen over maken dan jongens. Andere significante verschillen tussen de kinderen zijn niet vastgesteld.

Significante verbanden

Er werd enkel een significant verband gevonden tussen de mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun persoonlijk onbehagen en hun algemene bezorgdheid. We stellen hierbij vast dat hoe bezorgder kinderen over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun persoonlijk onbehagen. Andere significante verbanden zijn niet gevonden.

13. Negatieve vriendschapsrelaties

Kinderen die zich zorgen maken over hun negatieve vriendschapsrelaties maken zich in de eerste plaats zorgen over ruzie met hun vrienden. Verder groepeerde dit thema de zorgen van kinderen dat hun vrienden iets geheim te weten komen, hun zorg dat ze in de problemen geraken door hun vrienden, hun zorg dat hun vrienden ontgoocheld zijn in hen en hun zorg dat ze zich belachelijk maken voor vrienden.

Significante verschillen

Het enig significant verschil dat we vaststellen tussen kinderen is er naargelang hun geslacht. We zien namelijk dat meisjes zich meer zorgen maken over hun negatieve vriendschapsrelaties dan jongens. Andere significante verschillen zijn niet gevonden.

Significante verbanden

De mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun negatieve vriendschapsrelaties blijkt niet significant verbonden te zijn met de door ons onderzochte variabelen.

14. Probleemgedrag

Het zorgenthema probleemgedrag groepeerde o.a. de zorgen van kinderen dat ze de schuld krijgen van iets wat ze niet gedaan hebben, dat ze iets doen terwijl ze weten dat het verkeerd is en dat ze in de problemen geraken zonder te weten waarom.

Significante verschillen

Kinderen verschillen enkel significant naargelang hun geslacht in de mate waarin ze zich zorgen maken over probleemgedrag. We stellen vast dat meisjes zich er meer zorgen over maken dan jongens.

Significante verbanden

De mate waarin kinderen zich zorgen maken over probleemgedrag blijkt significant verbonden te zijn met hun algemene bezorgdheid en hun familieband. We stellen vast dat hoe bezorgder kinderen over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over probleemgedrag. Ook stellen we vast dat hoe beter de band is die kinderen hebben met hun familie, hoe minder zorgen ze zich maken over.

15. Geweld

Wanneer kinderen zich zorgen maken over geweld, maken zij zich in de eerste plaats zorgen over bestolen worden. Verder omvat het zorgenthema geweld de zorgen van kinderen over racisme, lastig gevallen worden op straat en zinloos geweld.

Significante verschillen

Voor het thema geweld stellen we vast dat kinderen verschillen in de mate waarin ze er zich zorgen over maken naargelang hun afkomst. Zo maken kinderen van Oost-Europese afkomst zich significant meer zorgen over geweld dan de kinderen van elk andere afkomst. Andere significante verschillen tussen de kinderen zijn niet gevonden.

Significante verbanden

De mate waarin kinderen zich zorgen maken over geweld blijkt niet significant verbonden te zijn aan de door ons onderzochte variabelen.

16. Relationalele peerproblemen

De zorgen van kinderen dat hun vrienden die zich tegen hen keren, dat ze gepest worden, dat ze slachtoffer worden van geweld, dat ze uitgesloten worden op school, dat ze zich niet goed voelen in de klas en dat hun klasgenoten hen niet graag hebben, vormen het zorgethema relationele peerproblemen.

Significante verschillen

We stellen slechts één significant verschil vast tussen de kinderen in de mate waarin ze zich zorgen maken over relationele peerproblemen. We zien namelijk dat meisjes zich er meer zorgen over maken dan jongens.

Significante verbanden

Er zijn echter geen significante verbanden vastgesteld tussen de mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun relationele peerproblemen en de door ons onderzochte variabelen.

17. Uiterlijk en voorkomen

Wanneer kinderen zich zorgen maken over hun uiterlijk en voorkomen maken ze zich o.a. zorgen over de mooie kleren die ze willen, over of mensen ze aantrekkelijk vinden, over puisten hebben en over of hun lichaam zich normaal ontwikkelt.

Significante verschillen

Meisjes verschillen significant van jongens in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun uiterlijk en voorkomen. Meisjes maken zich er namelijk meer zorgen over dan jongens. Andere significante verschillen tussen de kinderen zijn niet gevonden.

Significante verbanden

Eén significant verband is vastgesteld met de mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun uiterlijk en voorkomen. Meer bepaald stellen we een verband vast tussen de mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun uiterlijk en voorkomen en de opleiding van hun ouders. We zien hierbij dat hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe minder zorgen kinderen zich maken over hun uiterlijk en voorkomen.

18. Gebrekkige vriendschapsrelaties

Kinderen die zich zorgen maken over gebrekkige vriendschapsrelaties maken zich zorgen over o.a. of ze genoeg vrienden hebben, overeenkomen met jongens/meisjes, mensen die niet vriendelijk zijn tegen hen, alleen zijn en dat niemand hen leuk vindt.

Significante verschillen

Kinderen verschillen in de mate waarin ze zich zorgen maken over gebrekkige vriendschapsrelaties naargelang hun geslacht en schoolprestaties. Ten eerste stellen we vast dat meisjes zich er meer

zorgen over maken dan jongens. Verder zien we dat kinderen die ooit zijn blijven zitten zich meer zorgen maken over gebrekkige vriendschapsrelaties dan kinderen die nooit zijn blijven zitten.

Significante verbanden

We stellen enkel een significant verband vast tussen de mate waarin kinderen zich zorgen maken over gebrekkige vriendschapsrelaties en hun algemene bezorgdheid bij kinderen: hoe bezorgder kinderen over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun gebrekkige vriendschapsrelaties.

19. Onveiligheidsgevoel op school

Het zorgenthema onveiligheidsgevoel op school groepeerde de zorgen van kinderen dat de school een geheim te weten, dat niet iedereen zich aan de regels houdt op school en dat ze zich onveilig voelen op school.

Significante verschillen

We vinden geen significant verschil tussen de kinderen in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun gevoel van onveiligheid op school.

Significante verbanden

Wel is er een significant verband gevonden. We stellen namelijk vast dat de mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun gevoel van onveiligheid op school verbonden is met de opleiding van hun ouders: hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe minder zorgen kinderen zich maken over hun onveiligheidsgevoel op school.

20. Regels

Het zorgenthema regels omvat o.a. de zorgen van kinderen dat hun ouders hun persoonlijke dingen controleren, dat ze thuis moeten zijn op een bepaald uur en dat ze overal naartoe moeten gaan met hun ouders.

Significante verschillen

Wat betreft hun zorgen over regels, vinden we slecht één significant verschil tussen kinderen, namelijk tussen meisjes en jongens. We zien dat meisjes zich meer zorgen maken over regels dan jongens. Andere significante verschillen zijn niet vastgesteld.

Significante verbanden

Er is eveneens één significant verband gevonden met de mate waarin kinderen zich zorgen maken over regels. We stellen vast dat hoe bezorgder kinderen over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over regels.

21. Stress en slapeloosheid

Kinderen die zich zorgen maken over stress en slapeloosheid maken zich zorgen over o.a. de stress die ze hebben van school, hoofdpijn, dat ze onvoldoende slapen en dat ze slecht slapen.

Significante verschillen

Inzake de significante verschillen tussen kinderen, stellen we vast dat kinderen verschillen naargelang hun schoolprestaties. Kinderen die ooit blijven zitten zijn maken zich namelijk meer zorgen over stress en slapeloosheid dan kinderen die nooit zijn blijven zitten. Buiten dit significant verschil werden er geen andere significante verschillen gevonden.

Significante verbanden

De mate waarin kinderen zich zorgen maken over stress en slapeloosheid vertoont geen significant verband met de door ons onderzochte variabelen.

22. Seksueel slachtofferschap

Het zorgenthema seksueel slachtofferschap groepeert de zorgen van kinderen over verkrachters, kindermisbruik, lastig gevallen worden op straat en dat iemand uit hun familie iets met hen zou doen dat ze niet graag hebben.

Significante verschillen

Kinderen verschillen naargelang hun geslacht in de mate waarin ze zich zorgen maken over seksueel slachtofferschap. Zo stellen we vast dat meisjes zich er meer zorgen over maken dan jongens. Andere significante verschillen tussen de kinderen stellen we niet vast.

Significante verbanden

Zich zorgen maken over seksueel slachtofferschap is niet significant gerelateerd aan één van de door ons onderzochte variabelen.

23. Vertrouwenspersoon

De zorg over wie ze kunnen vertrouwen, de zorg dat ze niemand hebben om mee over hun problemen te praten, de zorg dat hun ouders hen niet vertrouwen en de zorg dat ze niet goed met hun moeder kunnen praten zijn voorbeelden van zorgen opgenomen onder het thema vertrouwenspersoon.

Significante verschillen

We stellen enkel vast dat meisjes zich significant meer zorgen maken over dit vertrouwenspersonen dan jongens. Andere significante verschillen tussen kinderen in de mate waarin ze zich zorgen maken over dit thema zijn niet vastgesteld.

Significante verbanden

Wat betreft de significante verbanden vinden we dat de mate waarin kinderen zich zorgen maken over vertrouwenspersonen verbonden is met hun algemene bezorgdheid en de opleiding van hun ouders. Voor hun algemene bezorgdheid vinden we dat hoe meer kinderen zich in het algemeen zorgen maken, hoe meer zorgen zij zich maken over vertrouwenspersonen. Voor de opleiding van de ouders zien we dat hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe minder zorgen kinderen zich maken over vertrouwenspersonen.

24. Pesten en discriminatie

Er werd gepeild naar de zorgen van kinderen over pesten en discriminatie op basis van hun zorgen dat ze gepest worden, dat ze zelf iemand pesten, dat ze slachtoffer worden van geweld, dat ze gediscrimineerd worden en over hun huidskleur.

Significante verschillen

Er zijn geen significante verschillen gevonden tussen kinderen in de mate waarin ze zich zorgen maken over pesten en discriminatie.

Significante verbanden

De mate waarin kinderen zich zorgen maken over pesten en discriminatie is ook niet significant gerelateerd aan de door ons onderzochte variabelen.

25. Godsdienst en cultuur

De zorgen van kinderen over godsdienst en cultuur groepeerde hun zorgen over God/Allah, godsdienst, dat ze naar de kerk/moskee moeten gaan, cultuur en dat ze te weinig kennis over hun godsdienst.

Significante verschillen

Een eerste significant verschil die we vinden tussen kinderen in de mate waarin ze zich zorgen maken over godsdienst en cultuur is er naargelang hun schoolprestaties. Zo zien we dat kinderen die ooit zijn blijven zitten zich er meer zorgen over maken dan kinderen die nooit zijn blijven zitten. Daarnaast stellen we een significant verschil vast naargelang hun afkomst. Zo maken kinderen van niet-Europese afkomst zich meer zorgen over godsdienst en cultuur dan kinderen van Belgische afkomst.

Significante verbanden

De mate waarin kinderen zich zorgen maken over godsdienst en cultuur is enkel significant verbonden met de opleiding van hun ouders. Meer bepaald stellen we vast dat hoe hoger opgeleid hun ouders zijn, hoe minder zorgen kinderen zich maken over godsdienst en cultuur. Andere significante verbanden zijn niet gevonden.

26. Vertrouwen in eigen capaciteiten

Kinderen die zich zorgen maken over hun vertrouwen in eigen capaciteiten, maken zich o.a. zorgen dat ze niet zo slim zijn als ze zouden willen, dat ze niet goed begrijpen wat anderen zeggen, dat ze snel dingen vergeten, dat ze niet kunnen zeggen wat ze denken en dat ze zich niet goed kunnen uitdrukken.

Significante verschillen

Kinderen verschillen in de mate waarin ze zich zorgen maken over dit thema naargelang hun geslacht, schoolprestaties en afkomst. Naargelang hun geslacht stellen we vast dat meisjes zich meer zorgen maken over hun vertrouwen in eigen capaciteiten dan jongens. Naargelang hun schoolprestaties zien we dat kinderen die ooit een jaar hebben overgedaan zich er meer zorgen over maken dan kinderen die nog nooit een jaar hebben overgedaan. Ten slotte vinden we een significant verschil naargelang hun afkomst: kinderen van Oost-Europese afkomst maken zich meer zorgen over hun vertrouwen in eigen capaciteiten dan kinderen van Belgische afkomst.

Significante verbanden

Significante verbanden zijn echter niet vastgesteld tussen de mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun vertrouwen in eigen capaciteiten en de door ons onderzochte variabelen. .

27. Familiale relaties

Wanneer kinderen zich zorgen maken over familiale relaties, maken ze zich o.a. zorgen dat ze teveel ruzie hebben met hun broers of zussen, dat hun ouders hen niet begrijpen, dat hun ouders hen niet graag zien, dat ze teveel ruzie hebben met hun ouders en dat ze niet goed met hun moeders kunnen praten.

Significante verschillen

Meisjes verschillen significant van jongens in de mate waarin ze zich zorgen maken over familiale relaties. We stellen namelijk vast dat meisjes zich er vaker zorgen over maken dan jongens. Naast geslacht zijn er geen andere significante verschillen vastgesteld.

Significante verbanden

De mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun familiale relaties blijkt significant gerelateerd te zijn aan hun algemene bezorgdheid en familieband. Zo zien we dat hoe bezorgder kinderen over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun familiale relaties. Daarnaast stellen we vast dat hoe beter de band is die kinderen hebben met hun familie, hoe minder zorgen ze zich maken over hun familiale relaties.

28. Seksualiteit

De zorgen van kinderen dat hun lichaam verandert, of hun lichaam zich wel normaal ontwikkelt, over seks, dat ze zich niet op hun gemak voelen als ze mensen van het andere geslacht ontmoeten en over het krijgen van aids vormen het zorgenthema seksualiteit.

Significante verschillen

We stellen één significant verschil vast tussen de kinderen in de mate waarin ze zich zorgen maken over seksualiteit. We zien namelijk dat meisjes zich significant meer zorgen maken over seksualiteit dan jongens. Andere significante verschillen zijn niet gevonden.

Significante verbanden

We stellen ook slecht één significant verband vast. We zien namelijk dat de mate waarin kinderen zich zorgen maken over seksualiteit verbonden is met hun algemene bezorgdheid: hoe bezorgder kinderen over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over seksualiteit. Andere significante verbanden zijn niet gevonden.

29. Overmatig mediagebruik

Kinderen die zich zorgen maken over hun overmatig mediagebruik, maken zich o.a. zorgen dat ze teveel op het internet zitten, dat ze teveel televisie kijken en dat ze teveel computerspelletjes spelen.

Significante verschillen

Met betrekking tot de significante verschillen, is er enkel een verschil gevonden naargelang de schoolprestaties van de kinderen. We stellen hierbij vast dat kinderen die nooit zijn blijven zitten zich meer zorgen maken over hun overmatige mediagebruik dan kinderen die al een schooljaar hebben overgedaan.

Significante verbanden

Met betrekking tot de significant verbanden stellen we vast dat de mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun overmatig mediagebruik niet gerelateerd is aan de door ons onderzochte variabelen.

30. Geld en bezittingen

Het zorgenthema geld en bezittingen groepeerde de zorgen van kinderen dat ze niet krijgen wat ze graag zouden willen, dat ze geen mooie kleren hebben, dat ze thuis niet veel geld hebben en dat ze geen leuk huis hebben om in te wonen.

Significante verschillen

Kinderen verschillen in de mate waarin ze zich zorgen maken over geld en bezittingen naargelang hun geslacht. We stellen namelijk vast dat meisjes zich significant meer zorgen maken over geld en bezittingen dan jongens.

Significante verbanden

De algemene bezorgdheid van kinderen is significant verbonden met de mate waarin ze zich zorgen maken over geld en bezittingen. We zien namelijk dat hoe bezorgder kinderen over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over geld en bezittingen. Verder stellen we geen significante verbanden vast.

31. Ouderlijke controle

Kinderen die zich zorgen maken over ouderlijke controle maken zich zorgen over behandeld worden als een kind door hun ouders, dat ze niet naar plaatsen mogen gaan waar ze het leuk vinden, dat hun ouders hen niet vertrouwen, dat hun ouders hen teveel bevelen, dat hun ouders te streng zijn en dat ze niet genoeg vrijheid krijgen.

Significante verschillen

Er zijn geen significante verschillen tussen kinderen in de mate waarin ze zich zorgen maken over ouderlijke controle naargelang de door ons onderzochte variabelen.

Significante verbanden

De mate waarin kinderen zich zorgen maken over ouderlijke controle is wel significant gerelateerd aan hun algemene bezorgdheid en de band die ze hebben met hun ouders. We zien namelijk dat hoe bezorgder kinderen over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over ouderlijke controle. Ook stellen we vast dat hoe beter de band is die kinderen hebben met hun ouders, hoe minder zorgen ze zich maken over ouderlijke controle.

32. Chatten

Het zorgthema chatten groepeerde de zorgen van kinderen over o.a. dingen die ze verteld hebben tijdens het chatten of op msn, dat ze chatten met onbekenden en dat ze afspreken met mensen die ze enkel via de chat kennen.

Significante verschillen

Voor het thema chatten is slechts één significant verschil gevonden. We stellen namelijk vast dat meisjes zich meer zorgen maken over chatten dan jongens. Andere significante verschillen zijn er niet gevonden.

Significante verbanden

Met betrekking tot de zorgen van kinderen over chatten, stellen we twee significante verbanden vast. Een eerste significant verband wijst erop dat hoe bezorgder kinderen over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over chatten. Een tweede significant verband vinden we met hun familieband: hoe beter de band die kinderen hebben met hun familie, hoe minder zorgen ze zich maken over chatten.

33. Huiselijk geweld

Kinderen die zich zorgen maken over huiselijk geweld, maken zich zorgen dat hun ouders veel ruzie met elkaar maken, dat ze zich niet veilig voelen thuis, dat hun ouders hen zo hard zou slaan dat het pijn zou doen en dat hun ouders die niet goed voor ze zorgen.

Significante verschillen

Kinderen verschillen niet significant van elkaar in de mate waarin ze zich zorgen maken over huiselijk geweld.

Significante verbanden

De zorgen van kinderen over huiselijk geweld is echter wel significant verbonden met hun algemene bezorgdheid, de band die ze hebben met hun ouders en met hun familie. We stellen ten eerste vast dat hoe bezorgder kinderen over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over huiselijk geweld. Daarnaast vinden we een significant verband met de band die kinderen hebben met hun familie. We zien dat hoe beter de band is die kinderen hebben met hun familie, hoe minder zorgen ze zich maken over huiselijk geweld. Hetzelfde stellen we vast voor de band die ze hebben met enkel hun ouders: hoe beter deze band, hoe minder zorgen ze zich maken over huiselijk geweld.

34. Schooldiscipline

Dit zorgenthema groepeert de zorgen van kinderen dat hun leerkrachten altijd over hen klagen, dat ze geschorst worden van school, dat ze vaak strafstudie hebben en dat ze teveel spijbelen.

Significante verschillen

Bij het nagaan van significante verschillen tussen kinderen inzake hun zorgen over schooldiscipline, vinden we enkel een verschil naargelang hun schoolprestaties. Zo maken kinderen die ooit zijn blijven zitten zich er meer zorgen over dan kinderen die nooit zijn blijven zitten. Andere significante verschillen zijn niet vastgesteld.

Significante verbanden

De mate waarin kinderen zich zorgen maken over schooldiscipline vertoont ook slechts één significant verband, namelijk met hun familieband. We zien hierbij dat hoe beter de band is die kinderen hebben met hun familie, hoe minder zorgen ze zich maken over schooldiscipline.

35. Eigen middelengebruik

Het thema middelengebruik omvat de zorgen van kinderen over o.a. roken, drugs, dat ze betrappt worden door hun ouders terwijl ze alcohol drinken en dat ze betrappt worden door hun ouders terwijl ze roken.

Significante verschillen

Er zijn geen significante verschillen tussen kinderen met betrekking tot de mate waarin ze zich zorgen maken over middelengebruik.

Significante verbanden

We stellen wel een significant verband vast tussen hun zorgen maken over hun eigen middelengebruik en de band met hun ouders. We zien dat hoe beter de band is die kinderen hebben met hun ouders, hoe minder zorgen ze zich maken over het eigen middelengebruik. Dit verband stellen we ook vast voor de band die kinderen hebben met hun familie: hoe beter de band die ze hebben met hun familie, hoe minder zorgen kinderen zich maken over het eigen middelengebruik.

36. Middelengebruik van vrienden

Dit zorgenthema groepeerde de zorgen van kinderen dat hun vrienden drugs gebruiken, dat hun vrienden roken en dat hun vrienden veel alcohol drinken.

Significante verschillen

Kinderen verschillen niet significant van elkaar voor de mate waarin ze zich zorgen maken over het middelengebruik van hun vrienden naargelang de door ons onderzochte variabelen.

Significante verbanden

Zich zorgen maken over middelengebruik van vrienden is echter wel significant gerelateerd aan de band die kinderen hebben met hun ouders en familie: hoe beter deze band, hoe minder zorgen kinderen zich maken over het middelengebruik van hun vrienden.

37. Verlegenheid

Het zorgenthema verlegenheid beschrijft de zorgen van kinderen dat ze niet weten wat te vertellen bij andere mensen, dat ze te verlegen zijn om uit te gaan, dat ze niet gemakkelijk vrienden kunnen maken en dat ze zich niet op hun gemak voelen als ze mensen van het andere geslacht ontmoeten.

Significante verschillen

Enkel naargelang hun geslacht stellen we vast dat kinderen verschillen in hun zorgen over hun verlegenheid. We zien namelijk dat meisjes zich er significant meer zorgen over maken dan jongens..

Significante verbanden

De mate waarin kinderen zich zorgen maken over hun verlegenheid is niet significant gerelateerd aan de door ons onderzochte variabelen.

5.3.3. De informatiebronnen

De informatiebronnen die kinderen raadplegen bij het zoeken naar informatie, werd o.a. onderzocht door middel van de vraag naar de informatiebronnen waar ze de voorkeur aan geven naargelang een bepaalde zorg. Dit werd nagegaan voor hun zorgen over hun relaties met andere mensen, persoonsgebonden zorgen, zorgen over godsdienst, hun familie, school, hun gezondheid en uiterlijk, geld en werk, huwelijk en seksuele relaties, hun toekomstige studies en beroep, hun toekomst, verkeer en vervoersmogelijkheden, de maatschappij, chatten en internet.

Door dit te onderzoeken willen we inzake de informatiebronnen een antwoord krijgen op twee vragen:

1. *Aan welke informatiebronnen geven kinderen de voorkeur wanneer ze zich zorgen maken?*
2. *Verschillen jongens en meisjes significant in de informatiebronnen waar ze voorkeur aan geven wanneer ze zich zorgen maken?*

5.3.3.1. De informatiebronnen waar kinderen de voorkeur aan geven wanneer ze zich zorgen maken

Op de vraag welke informatiebronnen ze zouden raadplegen indien ze zich zorgen zouden maken over iets, konden de kinderen kiezen uit een lijst van mogelijke informatiebronnen bestaande uit personen, media (geschreven, internet, audiovisuele), organisaties en diensten. Ze konden ook aangeven dat ze nergens een antwoord zoeken.

Tabel 4. geeft een overzicht van de vijf meest geraadpleegde informatiebronnen door kinderen naargelang een specifieke zorg. We stellen vast dat kinderen, ongeacht het type zorg ze ervaren, in de eerste plaats hun ouders raadplegen voor informatie. Hierbij valt de informatiebehoefte over sociale relaties op, gezien maar liefst 100% van de kinderen zijn ouders om informatie vraagt bij zorgen over sociale relaties. Naast de ouders, worden ook andere personen frequent geraadpleegd. Zo worden bij de meeste informatiebehoeften de vriend(in), broer/zus en familie lid frequent genoemd als informatiebron. Andere frequente menselijke informatiebronnen zijn de leerkracht bij de informatiebehoefte over school en godsdienst en de dokter bij de informatiebehoefte over gezondheid & uiterlijk.

Verder kunnen we uit de tabel afleiden dat de tweede meest aangewende informatiebron bij de informatiebehoeften over sociale relaties, godsdienst, huwelijk & seksuele relaties, verkeer & vervoer, en maatschappij er geen is: kinderen zoeken over deze informatiebehoeften dan geen informatie op. Daarnaast kan er worden gesteld dat kinderen minder vaak de media raadplegen als informatiebron: enkel internet wordt aangegeven als frequent gebruikte informatiebron voor zorgen over de maatschappij en chatten/internet.

Kortom kinderen gebruiken verschillende informatiebronnen naargelang de informatiebehoefte, waarbij menselijke informatiebronnen de meest gebruikte bronnen zijn ongeacht de behoefte.

Tabel 4. Top 5 informatiebron naargelang zorgen

Top 5	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1. sociale relaties	ouders (100%)	nergens (95.5%)	vriend(in) (59.4%)	broer/zus (34.9%)	familielid (34.0%)
2. persoonlijk	ouders (64.2%)	vriend(in) (47.2%)	broer/zus (33.5%)	familielid (27.4%)	op school (17.9%)
3. godsdienst	ouders (42.9%)	nergens (28.3%)	vriend(in) (26.9%)	op school (19.8%)	leerkracht (17.9%)
4. familie	ouders (69.3%)	familielid (41.5%)	broer/zus (30.7%)	vriend(in) (30.2%)	bellen (12.7%)
5. school	ouders (56.1%)	vriend(in) (42.0%)	op school (39.6%)	leerkracht (37.7%)	broer/zus (24.1%)
6. gezondheid & uiterlijk	ouders (62.3%)	vriend(in) (39.6%)	dokter (36.8%)	broer/zus (30.2%)	familielid (18.4%)
7. geld & werk	ouders (61.3%)	vriend(in) (25.5%)	broer/zus (23.1%)	familielid (19.3%)	nergens (18.4%)
8. huwelijk & seksuele relaties	ouders (36.8%)	nergens (28.3%)	vriend(in) (26.9%)	broer/zus (17.5%)	familielid (9.9%)
9. toekomstige studies & beroep	ouders (68.9%)	vriend(in) (32.1%)	op school (30.2%)	broer/zus (25.0%)	familielid (17.0%)
10. toekomst	ouders (68.4%)	vriend(in) (33.5%)	broer/zus (27.4%)	familielid (21.2%)	nergens (17.9%)
11. verkeer & vervoer	ouders (42.0%)	nergens (34.9%)	vriend(in) (14.6%)	op school (14.2%)	familielid (12.3%)
			broer/zus (14.6%)		
12. maatschappij	ouders (39.6%)	nergens (34.0%)	<i>internet</i> (16.0%)	familielid (15.6%)	vriend(in) (15.1%)
13. chatten & internet	ouders (38.2%)	vriend(in) (34.4%)	broer/zus (23.1%)	<i>internet</i> (20.3%)	familielid (12.3%)
			nergens (23.1%)		

In wat volgt bespreken we de significante verschillen die we vaststelden tussen kinderen in de informatiebronnen waar ze de voorkeur aan geven. Om een antwoord te krijgen op de vraag of jongens en meisjes significant verschillen in de informatiebronnen die ze raadplegen wanneer ze zich zorgen maken, voerden we *de chikwadraattoets* uit. De chikwadraattoets toetst of er een significante samenhang is tussen twee variabelen. In ons onderzoek zijn we dus nagegaan of er significante samenhangen zijn tussen de informatiebronnen die kinderen raadplegen en hun geslacht. We beperkten ons hierbij tot de top 5 van informatiebronnen die we per specifieke zorg vonden. Dit betekent dat er voor elk van de 13 specifieke zorgen per informatiebron in de top 5 door middel van de chikwadraattoets werd nagegaan of jongens en meisjes significant verschillen in het raadplegen van deze bronnen.

5.3.3.2. Significante verschillen naargelang geslacht

Sociale relaties

Inzake zorgen over sociale relaties, kan er worden gesteld dat jongens en meisjes significant verschillen voor de mate waarin ze een vriend(in) raadplegen. Meer meisjes dan jongens raadplegen namelijk een vriend(in) bij zorgen over hun sociale relaties.

TOP5 sociale relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (100%)	nergens (87.5%)	vriend(in) (45.8%)	broer/zus (28.1%)	familielid (30.2%)
meisjes	ouders (100%)	nergens (87.5%)	vriend(in) (70.8%)	broer/zus (40.7%)	familielid (37.2%)

Persoonlijk

Jongens en meisjes verschillen in de mate waarin ze een vriend(in), broer/zus, familielid, en de school raadplegen als informatiebron voor hun persoonlijke zorgen. Van de kinderen die deze bronnen raadplegen zijn het meer meisjes dan jongens. Er is echter geen significant verschil tussen jongens en meisjes voor de mate waarin ze hun ouders raadplegen bij persoonlijke zorgen.

TOP5 persoonlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (59.4%)	vriend(in) (31.3%)	broer/zus (25.0%)	familielid (18.8%)	op school (10.4%)
meisjes	ouders (69.0%)	vriend(in) (61.1%)	broer/zus (40.7%)	familielid (34.5%)	op school (23.9%)

Godsdienst

Jongens en meisjes verschillen enkel significant voor het raadplegen van een vriend(in) bij zorgen over godsdienst. We zien namelijk dat meer meisjes dan jongens een vriend(in) zouden aanspreken bij vragen over dit thema. In de mate waarin ze hun ouders, de school of een leerkracht raadplegen, verschillen jongens en meisjes echter niet significant.

TOP5 godsdienst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (41.7%)	nergens (31.3%)	vriend(in) (18.8%)	op school (17.7%)	leerkracht (16.7%)
meisjes	ouders (44.2%)	nergens (26.5%)	vriend(in) (33.6%)	op school (22.1%)	leerkracht (19.5%)

Familie

Voor kinderen zijn een familielid, hun broer/zus en een vriend(in) belangrijke bronnen bij zorgen over hun familie. Meisjes en jongens verschillen echter significant in de mate waarin ze deze bronnen raadplegen. Meer meisjes dan jongens zouden zich namelijk tot deze bronnen richten bij familiale zorgen.

TOP5 familie	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (68.8%)	familielid (28.1%)	broer/zus (20.8%)	vriend(in) (15.6%)	bellen (9.4%)
meisjes	ouders (69.9%)	familielid (53.1%)	broer/zus (38.9%)	vriend(in) (42.5%)	bellen (15.0%)

School

Bij zorgen over school verschillen jongens en meisjes significant in de mate waarin ze een vriend(in), een leerkracht en een broer/zus zouden raadplegen. In alle drie de gevallen zouden meer meisjes dan jongens deze bronnen raadplegen indien ze zich zorgen zouden maken over school.

TOP5 school	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (52.1%)	vriend(in) (24.0%)	op school (36.5%)	leerkracht (30.2%)	broer/zus (11.5%)
meisjes	ouders (60.2%)	vriend(in) (57.5%)	op school (42.5%)	leerkracht (44.2%)	broer/zus (34.5%)

Gezondheid en uiterlijk

Wanneer kinderen zich zorgen maken over gezondheid en uiterlijk, zien we dat significant meer meisjes dan jongens hun vriend(in) en hun broer/zus zouden aanwenden als informatiebron. In het raadplegen van de andere informatiebronnen verschillen kinderen niet significant naargelang hun geslacht.

TOP 5 gezondheid & uiterlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (57.3%)	vriend(in) (21.9%)	dokter (37.5%)	broer/zus (17.7%)	familielid (13.5%)
meisjes	ouders (66.4%)	vriend(in) (54.9%)	dokter (36.3%)	broer/zus (39.8%)	familielid (22.1%)

Geld en werk

De belangrijkste informatiebronnen voor kinderen indien ze zich zorgen zouden maken over geld en werk zijn hun ouders, een vriend(in) en een broer/zus. Kinderen verschillen echter significant in de mate waarin ze deze bronnen zouden raadplegen. In alle gevallen stellen we vast dat van de kinderen die deze bronnen zouden raadplegen bij zorgen over geld en werk, het significant meer meisje dan jongens zijn die dit aangeven.

TOP5 geld & werk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (53.1%)	vriend(in) (14.6%)	broer/zus (15.6%)	familielid (16.7%)	nergens (20.8%)
meisjes	ouders (69.0%)	vriend(in) (34.5%)	broer/zus (29.2%)	familielid (22.1%)	nergens (16.8%)

Huwelijk en seksuele relaties

Jongens en meisjes zouden niet in dezelfde mate hun vriend(in) en broer/zus raadplegen wanneer ze zich zorgen zouden maken over huwelijk en seksuele relaties. Zo zouden significant meer meisjes dan jongens deze bronnen aanwenden.

TOP5 huwelijk & seksuele relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (34.4%)	nergens (31.3%)	vriend(in) (16.7%)	broer/zus (9.4%)	familielid (7.3%)
meisjes	ouders (38.8%)	nergens (26.5%)	vriend(in) (35.4%)	broer/zus (23.9%)	familielid (11.5%)

Toekomstige studies en beroep

Kinderen verschillen significant naargelang hun geslacht in de mate waarin ze een vriend(in), de school en of hun broer/zus zouden aanspreken bij zorgen over hun toekomstige studies en beroep. Significant meer meisjes dan jongens zouden immers deze bronnen raadplegen.

TOP5 toekomstige studies & beroep	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (62.5%)	vriend(in) (17.7%)	op school (22.9%)	broer/zus (14.6%)	familielid (16.7%)
meisjes	ouders (74.3%)	vriend(in) (43.4%)	op school (36.3%)	broer/zus (33.6%)	familielid (16.8%)

Toekomst

Wanneer kinderen zich zorgen zouden maken over hun toekomst, verschillen jongens en meisjes significant in de mate waarin ze hun vriend(in), broer/zus of familielid zouden vragen om informatie. Voor alle drie de informatiebronnen zien we dat significant meer meisjes dan jongens deze bronnen zouden raadplegen.

TOP5 toekomst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (64.6%)	vriend(in) (21.9%)	broer/zus (20.8%)	familielid (17.7%)	nergens (20.8%)
meisjes	ouders (72.6%)	vriend(in) (44.2%)	broer/zus (33.6%)	familielid (24.8%)	nergens (15.9%)

Verkeer en vervoer

Voor de vijf belangrijkste informatiebronnen van kinderen bij zorgen over verkeer en vervoer, stellen we geen significante verschillen vast tussen jongens en meisjes. Dit betekent dat jongens en meisjes in dezelfde mate deze bronnen zouden raadplegen bij zorgen over verkeer en vervoer

TOP5 verkeer & vervoer	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (34.4%)	nergens (40.6%)	vriend(in) (12.5%)	op school (11.5%)	familielid (12.5%)
			broer/zus (13.5%)		
meisjes	ouders (47.8%)	nergens (31.0%)	vriend(in) (15.9%)	op school (16.8%)	familielid (11.5%)
			broer/zus (15.9%)		

Maatschappij

Van den kinderen die aangeven dat ze nergens een antwoord zouden zoeken indien ze zich zorgen zouden maken over de maatschappij, zien we dat het om significant meer jongens dan meisjes gaat. Dus meer jongens dan meisjes zouden nergens een antwoord zoeken op hun zorgen over de maatschappij. Voor de andere bronnen verschillen kinderen echter niet significant. Dit betekent bijvoorbeeld dat jongens en meisjes in dezelfde mate het internet zouden raadplegen bij zorgen over de maatschappij.

TOP5 maatschappij	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (32.3%)	nergens (43.8%)	internet (13.5%)	familieid (12.5%)	vriend(in) (9.4%)
meisjes	ouders (45.1%)	nergens (26.5%)	internet (16.8%)	familieid (16.8%)	vriend(in) (18.6%)

Chatten en internet

Van de kinderen die een vriend(in) zouden raadplegen bij zorgen over chatten en internet, stellen we vast dat het om significant meer meisjes dan jongens gaat. Hetzelfde geldt voor een broer/zus als informatiebron. Ook hier zien we dat van de kinderen die hun broer/zus zouden raadplegen bij zorgen over chatten en internet, het significant om meer meisjes dan jongens gaat. Indien kinderen nergens een antwoord zouden zoeken op hun zorgen, stellen we echter vast dat het significant meer jongens dan meisjes zijn die dat aangeven. Jongens en meisjes zouden echter in dezelfde mate het internet raadplegen bij zorgen over chatten en internet.

TOP5 chatten & internet	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (33.3%)	vriend(in) (19.8%)	broer/zus (11.5%)	<i>internet</i> (22.9%)	familieid (12.5%)
			nergens (32.3%)		
meisjes	ouders (42.5%)	vriend(in) (46.9%)	broer/zus (32.7%)	<i>internet</i> (16.8%)	familieid (11.5%)
			nergens (15.9%)		

5.3.4. De informatieproducten

5.3.4.1. Welke informatieproducten kennen kinderen?

Wat betreft de informatieproducten willen we in de eerste plaats de kennis van kinderen van bepaalde informatieproducten nagaan. Hiertoe werden twee lijsten samengesteld van verschillende informatieproducten. Zoals eerder aangegeven verwijzen we met de term "informatieproduct" zowel naar schriftelijke, audiovisuele (infolijnen) en elektronische (websites) producten, alsook naar diensten en organisaties die informatie verschaffen. Voor elk informatieproduct werden de kinderen gevraagd aan te geven of ze het al dan niet kennen.

Inzake de informatieproducten willen we dus ten eerste een antwoord krijgen op volgende vraag: *welke informatieproducten kennen kinderen?* Om dit te beantwoorden gingen we per informatieproduct de frequentie kinderen na die hebben aangegeven het product te kennen. Op deze manier waren we in staat de informatieproducten te ordenen op basis van de frequentie kinderen die de informatieproducten kennen. De volledige ordening hebben we opgenomen in bijlage 9.1.

Van deze ordening hebben we in tabel 5 de tien informatieproducten opgenomen die door het grootste aantal kinderen zijn gekend. Hierbij zien we dat de Yeti (90.9%), de Joepie (90.8%) en de bibliotheek in de buurt (90.5%) door bijna alle kinderen gekend zijn. Wat verder opvalt is dat meer dan de helft van de kinderen de Kinder- en Jongerentelefoon (56.3%) en de website van het tijdschrift Klasse (54.1%) kennen. De overige informatieproducten in deze top 10 betreffen meer algemeen gekende informatieproducten, zoals o.a. het OCMW.

Tabel 5. Informatieproducten en frequentie kinderen, die ze kennen

Informatieproduct	Frequentie kinderen die het kent
de Yeti	90.9%
de Joepie	90.8%
de bibliotheek in de buurt	90.5%
www.goudengids.be	57.7%
de Kinder- en jongerentelefoon	56.3%
het OCMW	55.5%
www.klasse.be	54.1%
de Streekkrant	45.1%
de VDAB	43.5%
www.delijn.be	40.4%

Een vierdeling

Gezien de informatieproducten opgenomen in onze vragenlijst verschillen naargelang de inhoud van de informatie die ze verschaffen en de doelgroep waar ze zich tot richten, hebben we ervoor gekozen om deze ordening van informatieproducten niet verder te bespreken op het individuele niveau. We kozen er daarom eerder voor om deze resultaten verder te bespreken aan de hand van een *differentiatie van de informatieproducten naar thema en doelgroep*. Dit hebben we gedaan door de informatieproducten opgenomen in de vragenlijst op de volgende manier in te delen:

Welzijn eerste lijn	Welzijn tweede lijn
Vrije tijd eerste lijn	Vrije tijd tweede lijn

De opdeling *welzijn – vrije tijd* heeft betrekking op de inhoud van de informatie die verschaft wordt, waarbij *welzijn* de thema's seksualiteit, gezondheid, middelengebruik, de maatschappij, rechten en plichten, relaties, onderwijs en werk omsluit en *vrije tijd* de thema's jeugdwerk, cultuur, buitenland, toerisme, sport en mobiliteit. De opdeling *eerste lijn – tweede lijn* heeft dan eerder betrekking op de doelgroep van de informatie, waarbij de eerste lijn inhoudt dat de jeugd deel uitmaakt van de doelgroep waaraan informatie wordt verschaft en de tweede lijn dat de jeugd niet deel uitmaakt van die doelgroep. Dus informatieproducten die bij de *eerste lijn welzijnsproducten* worden ondergebracht, zijn informatieproducten die welzijnsgerelateerde informatie verschaffen én waarbij de jeugd deel uitmaakt van de doelgroepen waaraan ze informatie verschaffen. De informatieproducten die bij de *eerste lijn vrijetijdsproducten* worden ondergebracht, zijn informatieproducten die vrijetijdsgelateerde informatie verschaffen én waarbij de jeugd deel uitmaakt van hun doelgroep. *Tweede lijn welzijnsproducten* verschaffen welzijnsgerelateerde informatie én hebben de jeugd niet als specifieke doelgroep. De informatieproducten die bij de *tweede lijn vrijetijdsproducten* worden ondergebracht, zijn informatieproducten die vrijetijdsgelateerde informatie verschaffen én waarbij de jeugd geen specifieke doelgroep is. Gezien bepaalde informatieproducten naargelang hun thema of doelgroep niet uitsluitend onder één bepaalde groep informatieproducten kunnen worden ondergebracht, zijn bepaalde informatieproducten terug te vinden onder meer dan één groep. We willen ook opmerken dat deze indeling eerder een pragmatische indeling is die resulteerde uit onze keuze om de informatieproducten niet te bespreken op het individueel niveau. De volledige indeling van de informatieproducten volgens deze vierdeling is opgenomen in bijlage 9.2.

De meest gekende informatieproducten volgens de vierdeling

Door de informatieproducten volgens thema en doelgroep op te delen, krijgen we een gedifferentieerder antwoord op de vraag welke informatieproducten kinderen kennen. We maakten namelijk opnieuw een ordening van de informatieproducten op basis van de frequentie kinderen die ze kennen, maar nu volgens de vierdeling. Zo konden we nagaan welke de meeste gekende eerste en tweede lijn welzijnsproducten en eerste en tweede lijn vrijetijdsproducten zijn. Als 'meest gekende' informatieproducten hebben we deze producten opgenomen die door tenminste 25% van de kinderen zijn gekend. De volledige ordening volgens de vierdeling is terug te vinden in bijlage 9.3.

Wat betreft de *eerste lijn welzijnsproducten* zien we dat de Yeti (90.9%), de bibliotheek in de buurt (90.5%), de Kinder- en Jongerentelefoon (56.3%), de VDAB (43.5%), Childfocus (32.4%), en de Zelfmoordlijn (29.5%) door tenminste 25% van de bevroegde kinderen gekend zijn. Minder dan 25% van de kinderen geeft aan de andere eerste lijn welzijnsproducten te kennen.

De *eerste lijn vrijetijdsproducten* die door tenminste 25% van de kinderen gekend zijn, zijn de Yeti (90.9%), de Joepie (90.8%), de bibliotheek in de buurt (90.5%), de Kinder- en Jongerentelefoon (56.3%), Bloso (29.7%), de gemeentelijke jeugddienst in de buurt (27.2%) en de vzw Jeugd, Cultuur en Wetenschap (26.9%). Alle andere eerste lijn welzijnsproducten zijn door minder dan 25% van de kinderen gekend.

Meer dan 25% van de kinderen kent volgende *tweede lijn welzijnsproducten*: de website www.goudengids.be (57.7%), het OCMW (55.5%), de website www.klasse.be (54.1%), de Streekkrant (45.1%), de Oxfam wereldwinkels (40.1%), de Christelijke Mutualiteit (33.2%) en de website www.limburg.be (30.6%).

De website www.goudengids.be (57.7%), de Streekkrant (45.1%) en de website www.delijn.be (30.6%) zijn de *tweede lijn vrijetijdsproducten* die door meer dan 25% van de ondervraagde kinderen zijn gekend.

5.3.4.2. Verschillen kinderen significant in hun kennis van informatieproducten?

Een tweede vraag die we willen beantwoorden inzake de informatieproducten is *of kinderen significant verschillen naargelang bepaalde variabelen in hun kennis van de informatieproducten*. Om hierop een antwoord te krijgen voerden we de chikwadraattoets uit. Hiermee gingen we na of er significante samenhangen zijn tussen de kennis van kinderen van bepaalde informatieproducten en hun geslacht (jongen – meisje), afkomst (Belgisch – West-Europees – Oost-Europees – niet Europees) en het gezin waar ze deel van uitmaken (klassiek gezin waarbij de ouders getrouwd zijn en samen wonen of samen wonen maar niet getrouwd zijn – niet klassiek gezin waarbij de ouders gescheiden zijn of waarvan één van de ouders overleden is).

Gezien het groot aantal informatieproducten opgenomen in de vragenlijst en onze keuze om niet te gaan op het individueel niveau, beperkten we ons bij het nagaan van significante verschillen tot de 'meest gekende informatieproducten volgens de vierdeling', namelijk deze producten die door tenminste 25% van de kinderen gekend zijn (zie p.52).

Naargelang hun geslacht stellen we enkel twee significante verschillen vast tussen jongens en meisjes in hun kennis van een tweede lijn welzijnsproduct en een eerste lijn vrijetijdspproduct. Hierbij valt op dat in beide gevallen het telkens meer meisjes dan jongens zijn die de informatieproducten kennen. Zo bijvoorbeeld zien we dat van de kinderen die de Oxfam wereldwinkels kennen het om een groter percentage van de meisjes (48%) dan van de jongens (30%) gaat.

Naargelang hun afkomst stellen we echter geen significante verschillen vast tussen kinderen in hun kennis van de 'meeste gekende informatieproducten. Hun afkomst blijkt dus geen invloed te hebben op hun kennis van deze informatieproducten.

Ook het gezin waar ze deel van uitmaken blijkt weinig invloed te hebben op de kennis van de kinderen van de meest gekende informatieproducten. We stellen namelijk voor deze variabele slechts in hun kennis van één eerste lijn vrijetijdspproduct een significant verschil vast tussen de kinderen. Van de kinderen die dit informatieproduct kennen, zien we dat het gaat om een groter percentage van de kinderen die deel uitmaken van een klassiek gezin dan van de kinderen die deel uitmaken van een niet klassiek gezin.

5.3.4.3. Zijn er significante verbanden tussen de zorgen van kinderen en hun kennis van informatieproducten?

Wat betreft de informatieproducten willen we ten slotte ook nagaan *in welke mate de kennis van kinderen van bepaalde informatieproducten significante verbonden is met hun zorgen*. Dit gingen we na aan de hand van *Pearson correlatie analyses* waarmee we de samenhang van de kennis van de informatieproducten en de door ons geïdentificeerde 37 zorgentema's (zie p.24) onderzochten. Er waren twee mogelijke verbanden die konden resulteren uit onze analyses. Ten eerste dat kinderen zich veel zorgen maken over een bepaald thema, maar een bepaald informatieproduct niet kennen. Ten tweede dat kinderen zich veel zorgen maken over een bepaald thema en een bepaald informatieproduct wel kennen. Om de invloed van hun geslacht uit te sluiten, werd deze variabele als controlevariabele gebruikt. Dit betekent dat we nagingen of er significante verbanden zijn tussen de zorgen van kinderen en hun kennis van informatieproducten terwijl we een mogelijke invloed van hun geslacht uitsloten.

Hieronder bespreken we per zorgentema de significante verbanden die we vonden. We beperken ons hierbij tot deze verbanden waarbij kinderen die zich veel zorgen maken over een bepaald thema een bepaald informatieproduct wel kennen. We hebben er ook voor gekozen niet in te gaan op de

relevantie van de vastgestelde verbanden, en dus de relevantie van de kennis van kinderen van bepaalde producten voor het thema waarover ze zich veel zorgen maken. We beperken ons dus louter tot het vaststellen van de verbanden. De vraag of het product dat de kinderen kennen hen al dan niet relevante informatie verschaft over hun specifieke zorg, blijft dus open.

We stellen vast dat de zorgen van kinderen over een aantal thema's significante verbanden vertonen met hun kennis van bepaalde informatieproducten.

Godsdienst en cultuur

Voor dit thema stellen we een significant verband vast met de kennis van kinderen van drie informatieproducten. We zien namelijk dat kinderen die zich veel zorgen maken over godsdienst en cultuur de vzw's Harlekino en Crejaskie de website www.merhaba.be kennen.

Dood en ernstige ziekte

Ook de zorg van kinderen over de dood en ernstige ziektes vertoont significante verbanden met hun kennis van een aantal welzijns- en vrijetijdsproducten. Meer bepaald stellen we vast dat kinderen die zich veel zorgen maken over de dood en ernstige ziektes de websites www.weekup.be en www.partywise.be, alsook de CJP kennen.

Uiterlijk en voorkomen

Voor dit zorgthema vinden we eveneens dat kinderen die zich hier veel zorgen over maken een aantal welzijns- en vrijetijdsproducten kennen, namelijk de Vlaamse Jeugdraad, de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen, het Centrum ter Preventie van Zelfmoord, de website www.kunstbende.be, de ABVV-jongeren en de KSJ-KSA-VKSJ.

Gezondheid

Dit zorgthema is significant verbonden met de kennis van kinderen van één enkel informatieproduct. We stellen namelijk vast dat kinderen die zich veel zorgen maken over hungezondheid de KSJ-KSA-VKSJ kennen.

Stress en slapeloosheid

De zorg van kinderen over stress en slapeloosheid vertoont een significant verband met hun kennis van een aantal welzijns- en vrijetijdsproducten: de Scouts en Gidsen Vlaanderen, de Vlaamse Jeugdraad, de Jo-lijn, de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, het Centrum ter Preventie van Zelfmoord, het Jeugdwerknet, de vzw Jeugd en Seksualiteit, de Crz-luistertelefoon, de Kinderrechtswinkel, de jeugddienst Globelink, het Vlaams Informatiepunt Jeugd, de Jobwerking, de vzw Artforum, Fuifpunt en de websites www.schoolzonderracisme.be, www.delijn.be, www.kunstbende.be en www.partywise.be. Kinderen die zich veel zorgen maken over stress en slapeloosheid kennen deze informatieproducten.

Eigen middelengebruik

De zorg van kinderen over het eigen middelengebruik vertoont een significante relatie met hun kennis drie eerste lijn welzijns- en vrijetijdsproducten: de vzw Koning Kevin, het Centrum Informatieve Spelen en de ABVV-jongeren. Dus kinderen die zich zorgen maken over het eigen middelengebruik blijken deze informatieproducten te kennen.

Seksueel slachtofferschap

Voor het zorgenthema seksueel slachtofferschap stellen we significante verbanden vast met twee eerste lijn welzijnsproducten. We zien namelijk dat kinderen die zich veel zorgen maken over seksueel slachtofferschap de Vertrouwenscentra Kindermishandeling en het Centrum ter Preventie van Zelfmoord kennen.

Seksualiteit

De zorg van kinderen over dit thema is significant verbonden met hun kennis van een eerste lijn vrijetijdsproduct. Kinderen die zich veel zorgen maken over seksualiteit kennen de KSJ-KSA-VKSJ.

Studiekeuze

Voor de zorg van kinderen over hun studiekeuze stellen we significante verbanden vast met zowel welzijnsproducten als vrijetijdsproducten. We zien namelijk dat kinderen die zich veel zorgen maken over hun studiekeuze de ACLBV-jongeren, de Vertrouwenscentra Kindermishandeling en de Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg kennen, alsook Globelink en de vzw Jeugdwerknet.

Schoolprestaties

Voor dit zorgenthema vinden we significante verbanden met de kennis van kinderen van drie informatieproducten. Kinderen die zich veel zorgen maken over hun schoolprestaties kennen de Vlaamse Jeugdraad, de Kinderrechtswinkel en de Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg.

Onbehagen over school

De zorg van kinderen over hun gevoel van onbehagen over school vertoont significante verbanden met hun kennis van twee informatieproducten. We stellen namelijk vast dat kinderen die zich veel zorgen maken over hun gevoel van onbehagen over school de Jobwerking en de website www.delijn.be kennen.

Onveiligheidsgevoel op school

Voor dit zorgenthema stellen we een significant verband vast met de kennis van kinderen van één eerste lijn welzijnsproduct. Kinderen die zich veel zorgen maken over hun gevoel van onveiligheid over school blijken namelijk de vzw Jeugd en Seksualiteit te kennen.

Relationele peerproblemen

De zorg van kinderen over relationele peerproblemen vertoont een significant verband met drie welzijns- en vrijetijdsproducten. Kinderen die zich veel zorgen maken over hun relationele peerproblemen kennen het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen, de Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg en de website www.kidsgids.be.

Chatten

Voor het zorgthema chatten stellen we significante verbanden vast met de kennis van kinderen van drie informatieproducten. We zien dat kinderen die zich veel zorgen maken over chatten de ABVV-jongeren en de websites www.provant.be en www.weekup.be kennen.

Verlegenheid

Voor de zorg van kinderen over hun verlegenheid vinden we een significant verband met hun kennis van één welzijnsproducten. We zien namelijk dat kinderen die zich veel zorgen maken over hun verlegenheid de ABVV-jongeren kennen.

Probleemgedrag

Net als voor het zorgthema verlegenheid, vinden we voor het zorgthema probleemgedrag een significant verband met de kennis van kinderen van een eerste lijn welzijnsproduct. Kinderen die zich veel zorgen maken over hun probleemgedrag blijken namelijk de ABVV-jongeren te kennen.

Vertrouwen in eigen capaciteiten

Voor de kinderen die zich veel zorgen maken over negatieve vriendschapsrelaties stellen we een significant verband vast met hun kennis van drie eerste lijn welzijnsproducten. We vinden namelijk dat deze kinderen Sensoa, de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen en de ABVV-jongeren kennen.

Problemen van vrienden

Voor de zorg van kinderen over de problemen van hun vrienden stellen we significante verbanden vast met hun kennis van twee informatieproducten. We zien namelijk dat kinderen die zich veel zorgen maken over de problemen van hun vrienden de Vereniging voor alcohol en andere drugproblemen en de website www.delijn.be kennen.

Familiale relaties

Voor dit zorgthema stellen we een significant verband vast met de kennis van kinderen van zowel welzijns- als vrijetijdsproducten. Kinderen die zich veel zorgen maken over hun familiale relaties blijken namelijk het Jeuginformatiepunt, de vzw Jeugd en Seksualiteit en de KSJ-KSA-VKSJ te kennen.

Huiselijk geweld

Voor de kinderen die zich veel zorgen maken over huiselijk geweld vinden we een significant verband met één welzijnsproduct. We zien namelijk dat deze kinderen de ABVV-jongeren kennen.

Toekomstige job

Dit zorgthema vertoont een significant verband met de kennis van kinderen van vier informatieproducten. Kinderen die zich veel zorgen maken hun toekomstige job kennen de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, de Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg, de ABVV-jongeren en Globelink.

Toekomstig geluk

De kennis van kinderen van de ABVV-jongeren en de website www.delijn.be vertoont een significant verband met hun zorgen over hun toekomstig geluk. Voor dit thema stellen we namelijk vast dat kinderen die zich veel zorgen maken over gezinsproblemen die twee informatieproducten kennen.

Ouderlijke controle

De mate waarin kinderen zich zorgen maken over ouderlijke controle blijkt significant verbonden te zijn met hun kennis van één eerste lijn informatieproduct. Kinderen die zich veel zorgen maken over ouderlijke controle kennen namelijk het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen.

Regels

De zorg van kinderen over regels vertoont een significant verband met hun kennis van één eerste lijn welzijnsproduct. We stellen namelijk vast dat kinderen die zich veel zorgen maken over regels het Centrum ter Preventie van Zelfmoord kennen.

Gebrekkige vriendschapsrelaties

Bij de kinderen die zich veel zorgen maken over hun gebrekkige vriendschapsrelaties stellen we significante verbanden vast met een aantal welzijns- en vrijetijdsproducten. We zien namelijk dat deze kinderen de Kidsgids, de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugsproblemen, de Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg en de website www.kunstbende.be kennen.

Vertrouwenspersoon

Voor de zorg van kinderen over het hebben van een vertrouwenspersoon vinden we met twee eerste lijn informatieproducten een significant verband vast. Kinderen die zich veel zorgen maken over dit thema blijken namelijk de het Steunpunt Allochtonen Meisjes en Vrouwen en de Vertrouwenscentra Kindermishandeling te kennen.

Voor volgende zorgthema's vinden we geen significante verbanden met de kennis van kinderen van bepaalde informatieproducten: *onbehagen over het leven, pesten & discriminatie, geweld, gezinsproblemen, schooldiscipline, middelengebruik van vrienden, persoonlijk onbehagen, overmatig mediagebruik, maatschappij, geld en bezittingen en vertrouwen in eigen capaciteiten.*

5.3.5. De informatiemedia

Inzake de informatiemedia werd gepeild naar hoe kinderen bepaalde informatiemedia beoordelen op hun kwaliteit. De kinderen werden hiervoor gevraagd een informatiefolder, een tijdschrift, een affiche, een boek, een krant, een website, een tv-programma, een radioprogramma en een organisatie te beoordelen op een aantal criteria aan de hand van een 10-puntenschaal.

5.3.5.1. Hoe benaderen kinderen informatiemedia?

Ten eerste gingen we na of de rangordes die kinderen geven aan een kwaliteitscriterium significant verschillen per medium om te komen tot een antwoord op de vraag of informatiemedia door kinderen anders benaderd worden.

Per informatiemedium voerden we eerst exploratieve factoranalyses uit om de door ons bevroegde kwaliteitscriteria te groeperen onder een aantal factoren. Deze factoren stellen dus algemenere criteria voor waaronder meerdere kwaliteitscriteria kunnen gegroepeerd worden. Dit resulteerde voor de informatiemedia informatiefolder, tijdschrift, affiche, boek, krant, radioprogramma, televisieprogramma en website in 2 factoren, namelijk vorm en inhoud. Voor het informatiemedium organisatie vonden we 1 factor, namelijk inhoud. Het algemeen criterium vorm houdt voor het informatiemedium website bijvoorbeeld volgende kwaliteitscriteria in: 'dat het er mooi uitziet', 'dat je er gemakkelijk op kan surfen' en 'dat het er niet saai uitziet'. Voor het informatiemedium tijdschrift bijvoorbeeld houdt het algemeen criterium inhoud o.a. volgende kwaliteitscriteria in: 'dat er in staat wat je wil weten', 'dat het geen moeilijke woorden bevat' en 'dat wat er in staat waar is'. Het algemeen criterium inhoud houdt voor het informatiemedium organisatie volgende kwaliteitscriteria in: 'dat wat een organisatie je vertelt wat je wil weten', 'dat je gemakkelijk begrijpt wat een organisatie je vertelt' en 'dat wat een organisatie je vertelt waar is'. Vervolgens werden de informatiemedia geordend volgens de gemiddelde de score die ze behaalden per algemeen criterium. Tabel 6 geeft een overzicht weer van de informatiemedia geordend volgens hun gemiddelde score voor het algemeen criterium inhoud en in Tabel 7 zijn ze geordend volgens hun gemiddelde score voor het algemeen criterium vorm. Hoe groter de gemiddelde score die een informatiemedium behaalde voor een algemeen criterium, hoe belangrijker kinderen vinden dat het informatiemedium moet beantwoorden aan die kwaliteitseis.

Op basis van de gemiddelde score die de informatiemedia behaalden voor het criterium inhoud stellen we vast dat voor kinderen dit kwaliteitscriterium het belangrijkste is voor een televisieprogramma en het minst belangrijk is voor een radioprogramma. Voor het criterium vorm stellen we vast dat kinderen het belangrijkste vinden dat een website voldoet aan een aantal vormelijke kwaliteitscriteria en dit het minst belangrijk vinden voor een krant.

Tabel 6. Informatiemedia volgens inhoud

1. Televisieprogramma
2. Website
3. Boek
4. Tijdschrift
5. Organisatie
6. Informatiefolder
7. Krant
8. Affiche
9. Radioprogramma

Tabel 7. Informatiemedia volgens vorm

1. Website
2. Televisieprogramma
3. Boek
4. Tijdschrift
5. Radioprogramma
6. Informatiefolder
7. Affiche
8. Krant

Door de informatiemedia op de algemene kwaliteitscriteria onderling te vergelijken door middel van de *Paired-Samples T-test* konden we ook uitspraken doen of de rangordes die kinderen geven significant verschillen per medium. Wij zullen ons hier beperken tot het bespreken van de significante verschillen die we vaststellen.

Een tijdschrift

Zo zien we dat kinderen het criterium inhoud belangrijker vinden voor een tijdschrift dan voor een affiche, krant en radioprogramma. In tegenstelling tot deze drie informatiemedia moet voor kinderen een tijdschrift in belangrijkere mate voldoen aan inhoudsgerelateerde kwaliteitscriteria. Wat het criterium vorm betreft stellen we vast dat voor kinderen dit criterium belangrijker is voor een

tijdschrift dan voor een krant. Dus hoe een tijdschrift eruit ziet bijvoorbeeld is voor kinderen belangrijker dan hoe een krant eruit ziet.

Een website

Wat betreft websites als informatiemedia stellen we vast dat voor kinderen websites in belangrijkere mate moeten voldoen aan bepaalde inhoudelijke criteria dan een informatiefolder, een tijdschrift, een affiche, een krant en een radioprogramma. Voor kinderen is het dus bijvoorbeeld belangrijker dat de inhoud van een website waar is dan dat de inhoud van een informatiefolder waar is. De vorm van een website is voor kinderen belangrijker dan de vorm van een informatiefolder, een tijdschrift, een affiche, een krant, en een radioprogramma. Kinderen vinden het dus bijvoorbeeld belangrijker dat een website er niet saai uitziet dan dat een tijdschrift er niet saai uitziet.

Een organisatie

Kinderen achten inhoudsgerelateerde kwaliteitscriteria voor een organisatie belangrijker dan voor een affiche, een krant en een radioprogramma. Dit betekent bijvoorbeeld dat het voor kinderen belangrijker is dat een organisatie ze vertelt wat ze willen weten, dat ze gemakkelijk begrijpen wat een organisatie hen vertelt of dat wat een organisatie vertelt waar is dan dat er op een affiche staat wat ze willen weten, dat ze gemakkelijk begrijpen wat er op een affiche staat of dat wat er op een affiche staat waar is.

Een informatiefolder

Het criterium inhoud is voor kinderen belangrijker voor een informatiefolder dan voor een radioprogramma. Dit betekent bijvoorbeeld dat voor kinderen een informatiefolder in tegenstelling tot een radioprogramma in belangrijkere mate moet voldoen aan bepaalde inhoudelijke criteria als o.a. dat het geen moeilijke woorden bevat en dat de inhoud waar is.

Een televisieprogramma

Wat betreft televisieprogramma's als informatiemedia stellen we vast dat die voor kinderen in belangrijkere mate moeten voldoen aan bepaalde inhoudelijke criteria dan een informatiefolder, een affiche, een krant en een radioprogramma. Voor kinderen is het dus bijvoorbeeld belangrijker dat een televisieprogramma geen moeilijke woorden bevat dan dat een radioprogramma geen moeilijke woorden bevat. Een televisieprogramma moet voor kinderen ook in belangrijkere mate voldoen aan bepaalde vormelijke criteria dan een informatiefolder, een tijdschrift, een affiche, een krant en een radioprogramma. Dat een televisieprogramma er mooi uitziet is dus voor kinderen bijvoorbeeld belangrijker dan dat een informatiefolder er mooi uitziet.

Een boek

Het criterium inhoud is voor kinderen belangrijker voor een boek dan voor een affiche, een krant en een radioprogramma. Dus voor kinderen moet een boek in tegenstelling tot een krant in belangrijkere

mate moet voldoen aan inhoudelijke criteria als dat het geen moeilijke woorden bevat, dat de inhoud duidelijk te lezen is en dat de inhoud waar is. Verder stellen we vast dat kinderen vormelijke criteria voor een boek belangrijker achten dan voor een informatiefolder, een tijdschrift, een affiche, een krant en een radioprogramma. Dit betekent bijvoorbeeld dat het voor kinderen belangrijker is dat een boek er niet saai uitziet dan dat een tijdschrift er niet saai uitziet.

Een radioprogramma

Kinderen achten inhoudsgerelateerde criteria voor een radioprogramma belangrijker dan voor een krant. Dit betekent bijvoorbeeld dat het voor kinderen belangrijker is dat wat er op een radioprogramma vertelt wordt waar is dan wat er in een krant geschreven staat waar is.

Een krant, een affiche

Zowel naar inhoudelijke criteria als vormelijke criteria stellen we vast dat waar we significante verschillen vinden tussen een krant en een ander medium deze criteria voor een krant in mindere mate belangrijker zijn. Hetzelfde zien we voor een affiche: bij significante verschillen met een ander medium wat betreft inhoud als vorm, vinden kinderen deze criteria telkens in mindere mate belangrijk voor een affiche. Dit stemt overeen met onze bevinding in tabellen 6 en 7 (zie p.59) waarbij we zien dat een krant en affiche voor beide algemene criteria de laagste gemiddelde scores behalen.

5.3.5.2. Verschillen kinderen in hun benadering van kwaliteitscriteria?

Door kinderen informatiemedia te laten beoordelen op een aantal kwaliteitscriteria kunnen we ook nagaan of ze verschillen in hun benadering van bepaalde kwaliteitscriteria ongeacht het informatiemedium. We gingen namelijk na of kinderen naargelang hun geslacht (jongens – meisjes), afkomst (Belgisch – West-Europees – Oost-Europees – niet Europees) en het gezin waar ze deel van uitmaken (klassiek – niet klassiek) significant verschillen in de mate waarin ze inhoudelijke en vormelijke criteria belangrijk achten. De analyses die we hiervoor uitvoerden waren de *One-Way ANOVA* en de *Independent-Samples T-test*, twee testen die toelaten groepen te vergelijken op significante verschillen.

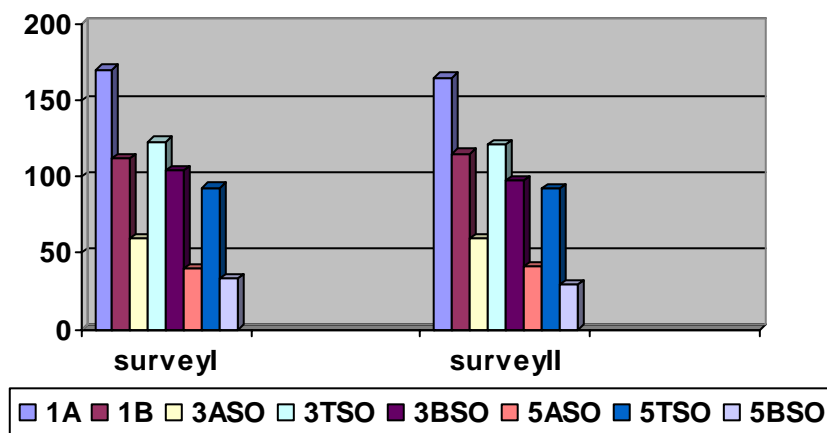
We stellen slechts één significant verschil vast tussen kinderen in de mate waarin ze kwaliteitscriteria belangrijk vinden. We zien namelijk dat kinderen enkel naargelang hun geslacht inhoudelijke kwaliteitscriteria anders benaderen: ongeacht het informatiemedium kennen meisjes hogere rangordes toe aan inhoudelijke kwaliteitscriteria dan jongens. Dus meisjes vinden het belangrijker dan jongens dat informatiemedia voldoen aan bepaalde vormelijke kwaliteitscriteria.

Naargelang hun afkomst en het gezin waar ze deel van uitmaken stellen we geen significante verschillen vast tussen kinderen in hun benadering van inhoudelijke en vormelijke criteria.

5.4. Tieners, 12-18 jarigen

5.4.1. Steekproefbeschrijving

In totaal namen 734 tieners deel aan de eerste vragenlijst. Hiervan zaten er 282 in het 1^e middelbaar (170 in de A-stroom en 112 in de B-stroom), 286 in het 3de middelbaar (59 in het ASO, 123 in het TSO en 104 in het BSO) en 166 in het 5de middelbaar (40 in het ASO, 93 in het TSO en 33 in het BSO). De tweede vragenlijst werd afgenomen bij 719 tieners. Deze groep bestond uit 280 leerlingen in het 1^e middelbaar (165 in de A-stroom en 115 in de B-stroom), 277 in het 3de middelbaar (59 in het ASO, 121 in het TSO en 97 in het BSO) en 162 in het 5de middelbaar (41 in het ASO, 92 in het TSO en 29 in het BSO).

De steekproef van 12-18 jarigen bestond uit 52.8% jongens en 47.2% meisjes. De gemiddelde leeftijd bedroeg 15.3 jaar.

Wat betreft hun afkomst had 60.7% van de tieners een Belgische afkomst, 34.9% een niet-Europese afkomst (Afghanistan, Algerije, Angola, Brazilië, Burundi, Congo, Cuba, Dominicaanse Republiek, Dubai, Equador, Gambia, Ghana, Guinee, India, Irak, Iran, Kaapverdië, Marokko, Nepal, Nigeria, Pakistan, Rwanda, Thailand, Tunesië, Turkije, West-Afrika, Zuid-Afrika), 2.5% een West-Europese afkomst (Duitsland, Frankrijk, Italië, Nederland, Portugal, Spanje, Groot-Brittannië) en was 1.8% afkomstig van Oost-Europa (Armenië, Bosnië, Bulgarije, Hongarije, Kosovo, Macedonië, Oekraïne, Polen, Roemenië, Servië, Slowakije).

De meerderheid van de tieners, 77.6%, maakte deel uit van een gezin waarbij de ouders getrouwd zijn en samenwonen. Van de overige tieners maakte 17.8% deel uit van een gezin waarvan de ouders gescheiden zijn, 2.4% had één van zijn ouders verloren en van 2.2% wonen de ouders samen maar zijn ze niet getrouwd.

Wat betreft hun schoolprestaties had 36% van de bevroegde tieners al eens een jaar gedubbeld tijdens zijn/haar schoolloopbaan.

Inzake de opleiding van de ouders, had van 23.2% van de tieners de vader geen diploma en van 26.1% heeft de moeder geen diploma. Bij 6.9% van de tieners behaalde de vader als hoogste diploma een diploma lager onderwijs, bij 34.8% een diploma middelbaar onderwijs, bij 18.4% een hogeschooldiploma en bij 16.7% een universitair diploma. De moeder behaalde bij 7.1% van de tieners als hoogste diploma een diploma lager onderwijs, bij 33.7% een diploma secundair onderwijs, bij 22.7% een hogeschooldiploma en bij 10.4% een universitair diploma.

5.4.2. De informatiebehoefte van tieners

De informatiebehoefte van de tieners werd eveneens bevroegd aan de hand van de zorgenmeting. Voor de tieners werd een schaal opgesteld bestaande uit 273 verschillende zorgen. Per zorg moesten de tieners aangeven in welke mate ze er zich zorgen over maken.

Door het bevragen van hun zorgen willen we een antwoord krijgen op volgende vragen:

1. *Waar maken tieners zich het meest zorgen om?*
2. *Wat is de invloed van bepaalde variabelen op hun zorgen?*
3. *Is er een verband tussen hun zorgen en bepaalde variabelen?*

5.4.2.1. Waar maken tieners zich het meest zorgen om?

Om te weten waar tieners zich het meest zorgen om maken, gingen we na over welke zorg uit de zorgenschaal de tieners zich het frequentst zorgen maken. De zorgen uit de zorgenschaal werden daarom gerangschikt volgens de frequentie waarmee tieners zich er zorgen over maken. Dit deden we voor de tieners als groep en onderscheiden naar hun geslacht (jongens – meisjes), studierichting (ASO – TSO – BSO) en studiejaar (1ste – 3de – 5de middelbaar).

Tabel 8 geeft een overzicht van de 10 zorgen waar tieners zich het frequentst zorgen over maken. We stellen vast dat zorgen gerelateerd aan school op de eerste plaats staan. Tieners maken zich het meest zorgen over *het behalen van goede punten op school* en dat ze *teveel huiswerk hebben*. De hoge plaats van zorgen over *hun familie* en *de dood van een geliefde* geven aan dat tieners naast de school in sterke mate ook bezig zijn met hun naasten. Verder maken tieners zich frequent zorgen over *het leven* en *hun toekomst*. Meer bepaald over hun toekomstige job en hun toekomstig geluk. Tenslotte stellen we vast dat tieners zich frequent zorgen maken over *hoe hun lichaam eruit ziet*.

Tabel 8. De 10 belangrijkste zorgen van tieners

1. goede punten halen op school
2. teveel huiswerk hebben
3. familie
4. toetsen en examens op school
5. het leven
6. later een job hebben die je graag doet
7. of je later gelukkig zal zijn
8. hoe je lichaam eruit ziet
9. dat iemand die je graag ziet sterft
10. je toekomst

Differentiatie naar geslacht

Een onderscheid naar hun geslacht toont aan dat jongens en meisjes verschillen in hun belangrijkste zorgen. Uit tabel 9. kan men afleiden dat 6 van de frequentste zorgen van jongens te maken hebben met school. Drie ervan hebben betrekking op hun schoolprestaties en de drie andere op een gevoel van onbehagen op school. Bij meisjes daarentegen zijn slechts 2 van hun belangrijkste zorgen gerelateerd aan school, meer bepaald aan hun schoolprestaties. Verder stellen we vast dat meisjes in vergelijking met jongens meer bezig zijn met hun toekomst. Er zijn immers meer zorgen over de toekomst terug te vinden onder de 10 belangrijkste zorgen van de meisjes. Een laatste opvallend verschil is dat terwijl jongens zich frequent zorgen maken over de liefde, meisjes in belangrijke mate bezig zijn met hoe hun lichaam eruit ziet.

Tabel 9. De 10 belangrijkste zorgen van tieners naargelang geslacht

Jongens	Meisjes
1. goede punten halen op school	goede punten halen op school
2. teveel huiswerk hebben	familie
3. zich vervelen op school	toetsen en examens op school
4. familie	hoe je lichaam eruit ziet
5. later een job hebben die je graag doet	het leven
6. toetsen en examens op school	of je later gelukkig zal zijn
7. het leven	dat iemand die je graag ziet sterft
8. verplicht zijn naar school te gaan	later een job hebben die je graag doet
9. de liefde	je toekomst
10. schoolresultaten	je ouders sterven

Differentiatie naar studiejaar

Als we een onderscheid maken naargelang hun studiejaar, zien we dat zowel tieners uit het 1ste, het 3de en het 5de middelbaar zich het frequentst zorgen maken over het behalen van goede punten op school. Ondanks deze gelijkenis, stellen we ook een aantal verschillen vast. Hoewel voor de drie studiejaar de zorg over hun familie, over hoe hun lichaam eruit ziet en of ze hun latere job graag zullen doen belangrijk is, verschillen leerlingen uit de drie studiejaar echter in de mate waarin ze er zich zorgen over maken. Zo bijvoorbeeld maken de jongste tieners zich frequenter zorgen over hoe hun lichaam eruit ziet dan de oudste tieners. We stellen tenslotte ook vast dat de belangrijkste zorgen van tieners uit het 5de middelbaar vooral betrekking hebben op school. Dit is in mindere mate het geval bij het 1ste en 3de middelbaar.

Tabel 10. De 10 belangrijkste zorgen van tieners naargelang studiejaar

1ste jaar	3de jaar	5de jaar
1. goede punten halen op school	goede punten halen op school	goede punten halen op school
2. familie	teveel huiswerk hebben	teveel huiswerk hebben
3. het leven	familie	toetsen en examens op school
4. teveel huiswerk hebben	toetsen en examens op school	familie
5. of je later gelukkig zal zijn	het leven	schoolresultaten
6. latere job graag doen	of je later gelukkig zal zijn	zich vervelen op school
7. toetsen en examens op school	hoe je lichaam eruit ziet	je toekomst
8. hoe je lichaam eruit ziet	latere job graag doen	latere job graag doen
9. iemand die je graag ziet sterft	de liefde	toetsen/examens te moeilijk
10. God/Allah	iemand die je graag ziet sterft	hoe je lichaam eruit ziet

Differentiatie naar studierichting

Uit tabel 11. blijkt dat zes van de tien belangrijkste zorgen van tieners uit het TSO te maken hebben met school. Deze bezorgdheid over school vinden we ook terug bij tieners uit het ASO. Hoewel hun belangrijkste zorg te maken heeft met hun schoolprestaties, vinden we de bezorgdheid over school in mindere mate terug in de 10 belangrijkste zorgen van de tieners uit het BSO. De 10 belangrijkste zorgen van deze groep vertonen een grotere verscheidenheid. Naast schoolgerelateerde zorgen, maken tieners uit het BSO zich ook frequent zorgen over godsdienst, de toekomst en hun uiterlijk en gezondheid. Ook tieners uit het ASO maken zich frequent zorgen over hun toekomst in het algemeen en over hun toekomstig geluk en werk in het bijzonder. Deze bezorgdheid over de toekomst vinden we echter niet terug bij de 10 belangrijkste zorgen van tieners uit het TSO. Naast de school, maken deze tieners zich frequent zorgen over hun naasten, geliefden en over de liefde in het algemeen. Tenslotte stellen we vast dat de zorg voor de familie ook een frequente zorg is van tieners uit het BSO en ASO.

Tabel 11. De 10 belangrijkste zorgen van tieners naargelang studierichting

ASO	TSO	BSO
1. goede punten halen op school	teveel huiswerk hebben	goede punten halen op school
2. teveel huiswerk hebben	goede punten halen op school	familie
3. toetsen en examens op school	zich vervelen op school	of je later gelukkig zal zijn
4. familie	toetsen en examens op school	het leven
5. het leven	de liefde	God/Allah
6. latere job graag doen	hoe je lichaam eruit ziet	latere job graag doen
7. hoe je lichaam eruit ziet	iemand die je graag ziet sterft	jouw godsdienst
8. je toekomst	schoolresultaten	hoe je lichaam eruit ziet
9. schoolresultaten	toetsen/examens te moeilijk	toetsen en examens op school
10. of je later gelukkig zal zijn	familie	je gezondheid

5.4.2.2. De zorgentema's

Net als bij de kinderen voerden we op de zorgenschaal opgenomen in de vragenlijst van de tieners exploratieve factoranalyses om de grote hoeveelheid zorgen te herleiden tot een beperkter aantal zorgentema's. De analyses wezen uit dat de zorgenschaal van de tieners 38 factoren omsluit. Op basis van de totale scores die tieners behaalden per zorgentema, werden de zorgentema's geordend. Tabel 12 geeft een overzicht van de zorgentema's geordend naar de mate waarin tieners zich er zorgen over maken.

We stellen vast dat tieners zich het meest zorgen maken over hun *gevoelens van onbehagen over school*. Ook over hun *schoolprestaties* maken tieners zich veel zorgen. Andere zorgentema's die betrekking hebben op school, komen pas lager in de tabel voor. Zo maken tieners zich inzake school, meer zorgen over hun schoolprestaties dan over bijvoorbeeld schooldiscipline. Naast een gevoel van onbehagen over school en hun schoolprestaties, beheerst ook de toekomst de zorgen van 12-18 jarigen. Ze maken zich namelijk in belangrijke mate zorgen over hun *toekomstige geluk* en *toekomstige job*. Ook de zorg over hun *gevoel van onbehagen over het leven* staat hoog in de tabel. Dit zou er kunnen op wijzen dat 12-18 jarigen in belangrijke mate een soort onbehagen over het leven ervaren en zich hier zorgen over maken. We stellen verder vast dat zorgen over *problemen* van zowel hun vrienden als van hun gezin ook belangrijke zorgen zijn voor tieners. Verder maken drie thema's die sterk bij elkaar aansluiten deel uit van de tien belangrijkste zorgentema's van tieners. Het gaat om zorgen over hun *gezondheid*, over *stress en slapeloosheid* en over *de dood en ernstige ziektes*. Ook andere persoonsgebonden thema's als hun *uiterlijk en voorkomen*, een *gevoel van persoonlijk onbehagen* en *probleemgedrag* nemen alle drie een relatief hoge plaats in in de ordening. Dit wijst erop dat persoonsgebonden thema's voor tieners ook belangrijke zorgen zijn. Dit geldt echter ook voor een niet persoonsgebonden thema als de *maatschappij*. Tieners zijn dus ook in sterke mate bezig met de maatschappij. Inzake hun sociale relaties zijn *vertrouwenpersonen* een belangrijkere

bron van zorgen voor tieners dan het hebben van *gebrekkige en negatieve vriendschaprelaties*, *relationele peerproblemen* en *pesten en discriminatie*. Van de zorgenthema's gerelateerd aan hun familie staan hun zorgen over *de gezinsproblemen* op een eerste plaats. Wat betreft *seksualiteit* stellen we vast dat tieners zich meer zorgen maken over de relationele dan de medische aspecten ervan en dan slachtoffer zijn/worden van seksueel geweld. De lagere positie van *chatten* en *overmatig mediagebruik* wijst er tenslotte op dat deze in mindere mate de zorgen van tieners beheersen. Dit geldt eveneens voor hun zorgen over *middelengebruik*, eigen als van vrienden.

Tabel 12. Zorgenthema's geordend naar de mate waarin tieners zich er zorgen over maken

-
1. onbehagen over school
 2. toekomstig geluk
 3. schoolprestaties
 4. problemen van vrienden
 5. toekomstige job
 6. gezinsproblemen
 7. onbehagen over het leven
 8. gezondheid
 9. stress en slapeloosheid
 10. dood en ernstige ziekte
 11. studiekeuze
 12. uiterlijk en voorkomen
 13. maatschappij
 14. persoonlijk onbehagen
 15. probleemgedrag
 16. vertrouwenspersonen
 17. geweld
 18. ouderlijke controle
 19. godsdienst en cultuur
 20. geld en bezittingen
 21. regels
 22. gebrekkige vriendschapsrelaties
 23. negatieve vriendschapsrelaties
 24. relationele aspecten seksualiteit
 25. overmatig mediagebruik
 26. familiale relaties
 27. vertrouwen in eigen capaciteiten
 28. chatten
 29. verlegenheid
 30. onveiligheidsgevoel op school
 31. relationele peerproblemen
 32. medische aspecten seksualiteit
 33. schooldiscipline
 34. middelengebruik en seksualiteit van vrienden
 35. seksueel slachtofferschap
 36. pesten en discriminatie
 37. eigen middelengebruik
 38. huiselijk geweld

Hieronder bespreken we de 38 zorgthema's afzonderlijk volgens de vastgestelde orde in tabel 12, waarbij we per zorgthema een antwoord proberen te formuleren op onze tweede en derde vraag inzake de informatiebehoefte van tieners.

We willen namelijk enerzijds nagaan wat de invloed is van bepaalde variabelen op hun zorgen. Deze variabelen zijn, net als bij de kinderen, hun geslacht, schoolprestaties, afkomst en het gezin waar ze deel van uitmaken. Voor de tieners komen daar ook bij de invloed van hun studiejaar (1ste – 3de – 5de middelbaar) en studierichting (ASO – TSO – BSO).

Anderzijds gaan we per zorgthema ook na of er een verband is tussen de zorgen van tieners en bepaalde variabelen. Net als bij de kinderen gaan we voor de tieners significante verbanden na met hun algemene bezorgdheid, hun familieband, hun band met hun ouders en de opleiding van hun ouders

1. Onbehagen over school

Tieners maken zich dus in de eerste plaats zorgen over een gevoel van onbehagen over school. Dit thema vertaalt zich in de eerste plaats in zorgen over het hebben van teveel huiswerk, over een verveling op school en de zorg over de verplichting naar school te moeten gaan. Verder dragen de zorg over het niet genoeg vrijheid krijgen op school en de zorg dat ze op school de dingen die ze graag zouden willen doen niet kunnen doen bij tot een gevoel van onbehagen over school bij tieners.

Significante verschillen

Een eerste opvallend significant verschil tussen tieners in hun zorgen over een gevoel van onbehagen over school is deze naargelang hun geslacht. Hierbij stellen we immers vast dat de jongens zich significant meer zorgen maken over hun gevoel van onbehagen over school dan meisjes. Ook naargelang hun studierichting, studiejaar, schoolprestaties en of ze al dan niet werken om geld te verdienen zijn er significante verschillen waar te nemen. Naargelang hun studierichting stellen we vast dat tieners uit het BSO zich minder zorgen maken over een gevoel van onbehagen over school dan deze uit het ASO en uit het TSO. Naargelang hun studiejaar maken tieners uit het 5de middelbaar zich meer zorgen over een gevoel van onbehagen over school dan tieners uit het 1ste middelbaar en deze uit het 3de middelbaar. Een volgend significant verschil is er tussen tieners die een percentage behaalden tussen de 33% en 66% en deze wiens percentage boven de 66% lag: de eerste groep maakt zich meer zorgen over een gevoel van onbehagen over school dan de laatste groep. Een laatste verschil is er tussen tieners die aangeven te werken om geld te verdienen en deze die niet werken. We stellen namelijk vast dat tieners die werken zich meer zorgen maken over een gevoel van onbehagen over school dan tieners die niet werken.

Significante verbanden

Naast deze significante verschillen vinden we ook significante relaties tussen de zorgen van tieners over een gevoel van onbehagen over school en bepaalde variabelen. Ten eerste is er een verband met hun algemene bezorgdheid: hoe bezorgder een tiener over het algemeen is, hoe meer zorgen deze

zich maakt over een gevoel van onbehagen over school. Ook de band die tieners hebben met hun familie vertoont een significant verband met hun zorgen over dit zorgenthema. We stellen vast dat hoe beter de band is die tieners hebben met hun familie, hoe minder zorgen ze zich maken over een gevoel van onbehagen over school. Tenslotte bestaat er ook een significant verband met de band die tieners hebben met enkel hun ouder. Ook hier zien we dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen ze zich maken over een gevoel van onbehagen over school.

2. Toekomstig geluk

De eerste zorg van tieners betreffende dit thema is of ze later gelukkig zullen zijn. Het thema toekomstig geluk beschrijft verder in welke mate tieners zich zorgen maken over o.a. hun toekomst, de liefde, of ze later een goede partner zullen vinden, hoe hun toekomstige partner er zal uitzien, en of ze later zullen trouwen.

Significante verschillen

Jongens en meisjes verschillen in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun toekomstig geluk. Meisjes maken zich namelijk meer zorgen over hun toekomstig geluk dan jongens. Ook naargelang hun studiejaar verschillen tieners in de mate waarin ze zich zorgen maken over dit thema. We stellen vast dat van de drie studiejaar teners uit het 1ste middelbaar zich het minst zorgen maken over hun toekomstig geluk. Andere significante verschillen tussen tieners in hun zorgen over hun toekomstig geluk zijn niet vastgesteld.

Significante verbanden

De zorgen van tieners over hun toekomstig geluk blijken significant gerelateerd te zijn met twee variabelen. We vonden ten eerste een significant verband tussen de algemene bezorgdheid van tieners en de mate waarin ze zich zorgen maken over hun toekomstig geluk. We stellen namelijk vast dat hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun toekomstig geluk. Daarnaast vertoont de band die tieners hebben met hun familie een significant verband met de mate waarin ze zich zorgen maken over hun toekomstig geluk: hoe beter de band die familieband, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun toekomstig geluk.

3. Schoolprestaties

Inzake hun schoolprestaties maken tieners zich in de eerste plaats zorgen over het behalen van goede punten op school, de toetsen en examens op school en hun schoolresultaten. Andere voorbeelden van zorgen van tieners opgenomen onder dit zorgenthema zijn de zorg dat toetsen en examens op school veel te moeilijk zijn, de zorg dat ze lessen moeten volgen die ze niet goed begrijpen en de zorg of hun ouders tevreden zullen zijn over hun schoolpunten.

Significante verschillen

Naargelang hun studierichting en -jaar verschillen tieners significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun schoolprestaties. Zo stellen we vast dat leerlingen uit BSO richtingen zich minder zorgen maken over hun schoolprestaties dan zowel leerlingen uit ASO richtingen als leerlingen uit TSO richtingen. Wat betreft hun studiejaar maken leerlingen uit het 5de middelbaar zich het meest en leerlingen uit het 1ste middelbaar zich het minst zorgen maken over hun schoolprestaties. Andere significante verschillen werden niet vastgesteld.

Significante verbanden

Inzake hun zorgen over schoolprestaties werden twee significante verbanden gevonden bij de tieners. Een eerste verband bestaat er met de mate waarin tieners over het algemeen bezorgdheid zijn. We stellen namelijk vast dat hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun schoolprestaties. Omgekeerd, hoe kleiner hun algemene bezorgdheid, hoe minder zorgen ze zich maken over hun schoolprestaties. De mate waarin tieners zich zorgen maken over hun schoolprestaties vertoont verder ook een significant verband met de band die ze hebben met hun ouders. Hierbij zien we dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun schoolprestaties.

4. Problemen van vrienden

Het zorgenthema problemen van vrienden bestaat uit de zorg van tieners dat hun vrienden verdrietig zijn, hun zorg over de problemen van hun vrienden en hun zorg over wat hun vrienden hen in vertrouwen verteld hebben. Van deze drie zorgen stellen we vast dat tieners zich het meest zorgen maken over de problemen van hun vrienden.

Significante verschillen

Bij het nagaan van significante verschillen tussen tieners in de mate waarin ze zich zorgen maken over de problemen van hun vrienden, blijkt dat er een verschil is naargelang hun geslacht. Meisjes maken zich namelijk meer zorgen over de problemen van hun vrienden dan jongens. Een ander significant verschil stellen we vast naargelang het studiejaar van de tieners. Zo blijkt dat leerlingen uit het 5de middelbaar zich meer zorgen maken over de problemen van hun vrienden dan jongeren uit de 2 lagere studiejaar. Andere significante verschillen werden er niet vastgesteld.

Significante verbanden

Betreffende de vraag naar significante verbanden tussen persoonlijke kenmerken van tieners en hun zorgen over de problemen van hun vrienden, stellen we drie significante verbanden vast. Ten eerste is er een verband met hun algemene bezorgdheid. We stellen vast dat hoe bezorgder een tiener over het algemeen is, hoe meer zorgen deze zich maakt over de problemen van vrienden. Een tweede significante verband is gevonden met hun familieband: hoe beter de band is die tieners hebben met hun familie, hoe minder zorgen deze zich maken over de problemen van vrienden. Tenslotte bestaat

dit verband ook naargelang de band die tieners hebben met enkel hun ouders: hoe beter deze band, hoe minder zorgen ze zich maken over de problemen van vrienden.

5. Toekomstige job

De zorg of ze later werk zullen vinden, of ze later succes zullen hebben en de zorg dat ze later geen leuke job zullen vinden maken deel uit van de zorgen van tieners over hun toekomstige job. Inzake dit zorgenthema maken tieners zich het meest zorgen of ze later een job zullen hebben die ze graag doen en of ze later gelukkig zullen zijn.

Significante verschillen

Er bestaan een aantal significante verschillen in de mate waarin tieners zich zorgen maken over hun toekomstige job. Ten eerste stellen we vast dat meisjes en jongens zich niet in dezelfde mate zorgen maken over hun toekomstige job. Meisjes maken zich namelijk meer zorgen over hun toekomstige job dan jongens. Ook naargelang hun studiejaar verschillen tieners in hun zorgen over een toekomstige job. Tieners uit het 5de middelbaar maken zich meer zorgen maken over hun toekomstige job dan deze uit het 1ste en uit het 3de middelbaar. Verder is er een significant verschil tussen tieners naargelang hun schoolprestaties. Deze die al eens een studiejaar hebben overgedaan tijdens hun schoolloopbaan maken zich meer zorgen over hun toekomstige job dan tieners die nooit een studiejaar hebben overgedaan. Verder stellen we vast dat tieners die op hun laatste rapport een percentage behaalden tussen de 33% en 66%, zich meer zorgen maken over hun toekomstige job dan zij die een hoger percentage behaalden. Tenslotte verschillen tieners significant in hun zorgen over hun toekomstige job naargelang hun afkomst. Tieners van niet-Europese afkomst maken zich namelijk meer zorgen over hun toekomstige job dan deze met een Belgische afkomst.

Significante verbanden

De mate waarin tieners zich zorgen maken over hun toekomstige job vertoont een significant verband met de mate waarin ze over het algemeen bezorgd zijn, namelijk hoe bezorgder een jongere over het algemeen is, hoe meer zorgen deze zich maakt over zijn toekomstige job. Daarnaast is er ook een significant verband gevonden met de opleiding van de ouders. Hierbij zien we dat hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun toekomstige job.

6. Gezinsproblemen

Onder het zorgenthema gezinsproblemen verstaan we zorgen van tieners over o.a. problemen thuis, dat hun ouders verdrietig zijn en dat hun ouders gaan scheiden of gescheiden zijn.

Significante verschillen

Een eerste significant verschil in de mate waarin tieners zich zorgen maken over gezinsproblemen, stellen we vast tussen jongens en meisjes. Meisjes maken zich namelijk meer zorgen over gezinsproblemen dan jongens. Verder is er ook een significant verschil naargelang hun studiejaar:

tieners uit het 5de jaar maken zich meer zorgen over gezinsproblemen dan tieners uit het 1ste middelbaar en dan deze uit het 3de middelbaar. Ook naar gezinssamenstelling is er een significant verschil tussen tieners in de mate waarin ze zich zorgen maken over gezinsproblemen. We stellen vast dat tieners die deel uitmaken van een niet-klassiek gezin zich meer zorgen maken over gezinsproblemen dan tieners uit een klassiek gezin.

Significante verbanden

Net als bij de vorige zorgthema's is er een significant verband met de algemene bezorgdheid van tieners. We stellen immers vast dat hoe groter de algemene bezorgdheid van tieners, hoe meer zorgen ze zich maken over gezinsproblemen. Daarnaast is ook naargelang hun familieband een significant verband gevonden: hoe beter de band die tieners hebben met hun familie, hoe minder zorgen ze zich maken over gezinsproblemen. Deze laatste relatie geldt bovendien ook voor de band die jongeren hebben met hun ouders alleen: hoe beter de band met de ouders, hoe minder zorgen tieners zich maken over gezinsproblemen.

7. Onbehagen over het leven

Het thema onbehagen over het leven betreft zorgen van tieners over o.a. de zin van het leven, hoe ongelukkig ze zich soms voelen en ontgoochelingen die ze hebben meegemaakt. Voor dit zorgthema stellen we vast dat voor tieners de zorg over het leven en de zorg over de liefde voorop staan.

Significante verschillen

Tieners verschillen significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over een gevoel van onbehagen over het leven naargelang hun geslacht en studiejaar. We zien dat meisjes zich meer zorgen maken dan jongens over een gevoel van onbehagen over het leven. Naargelang hun studiejaar nemen we een significant verschil waar tussen leerlingen uit het 5de en het 1ste middelbaar: de oudste leerlingen maken zich meer zorgen over het onbehagen dat ze ervaren over het leven dan de jongste leerlingen.

Significante verbanden

De mate waarin tieners zich zorgen maken over het onbehagen dat ze ervaren over het leven vertoont een significant verband met hun algemene bezorgdheid, met de band die ze hebben met hun familie en de band die ze hebben met hun ouders. Hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over een gevoel van onbehagen over het leven. En hoe beter de band die ze hebben met hun familie en met enkel hun ouders, hoe minder zorgen ze zich maken over hun gevoel van onbehagen over het leven.

8. Gezondheid

Zorgen over hun gewicht, over de ongezonde dingen die ze doen en dat ze geen goede conditie hebben, zijn voorbeelden van zorgen die tieners zich maken over hun gezondheid. Voor dit zorgenthema stellen we vast dat tieners zich het meest zorgen maken over hoe hun lichaam eruit ziet.

Significante verschillen

Slechts één significant verschil is vastgesteld in de mate waarin tieners zich zorgen maken over hun gezondheid. We zien namelijk dat meisjes zich meer zorgen maken over hun gezondheid dan jongens.

Significante verbanden

Wat betreft de vraag naar het bestaan van significante verbanden, stellen we ten eerste vast dat hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun gezondheid. Verder is er tevens een significant verband met de band die ze hebben met hun familie: hoe beter deze band, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun gezondheid. Hetzelfde geldt voor de band die ze hebben met hun ouders alleen: hoe beter de band met de ouders, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun gezondheid.

9. Stress en slapeloosheid

De belangrijkste zorg van tieners onder dit thema is dat ze niet genoeg slapen. Andere zorgen van opgenomen onder het zorgenthema stress en slapeloosheid zijn de zorg dat ze niet genoeg slapen, de zorg over de stress die ze hebben van school, de zorg dat ze niet goed slapen en de zorg dat ze veel hoofdpijn hebben.

Significante verschillen

Significante verschillen in de mate waarin tieners zich zorgen maken over stress en slapeloosheid zijn er naargelang hun geslacht, hun studierichting en –jaar. Naargelang hun geslacht zien we dat meisjes zich meer zorgen maken over stress en slapeloosheid dan jongens. Naargelang hun studierichting zijn het tieners uit het ASO die zich meer zorgen maken over stress en slapeloosheid dan tieners uit het TSO en dan deze uit het BSO. Tenslotte naargelang hun studiejaar stellen we vast dat tieners uit het 5de middelbaar zich meer zorgen maken over stress en slapeloosheid dan tieners uit de andere lagere studiejaar.

Significante verbanden

Er werden drie significante verbanden gevonden voor het thema stress en slapeloosheid. Een eerste verband bestaat met de mate waarin tieners zich over het algemeen zorgen maken. We zien hierbij dat hoe groter hun algemene bezorgdheid, hoe meer zorgen tieners zich maken over stress en slapeloosheid. Er werd eveneens een verband gevonden met de band die tieners hebben met hun ouders: hoe beter deze band, hoe minder zorgen een tiener zich maakt over stress en slapeloosheid. Tenslotte is er ook een verband met de band die tieners hebben met hun familie. Hierbij stellen we

eveneens vast dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen een tiener zich maakt over stress en slapeloosheid.

10. Dood en ernstige ziekte

Het zorgenthema over de dood en ernstige ziektes beschrijft in welke mate tieners zich zorgen maken over o.a. de dood, dat ze snel zullen sterven en dat ze ziek zullen worden. We stellen vast dat wat betreft dit zorgenthema tieners zich op de eerste plaats zorgen maken dat iemand die ze graag zien sterft en op de tweede plaats dat hun ouders sterven.

Significante verschillen

Enkel naargelang hun geslacht werd er een significant verschil vastgesteld in de mate waarin tieners zich zorgen maken over de dood en ernstige ziektes. Meisjes maken zich over dit thema meer zorgen dan jongens.

Significante verbanden

Wat betreft de mate waarin tieners zich zorgen maken over de dood en ernstige ziektes zijn drie significante verbanden te onderscheiden. Een eerste verband stellen we vast met de algemene bezorgdheid van tieners. Hoe groter deze bezorgdheid, hoe meer zorgen tieners zich maken over de dood en ernstige ziektes. Een tweede verband stellen we vast met de band die jongeren hebben met hun ouders. Hierbij zien we dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over de dood en ernstige ziektes. Tenslotte is ook de opleiding van de ouders gerelateerd aan de mate waarin tieners zich zorgen maken over dit thema. We stellen namelijk vast dat hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe minder zorgen tieners zich maken over de dood en ernstige ziektes.

11. Studiekeuze

Inzake hun studiekeuze maken tieners zich het meest zorgen over wat ze moeten doen na de middelbare school. Andere van hun zorgen onder het thema studiekeuze zijn o.a. de zorg of ze naar een hogeschool zullen gaan, de zorg of ze een goede studierichting zullen kiezen, of nog de zorg over naar welke universiteit ze moeten gaan.

Significante verschillen

Tieners verschillen significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun studiekeuze naargelang 6 variabelen. Ten eerste is er een verschil naargelang hun geslacht. Hierbij stellen we vast dat meisjes zich meer zorgen maken over hun studiekeuze dan jongens. Verder is er naargelang hun studierichting en –jaar een significant verschil in de mate waarin tieners zich zorgen maken over hun studiekeuze. Tieners uit het ASO maken zich meer zorgen over hun studiekeuze dan tieners uit het TSO en uit het BSO. Wat betreft hun studiejaar maken tieners uit het 5de middelbaar zich meer zorgen over hun studiekeuze dan tieners uit het 1ste middelbaar. Ook naargelang hun afkomst is er een significant verschil vast te stellen. Hierbij zien we dat tieners van niet-Europese afkomst zich meer

zorgen maken over hun studiekeuze dan tieners van Belgische afkomst. Een volgend verschil bestaat er naargelang het gezin waar tieners deel van uitmaken. Tieners die deel uitmaken van een klassiek gezin maken zich meer zorgen over hun studiekeuze dan tieners behorende tot een niet-klassiek gezin. Een laatste significant verschil in de mate waarin tieners zich zorgen maken over hun studiekeuze vinden naargelang hun sociale relaties. We stellen namelijk vast dat tieners die geen lief hebben zich meer zorgen maken over hun studiekeuze dan zij die wel een lief hebben.

Significante verbanden

Een significante relatie werd er enkel gevonden tussen de mate waarin tieners zich zorgen maken over hun studiekeuze en hun algemene bezorgdheid. Hoe bezorgder een tiener over het algemeen is, hoe meer zorgen deze zich zal maken over studiekeuzes. Andere significante relaties werden er niet gevonden.

12. Uiterlijk en voorkomen

Voorbeelden van zorgen opgenomen onder het thema uiterlijk en voorkomen zijn de zorg van tieners of mensen ze aantrekkelijk vinden, hun zorg of hun lichaam zich wel normaal ontwikkelt en de zorg dat ze puisten hebben. Van al de zorgen opgenomen onder dit thema is de belangrijkste zorg van tieners dat ze mooie kleren willen.

Significante verschillen

Jongens en meisjes verschillen significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun uiterlijk en voorkomen. We stellen namelijk vast dat meisjes zich hier meer zorgen over maken dan jongens. Een ander significant verschil tussen tieners in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun uiterlijk en voorkomen is naargelang hun studiejaar. Tieners uit het 5de middelbaar maken zich meer zorgen over hun uiterlijk en voorkomen dan deze uit het 1ste middelbaar. Andere significante verschillen in zijn niet gevonden.

Significante verbanden

Betreffende de vraag naar significante verbanden stellen we vast dat er een verband is tussen de mate waarin tieners zich zorgen maken over hun uiterlijk en voorkomen en de mate waarin ze over het algemeen bezorgd zijn. We zien dat hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun uiterlijke en voorkomen. Ook wat betreft de band die tieners hebben met hun familie is er een significant verband: hoe beter deze band, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun uiterlijk en voorkomen. Dit verband is ook aanwezig naargelang de band die tieners hebben met enkel hun ouders. Net als bij de familieband stellen we vast dat hoe beter de band die een tiener heeft met zijn ouders, hoe minder zorgen deze zich maakt over zijn uiterlijk en voorkomen.

13. De maatschappij

Onder het zorgenthema maatschappij worden zorgen opgenomen van tieners over o.a. wat ze horen op het nieuws, de oorlogen in de wereld, zinloos geweld, de milieuvervuiling, veiligheid in het verkeer en de politieke problemen van ons land. Van al deze zorgen gerelateerd aan de maatschappij zijn tieners het meest bezorgd over dieren.

Significante verschillen

Enkel naargelang hun studiejaar verschillen tieners significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over de maatschappij. Van alle drie de studiejaar stellen we vast dat tieners uit het 5de middelbaar zich het meest zorgen maken over de maatschappij. Andere significante verschillen zijn niet vastgesteld.

Significante verbanden

Er werd slechts één significant verband gevonden. De mate waarin tieners zich zorgen maken over de maatschappij is gerelateerd aan de mate waarin ze over het algemeen bezorgd zijn. We stellen namelijk vast dat hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over de maatschappij.

14. Persoonlijk onbehagen

Tieners die zich zorgen maken over het persoonlijk onbehagen dat ze ervaren, maken zich meer bepaald zorgen over o.a. dat ze weinig zelfvertrouwen hebben, dat ze veel schuldgevoelens hebben, of nog dat ze angstig zijn. Van alle zorgen gerelateerd aan dit thema, maken tieners zich het meest zorgen over hoe ongelukkig ze zich soms voelen.

Significante verschillen

Tieners verschillen op drie manieren significant van elkaar in de mate waarin ze zich zorgen maken over het persoonlijk onbehagen dat ze ervaren. We stellen ten eerste vast dat ze verschillen naargelang hun geslacht. Meer bepaald zien we dat meisjes zich significant meer zorgen maken dan jongens over het persoonlijk onbehagen dat ze ervaren. Ook naargelang hun studiejaar verschillen tieners significant. Hierbij stellen we vast dat van alle drie de studiejaar tieners uit het 5de middelbaar zich het meest zorgen maken over het persoonlijk onbehagen dat ze ervaren. Tenslotte stellen we ook een significant verschil vast naargelang de schoolprestaties van de tieners. Deze die op hun laatste rapport een percentage behaalden tussen de 33% en 66% maken zich significant meer zorgen over het persoonlijk onbehagen dat ze ervaren dan tieners die een percentage behaalden hoger dan 66%.

Significante verbanden

De mate waarin tieners zich zorgen maken over het persoonlijk onbehagen dat ze ervaren, vertoont een significant verband met hun algemene bezorgdheid, hun familieband en de band die ze hebben

met hun ouders. Ten eerste stellen we vast dat hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over het persoonlijk onbehagen dat ze ervaren. Inzake de band die ze met hun familie hebben, zien we dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun persoonlijk onbehagen. Tenslotte stellen we vast dat hoe beter de band die tieners hebben met alleen hun ouders, hoe minder zorgen ze zich maken over het persoonlijk onbehagen dat ze ervaren.

15. Probleemgedrag

De zorg van tieners dat ze dingen doen terwijl ze weten dat het verkeerd is, de zorg dat de politie iets te weten komt dat ze gedaan hebben en de zorg dat hun ouders altijd over ze klagen zijn voorbeelden van zorgen opgenomen onder het thema probleemgedrag. De grootste zorg van tieners wat betreft dit thema is dat hun ouders iets te weten komen waarvan ze liever hebben dat het geheim blijft.

Significante verschillen

Er bestaan een aantal significante verschillen in de mate waarin tieners zich zorgen maken over het probleemgedrag dat ze stellen. Ten eerste zien we dat meisjes zich hier meer zorgen over maken dan jongens. Een volgend verschil is er naargelang de studierichting van tieners. Hierbij stellen we vast dat tieners uit het ASO zich meer zorgen maken over het probleemgedrag dat ze stellen dan tieners uit het BSO. Ook naargelang hun studiejaar verschillen tieners in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun probleemgedrag. Tieners uit het 5de middelbaar maken zich hier namelijk meer zorgen over dan deze uit het 1ste middelbaar. We stellen verder vast dat tieners ook verschillen naargelang hun schoolprestaties: deze die een rapportpercentage behaalden tussen de 33% en 66% maken zich meer zorgen over het probleemgedrag dat ze stellen dan tieners die een percentage behaalden hoger dan 66%. Tenslotte is er ook een significant verschil naargelang tieners al dan niet werken om geld te verdienen. We stellen vast dat tieners die werken zich meer zorgen maken over het probleemgedrag dat ze stellen dan deze die niet werken.

Significante verbanden

Net als bij de vorige zorgentema's is er een significant verband tussen de algemene bezorgdheid van de tieners en de mate waarin ze zich zorgen maken over hun probleemgedrag. We zien dat hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun probleemgedrag. De mate waarin tieners zich zorgen maken over het probleemgedrag dat ze stellen vertoont verder een significant verband met de band die ze hebben met hun familie en met hun ouders alleen. In beide gevallen stellen we vast dat hoe beter de band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun probleemgedrag.

16. Vertrouwenspersonen

De zorg over wie ze kunnen vertrouwen is de grootste zorg van tieners inzake het thema vertrouwenspersonen. Andere zorgen opgenomen onder dit thema zijn de zorg van tieners dat hun ouders hen niet vertrouwen, de zorg dat ze niemand hebben om mee over hun problemen te praten en de zorg dat ze niet goed met hun moeder kunnen praten.

Significante verschillen

Een eerste significant verschil tussen tieners stellen we vast naargelang hun geslacht. Meisjes maken zich namelijk meer zorgen dan jongens over het hebben van een vertrouwenspersoon. Een tweede significant verschil in de mate waarin tieners zich zorgen maken over dit thema is er naargelang hun studiejaar. Tieners uit het 5de middelbaar maken zich meer zorgen over het hebben van een vertrouwenspersoon dan tieners uit het 1ste middelbaar. Andere significante verschillen zijn niet vastgesteld.

Significante verbanden

De mate waarin tieners zich zorgen maken over het hebben van een vertrouwenspersoon vertoont een significant verband met hun algemene bezorgdheid. We zien namelijk dat hoe groter de algemene bezorgdheid van een tiener is, hoe meer zorgen deze zich maakt over het hebben van een vertrouwenspersoon. Een zelfde verband is er eveneens gevonden met de band die tieners hebben met hun familie: hoe beter deze band, hoe minder zorgen tieners zich maken over het hebben van een vertrouwenspersoon. Ook de band die tieners hebben met enkel hun ouders vertoont een significant verband met hun zorgen over vertrouwenspersonen. Ook hierbij stellen we vast dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over het hebben van een vertrouwenspersoon.

17. Geweld

Het thema geweld gaat over de zorg van tieners over zinloos geweld, bestolen worden en lastig gevallen worden op straat. De belangrijkste zorg van tieners onder dit thema is racisme.

Significante verschillen

Wat betreft de vraag naar significante verschillen in de mate waarin tieners zich zorgen maken over geweld stellen we vast dat meisjes zich hier meer zorgen over maken dan jongens. Ook naargelang hun afkomst verschillen tieners significant in hun zorgen over geweld. Uit het onderzoek blijkt dat tieners van niet-Europese afkomst zich meer zorgen maken over geweld dan tieners van Belgische afkomst. Andere significante verschillen zijn niet gevonden.

Significante verbanden

De mate waarin tieners zich zorgen maken over geweld vertoont slechts één significant verband, namelijk met hun algemene bezorgdheid. We zien dat hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over geweld.

18. Ouderlijke controle

Wat betreft ouderlijke controle maken tieners zich het meest zorgen dat ze door hun ouders behandeld worden als een kind. Het zorgthema ouderlijke controle bestaat verder o.a. uit de zorg van tieners dat hun ouders hen teveel bevelen, de zorg dat hun ouders zo streng zijn, de zorg dat hun ouders hen teveel bevelen en de zorg dat ze niet genoeg vrijheid krijgen van hun ouders.

Significante verschillen

Bij het nagaan van significante verschillen in de mate waarin tieners zich zorgen maken over ouderlijke controle, stellen we ten eerste vast dat ze verschillen naargelang hun studierichting. Van de drie studierichtingen maken tieners uit het BSO zich namelijk het minst zorgen over ouderlijke controle. Ook naargelang hun studiejaar verschillen tieners significant in hun zorgen over ouderlijke controle: tieners uit het 5de middelbaar maken zich hier meer zorgen over dan deze uit het 1ste middelbaar. Het al dan niet hebben van een lief en het al dan niet werken om geld te verdienen blijkt ook belangrijk te zijn in de mate waarin tieners zich zorgen maken over ouderlijke controle. Wat betreft het al dan niet hebben van een lief stellen we vast dat tieners met een lief zich significant meer zorgen maken over ouderlijke controle dan tieners zonder lief. Wat betreft het al dan niet werken stellen we vast dat tieners die werken om geld te verdienen zich meer zorgen maken over ouderlijke controle dan deze die niet werken. Verder verschillen tieners ook significant naargelang het gezin waar ze deel van uitmaken. We zien dat tieners uit een niet klassiek gezin zich meer zorgen maken over ouderlijke controle dan tieners uit een klassiek gezin. Een laatste significant verschil tussen tieners is er naargelang hun afkomst: tieners van Belgische afkomst blijken zich meer zorgen te maken over ouderlijke controle dan tieners van niet-Europese afkomst.

Significante verbanden

Als we significante verbanden nagaan, zien we dat hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over ouderlijke controle. Ook de familieband van tieners vertoont een significant verband met hun zorgen over ouderlijke controle: hoe beter de band met de familie, hoe minder zorgen tieners zich maken over ouderlijke controle. De mate waarin tieners zich zorgen maken over ouderlijke controle vertoont een gelijkaardig verband met de band die tieners hebben met hun ouders. We stellen vast dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over ouderlijke controle.

19. Godsdienst en cultuur

Zorgen van tieners over godsdienst en cultuur hebben betrekking op o.a. de zorg dat ze niet veel weten over hun godsdienst, de zorg over hun cultuur en de zorg dat ze naar de kerk/moskee moeten gaan. De zorg over God/Allah is de grootste zorg van tieners inzake dit thema.

Significante verschillen

Er werden 7 significante verschillen gevonden tussen tieners in de mate waarin ze zich zorgen maken over godsdienst en cultuur. Ten eerste stellen we vast dat jongens en meisjes maken zich niet in dezelfde mate zorgen maken over godsdienst en cultuur. Meisjes maken zich hier namelijk meer zorgen over dan jongens. Ook naargelang hun studierichting en –jaar verschillen tieners significant in hun zorgen over godsdienst en cultuur. Naargelang hun studierichting zien we dat van alle drie de richtingen tieners uit het TSO zich het minst zorgen maken over godsdienst en cultuur. Naargelang hun studiejaar blijken tieners uit het 5de middelbaar zich minder zorgen te maken over godsdienst en cultuur dan tieners uit de twee lagere studiejaar. Daarnaast is er ook een significant verschil in de zorgen over godsdienst en cultuur tussen tieners die al eens een jaar hebben overgedaan en deze voor wie dit niet het geval is. We stellen vast dat van beide groepen tieners die al eens zijn blijven zitten zich het meest zorgen maken over godsdienst en cultuur. Verder stellen we vast dat tieners die niet werken om geld te verdienen zich meer zorgen maken over godsdienst en cultuur dan deze die wel werken. Significante verschillen in de mate waarin tieners zich zorgen maken over godsdienst en cultuur zijn er ook te vinden naargelang hun afkomst en het gezin waar ze deel van uitmaken. Naargelang afkomst stellen we vast dat tieners van niet-Europese afkomst zich het meest zorgen maken over godsdienst en cultuur en tieners van West-Europese afkomst zich het minst zorgen maken hierover. Tenslotte verschillen tieners significant naargelang het gezin waar ze deel van uitmaken: deze die deel uitmaken van een klassiek gezin maken zich meer zorgen over godsdienst en cultuur dan tieners uit een niet-klassiek gezin.

Significante verbanden

De mate waarin tieners zich zorgen maken over godsdienst en cultuur vertoont een significant verband met hun algemene bezorgdheid. We zien dat hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over godsdienst en cultuur. Verder vertoont ook de opleiding van de ouders een significant verband met hun zorgen over godsdienst en cultuur. Hierbij stellen we vast dat hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe minder zorgen tieners zich maken over godsdienst en cultuur.

20. Geld en bezittingen

De zorg van tieners dat ze dingen die ze graag zouden willen hebben niet kunnen kopen, de zorg dat ze niet hebben wat hun vrienden wel hebben en de zorg dat ze geld verspillen aan nutteloze dingen zijn voorbeelden van zorgen die opgenomen zijn onder het thema geld en bezittingen. De belangrijkste zorgen van tieners onder dit thema is de zorg over geld en de zorg dat ze niet krijgen wat ze graag zouden willen.

Significante verschillen

Een eerste significant verschil tussen tieners in de mate waarin ze zich zorgen maken over geld en bezittingen is er naargelang hun studierichting en -jaar. Van alle drie de studierichtingen stellen we vast dat tieners uit het BSO zich het minst zorgen maken over dit thema. Naargelang hun studiejaar zien we dat tieners uit het 5de middelbaar zich significant meer zorgen maken over geld en bezittingen dan tieners uit het 1ste middelbaar. Verder verschillen tieners significant naargelang hun schoolprestaties: tieners die een rapportpercentage behaalden tussen de 33% en 66 % maken zich meer zorgen over geld en bezittingen dan tieners wiens percentage boven de 66% lag. Ook naargelang het gezin waar ze deel van uitmaken verschillen tieners significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over geld en bezittingen. We stellen vast dat tieners die deel uitmaken van een niet-klassiek gezin zich hier meer zorgen over maken dan tieners die deel uitmaken van een klassiek gezin. Een laatste significant verschil is er tussen tieners die werken om geld te verdienen en deze die niet werken. We zien dat de tieners die werken om geld te verdienen zich meer zorgen maken over geld en bezittingen dan deze die niet werken.

Significante verbanden

Voor het thema geld en bezittingen zijn drie significante relaties gevonden. Een eerste bestaat er met de mate waarin jongeren zich over het algemeen zorgen maken: hoe groter hun algemene bezorgdheid, hoe meer zorgen tieners zich maken over geld en bezittingen. Een significante verband is ook gevonden met de band die de jongeren hebben met hun ouders. We stellen namelijk vast dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over geld en bezittingen. Tenslotte is er ook een verband met de band die de tieners hebben met hun familie. Net als bij de band met de ouders stellen we hier vast dat hoe beter de band met de familie, hoe minder zorgen tieners zich maken over geld en bezittingen.

21. Regels

Het zorgenthema regels beschrijft in welke mate tieners zich zorgen maken over o.a. dat er niet genoeg regels zijn thuis, dat ze thuis moeten zijn voor een bepaald uur, dat hun ouders hun persoonlijke dingen controleren, dat er niet genoeg regels zijn op school en dat niet iedereen zich aan de regels houdt op school.

Significante verschillen

Tieners verschillen enkel naargelang hun geslacht in de mate waarin ze zich zorgen maken over regels. We stellen hierbij vast dat meisjes zich meer zorgen maken over regels dan jongens. Andere significante verschillen zijn niet vastgesteld.

Significante verbanden

We stellen een eerste significant verband vast tussen de mate waarin tieners zich zorgen maken over regels en hun algemene bezorgdheid. We zien namelijk dat hoe bezorgder tieners over het algemeen

zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over regels. De mate waarin tieners zich zorgen maken over regels is verder significant gerelateerd aan de band die ze hebben met hun familie. Voor tieners blijkt dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen ze zich maken over regels. Hetzelfde geldt voor de band die tieners hebben met hun ouders: hoe beter deze band, hoe minder zorgen tieners zich maken over regels.

22. Gebrekkige vriendschapsrelaties

Onder het thema gebrekkige vriendschapsrelaties verstaan we de zorg van tieners dat ze niet goed overeenkomen met leeftijdsgenoten, de zorg dat niemand hen leuk vindt, de zorg dat ze weinig of geen vrienden hebben en de zorg dat ze geen vriend(in) hebben om mee over van alles te praten.

Significante verschillen

Tieners verschillen enkel naargelang hun geslacht significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun gebrekkige vriendschapsrelaties. We stellen namelijk vast dat meisjes zich hier meer zorgen over maken dan jongens. Andere significante verschillen zijn niet gevonden.

Significante verbanden

De mate waarin tieners zich zorgen maken over hun gebrekkige vriendschapsrelaties vertoont een significant verband met hun algemene bezorgdheid: hoe groter hun algemene bezorgdheid, hoe meer zorgen tieners zich maken over hun gebrekkige vriendschapsrelaties. Er is eveneens een relatie met de band die jongeren hebben met hun familie en met hun ouders. We stellen vast dat hoe beter tieners overeenkomen met hun familie of met hun ouders alleen, hoe minder zorgen ze zich maken over hun gebrekkige vriendschapsrelaties.

23. Negatieve vriendschapsrelaties

Inzake negatieve vriendschapsrelaties maken tieners zich in de eerste plaats zorgen dat hun vrienden zich tegen hen keren. Andere zorgen van tieners onder het thema negatieve vriendschapsrelaties zijn de zorg dat ze door hun vrienden in de problemen geraken en de zorg dat hun vrienden ontgoocheld zijn in hen.

Significante verschillen

Enkel naargelang hun geslacht en of ze al dan niet werken verschillen tieners significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun negatieve vriendschapsrelaties. Naargelang hun geslacht stellen we vast dat meisjes zich meer zorgen maken over dit thema dan jongens. Naargelang ze al dan niet werken zien we dat tieners die werken om geld te verdienen zich meer zorgen maken over hun negatieve vriendschapsrelaties dan tieners die niet werken. Andere significante verschillen tussen tieners zijn niet vastgesteld.

Significante verbanden

De mate waarin tieners zich zorgen maken over hun negatieve vriendschapsrelaties vertoont een significant verband met hun algemene bezorgdheid. We zien dat hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun negatieve vriendschapsrelaties. Verder is er ook een significant verband met de band die tieners hebben met hun familie én met de band die ze hebben met enkel hun ouders. In beide gevallen stellen we vast dat hoe beter deze banden zijn, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun negatieve vriendschapsrelaties.

24. Relationale aspecten seksualiteit

De zorg van tieners over hoe ze zich voelen op seksueel vlak, de zorg dat ze zich niet op hun gemak voelen als ze mensen van het andere geslacht ontmoeten en de zorg of ze op seksueel vlak de dingen goed doen, zijn voorbeelden van zorgen opgenomen onder het thema relationele aspecten van seksualiteit.

Significante verschillen

Tieners verschillen significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over relationele aspecten van seksualiteit naargelang hun studierichting en –jaar. Naargelang hun studierichting zien we dat tieners uit het TSO zich meer zorgen maken over relationele aspecten van seksualiteit dan tieners uit het BSO. Naargelang hun studiejaar stellen we vast dat tieners uit het 3de middelbaar zich meer zorgen maken over dit thema dan tieners uit het 1ste middelbaar. Andere significante verschillen zijn niet gevonden.

Significante verbanden

Wat betreft de vraag naar het bestaan van significante verbanden, stellen we ten eerste vast dat hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over relationele aspecten van seksualiteit. Een tweede significant verband bestaat met de band die tieners hebben met hun familie. We zien dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over relationele aspecten van seksualiteit. Andere significante verbanden zijn niet gevonden.

25. Overmatig mediagebruik

Het zorgthema overmatig mediagebruik betreft de zorg van tieners dat ze teveel computerspelletjes spelen, hun zorg dat ze teveel televisie kijken en hun zorg dat ze teveel op internet zitten. Deze laatste zorg is tevens de grootste zorg van tieners wat betreft het thema overmatig mediagebruik.

Significante verschillen

Er zijn drie significante verschillen gevonden in de mate waarin tieners zich zorgen maken over hun overmatig mediagebruik. Ten eerste verschillen tieners significant naargelang hun studierichting. We stellen hierbij vast dat tieners uit het BSO zich meer zorgen maken over hun overmatig mediagebruik dan tieners uit het TSO. Naargelang hun studiejaar is eveneens een significant verschil vastgesteld.

Tieners uit het 1ste middelbaar maken zich meer zorgen over hun overmatig mediagebruik dan tieners uit het 3de middelbaar. Tenslotte verschillen tieners significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun overmatig mediagebruik naargelang hun afkomst. We stellen hierbij vast dat tieners van niet-Europese afkomst zich hier meer zorgen over maken dan tieners van Belgische afkomst.

Significante verbanden

De mate waarin tieners zich zorgen maken over hun overmatig mediagebruik blijkt significant gerelateerd te zijn aan de opleiding van hun ouders. We stellen namelijk vast dat hoe hoger opgeleid hun ouders zijn, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun overmatig mediagebruik. De mate waarin tieners zich zorgen maken over hun overmatig mediagebruik blijkt ook significant gerelateerd te zijn aan de band die ze hebben met hun ouders. Hierbij stellen we vast dat hoe beter de band is die tieners hebben met hun ouders, hoe meer zorgen ze zich maken over hun overmatig mediagebruik.

26. Familiale relaties

Wat betreft hun familiale relaties maken tieners zich in de eerste plaats zorgen dat hun ouders hen niet begrijpen. Het thema beschrijft verder in welke mate tieners zich zorgen maken over o.a. dat hun ouders hun broers en zussen beter behandelen dan hen, dat hun ouders hen niet graag zien, dat ze teveel ruzie hebben met hun broers of zussen en dat hun ouders zo streng zijn.

Significante verschillen

Tieners verschillen significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun familiale relaties naargelang hun geslacht. We stellen namelijk vast dat meisjes zich hier meer zorgen over maken dan jongens. Ook naargelang het gezin waar ze deel van uitmaken is er een significant verschil waar te nemen tussen tieners. We zien dat tieners die deel uitmaken van een niet-klassieke gezin zich meer zorgen maken over hun familiale relaties dan tieners wiens gezin klassiek is samengesteld.

Significante verbanden

De mate waarin tieners zich zorgen maken over hun familiale relaties vertoont een significant verband met hun algemene bezorgdheid. Hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over familiale relaties. De mate waarin tieners zich zorgen maken over hun familiale relaties vertoont verder een significant verband met de band die tieners hebben met hun familie en de band die ze hebben met hun ouders. In beide gevallen stellen we vast dat hoe beter de band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun familiale relaties.

27. Vertrouwen in eigen capaciteiten

Tieners die zich zorgen maken over hun vertrouwen in eigen capaciteiten, maken zich zorgen over o.a. dat ze niet goed kunnen spreken, dat ze niet zo goed zijn in sport, dat ze nogal snel dingen vergeten, dat ze niet goed begrijpen wat andere zeggen en dat ze niets kunnen om later geld mee te

verdienen. De grootste zorg van tieners betreffende dit thema is dat ze niet zo slim zijn als ze zouden willen.

Significante verschillen

Wat betreft significante verschillen tussen tieners in hun zorgen over hun vertrouwen in eigen capaciteiten, zijn er twee verschillen gevonden. Ten eerste is er een significant verschil naargelang hun studiejaar. Meer bepaald blijkt dat van de drie studiejaar tieners uit het 5de middelbaar zich het meest zorgen maken over hun vertrouwen in eigen capaciteiten. Verder is er een significant verschil gevonden naargelang het percentage dat de tieners behaalden op hun laatste rapport. We stellen hierbij vast dat tieners die een percentage behaalden tussen de 33% en 66% zich zorgen maken over hun vertrouwen in eigen capaciteiten dan tieners die een percentage behaalden hoger dan 66%. Buiten deze twee verschillen werden er geen andere significante verschillen gevonden.

Significante verbanden

De mate waarin tieners over het algemeen bezorgd zijn vertoont een significant verband met hun zorgen over hun vertrouwen in eigen capaciteiten, namelijk hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun vertrouwen in eigen capaciteiten. De familieband en de band met de ouders zijn eveneens beiden significant gerelateerd aan de mate waarin tieners zich zorgen maken over hun vertrouwen in eigen capaciteiten. In beide gevallen stellen we vast dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun vertrouwen in eigen capaciteiten.

28. Chatten

Het thema chatten beschrijft in welke mate tieners zich zorgen maken over dingen die ze verteld hebben tijdens het chatten/op msn, over chatten met mensen die ze niet kennen en over afspreken met mensen die ze enkel kennen van internet.

Significante verschillen

Wat betreft het thema chatten stellen we vast dat jongens en meisjes verschillen in de mate waarin ze zich hier zorgen over maken. Meer bepaald maken meisjes zich meer zorgen over chatten dan jongens. Daarnaast verschillen tieners ook significant in hun zorgen over chatten naargelang of ze al dan niet een jaar hebben overgedaan op school. Hierbij vinden we dat tieners die al eens zijn blijven zitten zich meer zorgen maken over chatten dan tieners die nog nooit zijn blijven zitten. Een laatste significant verschil is gevonden naargelang de afkomst van de tieners. Naargelang hun afkomst stellen we namelijk vast dat tieners die afkomstig zijn van een niet-Europees land zich meer zorgen maken over chatten dan tieners van Belgische afkomst.

Significante verbanden

De mate waarin tieners zich zorgen maken over chatten vertoont een significant verband met hun algemene bezorgdheid: hoe bezorgder ze over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken

over chatten. Daarnaast vertoont de band die tieners hebben met hun familie een significant verband met de mate waarin ze zich zorgen maken over chatten, namelijk hoe beter deze band, hoe minder zorgen tieners zich maken over chatten.

29. Verlegenheid

Tieners die zich zorgen maken over hun verlegenheid maken zich zorgen over o.a. dat ze niet genoeg buiten komen, dat ze te verlegen zijn om uit te gaan en dat ze niet gemakkelijk vrienden kunnen maken. De grootste zorg van tieners wat betreft hun verlegenheid is dat ze niet weten wat te vertellen bij andere mensen.

Significante verschillen

Wat betreft verlegenheid werden geen significante verschillen gevonden. Dit betekent dat tieners niet verschillen in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun verlegenheid naargelang de door ons onderzochte variabelen.

Significante verbanden

Significante verbanden zijn wel gevonden. Zo zien we dat de mate waarin tieners zich zorgen maken over hun verlegenheid significant gerelateerd is aan hun algemene bezorgdheid: hoe groter hun algemene bezorgdheid, hoe meer zorgen tieners zich maken over hun verlegenheid. Een tweede significant verband stellen we vast met de band die tieners hebben met hun familie. Hierbij blijkt dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun verlegenheid.

30. Onveiligheidsgevoel op school

Het zorgthema onveiligheidsgevoel op school bestaat uit o.a. de zorg van tieners *dat er niet genoeg regels zijn op school*, de zorg dat ze zich *niet veilig voelen op school* en de zorg *dat niet iedereen zich aan de regels houdt op school*. De grootste zorg van tieners gerelateerd aan dit thema is dat ze op school iets te weten komen waarvan ze liever hebben dat het geheim blijft.

Significante verschillen

Een eerste significant verschil in de mate waarin tieners zich zorgen maken over hun onveiligheidsgevoelens op school is gevonden naargelang hun geslacht. Hierbij stellen we vast dat meisjes zich meer zorgen maken over dit thema dan jongens. Ook naargelang tieners al dan niet werken is er een significant verschil vastgesteld. Tieners die niet werken om geld te verdienen blijken zich meer zorgen te maken over hun onveiligheidsgevoelens op school dan tieners die wel werken. Tenslotte is er ook naargelang hun afkomst een significant verschil gevonden, namelijk dat tieners van niet-Europese afkomst zich meer zorgen maken over hun onveiligheidsgevoelens op school dan tieners van Belgische afkomst.

Significante verbanden

We stellen vast dat de mate waarin tieners zich zorgen maken over hun onveiligheidsgevoelens op school een significant verband vertoont met hun algemene bezorgdheid, de band die ze hebben met hun familie en de band die ze hebben met hun ouders. Naargelang hun algemene bezorgdheid zien we dat hoe groter deze bezorgdheid is, hoe meer zorgen tieners zich maken over hun onveiligheidsgevoelens op school. Daarnaast is er ook een significant verband met de band die tieners hebben met hun familie en met hun ouders. In beide gevallen vinden we dat hoe beter de band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun onveiligheidsgevoelens op school.

31. Relationale peerproblemen

Wat betreft het zorgenthema relationele peerproblemen, stellen we vast dat tieners zich het meest zorgen maken dat hun vrienden zich tegen hen keren. Andere zorgen die onder dit thema zijn opgenomen zijn de zorg van tieners dat ze uitgesloten worden op school, de zorg dat hun klasgenoten hen niet graag hebben en de zorg dat ze gepest worden.

Significante verschillen

We stellen vast dat tieners enkel naargelang hun geslacht verschillen in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun relationele peerproblemen. Meisjes maken zich hier namelijk meer zorgen over dan jongens. Buiten geslacht zijn geen andere significante verschillen gevonden.

Significante verbanden

De mate waarin tieners zich zorgen maken over hun relationele peerproblemen vertoont een significant verband met hun algemene bezorgdheid, met de band die ze hebben met hun familie en de band die ze hebben met hun ouders. Naargelang hun algemene bezorgdheid vinden we dat hoe groter deze bezorgdheid is, hoe meer zorgen tieners zich maken over hun relationele peerproblemen. Naargelang de band die ze hebben met hun familie stellen we vast dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun relationele peerproblemen. Een gelijkaardig verband is ook vastgesteld met de band die tieners hebben met hun ouders, namelijk hoe beter deze band, hoe minder zorgen tieners zich maken over hun relationele peerproblemen.

32. Medische aspecten seksualiteit

Onder het thema medische aspecten van seksualiteit verstaan we zorgen van tieners over o.a. de pil vragen aan hun ouders, over het krijgen van aids en over zwanger worden of iemand zwanger maken. De eerste zorg van tieners onder dit thema is dat er van seks geen zwangerschap komt.

Significante verschillen

Jongens en meisjes verschillen significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over medische aspecten van seksualiteit. Meisjes maken er zich namelijk meer zorgen over dan jongens. Andere significante verschillen zijn niet gevonden.

Significante verbanden

De mate waarin tieners zich zorgen maken over medische aspecten van seksualiteit vertoont in de eerste plaats een significant verband met hun algemene bezorgdheid. Hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over medische aspecten van seksualiteit. We vinden daarnaast ook een significant verband met de band die tieners hebben met hun familie en met hun ouders. In beide gevallen stellen we vast dat hoe beter de band, hoe minder zorgen tieners zich maken over medische aspecten van seksualiteit.

33. Schooldiscipline

De zorg van tieners dat ze vaak strafstudie hebben, dat ze geschorst worden van school en dat ze teveel spijbelen zijn voorbeelden van zorgen opgenomen onder het thema schooldiscipline. Van alle zorgen onder dit thema maken tieners zich het meest zorgen dat hun leerkrachten altijd over hen klagen.

Significante verschillen

Bij het nagaan van significante verschillen in de mate waarin tieners zich zorgen maken over schooldiscipline, blijkt dat er een verschil is naargelang hun studierichting, hun studiejaar, hun sociale relaties, hun schoolprestaties en hun afkomst. Naargelang hun studierichting zien we dat tieners uit het TSO zich minder zorgen maken over schooldiscipline dan tieners uit het ASO en uit het BSO. Naargelang hun studiejaar stellen we vast dat van alle drie de jaren tieners uit het 5de middelbaar zich het meest zorgen maken over schooldiscipline. Naargelang tieners al dan niet zijn blijven zitten zien we dat tieners die al eens een jaar hebben overgedaan zich meer zorgen maken over schooldiscipline dan deze die nog nooit zijn blijven zitten. Naargelang het percentage dat ze behaalden op hun laatste rapport stellen we ook een significant verschil vast. We zien namelijk dat tieners die een percentage behaalden tussen de 33% en 66% zich meer zorgen maken over schooldiscipline dan zij die een percentage behaalden hoger dan 66%. Ook naargelang een tiener al dan niet een lief heeft, is er een significant verschil vast te stellen. Tieners die een lief hebben maken zich namelijk meer zorgen over schooldiscipline dan tieners zonder lief. Een laatste significant verschil stellen we vast naargelang de afkomst van de tieners. Hierbij vinden we dat tieners van niet-Europese afkomst zich meer zorgen maken over schooldiscipline dan tieners van Belgische afkomst.

Significante verbanden

Een significante verband is er te vinden tussen de mate waarin tieners zich zorgen maken over schooldiscipline en hun algemene bezorgdheid. Hoe groter hun algemene bezorgdheid, hoe meer zorgen tieners zich maken over schooldiscipline. Verder stellen we een significant verband vast tussen met de opleiding van de ouders, namelijk hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe minder zorgen tieners zich maken over schooldiscipline.

34. Middelengebruik en seksualiteit van vrienden

Tieners die zich zorgen maken over het middelengebruik en de seksualiteit van hun vrienden maken zich zorgen dat hun vrienden roken, dat hun vrienden drugs gebruiken, dat hun vrienden meer seksuele dingen doen dan hen en dat hun vrienden veel alcohol drinken.

Significante verschillen

Voor het zorgenthema middelengebruik en seksualiteit van vrienden zijn geen significante verschillen gevonden tussen tieners.

Significante verbanden

Wel zijn drie significante verbanden gevonden. Ten eerste stellen we vast dat hoe groter de algemene bezorgdheid van tieners, hoe meer zorgen ze zich maken over het middelengebruik en de seksualiteit van hun vrienden. Verder is er een significant verband met de band die tieners hebben met hun familie. We stellen hierbij vast dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over het middelengebruik en de seksualiteit van hun vrienden. Tenslotte vinden we dat hoe beter de band is die tieners hebben met hun ouders, hoe minder zorgen ze zich maken over het middelengebruik en de seksualiteit van hun vrienden.

35. Seksueel slachtofferschap

De zorg over verkrachters, kindermisbruik, seksuele dingen doen die je niet wil doen en seksueel misbruikt worden zijn voorbeelden van zorgen opgenomen onder het thema seksueel slachtofferschap. Van al de zorgen onder dit thema stellen we vast dat tieners zich het meest zorgen maken over foto's die mensen van ze hebben.

Significante verschillen

Wat betreft de vraag naar significante verschillen tussen tieners in de mate waarin ze zich zorgen maken over seksueel slachtofferschap, is er enkel een verschil naargelang geslacht vastgesteld. We zien namelijk dat meisjes zich meer zorgen maken dan jongens over dit thema. Andere significante verschillen zijn er niet gevonden.

Significante verbanden

Wat betreft de significante verbanden blijkt de mate waarin tieners zich zorgen maken over seksueel slachtofferschap gerelateerd aan hun algemene bezorgdheid. Hoe groter deze bezorgdheid, hoe meer zorgen tieners zich maken over seksueel slachtofferschap. Ook met de band die tieners hebben met hun familie en met enkel hun ouders is er een significant verband gevonden. Hierbij stellen we vast dat hoe beter deze banden zijn, hoe minder zorgen tieners zich maken over seksueel slachtofferschap.

36. Pesten en discriminatie

Het thema pesten en discriminatie beschrijft in welke mate tieners zich zorgen maken over hun huidskleur, dat ze slachtoffer worden van geweld, dat ze worden gediscrimineerd, dat ze gepest worden of dat ze zelf iemand pesten. Van deze zorgen komt de zorg dat ze iemand pesten voor tieners op de eerste plaats.

Significante verschillen

Wat betreft het thema pesten en discriminatie stellen we vast dat tieners niet significant verschillen naargelang de door ons onderzochte variabelen.

Significante relaties

Wel vertoont mate waarin tieners zich zorgen maken over pesten en discriminatie een significant verband met hun algemene bezorgdheid: hoe groter deze bezorgdheid, hoe meer zorgen tieners zich maken over pesten en discriminatie. Verder zien we dat hoe beter de band die tieners hebben met hun familie, hoe minder zorgen ze zich maken over pesten en discriminatie. Tenslotte is er een significant verband met de band die tieners hebben met hun ouders. Ook hier stellen we vast dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over pesten en discriminatie.

37. Eigen middelengebruik

Tieners die zich zorgen maken over hun eigen middelengebruik maken zich zorgen over roken, dat ze betrappt worden door hun ouders terwijl ze alcohol drinken, dat ze betrappt worden door hun ouders terwijl ze roken en over drugs. Van al deze zorgen maken tieners zich het meest zorgen over roken.

Significante verschillen

Een eerste significant verschil tussen tieners in hun zorgen over het eigen middelengebruik is gevonden naargelang hun studierichting. Tieners uit het TSO maken zich hier namelijk meer zorgen over dan tieners uit het ASO. Een volgend significant verschil is gevonden naargelang hun studiejaar. Hierbij zien we dat tieners uit het 3de middelbaar zich meer zorgen maken over het eigen middelengebruik dan tieners uit het 1ste middelbaar. Ook naargelang of een tiener al dan niet werkt om geld te verdienen is er een significant verschil gevonden in de mate waarin tieners zich zorgen maken over het eigen middelengebruik. We stellen namelijk vast dat tieners die werken zich hier meer zorgen over maken dan zij die niet werken. Tenslotte is er een significant verschil naargelang de afkomst tieners gevonden. We zien namelijk dat tieners van Belgische afkomst zich meer zorgen maken over het eigen middelengebruik dan tieners van niet-Europese afkomst.

Significante verbanden

Een significante verband is gevonden tussen de mate waarin tieners zich zorgen maken over het eigen middelengebruik en hun algemene bezorgdheid, namelijk hoe groter deze bezorgdheid, hoe meer zorgen tieners zich maken over het eigen middelengebruik. Verder stellen we ook vast dat hoe beter

de band is die een tiener heeft met zijn familie, hoe minder zorgen deze zich maakt over het eigen middelengebruik. Hetzelfde geldt voor de band met de ouders: hoe beter de band met de ouders, hoe minder zorgen een tiener zich maakt over het eigen middelengebruik.

38. Huiselijk geweld

De belangrijkste zorg van tieners onder dit thema is dat hun ouders te veel ruzie met elkaar maken. De zorg dat hun ouders hen slaan, dat hun ouders niet goed voor hen zorgen, dat ze zich niet veilig voelen thuis en de zorg om al het geweld dat zich bij hen thuis voordoet zijn andere voorbeelden van zorgen die opgenomen zijn onder het thema huiselijk geweld.

Significante verschillen

Wat betreft de mate waarin tieners zich zorgen maken over huiselijk geweld zijn geen significante verschillen gevonden.

Significante verbanden

Als we significante verbanden nagaan, zien we dat hoe bezorgder tieners over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over huiselijk geweld. Ook de familieband van tieners vertoont een significant verband met hun zorgen over huiselijk geweld: hoe beter deze band, hoe minder zorgen tieners zich maken over huiselijk geweld. De mate waarin tieners zich zorgen maken over huiselijk geweld vertoont een gelijkaardig verband met de band die tieners hebben met hun ouders. Ook hier stellen we vast dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen tieners zich maken over huiselijk geweld. Tenslotte is er ook een significant verband gevonden met de opleiding van de ouders. We stellen namelijk vast dat hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe minder zorgen tieners zich maken over huiselijk geweld.

5.4.3. De informatiebronnen

Net als bij de kinderen willen we voor de tieners inzake de informatiebronnen een antwoord krijgen op volgende vragen:

1. *Aan welke informatiebronnen geven tieners de voorkeur wanneer ze zich zorgen maken?*
2. *Zijn er significante verschillen naargelang het geslacht, de studierichting en het studiejaar van tieners wat betreft de informatiebronnen waar ze voorkeur aan geven wanneer ze zich zorgen maken?*

Deze twee vragen werden onderzocht voor de zorgen van tieners over hun relaties met andere mensen, zichzelf, godsdienst, familie, school, gezondheid en uiterlijk, geld en werk, huwelijk en seksuele relaties, toekomstige studies en beroep, toekomst, verkeer en vervoersmogelijkheden, de maatschappij, chatten en internet.

5.4.3.1. De informatiebronnen waar tieners de voorkeur aan geven wanneer ze zich zorgen maken.

Tabel 13 geeft een overzicht van de meest geraadpleegde informatiebronnen door tieners afhankelijk het thema waar ze zich zorgen om maken. In de tabel zien we dat er 9 verschillende informatiebronnen voorkomen in de top 5: een vriend(in), de ouders, broers en zussen, een ander familielid, de school, een leerkracht, de dokter en het internet. Dus in hun zoektocht naar antwoorden op hun zorgen, zullen tieners zich in de eerste plaats richten tot deze informatiebronnen.

Van deze informatiebronnen zien we verder dat tieners de voorkeur geven aan hun ouders. Voor 8 van de 13 zorgentema's zouden tieners zich immers in de eerst plaats tot hun ouders richten. In het geval van zorgen over geld en werk bijvoorbeeld zou de helft van de bevroagde tieners (50.3%) zich in de eerste plaats tot hun ouders richten. Naast de ouders zijn ook vrienden een belangrijke eerste informatiebron voor tieners. Zo zou bijna de helft (47%) van de tieners eerst zijn vrienden raadplegen bij zorgen over sociale relaties. Andere gevallen waarbij ze in de eerste plaats hun vrienden zouden raadplegen zijn als ze zich zorgen zouden maken over zichzelf, over het huwelijk en seksuele relaties en over chatten en internet. Uit de tabel kunnen we verder afleiden dat na de ouders en de vrienden, de broers en zussen alsook andere familieleden belangrijke informatiebronnen zijn voor tieners.

Tieners raadplegen echter niet enkel menselijke bronnen. Uit de tabel blijkt dat ook internet een belangrijk informatiebron voor ze is. Wat echter opvalt is dat voor de meerderheid van de zorgentema's tieners het internet pas na de menselijke informatiebronnen plaatsen. Tieners raadplegen dus ook internet om informatie te zoeken, maar in mindere mate dan de menselijke informatiebronnen. Zo stellen we bijvoorbeeld vast dat in geval van zorgen over gezondheid en uiterlijk 39% van de tieners zich in de eerste plaats tot zijn ouders zou richten en 12% zou het internet raadplegen.

Tenslotte zien we dat ook de school in het algemeen en de leerkracht in het bijzonder voor tieners belangrijke bronnen van informatie zijn. Wat betreft zorgen over school en zorgen over toekomstige studies en beroep bijvoorbeeld komt voor tieners de school als belangrijkste informatiebron na de ouders.

Tabel 13. Top 5 informatiebron naargelang zorgen

Top 5	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1. sociale relaties	vriend(in) (46.5%)	ouders (34.1%)	broer/zus (25.7%)	familieid (18.2%)	op school (14.8%)
2. persoonlijk	vriend(in) (41.8%)	ouders (39.3%)	broer/zus (24.1%)	familieid (15.9%)	<i>internet</i> (12.3%)
3. godsdienst	ouders (33.6%)	nergens (28.7%)	vriend(in) broer/zus (15.7%)	op school (13.1%)	<i>internet</i> (11.9%)
4. familie	ouders (50.5%)	vriend(in) (26.9%)	broer/zus (25.1%)	familieid (24.9%)	nergens (9.7%)
5. school	ouders (36.5%)	op school (35.7%)	vriend(in) (31.9%)	leerkracht (22.1%)	broer/zus (18.5%)
6. gezondheid & uiterlijk	ouders (39.1%)	vriend(in) (32.9%)	dokter (32.2%)	broer/zus (20.9%)	<i>internet</i> (12.2%)
7. geld & werk	ouders (50.3%)	vriend(in) (24.1%)	broer/zus (18.8%)	nergens (12.3%)	familieid (11.5%)
8. huwelijk & seksuele relaties	vriend(in) (31.5%)	ouders (25.7%)	nergens (18.5%)	broer/zus (13.6%)	<i>internet</i> (10.2%)
9. studies & beroep	ouders (47.6%)	op school (28.6%)	vriend(in) (27.7%)	broer/zus (20.0%)	leerkracht (18.1%)
10. toekomst	ouders (47.6%)	vriend(in) (30.6%)	broer/zus (20.1%)	nergens (15.7%)	op school (12.9%)
11. verkeer & vervoer	ouders (29.5%)	nergens (27.7%)	vriend(in) (15.9%)	broer/zus (12.8%)	<i>internet</i> (12.0%)
12. maatschappij	nergens (28.9%)	ouders (24.9%)	<i>internet</i> (14.8%)	vriend(in) (14.4%)	op school (11.8%)
13. chatten & internet	vriend(in) (33.4%)	nergens (20.4%)	ouders <i>internet</i> (19.7%)	broer/zus (17.5%)	familieid (8.1%)

Hieronder bespreken we de significante verschillen die we vaststelden tussen de tieners wat betreft de informatiebronnen waar ze de voorkeur aan geven wanneer ze zich zorgen maken. Net als bij de kinderen voerden we de chikwadraattoets uit om dit te onderzoeken. Ook hier beperkten we ons tot de top 5 van informatiebronnen die we per zorgentema vonden. Dit betekent dat er voor elk van de 13 zorgentema's per informatiebron in de top 5 door middel van de chikwadraattoets werd nagegaan of tieners significant verschillen naargelang hun geslacht, hun studiejaar en studierichting wanneer ze bepaalde informatiebronnen raadplegen.

5.4.3.2. Significante verschillen naargelang geslacht

Sociale relaties

In het geval van de zorgen van tieners over hun sociale relaties stellen we significante verschillen vast tussen jongens en meisjes. We zien namelijk dat als tieners over bij zorgen over hun sociale relaties hun vrienden, ouders, broer en/of zussen of een familielid zouden raadplegen, het telkens significant meer meisjes dan jongens zijn die dit aangeven.

TOP5 sociale relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	vriend(in) (40.5%)	ouders (30.6%)	broer/zus (16.6%)	familielid (12.8%)	op school (14.3%)
meisjes	vriend(in) (53.3%)	ouders (38.0%)	broer/zus (36.0%)	familielid (24.3%)	op school (15.3%)

Persoonlijk

Voor vier van de vijf informatiebronnen die tieners in de eerste plaats zouden raadplegen als ze zich zorgen zouden maken over een persoonlijke kwestie, verschillen jongens en meisjes significant van elkaar. Deze informatiebronnen zijn een vriend(in), de ouders, de broer en/of zus en een familielid. Met uitzondering van het internet als informatiebron, zijn het in deze vier gevallen geven steeds meer meisjes dan jongens dan aan dat ze zich tot deze bronnen zouden richten. Hun geslacht heeft echter geen invloed op het raadplegen van het internet bij persoonlijke zorgen.

TOP5 persoonlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	vriend(in) (34.0%)	ouders (35.1%)	broer/zus (14.8%)	familielid (11.4%)	internet (14.1%)
meisjes	vriend(in) (50.5%)	ouders (44.0%)	broer/zus (34.5%)	familielid (21.0%)	internet (10.3%)

Godsdienst

Ook voor dit zorgenthema verschillen jongens en meisjes significant. We stellen namelijk vast dat meer meisjes dan jongens zich tot hun ouders, een vriend(in), de school of internet zouden richten indien ze zich zorgen zouden maken over godsdienst. Van de tieners die aangeven dat ze nergens informatie zouden zoeken, is de meerderheid echter jongens. Dus jongens eerder dan meisjes zouden nergens een antwoord zoeken op hun vragen over godsdienst.

TOP5 godsdienst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (23.5%)	nergens (38.9%)	vriend(in) (8.9%) broer/zus (8.1%)	op school (10.1%)	internet (9.6%)
meisjes	ouders (45.0%)	nergens (17.3%)	vriend(in) (23.3%) broer/zus (24.3%)	op school (16.5%)	internet (14.5%)

Familie

Jongens en meisjes verschillen significant van elkaar als ze hun ouders, vrienden, broer/zus of een ander familielid raadplegen om informatie te verkrijgen over hun familiale zorgen. We stellen namelijk vast dat het telkens meer meisjes zijn dan jongens die zich tot deze informatiebronnen zouden richten. Als tieners echter nergens op zoek zouden gaan naar een antwoord op hun familiale zorgen, dan gaat het om significant meer jongens dan meisjes. Dus meer jongens dan meisjes zouden nergens informatie zoeken over familiale zorgen.

TOP5 familie	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (46.8%)	vriend(in) (21.7%)	broer/zus (17.7%)	familielid (21.5%)	nergens (12.5%)
meisjes	ouders (54.8%)	vriend(in) (32.8%)	broer/zus (33.5%)	familielid (28.8%)	nergens (6.5%)

School

Jongens en meisjes zouden niet in dezelfde mate bepaalde informatiebronnen raadplegen als ze zich zorgen zouden maken over school. We stellen vast dat indien tieners zich tot hun ouders, hun school, een vriend(in), een leerkracht of hun broer/zus zouden richten, het telkens significant meer meisjes dan jongens zijn die dit zouden doen. Dus in tegenstelling tot meisjes, zouden minder jongens een antwoord zoeken over school bij deze informatiebronnen.

TOP5 school	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (30.6%)	op school (32.0%)	vriend(in) (24.4%)	leerkracht (16.1%)	broer/zus (11.6%)
meisjes	ouders (43.0%)	op school (39.8%)	vriend(in) (40.3%)	leerkracht (28.8%)	broer/zus (26.3%)

Gezondheid en uiterlijk

Als tieners zich zorgen zouden maken over hun gezondheid en uiterlijk geven ze aan dat ze zich in de eerste plaats tot hun ouders, een vriend(in), de dokter en hun broer/zus zouden richten. Jongens en meisjes verschillen hier echter significant in. In de vier gevallen geven meer meisjes dan jongens aan deze informatiebronnen te zullen raadplegen bij zorgen over hun gezondheid en uiterlijk. Tieners zouden ook het internet raadplegen om informatie te zoeken over hun gezondheid en uiterlijk. Jongens en meisjes verschillen hier echter niet significant in. Dit betekent dat het geslacht geen invloed heeft op het raadplegen van het internet door tieners bij zorgen over gezondheid en uiterlijk.

TOP5 gezondheid & uiterlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (34.9%)	vriend(in) (25.7%)	dokter (28.6%)	broer/zus (14.1%)	internet (12.3%)
meisjes	ouders (43.8%)	vriend(in) (41.0%)	dokter (36.3%)	broer/zus (28.5%)	internet (12.0%)

Geld en werk

Indien tieners zich tot hun broer/zus of een familielid zouden richten bij zorgen over geld en werk, stellen we een significant verschil vast tussen jongens en meisjes. In beide gevallen geven significant meer meisjes dan jongens aan dat ze deze informatiebronnen zouden raadplegen. Bij het raadplegen van andere informatiebronnen bij zorgen over geld en werk verschillen meisjes en jongens niet significant van elkaar.

TOP5 geld en werk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (48.1%)	vriend(in) (23.3%)	broer/zus (14.1%)	nergens (12.8%)	familielid (8.3%)
meisjes	ouders (52.8%)	vriend(in) (25.0%)	broer/zus (24.0%)	nergens (11.8%)	familielid (15.0%)

Huwelijk & seksuele relaties

Als tieners zich zorgen maken over het huwelijk en seksuele relaties, zien we dat significant meer meisjes dan jongens zich in de eerste plaats tot een vriend(in) zouden richten. Ook in het geval van het raadplegen van een broer/ zus als derde bron bij zorgen over dit thema, gaat het significant om meer meisjes dan jongens. Jongens en meisjes verschillen echter niet significant in het raadplegen van hun ouders of het internet om een antwoord te zoeken op hun zorgen over het huwelijk en seksuele relaties.

TOP 5 huwelijk & seksuele relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	vriend(in) (28.0%)	ouders (24.4%)	nergens (19.2%)	broer/zus (7.8%)	internet (10.5%)
meisjes	vriend(in) (35.5%)	ouders (27.3%)	nergens (17.8%)	broer/zus (20.0%)	internet (9.8%)

Toekomstige studies en beroep

Zowel jongens als meisjes zouden in dezelfde mate hun ouders raadplegen als eerste bron bij zorgen over hun toekomstige studies en beroep. Waar jongens en meisjes echter wel significant in verschillen is bij het raadplegen van hun vrienden, broer/zus of een leerkracht. In deze gevallen stellen we vast dat telkens meer meisjes dan jongens zich tot deze informatiebronnen zouden richten.

TOP5 toekomstige studies & beroep	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (46.3%)	op school (26.2%)	vriend(in) (23.0%)	broer/zus (12.1%)	leerkracht (11.0%)
meisjes	ouders (49.0%)	op school (31.3%)	vriend(in) (33.0%)	broer/zus (28.8%)	leerkracht (26.0%)

Toekomst

Significant meer meisjes dan jongens zouden hun ouders, een vriend(in) en hun broer/zus raadplegen als ze zich zorgen zouden maken over hun toekomst. Van de tieners die aangeven dat ze nergens een antwoord zouden zoeken op hun zorgen over de toekomst, zijn het significant meer jongens dan meisjes. Dus bij zorgen over hun toekomst zouden eerder de meisjes iemand uit hun naaste omgeving raadplegen, terwijl eerder de jongens nergens een antwoord zouden zoeken.

TOP5 toekomst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (41.4%)	vriend(in) (23.9%)	broer/zus (12.8%)	nergens (20.6%)	op school (11.6%)
meisjes	ouders (54.5%)	vriend(in) (38.0%)	broer/zus (28.3%)	nergens (10.3%)	op school (14.3%)

Verkeer en vervoer

In het geval van zorgen over het verkeer en de vervoersmogelijkheden stellen we enkel bij het raadplegen van hun broer/zus een significant verschil vast tussen jongens en meisjes. Significant meer meisjes dan jongens zouden zich namelijk tot hun broer/zus richten als ze vragen zouden hebben over het verkeer en de vervoersmogelijkheden. Hun geslacht heeft echter geen invloed op het raadplegen door tieners van de andere vier belangrijkste informatiebronnen, waaronder het internet, bij zorgen over het verkeer en de vervoersmogelijkheden.

TOP5 verkeer & vervoer	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	ouders (27.7%)	nergens (29.8%)	vriend(in) (14.3%)	broer/zus (9.8%)	internet (12.3%)
meisjes	ouders (31.5%)	nergens (25.5%)	vriend(in) (17.8%)	broer/zus (16.0%)	internet (11.8%)

Maatschappij

Significant meer meisjes dan jongens zouden hun ouders, een vriend(in) of de school raadplegen als ze zich zorgen zouden maken over de maatschappij. Significant meer jongens dan meisjes daarentegen zouden nergens een antwoord zoeken op hun vragen over de maatschappij. Er is echter geen significant verschil vastgesteld tussen jongens en meisjes in het raadplegen van het internet om antwoorden te zoeken op zorgen over de maatschappij.

TOP5 maatschappij	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	nergens (33.1%)	ouders (21.5%)	internet (13.6%)	vriend(in) (10.1%)	op school (8.9%)
meisjes	nergens (24.3%)	ouders (28.8%)	internet (16.0%)	vriend(in) (19.3%)	op school (15.0%)

Chatten en internet

Jongens en meisjes zouden niet in dezelfde mate een vriend(in) of een familielid raadplegen als ze zich zorgen zouden maken over chatten en internet. Bij het raadplegen van deze informatiebronnen stellen we vast dat het telkens significant om meer meisjes dan jongens gaat. Dus in tegenstelling tot meisjes, zouden minder jongens een antwoord zoeken over chatten en internet bij deze informatiebronnen. Tieners zouden ook het internet raadplegen om informatie te zoeken over chatten en internet. Jongens en meisjes verschillen hier echter niet significant in. Dit betekent dat het geslacht geen invloed heeft op het raadplegen van het internet door tieners bij zorgen over dit thema.

TOP5 chatten & internet	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongens	vriend(in) (28.2%)	nergens (22.8%)	ouders (18.1%) internet (19.9%)	broer/zus (11.2%)	familielid (6.3%)
meisjes	vriend(in) (39.3%)	nergens (17.8%)	ouders (21.5%) internet (19.5%)	broer/zus (24.5%)	familielid (10.3%)

5.4.3.3. Significante verschillen naargelang studierichting

Naast een onderscheid in geslacht, gaan we eveneens aan de hand van de chikwadraattoets na of tieners significant verschillen naargelang hun studierichting in de informatiebronnen die ze raadplegen. Opnieuw beperken we ons tot de top 5 van informatiebronnen die we per zorgentema vonden.

Sociale relaties

Bij zorgen over hun sociale relaties zouden tieners in de eerste plaats een vriend(in) raadplegen. Tieners verschillen hier echter significant in naargelang hun studierichting. We stellen namelijk vast dat van de drie studierichtingen meer tieners uit het TSO zich tot deze bron zouden richten. In het raadplegen van de andere vier informatiebronnen verschillen tieners niet significant naargelang hun studierichting.

TOP5 Sociale relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
ASO	vriend(in) (45.6%)	ouders (36.6%)	broer/zus (23.0%)	familielid (19.9%)	op school (15.7%)
TSO	vriend(in) (57.6%)	ouders (32.1%)	broer/zus (23.0%)	familielid (13.6%)	op school (11.9%)
BSO	vriend(in) (36.2%)	ouders (30.5%)	broer/zus (28.3%)	familielid (19.2%)	op school (15.4%)

Persoonlijk

Tieners verschillen significant naargelang hun studierichting in het raadplegen van een vriend(in) en hun broer/zus bij zorgen over persoonlijke kwesties. Van de tieners die een vriend(in) zouden raadplegen, zijn het significant meer tieners uit het TSO dan uit de andere twee richtingen die dit aangeven. Van de tieners die hun broer/zus zouden raadplegen, zijn het significant meer tieners uit het BSO die dit aangeven. Bij het raadplegen van de andere informatiebronnen bij persoonlijke zorgen verschillen tieners niet significant naargelang hun studierichting. Dit betekent bijvoorbeeld dat het raadplegen van het internet bij persoonlijke zorgen niet wordt beïnvloed door de studierichting van de tieners.

TOP5 persoonlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
ASO	vriend(in) (40.8%)	ouders (40.5%)	broer/zus (21.8%)	familieelid (17.5%)	internet (11.2%)
TSO	vriend(in) (49.4%)	ouders (37.9%)	broer/zus (19.8%)	familieelid (11.9%)	internet (16.0%)
BSO	vriend(in) (34.3%)	ouders (36.8%)	broer/zus (28.3%)	familieelid (15.7%)	internet (10.1%)

Godsdienst

Voor alle vijf de informatiebronnen verschillen tieners significant naargelang hun studierichting. Van de tieners die zich tot hun ouders, een vriend(in) of de school zouden richten bij zorgen over godsdienst, betreft het telkens significant meer tieners uit het ASO. Bij het raadplegen van hun broer/zus en het internet gaat het telkens om meer tieners uit het BSO. Meer tieners uit het TSO dan uit de andere twee richtingen zouden echter nergens een antwoord zoeken bij vragen over godsdienst. Dus terwijl meer tieners uit het ASO zich tot hun ouder, vrienden en de school zouden richten en meer tieners uit het BSO tot hun broer/zus en het internet, zouden meer tieners uit het TSO nergens een antwoord zoeken op hun vragen over godsdienst.

TOP5 godsdienst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
ASO	ouders (41.4%)	nergens (22.4%)	vriend(in) (19.3%) broer/zus (14.8%)	op school (16.0%)	internet (11.8%)
TSO	ouders (12.8%)	nergens (56.4%)	vriend(in) (7.4%) broer/zus (5.8%)	op school (7.4%)	internet (7.0%)
BSO	ouders (39.9%)	nergens (13.5%)	vriend(in) (17.6%) broer/zus (23.3%)	op school (12.6%)	internet (14.2%)

Familie

Tieners verschillen significant naargelang hun studierichting in het raadplegen van hun vrienden en hun broer/zus bij familiale zorgen. Van de drie richtingen zouden significant meer tieners uit het BSO hun broer/zus raadplegen bij familiale zorgen. Significant meer tieners uit het TSO dan uit de andere twee richtingen zouden een vriend(in) raadplegen. Van de tieners die nergens een antwoord zouden zoeken bij familiale zorgen, zijn het significant meer tieners uit het TSO die dit aangeven.

TOP5 familie	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
ASO	ouders (49.2%)	vriend(in) (27.5%)	broer/zus (19.6%)	familielid (24.5%)	nergens (6.3%)
TSO	ouders (52.3%)	vriend(in) (32.9%)	broer/zus (25.1%)	familielid (26.7%)	nergens (12.3%)
BSO	ouders (47.2%)	vriend(in) (19.8%)	broer/zus (28.6%)	familielid (21.7%)	nergens (11.6%)

School

Bij zorgen over school zouden tieners in de eerste plaats hun ouders raadplegen. Tieners verschillen hier echter significant in naargelang hun studierichting. We stellen namelijk vast dat significant meer tieners uit het ASO dit aangeven. Ook bij het raadplegen van een vriend(in) verschillen tieners significant naargelang hun studierichting. In dit geval zijn het echter meer tieners uit het TSO die dit aangeven. Ongeacht hun studierichting echter zouden tieners zich in dezelfde mate richten tot hun school, een leerkracht en hun broer/zus bij zorgen over de school.

TOP5 school	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
ASO	ouders (40.8%)	op school (32.9%)	vriend(in) (31.4%)	leerkracht (21.8%)	broer/zus (16.6%)
TSO	ouders (39.1%)	op school (40.7%)	vriend(in) (39.9%)	leerkracht (21.4%)	broer/zus (18.9%)
BSO	ouders (27.4%)	op school (33.0%)	vriend(in) (24.2%)	leerkracht (21.7%)	broer/zus (19.2%)

Gezondheid en uiterlijk

Naargelang hun studierichting zouden tieners niet in dezelfde mate een vriend(in) en hun broer/zus raadplegen bij zorgen over hun gezondheid en uiterlijk. We stellen namelijk vast dat van de tieners die een vriend(in) zouden raadplegen, het significant meer tieners uit het TSO zijn die dit zouden doen. Van de tieners die zich tot hun broer/zus zouden richten, zijn het significant meer tieners uit het BSO die dit aangeven. De studierichting van de tieners heeft echter geen invloed op het raadplegen van de

ouders, de dokter en het internet bij vragen over hun gezondheid en uiterlijk. We stellen namelijk vast dat tieners hier niet significant in verschillen naargelang hun studierichting.

TOP5 gezondheid & uiterlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
ASO	ouders (40.2%)	vriend(in) (33.5%)	dokter (28.1%)	broer/zus (17.2%)	internet (11.8%)
TSO	ouders (41.6%)	vriend(in) (40.3%)	dokter (34.2%)	broer/zus (18.5%)	internet (14.8%)
BSO	ouders (33.3%)	vriend(in) (23.6%)	dokter (32.7%)	broer/zus (24.8%)	internet (9.1%)

Geld en werk

Als tieners zich zorgen zouden maken over geld en werk geven ze aan dat ze zich in de eerste plaats tot hun ouders, een vriend(in), en hun broer/zus zouden richten. Tieners verschillen hier echter significant in naargelang hun studierichting. In het geval van de ouders en de vrienden geven meer tieners uit het TSO aan deze informatiebronnen te zullen raadplegen bij zorgen over geld en werk. In het geval van hun broer/zus zouden significant meer tieners uit het BSO dan uit de andere twee richtingen zich tot deze bron richten.

TOP5 geld & werk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
ASO	ouders (48.6%)	vriend(in) (22.4%)	broer/zus (14.5%)	nergens (11.8%)	familielid (11.8%)
TSO	ouders (58.8%)	vriend(in) (32.9%)	broer/zus (18.5%)	nergens (12.8%)	familielid (10.3%)
BSO	ouders (41.2%)	vriend(in) (17.6%)	broer/zus (22.6%)	nergens (13.5%)	familielid (10.7%)

Huwelijk en seksuele relaties

Voor alle vijf de belangrijkste informatiebronnen voor tieners bij zorgen over het huwelijk en seksuele relaties, verschillen tieners significant van elkaar naargelang hun studierichting. Van de drie studierichtingen zouden meer tieners uit het TSO een vriend(in) en de ouders raadplegen bij zorgen over het huwelijk en seksuele relaties. Significant meer tieners uit het BSO zouden zich tot hun broer/zus richten. Ook bij het raadplegen van het internet als informatiebron bij zorgen over het huwelijk en seksuele relaties stellen we vast dat het om significant meer tieners uit het BSO gaat. Van de tieners die nergens een antwoord zouden zoeken op hun zorgen over dit thema, zijn het significant meer tieners uit het BSO die dit aangeven.

TOP5 huwelijk & seksuele relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
ASO	vriend(in) (27.8%)	ouders (26.3%)	nergens (18.7%)	broer/zus (8.8%)	internet (9.4%)
TSO	vriend(in) (48.1%)	ouders (31.7%)	nergens (11.9%)	broer/zus (15.2%)	internet (14.0%)
BSO	vriend(in) (20.1%)	ouders (19.5%)	nergens (23.0%)	broer/zus (16.7%)	internet (7.5%)

Toekomstige studies en beroep

Als tieners zich zorgen zouden maken om hun toekomstige studies en beroep, zijn hun ouders, de school, een vriend(in), hun broer/zus en een leerkracht de vijf belangrijkste informatiebronnen. Voor vier van deze vijf bronnen, verschillen tieners echter significant naargelang hun studierichting. We stellen namelijk vast dat van de tieners die hun ouders, de school en een vriend(in) zouden raadplegen, het telkens significant om meer tieners uit het TSO gaat. Dus in tegenstelling tot de andere twee studierichtingen zouden meer tieners uit het TSO zich tot deze bronnen richten bij zorgen over hun toekomstige studies en beroep. Van de tieners die hun broer/zus zouden raadplegen, zijn het significant meer tieners uit het BSO die dit aangeven. De studierichting heeft echter geen invloed op het raadplegen van een leerkracht bij vragen over toekomstige studies en beroep.

TOP5 toekomstige studies & beroep	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
ASO	ouders (50.2%)	op school (28.7%)	vriend(in) (28.7%)	broer/zus (15.1%)	leerkracht (16.6%)
TSO	ouders (56.4%)	op school (34.2%)	vriend(in) (34.2%)	broer/zus (18.1%)	leerkracht (16.0%)
BSO	ouders (35.5%)	op school (23.3%)	vriend(in) (19.8%)	broer/zus (25.8%)	leerkracht (21.4%)

Toekomst

Significant meer tieners uit het ASO dan uit het TSO en BSO zouden hun ouders raadplegen bij zorgen over de toekomst. Significantly meer tieners uit het TSO dan uit de andere twee richtingen zouden een vriend(in) raadplegen en significant meer tieners uit het BSO zouden zich tot hun broer/zus richten bij zorgen over de toekomst. Voor het raadplegen van hun ouders, een vriend(in) en hun broer/zus verschillen tieners dus significant naargelang hun studierichting.

TOP5 toekomst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
ASO	ouders (51.1%)	vriend(in) (28.7%)	broer/zus (15.7%)	nergens (15.1%)	op school (13.6%)
TSO	ouders (49.8%)	vriend(in) (37.4%)	broer/zus (17.7%)	nergens (19.3%)	op school (13.6%)
BSO	ouders (40.3%)	vriend(in) (25.5%)	broer/zus (24.5%)	nergens (13.2%)	op school (10.4%)

Verkeer en vervoer

De belangrijkste bron van tieners bij zorgen over het verkeer en vervoersmogelijkheden zijn de ouders. Tieners verschillen hier echter significant in naargelang hun studierichtingen. We zien dat van de tieners die hun ouders zouden raadplegen bij zorgen over het verkeer en vervoersmogelijkheden, het significant meer tieners uit het TSO zijn die dit aangeven. Ook voor de broer/zus als informatiebron verschillen tieners significant naargelang hun studierichting. Voor deze informatiebron stellen we vast dat het om significant meer tieners uit het BSO gaat. De studierichting heeft echter geen invloed op het raadplegen van het internet bij vragen het verkeer en vervoersmogelijkheden.

TOP 5 verkeer & vervoer	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
ASO	ouders (30.2%)	nergens (28.1%)	vriend(in) (14.2%)	broer/zus (8.5%)	internet (12.4%)
TSO	ouders (34.6%)	nergens (30.0%)	vriend(in) (20.2%)	broer/zus (13.6%)	internet (14.8%)
BSO	ouders (23.9%)	nergens (25.2%)	vriend(in) (13.5%)	broer/zus (16.0%)	internet (8.5%)

Maatschappij

Van de tieners die nergens een antwoord zouden zoeken bij vragen over de maatschappij, stellen we vast dat het significant meer tieners uit het TSO zijn die dit aangeven. Hetzelfde stellen we vast voor de vriend(in) als informatiebron. Significant meer tieners uit het TSO zouden zich tot deze bron richten. De tweede belangrijkste informatiebron voor tieners bij zorgen over de maatschappij zijn de ouders. Tieners verschillen echter significant naargelang hun studierichting in het raadplegen van hun ouders. Van de drie studierichtingen zijn het significant meer tieners uit het ASO die zich tot hun ouders zouden richten bij zorgen over de maatschappij. Hun studierichting heeft echter geen invloed indien tieners het internet en de school zouden raadplegen bij vragen over de maatschappij.

TOP5 maatschappij	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
ASO	nergens (27.5%)	ouders (29.0%)	internet (13.0%)	vriend(in) (10.9%)	op school (12.4%)
TSO	nergens (37.0%)	ouders (23.5%)	internet (16.5%)	vriend(in) (18.1%)	op school (9.1%)
BSO	nergens (24.2%)	ouders (19.5%)	internet (13.8%)	vriend(in) (14.2%)	op school (12.3%)

Chatten en internet

Indien tieners zich zorgen maken over chatten en het internet, blijkt een vriend(in) de belangrijkste informatiebron te zijn. Hun studierichting heeft echter wel een invloed op het raadplegen van deze informatiebron. We stellen namelijk vast dat van de drie studierichtingen significant meer tieners uit het TSO een vriend(in) zouden raadplegen. Ook voor het raadplegen van de ouders bij vragen over chatten en het internet verschillen tieners significant naargelang hun studierichting. Voor deze bron zien we dat het significant meer tieners uit het ASO zijn die zich tot hun ouders zouden richten. De studierichting heeft echter geen invloed wanneer tieners het internet, een broer/zus of een ander familielid zouden raadplegen bij vragen over chatten en het internet.

TOP5 chatten en internet	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
ASO	vriend(in) (32.3%)	nergens (19.6%)	ouders (25.7%) internet (16.0%)	broer/zus (14.2%)	familielid (10.0%)
TSO	vriend(in) (41.2%)	nergens (23.9%)	ouders (17.3%) internet (23.9%)	broer/zus (16.9%)	familielid (5.8%)
BSO	vriend(in) (27.4%)	nergens (18.6%)	ouders (15.7%) internet (18.9%)	broer/zus (21.4%)	familielid (8.2%)

5.4.3.4. Significante verschillen naargelang studiejaar

Tenslotte willen we weten of het studiejaar van de tieners een invloed heeft op het raadplegen van bepaalde informatiebronnen. Aan de hand van de chikwadraattoets gaan we na of tieners significant verschillen naargelang hun studiejaar in de informatiebronnen die ze raadplegen wanneer ze zich zorgen maken. Ook hier beperken we ons tot de top 5 van informatiebronnen die we per zorgthema vonden.

Sociale relaties

Als tieners zich zorgen zouden maken over hun sociale relaties zien we dat significant meer tieners uit het 5de middelbaar zich tot een vriend(in) zouden richten. Hetzelfde geldt voor een broer/zus als informatiebron. Significant meer tieners uit het 5de middelbaar zouden zich tot deze bron richten bij vragen over sociale relaties. Een ander significant verschil naargelang hun studiejaar stellen we vast voor het raadplegen van de ouders. Van de tieners die hun ouders zouden raadplegen bij zorgen over hun sociale relaties, zijn het significant meer tieners uit het 1ste middelbaar die dit aangeven. Voor het raadplegen van een ander familielid of de school verschillen tieners niet significant naargelang hun studiejaar.

TOP5 sociale relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1ste jaar	vriend(in) (38.0%)	ouders (37.4%)	broer/zus (24.9%)	familielid (21.2%)	op school (16.8%)
3de jaar	vriend(in) (44.9%)	ouders (26.5%)	broer/zus (21.3%)	familielid (15.2%)	op school (12.8%)
5de jaar	vriend(in) (60.7%)	ouders (37.2%)	broer/zus (31.4%)	familielid (16.8%)	op school (13.6%)

Persoonlijk

Drie van de vijf belangrijkste informatiebronnen voor tieners bij zorgen over persoonlijk kwesties, worden significant beïnvloed door hun studiejaar. We stellen namelijk vast dat van de tieners die een vriend(in), hun ouders en het internet zouden raadplegen, het telkens significant meer tieners uit het 5de middelbaar zijn die aangeven dat ze dit zouden doen bij persoonlijke zorgen. Dus van de drie studiejaar zijn het eerder de oudste tieners die deze bronnen zouden raadplegen bij persoonlijke zorgen.

TOP5 persoonlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1ste jaar	vriend(in) (33.8%)	ouders (40.8%)	broer/zus (22.9%)	familielid (17.6%)	internet (11.5%)
3de jaar	vriend(in) (39.4%)	ouders (32.9%)	broer/zus (22.2%)	familielid (12.8%)	internet (9.9%)
5de jaar	vriend(in) (56.5%)	ouders (44.0%)	broer/zus (27.2%)	familielid (15.7%)	internet (17.3%)

Godsdienst

Het studiejaar van de tieners heeft een significant invloed wanneer ze hun ouders, hun broer/zus, de school en het internet zouden raadplegen bij zorgen over godsdienst. We stellen namelijk vast dat de ouders, een broer/zus en de school door significant meer tieners uit het 1ste middelbaar zouden

geraadpleegd worden, terwijl het internet als informatiebron bij zorgen over godsdienst door meer tieners uit het 5de middelbaar geraadpleegd zou worden. Ook in het geval dat tieners nergens een antwoord zouden zoeken bij zorgen over godsdienst, verschillen ze significant naargelang hun studiejaar. In dit geval stellen we namelijk vast dat het significant meer tieners uit het 5de middelbaar zijn die dit aangeven.

TOP5 godsdienst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1ste jaar	ouders (41.1%)	nergens (19.3%)	vriend(in) (16.8%) broer/zus (19.8%)	op school (15.9%)	internet (13.1%)
3de jaar	ouders (27.4%)	nergens (30.3%)	vriend(in) (12.5%) broer/zus (11.7%)	op school (10.8%)	internet (6.7%)
5de jaar	ouders (28.3%)	nergens (42.4%)	vriend(in) (18.3%) broer/zus (13.6%)	op school (8.9%)	internet (16.2%)

Familie

De belangrijkste informatiebronnen voor tieners bij familiale zorgen zijn de ouders, een vriend(in), de broer/zus en een familielid. Hun studiejaar heeft echter een significant invloed op het raadplegen van deze bronnen. Meer bepaald stellen we vast dat het voor deze vier bronnen telkens meer tieners uit het 5de middelbaar zijn die ze zouden raadplegen bij familiale zorgen.

TOP5 familie	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1ste jaar	ouders (47.5%)	vriend(in) (21.2%)	broer/zus (22.1%)	familielid (22.3%)	nergens (9.8%)
3de jaar	ouders (46.4%)	vriend(in) (26.8%)	broer/zus (22.4%)	familielid (21.3%)	nergens (11.7%)
5de jaar	ouders (58.1%)	vriend(in) (34.6%)	broer/zus (31.9%)	familielid (32.5%)	nergens (6.8%)

School

Voor de vijf belangrijkste informatiebronnen van tieners bij zorgen over school, stellen we significante verschillen vast naargelang hun studiejaar. We zien namelijk dat van de tieners die hun ouders zouden raadplegen bij zorgen over het school, het significant meer tieners uit het 1ste middelbaar zijn

die dit aangeven. Van de tieners die de school, een vriend(in), een leerkracht of een broer/zus zouden raadplegen, betreft het significant meer de tieners uit het 5de middelbaar.

TOP5 school	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1ste jaar	ouders (37.2%)	op school (29.3%)	vriend(in) (26.3%)	leerkracht (20.7%)	broer/zus (17.9%)
3de jaar	ouders (29.7%)	op school (36.7%)	vriend(in) (26.8%)	leerkracht (16.3%)	broer/zus (14.3%)
5de jaar	ouders (42.9%)	op school (42.9%)	vriend(in) (48.2%)	leerkracht (33.0%)	broer/zus (25.7%)

Gezondheid en uiterlijk

Voor alle vijf de belangrijkste informatiebronnen voor tieners bij zorgen over hun gezondheid en uiterlijk, verschillen ze significant van elkaar naargelang hun studiejaar. Wat hierbij opvalt is dat voor al deze vijf informatiebronnen, het telkens significant meer tieners uit het 5de middelbaar zijn die zich tot deze bronnen zouden richten. Zo bijvoorbeeld zouden significant meer tieners uit het 5de middelbaar dan uit de twee lagere studie jaren het internet raadplegen bij zorgen over hun gezondheid en uiterlijk.

TOP5 gezondheid & uiterlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1ste jaar	ouders (39.9%)	vriend(in) (25.4%)	dokter (30.2%)	broer/zus (20.9%)	internet (9.5%)
3de jaar	ouders (32.1%)	vriend(in) (31.2%)	dokter (25.7%)	broer/zus (16.6%)	internet (8.5%)
5de jaar	ouders (45.5%)	vriend(in) (45.0%)	dokter (44.0%)	broer/zus (25.7%)	internet (21.5%)

Geld en werk

Als tieners zich zorgen zouden maken over geld en werk geven ze aan dat ze zich in de eerste plaats tot hun ouders, een vriend(in), en hun broer/zus zouden richten. Tieners verschillen hier echter significant in naargelang hun studiejaar. Voor de drie informatiebronnen geven meer tieners uit het 5de middelbaar aan deze te zullen raadplegen bij zorgen over geld en werk. Ook in het geval tieners nergens een antwoord zouden zoeken op hun zorgen over geld en werk verschillen ze significant naargelang hun studiejaar. We stellen hierbij vast dat van de tieners die dit aangeven, het significant meer tieners uit het 1ste middelbaar zijn. dus van de drie studie jaren zouden meer tieners uit het 1ste middelbaar nergens een antwoord zoeken op zorgen over geld en werk.

TOP5 geld en werk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1ste jaar	ouders (42.7%)	vriend(in) (17.6%)	broer/zus (17.0%)	nergens (15.9%)	familielid (12.0%)
3de jaar	ouders (45.5%)	vriend(in) (20.4%)	broer/zus (16.3%)	nergens (12.5%)	familielid (9.6%)
5de jaar	ouders (66.0%)	vriend(in) (40.3%)	broer/zus (25.1%)	nergens (6.8%)	familielid (11.5%)

Huwelijk en seksuele relaties

Voor alle vijf de belangrijkste informatiebronnen voor tieners bij zorgen over het huwelijk en seksuele relaties, verschillen ze significant van elkaar naargelang hun studiejaar. Net als voor het zorgenthema gezondheid en uiterlijk valt hierbij op dat voor al deze vijf bronnen het telkens significant meer tieners uit het 5de middelbaar zijn die zich tot deze bronnen zouden richten.

TOP5 huwelijk & seksuele relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1ste jaar	vriend(in) (14.5%)	ouders (21.5%)	nergens (26.8%)	broer/zus (10.3%)	internet (5.9%)
3de jaar	vriend(in) (33.5%)	ouders (24.5%)	nergens (16.0%)	broer/zus (13.7%)	internet (9.3%)
5de jaar	vriend(in) (55.5%)	ouders (34.0%)	nergens (6.8%)	broer/zus (18.3%)	internet (18.8%)

Toekomstige studies en beroep

De belangrijkste informatiebronnen van tieners bij zorgen over hun toekomstige studies en beroep blijken hun ouders, de school, een vriend(in), hun broer/zus en een leerkracht te zijn. Tieners verschillen echter significant naargelang hun studiejaar voor vier van deze bronnen. We stellen namelijk vast dat van de drie richtingen significant meer tieners uit het 5de middelbaar zich tot hun ouders, de school, een vriend(in) en een leerkracht zouden richten bij zorgen over toekomstige studies en beroep.

TOP5 toekomstige studies	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
-------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

& beroep

1ste jaar	ouders (44.4%)	op school (24.6%)	vriend(in) (21.8%)	broer/zus (19.6%)	leerkracht (14.5%)
3de jaar	ouders (42.3%)	op school (28.3%)	vriend(in) (25.4%)	broer/zus (16.9%)	leerkracht (16.6%)
5de jaar	ouders (58.6%)	op school (35.1%)	vriend(in) (39.8%)	broer/zus (25.1%)	leerkracht (27.7%)

Toekomst

Tieners verschillen significant naargelang hun studiejaar in het raadplegen van hun ouders, een vriend(in) en hun broer/zus bij zorgen over de toekomst. Van de tieners die zich tot deze drie bronnen zouden richten, zijn het significant meer tieners uit het 5de middelbaar dan uit de twee lagere studiejaar die dit zouden doen.

TOP5 toekomst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1ste jaar	ouders (47.5%)	vriend(in) (22.9%)	broer/zus (19.3%)	nergens (14.2%)	op school (14.0%)
3de jaar	ouders (41.7%)	vriend(in) (30.9%)	broer/zus (16.0%)	nergens (16.9%)	op school (12.8%)
5de jaar	ouders (55.0%)	vriend(in) (41.4%)	broer/zus (25.7%)	nergens (15.7%)	op school (8.9%)

Verkeer en vervoer

Hun studiejaar heeft een significant invloed op de bronnen die tieners zouden raadplegen bij zorgen over het verkeer en vervoersmogelijkheden. Van de tieners die bij zorgen over dit thema hun ouders, een vriend(in), hun broer/zus en het internet zouden raadplegen, stellen we vast dat het telkens om significant meer tieners uit het 5de middelbaar gaat.

TOP5 verkeer & vervoer	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1ste jaar	ouders (27.1%)	nergens (26.8%)	vriend(in) (14.0%)	broer/zus (12.6%)	internet (8.9%)
3de jaar	ouders (25.9%)	nergens (28.9%)	vriend(in) (14.0%)	broer/zus (9.6%)	internet (8.2%)
5de jaar	ouders (38.7%)	nergens (26.7%)	vriend(in) (21.5%)	broer/zus (17.8%)	internet (23.0%)

Maatschappij

Tieners verschillen significant naargelang hun studiejaar bij het raadplegen van twee voor hen belangrijke informatiebronnen. Van de tieners die op het internet een antwoord zouden zoeken bij vragen over de maatschappij, stellen we vast dat het significant meer tieners uit het 5de middelbaar zijn die dit aangeven. Hetzelfde stellen we vast voor de vriend(in) als informatiebron. Significant meer tieners uit het 5de middelbaar zouden zich tot deze bron richten bij vragen over de maatschappij.

TOP5 maatschappij	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1ste jaar	nergens (28.5%)	ouders (23.5%)	internet (10.6%)	vriend(in) (9.2%)	op school (12.3%)
3de jaar	nergens (27.4%)	ouders (24.2%)	internet (10.2%)	vriend(in) (16.3%)	op school (10.5%)
5de jaar	nergens (32.5%)	ouders (25.1%)	internet (28.3%)	vriend(in) (18.8%)	op school (11.5%)

Chatten en internet

Indien tieners zich zorgen maken over chatten en het internet, blijkt een vriend(in) de belangrijkste informatiebron te zijn. Hun studiejaar heeft echter wel een invloed op het raadplegen van deze informatiebron. We stellen namelijk vast dat van de drie studiejaar significant meer tieners uit het 5de middelbaar een vriend(in) zouden raadplegen bij zorgen over chatten en het internet. Ook voor het raadplegen van hun ouders, het internet zelf en hun broer/zus bij vragen over chatten en het internet verschillen tieners significant naargelang hun studiejaar. Voor deze drie bronnen zien we dat het eveneens significant meer tieners uit het 5de middelbaar zijn die aangeven dat ze deze zouden raadplegen.

TOP5 chatten & internet	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1ste jaar	vriend(in) (29.1%)	nergens (18.7%)	ouders (24.6%)	broer/zus (16.5%)	familieelid (12.0%)
			internet (14.0%)		
3de jaar	vriend(in) (31.2%)	nergens (23.6%)	ouders (15.7%)	broer/zus (15.2%)	familieelid (4.4%)
			internet (15.5%)		
5de jaar	vriend(in) (43.5%)	nergens (17.8%)	ouders (18.3%)	broer/zus (23.6%)	familieelid (7.9%)
			internet (35.6%)		

5.4.4. De informatieproducten

5.4.4.1. Welke informatieproducten kennen tieners?

Net als voor de kinderen willen we voor de tieners inzake de informatieproducten in de eerste plaats een antwoord krijgen op de volgende vraag: *welke informatieproducten kennen tieners?*. Voor elk van de informatieproducten opgenomen in de vragenlijst, werd de frequentie tieners nagegaan die het product kennen. Op basis hiervan werd een ordening gemaakt van de informatieproducten volgens de frequentie tieners die ze kennen. De volledige ordening is opgenomen in bijlage 9.4.

Tabel 14 geeft van de volledige ordening de eerste tien informatieproducten weer. Deze tien informatieproducten zijn dus door het grootste percentage tieners gekend. Hierbij zien we dat de Joepie (89.5%) en de bibliotheek in de buurt (83.5%) door bijna alle tieners gekend zijn. We stellen verder vast dat de tien meest gekende informatieproducten door tieners producten betreffen waarvan we kunnen veronderstellen dat ze algemeen gekend zijn bij de bevolking, zoals o.a. het OCMW en de VDAB. Ook de Kinder- en Jongerentelefoon blijkt door een groot aantal tieners gekend te zijn. Meer dan de helft (58.5%) geeft namelijk aan het te kennen.

Tabel 14. Informatieproducten en frequentie tieners, die ze kennen

Informatieproduct	Frequentie tieners die het kent
de Joepie	89.5%
de bibliotheek in de buurt	83.5%
www.goudengids.be	72.8%
het OCMW	72.3%
de Streekkrant	66.5%
de VDAB	64.2%
www.delijn.be	62.0%
de Kinder- en Jongerentelefoon	58.5%
de Christelijke Mutualiteit	57.5%
Childfocus	55.2%

Een vierdeling

Net als voor de kinderen, hebben we ervoor gekozen om deze ordening niet verder te bespreken op het individueel niveau, maar eerder aan de hand van een differentiatie van de informatieproducten naar thema en doelgroep. De informatieproducten werden daarom ingedeeld in *eerste lijn welzijnsproducten*, *eerste lijn vrijetijdsproducten*, *tweede lijn welzijnsproducten* en *tweede lijn vrijetijdsproducten* (zie p.51).

De meest gekende informatieproducten volgens de vierdeling

Op basis van de vierdeling van de informatieproducten maakten we een nieuwe ordening van de informatieproducten volgens de kennis van de producten door de tieners. Aan de hand van deze ordening gingen we na welke de door tieners meeste gekende eerste en tweede lijn welzijnsproducten en eerste en tweede lijn vrijetijdsproducten zijn. Net als voor de kinderen hebben we als 'meest gekende' informatieproducten deze producten opgenomen die door tenminste 25% van de tieners zijn gekend. De volledige ordening is terug te vinden in bijlage 9.5.

Wat betreft de *eerste lijn welzijnsproducten* zien we dat de bibliotheek in de buurt (83.5%), de VDAB (64.2%), de Kinder- en Jongerentelefoon (58.5%), Childfocus (55.2%), de Zelfmoordlijn (47.8%), de Druglijn (47.5%), het Jongerenadviescentrum (43.9%), het Centrum ter Preventie van Zelfmoord (30.5%), het tijdschrift Maks! (29.8%), de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (27.4%) en de vzw Jeugd en Seksualiteit (25.9%) het meest gekend zijn door tieners. De andere eerste lijn welzijnsproducten zijn door minder dan 25% van de tieners gekend.

De *eerste lijn vrijetijdsproducten* die door tenminste 25% van de tieners gekend zijn, zijn de Joepie (89.5%), de bibliotheek in de buurt (83.5%), de Kinder- en Jongerentelefoon (58.5%), het jeugdhuis in de buurt (44.1%), Bloso (44.0%), het Jongerenadviescentrum (43.9%), de website www.kunstabende.be (29.9%), het tijdschrift Maks! (29.8%), de Chirojeugd Vlaanderen (28.9%), de KSJ-KSA-VKSJ (28.6%) en de vzw Jeugd, Cultuur en Wetenschap (25.9%).

Tenminste 25% van de tieners kent de website www.goudengids.be (72.8%), de Streekkrant (66.5%), het OCMW (72.3%), de Christelijke Mutualiteit (57.5%), de Oxfam wereldwinkels (54.5%) en de websites www.klasse.be (53.9%), www.limburg.be (32.5%) en www.oostvlaanderen.be (25.8%) als *tweede lijn welzijnsproducten*.

Tenslotte zijn de website www.goudengids.be (72.8%), de Streekkrant (66.5%), de website www.delijn.be (62.0%), de NMBS (50.5%) en de website www.oostvlaanderen.be (25.8%) de *tweede lijn vrijetijdsproducten* die door meer dan 25% van de tieners gekend zijn.

5.4.4.2. Verschillen tieners significant in hun kennis van informatieproducten?

Naast de vraag naar hun kennis van informatieproducten, willen we ook nagaan *of tieners significant verschillen naargelang bepaalde variabelen in hun kennis van de informatieproducten*. Door middel van de chikwadraattoets gingen we significante samenhangen na tussen de kennis van tieners van bepaalde informatieproducten en hun geslacht (jongen – meisje), studiejaar (1ste – 3de – 5de middelbaar), studierichting (ASO – TSO – BSO), afkomst (Belgisch – West-Europees – Oost-Europees – niet-Europees) en het gezin waar ze deel van uitmaken (klassiek gezin waarbij de ouders getrouwd zijn en samen wonen of samen wonen maar niet getrouwd zijn – niet klassiek gezin waarbij de ouders gescheiden zijn of waarvan één van de ouders overleden is).

Gezien het groot aantal informatieproducten opgenomen in de vragenlijst en onze keuze om niet te gaan op het individueel niveau, beperkten we ons bij het nagaan van significante verschillen tot de 'meest gekende informatieproducten volgens de vierdeling', namelijk deze producten die door tenminste 25% van de tieners gekend zijn (zie p. 113).

Naargelang hun geslacht stellen we vast dat tieners significant verschillen in hun kennis van bepaalde informatieproducten. Dit geldt voor zowel eerste als tweede lijn welzijnsproducten en voor eerste en tweede lijn vrijetijdsproducten. Van de 18 informatieproducten waarbij jongens en meisjes significant van elkaar verschillen in hun kennis ervan, valt op dat voor 14 van deze producten het telkens meer jongens dan meisjes zijn die de informatieproducten kennen. We zien bijvoorbeeld dat van de tieners die Childfocus kennen het om een groter percentage van de jongens (63%) dan van de meisjes (46.1%) gaat. Hetzelfde geldt voor het jeugdhuis waarbij significant meer jongens (48.8%) dan meisjes (39.7%) aangeven het jeugdhuis in hun buurt te kennen.

Tieners verschillen niet enkel naargelang hun geslacht in hun kennis van bepaalde informatieproducten. Ook naargelang hun studiejaar stellen we significante verschillen vast tussen tieners. Dit geldt voor zowel hun kennis van eerste en tweede lijn welzijns- en vrijetijdsproducten. Wat hierbij opvalt is dat voor deze informatieproducten waarbij tieners significant verschillen naargelang hun studiejaar, het telkens meer tieners uit het 5de middelbaar en minder tieners uit het 1ste middelbaar zijn die aangeven de producten te kennen. Als we bijvoorbeeld kijken naar de kennis van een eerste lijn informatieproduct als de Kinder- en Jongerentelefoon naargelang het studiejaar van de tieners, stellen we vast dat percentueel meer tieners uit het 5de middelbaar (77.4%) dan uit het 1ste middelbaar (47.8%) aangeven het te kennen.

Naargelang hun studierichting stellen we ook significante verschillen vast tussen tieners in hun kennis van informatieproducten. Wat hierbij opvalt is dat in de meerderheid van de gevallen waar we significante verschillen vaststellen, we de hoogste percentages tieners die een informatieproduct kennen aantreffen bij de tieners uit het TSO en de laagste percentages bij de tieners uit het BSO. Deze vaststelling geldt voor zowel eerste en tweede lijn welzijns- en vrijetijdsproducten.

Naargelang hun afkomst stellen we voor een beperkter aantal informatieproducten significante verschillen vast tussen de tieners. Voor die informatieproducten waarbij de afkomst van de tieners wel een invloed heeft op hun kennis ervan, treffen we de hoogste percentages tieners die een informatieproduct kennen aan bij de tieners van Belgische afkomst. Zo bijvoorbeeld geeft 62.5% van de tieners van Belgische afkomst, 46.7% van de tieners van Oost-Europese afkomst, 25% van de tieners van niet Europese afkomst en 15.3% van de tieners van West-Europese afkomst aan het Jongerenadviescentrum te kennen.

Naargelang het gezin waar ze deel van uitmaken zijn de significante verschillen tussen de tieners nog beperkter. We vinden immers dat tieners in hun kennis van slechts één informatieproduct, namelijk het OCMW, significant van elkaar verschillen naargelang het gezin waar ze deel van uitmaken. Net als afkomst, blijkt dus het gezin waar ze deel van uitmaken weinig invloed uit te oefenen op de kennis van de tieners van de meest gekende informatieproducten.

5.4.4.3. Zijn er significante verbanden tussen de zorgen van tieners en hun kennis van informatieproducten?

Ten slotte willen we wat betreft de informatieproducten ook nagaan of de kennis van tieners van bepaalde informatieproducten significante verbanden vertoont met hun zorgen. Door middel van *Pearson correlatie analyses* onderzochten we de samenhang van de kennis van de informatieproducten en de door ons geïdentificeerde 38 zorgentema's (zie p. 66). De kennis van tieners van bepaalde informatieproducten kon op twee manieren significant verbonden zijn met hun zorgen. Een eerste verband is dat tieners die zich veel zorgen maken over een bepaald thema, een bepaald informatieproduct niet kennen. Een tweede verband is dat tieners die zich veel zorgen maken over een bepaald thema een bepaald informatieproduct wel kennen. Hierbij sloten we een mogelijke invloed van hun geslacht, studierichting en studiejaar uit.

Hieronder bespreken we per zorgentema de significante verbanden die we vonden, ons hierbij beperkend tot deze verbanden waarbij tieners die zich veel zorgen maken over een bepaald thema een bepaald informatieproduct wel kennen. Net als bij de kinderen gaan we niet in op de relevantie van de vastgestelde verbanden, en dus de relevantie van de kennis van tieners van bepaalde producten voor het thema waarover ze zich veel zorgen maken. We beperken ons dus louter tot het vaststellen van de verbanden. De vraag of het product dat de tieners kennen hen al dan niet relevante informatie verschaft over hun specifieke zorg, blijft dus open.

We stellen vast dat de zorgen van tieners over een aantal thema's significante verbanden vertonen met hun kennis van bepaalde informatieproducten.

Gevoel van onbehagen over het leven

Voor dit thema stellen we een significant verband vast met de kennis van tieners van drie welzijnsproducten. We zien namelijk dat tieners die zich veel zorgen maken over een gevoel van onbehagen over het leven de ACV-jongeren, ABVV-jongeren en de Oxfam wereldwinkels kennen.

Godsdienst en cultuur

Ook de zorg van tieners over godsdienst en cultuur vertoont significante verbanden met hun kennis van een aantal welzijns- en vrijetijdsproducten. Meer bepaald stellen we vast dat tieners die zich veel zorgen maken over godsdienst en cultuur de websites www.schoolzonderracisme.be, www.ond.vlaanderen.be en www.merhaba.be kennen alsook de vzw Arktos.

Dood en ernstige ziekte

Voor dit zorgenthema vinden we eveneens dat tieners die zich hier veel zorgen over maken een aantal welzijns- en vrijetijdsproducten kennen, namelijk de Maks!, Wel jong niet hetero vzw, de Jo-lijn, de vzw Arktos, de ACLVB-jongeren, de ACV-jongeren, de ABVV- jongeren en www.partywise.be.

Uiterlijk en voorkomen

Dit zorgenthema is significant verbonden met de kennis van tieners van één enkel informatieproduct. We stellen namelijk vast dat tieners die zich veel zorgen maken over hun uiterlijk en voorkomen enkel de website www.partywise.be kennen.

Gezondheid

De zorg van tieners over hun gezondheid vertoont een significant verband met hun kennis van drie welzijns- en vrijetijdsproducten: het tijdschrift Maks! en de tienergids Life1215 als eerste lijn informatieproducten en de Oxfam wereldwinkels als tweede lijn welzijnsproduct. We zien namelijk dat tieners die zich veel zorgen maken over hun gezondheid deze informatieproducten kennen.

Eigen middelengebruik

De zorg van tieners over het *eigen middelengebruik* vertoont een significante relatie met hun kennis van volgende eerste lijn informatieproducten: de Maks!, de Druglijn, het Jeugdinformatiepunt, de Zelfmoordlijn, Childfocus en de Chirojeugd Vlaanderen. Ook voor twee lijn informatieproducten vinden we significante verbanden, namelijk de NMBS en het OCMW. Dus tieners die zich zorgen maken over het eigen middelengebruik blijken deze informatieproducten te kennen.

Seksueel slachtofferschap

Voor het zorgenthema seksueel slachtofferschap stellen we slecht één significant verband vast met een eerste lijn welzijns- en vrijetijdsproduct. We zien namelijk dat tieners die zich veel zorgen maken over seksueel slachtofferschap de Maks! kennen.

Relationele aspecten seksualiteit

De zorg van tieners over dit thema is significant verbonden met hun kennis van een aantal welzijnsproducten en vrijetijdsproducten. Wat zien we dat tieners die zich veel zorgen maken over relationele aspecten van seksualiteit de Kinder- en Jongerentelefoon, de Druglijn, Childfocus, Jeugd & Seksualiteit vzw, www.partywise.be, de Chirojeugd Vlaanderen en het Jeugdwerknet als eerste lijn producten en het OCMW als tweede lijn product kennen.

Studiekeuze

Voor de zorg van tieners over hun studiekeuze stellen we met twee eerste lijn informatieproducten een significant verband vast. We zien namelijk dat tieners die zich veel zorgen maken over hun studiekeuze de Maks! en de Jobwerking kennen.

Schoolprestaties

Voor dit zorgenthema vonden we eveneens significante verbanden met de kennis van tieners van twee informatieproducten. Tieners die zich veel zorgen maken over hun schoolprestaties kennen de Maks! en de Oxfam wereldwinkels.

Onbehagen over school

De zorg van tieners over hun gevoel van onbehagen over school vertoont significante verbanden met hun kennis van een aantal informatieproducten. We stellen namelijk vast dat tieners die veel zorgen hebben over hun gevoel van onbehagen over school het Jongerenadviescentrum, Sensoa, de Druglijn, de Joepie, het jeugdhuis in hun buurt en Bloso kennen.

Schooldiscipline

Voor dit zorgenthema stellen we een significant verband vast met de kennis van tieners van slechts één informatieproduct. Tieners die zich veel zorgen maken over schooldiscipline blijken namelijk de vzw Arktos te kennen.

Relationele peerproblemen

Ook voor dit zorgenthema stellen we slechts één significant verband vast. We zien namelijk dat tieners die zich veel zorgen maken over relationele peerproblemen de ACV-jongeren kennen.

Overmatig mediagebruik

Net als voor het zorgenthema schooldiscipline is er een significant verband tussen de zorgen van tieners over hun overmatig mediagebruik en hun kennis van Arktos vzw. Ook hierbij stellen we vast dat tieners die zich veel zorgen maken over hun overmatig mediagebruik de Arktos vzw kennen.

Maatschappij

Voor de zorg van tieners over de maatschappij vinden we significante verbanden met hun kennis van een aantal welzijns- en vrijetijdsproducten. We zien namelijk dat tieners die zich veel zorgen maken over de maatschappij de Maks!, de ACV-jongeren, het Vlaamse Informatiepunt Jeugd en de websites www.ond.vlaanderen.be, www.weekup.be en www.oostvlaanderen.be kennen.

Persoonlijk onbehagen

De zorg van tieners over dit thema blijkt significant gerelateerd te zijn aan hun kennis van twee welzijns- en vrijetijdsproducten. Die tieners die zich veel zorgen maken over hun gevoel van onbehagen kennen namelijk de Kinder- en Jongerentelefoon en de ACV-jongeren.

Vertrouwen in eigen capaciteiten

Voor de tieners die zich veel zorgen maken over hun vertrouwen in hun eigen capaciteiten stellen we een significant verband vast met hun kennis van twee welzijns- en vrijetijdsproducten. We vinden namelijk dat deze tieners de Maks! en de ACLVB-jongeren kennen.

Negatieve vriendschapsrelaties

Voor de zorg van tieners over negatieve vriendschapsrelaties stellen we significante verbanden vast met hun kennis van drie eerste lijn welzijnsproducten. We zien namelijk dat tieners die zich veel zorgen maken over negatieve vriendschapsrelaties het Kinderrechtencommissariaat, de ACV-jongeren en de ABVV-jongeren kennen.

Middelengebruik en seksualiteit van vrienden

Voor dit zorgenthema stellen we een significant verband vast met de kennis van tieners van slechts één eerste lijn welzijnsproduct. Tieners die zich veel zorgen maken over het middelengebruik en de seksualiteit van hun vrienden blijken namelijk de ACLVB -jongeren te kennen.

Problemen van vrienden

Voor de tieners die zich veel zorgen maken over de problemen van hun vrienden vinden we significante verbanden met drie welzijns- en vrijetijdsproducten. We zien namelijk dat deze tieners het Jeugdinformatiepunt, de ACV-jongeren en de website www.partywise.be kennen.

Familiale relaties

Dit zorgenthema vertoont een significante verband met de kennis van tieners van drie informatieproducten. We stellen namelijk vast dat tieners die zich veel zorgen maken over familiale relaties het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen, de Chirojeugd Vlaanderen en de website www.partywise.be kennen.

Gezinsproblemen

De kennis van tieners van het Jongereninformatiepunt vertoont een significant verband met hun zorgen over gezinsproblemen. Voor dit thema stellen we namelijk vast dat tieners die zich veel zorgen maken over gezinsproblemen het Jeugdinformatiepunt kennen.

Huiselijk geweld

De mate waarin tieners zich zorgen maken over huiselijk geweld blijkt significant verbonden te zijn met hun kennis van drie welzijns- en vrijetijdsproducten. Tieners die zich veel zorgen maken over huiselijk geweld kennen de ACLVB-jongeren, het tijdschrift Life1215 en de website www.life1215.be.

Geweld

De zorg van tieners over geweld vertoont significante verbanden met hun kennis van een aantal informatieproducten. We stellen namelijk vast dat tieners die zich veel zorgen maken over geweld de Maks!, de vzw Artforum, de ACV-jongeren en de ABVV-jongeren kennen.

Toekomstige job

Bij de tieners die zich veel zorgen maken over hun toekomstige job stellen we significante verbanden vast met een aantal welzijns- en vrijetijdsproducten. We zien namelijk dat deze tieners de Jobwerking, de vzw Wel jong Niet Hetero en de websites www.delijn.be en www.oostvlanderen.be kennen.

Toekomstig geluk

De zorg van tieners over dit thema blijkt significant gerelateerd te zijn aan hun kennis van een aantal informatieproducten, zowel welzijns- als vrijetijdsproducten. Die tieners die zich veel zorgen maken over hun toekomstig geluk kennen namelijk de website www.schoolzonderracisme.be, de ACV-jongeren, de ABVV-jongeren, de Jobwerking, de Christelijke Mutualiteit, de CJP, het Centrum voor Jeugdtoerisme, de vzw Artforum en de website www.oostvlaanderen.be.

Ouderlijke controle

Voor het zorgthema ouderlijke controle vinden we eveneens significante verbanden met de kennis van tieners van zowel welzijns- als vrijetijdsproducten. We zien namelijk dat tieners die zich veel zorgen maken over ouderlijke controle de Kinder- en Jongerentelefoon, de Druglijn, het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen, de Zelfmoordlijn, de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugsproblemen, het Centrum ter Preventie van Zelfmoord, de vzw Jeugd en Seksualiteit en de website www.partywise.be kennen.

Gebrekkige vriendschapsrelaties

Voor de zorg van tieners over gebrekkige vriendschapsrelaties stellen we met twee welzijnsproducten een significant verband vast. We zien namelijk dat tieners die zich veel zorgen maken over gebrekkige vriendschapsrelaties de Oxfam wereldwinkels en de ACLVB-jongeren kennen.

Vertrouwenspersoon

Voor de zorg van tieners over het hebben van een vertrouwenspersoon vinden we eveneens met twee welzijnsproducten een significant verband vast. Tieners die zich veel zorgen maken over dit thema blijken namelijk de ACV-jongeren en de Vereniging voor alcohol en andere drugsproblemen te kennen.

Medische aspecten seksualiteit

De mate waarin tieners zich zorgen maken over medische aspecten van seksualiteit blijkt significant verbonden te zijn met hun kennis van één eerste lijn vrijetijdsproduct. Tieners die zich veel zorgen maken over medische aspecten van seksualiteit kennen namelijk het jeugdhuis in hun buurt.

Voor volgende zorgthema's vinden we geen significante verbanden met de kennis van tieners van bepaalde informatieproducten: *chatten, geld en bezittingen, pesten en discriminatie en onveiligheidsgevoel op school.*

5.4.5. Informatiemedi

Net als bij de kinderen ligt voor de tieners inzake de informatiemedi de focus op hoe ze bepaalde informatiemedi beoordelen op hun kwaliteit. De tieners werden hiervoor gevraagd een informatiefolder, een tijdschrift, een affiche, een boek, een krant, een website, een tv-programma, een radioprogramma en een organisatie te beoordelen op een aantal criteria aan de hand van een 10-puntenschaal.

5.4.5.1. Hoe benaderen tieners informatiemedi?

Dit liet toe om na te gaan of de rangordes die tieners geven significant verschillen per medium en om uiteindelijk te komen tot een antwoord op de vraag of informatiemedi door tieners anders benaderd worden.

We voerden eerst exploratieve factoranalyses uit per informatiemedium om de door ons bevroegde kwaliteitscriteria te groeperen onder een aantal factoren of algemenere criteria. Dit resulteerde voor de informatiemedi informatiefolder, tijdschrift, affiche, boek, krant, radioprogramma, televisieprogramma en website in 2 factoren, namelijk vorm en inhoud. Voor het informatiemedium organisatie vonden we 1 factor, namelijk inhoud. Voor het informatiemedium tijdschrift bijvoorbeeld houdt de factor inhoud o.a. volgende kwaliteitscriteria in: 'dat het er mooi uitziet', 'dat je er gemakkelijk op kan surfen' en 'dat het er niet saai uitziet'.

Dit stelde ons vervolgens in staat de informatiemedi te ordenen volgens de gemiddelde score die ze behaalden per algemeen criterium. Tabel 15 geeft een overzicht weer van de informatiemedi geordend volgens hun gemiddelde score voor het algemeen criterium inhoud en in Tabel 16 zijn ze geordend volgens hun gemiddelde score voor het algemeen criterium vorm. Hoe groter de gemiddelde score, hoe belangrijker tieners het algemeen criterium vinden voor het informatiemedium.

Op basis van de gemiddelde score die de informatiemedi behaalden voor het criterium inhoud stellen we vast dat tieners het belangrijkste vinden dat een website voldoet aan een aantal inhoudelijke criteria en dit het minst belangrijk vinden voor een radioprogramma. Voor het criterium vorm stellen we vast dat voor tieners dit criterium het belangrijkste is voor een website en het minst belangrijk is voor een krant. Dus voor zowel inhoudelijke als vormelijke criteria scoort een website het hoogst. Een radioprogramma daarentegen neemt voor inhoudelijke criteria de laatste positie in en voor de vormelijke criteria de op één na laatste positie.

Tabel 15. Informatiemedia volgens inhoud

1. Website
2. Organisatie
3. Televisieprogramma
4. Tijdschrift
5. Informatiefolder
6. Affiche
7. Krant
8. Boek
9. Radioprogramma

Tabel 16. Informatiemedia volgens vorm

1. Website
2. Televisieprogramma
3. Affiche
4. Tijdschrift
5. Boek
6. Informatiefolder
7. Radioprogramma
8. Krant

Door de informatiemedia op de gevonden algemene criteria onderling te vergelijken door middel van de *Paired-Samples T-test* konden we ook uitspraken doen over of de rangordes die tieners geven significant verschillen per medium. Wij zullen ons hier beperken tot het bespreken van de significante verschillen die we vaststellen.

Een tijdschrift

Zo zien we dat het criterium inhoud voor tieners belangrijker is voor een tijdschrift dan voor een informatiefolder, boek, krant en radioprogramma. In tegenstelling tot deze laatste media moet voor tieners een tijdschrift in belangrijkere mate voldoen aan inhoudsgerelateerde kwaliteitscriteria als dat er in staat wat ze willen weten, dat de inhoud niet saai is en dat ze gemakkelijk begrijpen wat er in staat.

Wat het criterium vorm betreft stellen we eveneens vast dat voor tieners dit criterium belangrijker is voor een tijdschrift dan voor een informatiefolder, boek, krant en radioprogramma. Hoe een tijdschrift eruit ziet bijvoorbeeld is voor tieners belangrijker dan hoe een informatiefolder, boek en krant eruit ziet.

Een website

Wat betreft websites als informatiemedia stellen we vast dat voor tieners websites in belangrijkere mate moeten voldoen aan bepaalde inhoudelijke criteria dan een informatiefolder, een tijdschrift, een affiche, een boek, een krant, een televisie- en radioprogramma. Voor tieners is het dus bijvoorbeeld belangrijker dat de inhoud van een website waar is dan dat de inhoud van een tijdschrift waar is.

De vorm van een website is voor tieners belangrijker dan de vorm van een informatiefolder, een tijdschrift, een affiche, een boek, een krant, en een radioprogramma. Dus tieners vinden het bijvoorbeeld belangrijker dat een website er niet saai uitziet dan dat een affiche er niet saai uitziet.

Een organisatie

Tieners achten inhoudsgerelateerde criteria voor een organisatie belangrijker dan voor een informatiefolder, een tijdschrift, een affiche, een boek en een krant. Dit betekent bijvoorbeeld dat het voor tieners belangrijker is dat een organisatie ze vertelt wat ze willen weten, dat ze gemakkelijk begrijpen wat een organisatie hen vertelt of dat wat een organisatie vertelt waar is dan dat er in een tijdschrift staat wat ze willen weten, dat ze gemakkelijk begrijpen wat er in een tijdschrift staat of dat wat er in een tijdschrift waar is.

Een informatiefolder

Het criterium inhoud is voor tieners belangrijker voor een informatiefolder dan voor een boek en radioprogramma. Dit betekent bijvoorbeeld dat voor tieners een informatiefolder in tegenstelling tot een boek in belangrijkere mate moet voldoen aan bepaalde inhoudelijke criteria als dat het geen moeilijke woorden bevat, dat de inhoud duidelijk te lezen is en dat de inhoud waar is.

Wat betreft het criterium vorm vinden tieners dit belangrijker voor een informatiefolder dan voor een krant. Dat een informatiefolder niet te lang is vinden tieners bijvoorbeeld belangrijker dan dat een krant niet te lang is.

Een televisieprogramma

Wat betreft televisieprogramma's als informatiemedia stellen we vast dat die voor tieners in belangrijkere mate moeten voldoen aan bepaalde inhoudelijke criteria dan een informatiefolder, een affiche, een boek, een krant, en een radioprogramma. Voor tieners is het dus bijvoorbeeld belangrijker dat een televisieprogramma geen moeilijke woorden bevat dan dat een radioprogramma geen moeilijke woorden bevat.

Een televisieprogramma moet voor tieners ook in belangrijkere mate voldoen aan bepaalde vormelijke criteria dan een informatiefolder, een tijdschrift, een affiche, een boek, een krant en een radioprogramma. Dat een televisieprogramma er mooi uitziet is bijvoorbeeld belangrijker dan dat een informatiefolder er mooi uitziet.

Een affiche

Tieners achten inhoudsgerelateerde criteria voor een affiche belangrijker dan voor een boek en een radioprogramma. Dit betekent bijvoorbeeld dat het voor tieners belangrijker is dat ze vertelt wat ze gemakkelijk begrijpen wat er op een affiche staat dan wat er in een boek geschreven staat.

Tieners achten ook vormelijke criteria voor een affiche ook belangrijker dan voor een informatiefolder, een boek, een krant en een radioprogramma.

Een krant

Het criterium inhoud is voor tieners belangrijker voor een krant dan voor een boek en radioprogramma. Dus voor tieners moet een krant in tegenstelling tot een boek in belangrijkere mate moet voldoen aan inhoudelijke criteria als dat het geen moeilijke woorden bevat, dat de inhoud duidelijk te lezen is en dat de inhoud waar is.

Een boek

Tieners achten vormelijke criteria voor een boek belangrijker dan voor een krant. Dit betekent bijvoorbeeld dat het voor tieners belangrijker is dat een boek er niet saai uitziet dan dat een krant er niet saai uitziet.

Een radioprogramma

Zowel naar inhoudelijke criteria als vormelijke criteria stellen we vast dat waar we significante verschillen vonden tussen een radioprogramma en een ander medium, deze criteria voor een radioprogramma in mindere mate belangrijker zijn. Dit stemt overeen met onze bevinding in tabellen 15 en 16 waarbij we zien dat een radioprogramma voor beide algemene criteria de laagste of op één na laagste gemiddelde score behaalt.

5.4.5.2. Verschillen tieners in hun benadering van kwaliteitscriteria?

Door tieners informatiemedia te laten beoordelen op een aantal kwaliteitscriteria kunnen we ook nagaan of tieners verschillen in hun benadering van bepaalde kwaliteitscriteria ongeacht het informatiemedium. We gingen namelijk na of tieners naargelang hun geslacht (jongens – meisjes), studiejaar (1ste – 3de – 5de middelbaar), studierichting (ASO – TSO – BSO), afkomst (Belgisch – West-Europees – Oost-Europees – niet Europees) en het gezin waar ze deel van uitmaken (klassiek – niet klassiek) significant verschillen in de mate waarin ze inhoudelijke en vormelijke criteria belangrijk achten. De analyses die we hiervoor uitvoerden waren de *One-Way ANOVA* en de *Independent-Samples T-test*, twee testen die toelaten groepen te vergelijken op significante verschillen.

Naargelang hun geslacht stellen we vast dat tieners vormelijke kwaliteitscriteria anders benaderen. We vinden namelijk dat meisjes hogere rangordes toekennen aan vormelijke kwaliteitscriteria dan jongens. Dus meisjes vinden het belangrijker dan jongens dat informatiemedia voldoen aan bepaalde vormelijke kwaliteitscriteria.

Naargelang hun studiejaar vinden we ook significante verschillen tussen tieners. Voor zowel inhoudelijke criteria als vormelijke criteria stellen we namelijk vast dat tieners uit het 5de middelbaar hogere rangordes toekennen aan deze criteria dan tieners uit de twee lagere jaren. Dus tieners uit het 5de middelbaar vinden het belangrijker dan tieners uit het 1ste en 3de middelbaar dat informatiemedia voldoen aan bepaalde inhoudelijke en vormelijke criteria.

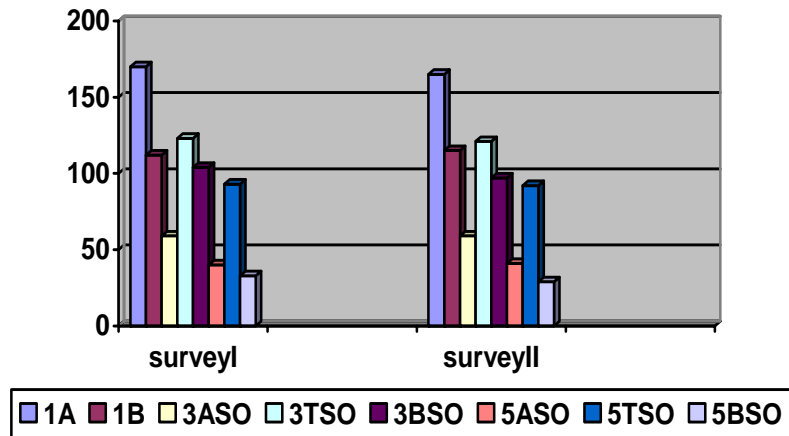
Ook naargelang hun studierichting verschillen tieners in hun benadering van inhoudelijke en vormelijke kwaliteitscriteria. Wat betreft de inhoud van informatiemedia vinden we dat tieners uit het TSO er hogere rangordes aan toekennen dan tieners uit de twee andere studierichtingen. Tieners uit het TSO vinden het dus belangrijker dan tieners uit het ASO en dan tieners uit het BSO dat informatiemedia voldoen aan bepaalde inhoudelijke kwaliteitscriteria. Wat de vormelijke criteria betreft stellen we vast dat tieners uit het TSO en ASO deze criteria hogere rangordes toekennen dan tieners uit het BSO. Dus tieners uit het ASO en TSO vinden het belangrijker dan tieners uit het BSO dat informatiemedia voldoen aan bepaalde vormelijke criteria.

Tenslotte stellen we vast dat tieners ook verschillen naargelang hun afkomst in hun benadering van inhoudelijke en vormelijke kwaliteitscriteria. Zo zien we dat tieners van Belgische afkomst de inhoudelijke kwaliteitscriteria hogere rangordes toekennen dan tieners van niet Europese afkomst. Hetzelfde stelt men vast voor de vormelijke criteria. Dus we kunnen stellen dat tieners van Belgische afkomst het belangrijker vinden dan tieners van niet Europese afkomst dat informatiemedia voldoen aan bepaalde inhoudelijke en vormelijke kwaliteitscriteria.

5.5. Jongeren, 18-25 jarigen

5.5.1. Steekproefbeschrijving

Met de eerste websurvey bereikten we 471 jongeren. Van deze jongeren, namen 228 ook deel aan de tweede websurvey.

De steekproef van 18-25 jarigen bestond uit 25.6% mannen en 74.4% vrouwen. De gemiddelde leeftijd was 21 jaar.

Van de jongeren ging iets meer van de helft, 59.4%, naar school of volgde een opleiding en werkte niet. Van de andere helft ging 15.9% eveneens naar school of volgde een opleiding en werkte wel, 23.6% werkte maar ging niet naar school of volgde geen opleiding en 1.1% werkte niet en ging niet naar school of volgde geen opleiding.

Wat betreft hun sociale relaties gaf 52.9% van de jongeren aan single te zijn, 46.7% had een partner en 0.4% was getrouwd.

Op de vraag naar hun afkomst, gaf 95.7% van de jongeren aan van Belgische afkomst te zijn. Van de overige 4.3% had 2.4% een West-Europese afkomst (Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Nederland) en 1.9% een niet-Europese afkomst (Angola, China, Congo, Marokko, Thailand, Turkije).

Van de jongeren had 79% getrouwde ouders die samenwonen, 16.6% had gescheiden ouders, 3.2% had één van zijn ouders verloren en 1.3% had samenwonende maar niet getrouwde ouders.

Wat betreft de opleiding van de ouders, heeft van 1.6% van de jongeren de vader geen diploma en van 2.0% heeft de moeder geen diploma. Bij 6.4% van de jongeren behaalde de vader als hoogste diploma een diploma lager onderwijs, bij 37.6% een diploma middelbaar onderwijs, bij 33.3% een hogeschooldiploma en bij 21.1% een universitair diploma. De moeder behaalde bij 6.3% van de jongeren als hoogste diploma een diploma lager onderwijs, bij 37.2% een diploma secundair onderwijs, bij 42.7% een hogeschooldiploma en bij 11.8% een universitair diploma.

5.5.2. De informatiebehoeften van jongeren

De informatiebehoeften van de jongeren werd bevraagd aan de hand van een zorgenschaal bestaande uit 272 verschillende zorgen, waarbij per zorg de jongeren dienden aan te geven in welke mate ze er zich zorgen over maken.

Inzake de informatiebehoeften van jongeren willen we een antwoord krijgen op volgende vragen:

1. *Waar maken jongeren zich het meest zorgen om?*
4. *Wat is de invloed van bepaalde variabelen op hun zorgen?*
5. *Is er een verband tussen hun zorgen en bepaalde variabelen?*

5.5.2.1. Waar maken jongeren zich het meest zorgen om?

Om na te gaan waar jongeren zich het meest zorgen over maken, gingen we na over welke zorg uit de zorgenschaal de jongeren zich het frequentst zorgen maken. De zorgen uit de zorgenschaal werden daarom gerangschikt volgens de frequentie waarmee jongeren zich er zorgen over maken. Dit deden we voor de jongeren als groep en onderscheiden naar hun geslacht (man – vrouw), leeftijd (18-21 jaar – 22-25 jaar) en werksituatie (werken – niet werken).

Tabel 17. geeft een overzicht van de 10 belangrijkste zorgen van jongeren. Jongeren maken zich het meest zorgen over *hoe hun lichaam eruit ziet*. Zorgen over uiterlijk zijn belangrijk voor jongeren gezien zij aangeven zich eveneens frequent zorgen te maken over *hun gewicht* en over de vraag *of mensen hen aantrekkelijk vinden*. Verder hechten jongeren veel belang aan hun sociale relaties. Jongeren kampen dan ook vaak met zorgen over *de liefde* en *problemen van partner en vrienden*. Ten slotte stellen we vast dat jongeren in belangrijke mate toekomstgericht zijn. Zo ervaren jongeren frequent zorgen over *hun schoolprestaties*, *hun werkprestaties*, *de toekomstig* en *of ze later een job zullen hebben die ze graag doen*.

Tabel 17. De 10 belangrijkste zorgen van jongeren

1. hoe je lichaam eruit ziet
2. de problemen van je partner
3. goed presteren op school
4. de liefde
5. goed presteren op je werk
6. je gewicht
7. problemen van vrienden
8. je toekomst
9. of mensen je aantrekkelijk vinden
10. of je later een job zal hebben die je graag doet

Differentiatie naar geslacht

Wanneer we een differentiatie maken tussen jongeren naargelang hun geslacht, zien we duidelijke verschillen tussen mannen en vrouwen. Vrouwen maken zich opvallend vaker zorgen over hun gewicht en diëten, terwijl deze zorgen niet tot de belangrijkste zorgen van de mannen behoren. Verder tellen we vast dat zowel mannen als vrouwen frequent zorgen over sociale relaties ervaren, maar dat mannen zich wel vaker zorgen over hun partner dan vrouwen. Verder kan worden opgemerkt dat terwijl vrouwen zich frequent zorgen maken over het feit dat ze teveel moeten doen voor hun studies, mannen zich frequenter zorgen maken dat ze te weinig doen voor hun studies.

Tabel 18. De 10 belangrijkste zorgen van jongeren naargelang geslacht

Mannen	Vrouwen
1. de problemen van je partner	hoe je lichaam eruit ziet
2. de liefde	goed presteren op school
3. hoe je lichaam eruitziet	de problemen van je partner
4. je steekt niet genoeg tijd in je studies	je gewicht
5. de problemen van je vrienden	de liefde
6. goed presteren op school	goed presteren op je werk
7. later een job hebben die je graag doet	de problemen van je vrienden
8. of mensen u aantrekkelijk vinden	diëten/vermageren
9. je partner is verdrietig	je toekomst
10. een goede partner vinden	je moet teveel doen voor je studies

Differentiatie naar werksituatie

Wanneer we niet werkende en werkende jongeren vergelijken, kan er worden opgemerkt dat beide groepen jongeren grotendeels met dezelfde zorgen kampen. Toch zijn er ook verschillen. Zo maken werkende jongeren zich in belangrijke mate zorgen over goed presteren op het werk, terwijl niet werkende jongeren zich nog zorgen maken over of ze later een job zullen hebben die ze graag doen. Verder zien we dat hoewel beide groepen jongeren zich frequent zorgen maken over hun uiterlijk, dit zich bij niet werkende jongeren vertaalt in de zorg of mensen hen aantrekkelijk vinden terwijl werkende jongeren zich eerder zorgen maken over diëten en over hun conditie. Tenslotte stellen we vast dat niet werkende jongeren frequent zorgen ervaren over hun toekomstig geluk. Deze zorg maakt echter niet deel uit van de tien belangrijkste zorgen van jongeren.

Tabel 19. De 10 belangrijkste zorgen van jongeren naargelang werksituatie

Niet werken	Werken
1. de problemen van je partner	hoe je lichaam eruit ziet
2. hoe je lichaam eruit ziet	de problemen van je partner
3. goed presteren op school	de liefde
4. de liefde	goed presteren op je werk
5. de problemen van je vrienden	je gewicht
6. je gewicht	goed presteren op school
7. later een job hebben, die je graag doet	diëten/vermageren
8. je toekomst	de problemen van je vrienden
9. of mensen je aantrekkelijk vinden	je toekomst
10. of je later gelukkig zal zijn	geen goede conditie hebben

Differentiatie naar leeftijd

Beide leeftijdsgroepen hebben als belangrijkste zorgen de problemen van hun partner en hoe hun uitzicht lichaam eruit ziet. Verder blijkt dat hoewel beide leeftijdsgroepen zich frequent zorgen maken over de toekomst, de jongeren tussen 22-25 jaar zich eveneens frequent zorgen maken over wat ze moeten doen na hun studies en het vinden van een goede job later. Daarnaast maken jongeren tussen 22-25 jaar zich in belangrijke mate zorgen over goed presteren op het werk, terwijl dit voor jongeren tussen 18-21 jaar niet behoort tot hun tien belangrijkste zorgen. Tenslotte zien we dat 18-21 jarigen zich in tegenstelling tot 22-25 jarigen zich frequent zorgen maken over of mensen hen aantrekkelijk vinden, dat iemand die ze graag zien sterft en dat ze teveel moeten doen voor hun studies.

Tabel 20. De 10 belangrijkste zorgen van jongeren naargelang leeftijdsgroep

18-21 jaar	22-25 jaar
1. de problemen van je partner	hoe je lichaam eruit ziet
2. hoe je lichaam eruit ziet	de problemen van je partner
3. de liefde	goed presteren op je werk
4. goed presteren op school	goed presteren op school
5. de problemen van je vrienden	de liefde
6. je gewicht	je gewicht
7. of mensen je aantrekkelijk vinden	wat je na je studies moet doen
8. je toekomst	of je later een goede job zal vinden
9. iemand die jij graag ziet sterft	je toekomst
10. je moet teveel doen voor je studies	de problemen van je vrienden

5.5.2.2. De zorgentema's

Ten einde de responsen van de jongeren op de zorgenmeting verder te analyseren, voerden we eveneens *exploratieve factoranalyses* uit. Net als bij de twee jongere leeftijdsgroepen identificeerden we op deze manier een aantal algemene zorgentema's. De exploratieve factoranalyses wezen namelijk uit dat de zorgenschaal opgenomen in de vragenlijst van de jongeren 35 factoren omsluit. Na het berekenen van de totale score die elke jongeren behaalde per zorgentema, werden de zorgentema's geordend naar de mate waarin jongeren zich er zorgen over maken (Tabel 21).

Wat we ten eerste vaststellen is dat jongeren zich het meest zorgen maken over hun *gezondheid* en het minst over *godsdiens en cultuur*. Een ander zorgentema nauw verbonden met het thema gezondheid blijkt een belangrijke zorg te zijn voor jongeren. We zien namelijk dat jongeren zich veel zorgen maken over *stress en slapeloosheid*. We stellen verder vast dat jongeren sterk bezig zijn met hun toekomst, zowel hun *toekomstig geluk* als hun *toekomstig werk*. Ook *een gevoel van onbehagen over het leven* en *een gevoel van persoonlijk onbehagen* beheersen in belangrijke mate de zorgen van jongeren. We stellen verder vast dat zorgen over *problemen* van zowel hun vrienden als van hun gezin ook belangrijke zorgen zijn voor jongeren. Jongeren zijn echter ook in sterke mate bezig met *de maatschappij* en met *geweld*. Deze zorgentema's nemen immers een hoge plaats in in de ordening. Hetzelfde geldt voor hun zorgen over *studies* en over *geld en bezittingen*. Twee andere thema's die een belangrijke zorg voor jongeren blijken te zijn, zijn hun *uiterlijk en voorkomen* en *verlegenheid*. Dit zijn twee zorgen die sterk aansluiten bij andere belangrijke zorgen van tieners, namelijk hun gezondheid en stress en slapeloosheid. Wat betreft hun sociale relaties komt de zorg van jongeren over *gebrekkige vriendschapsrelaties* op de eerste plaats. Zorgen over *relationele peerproblemen*, *partnerrelaties*, *negatieve vriendschapsrelaties*, *vertrouwenspersonen* en *pesten en discriminatie* treffen we pas lager in de ordening. Van de zorgentema's gerelateerd aan *seksualiteit*, stellen we vast dat jongeren zich het meest zorgen maken over de relationele aspecten ervan dan de medische aspecten en dan seksueel slachtofferschap. Tenslotte stellen we vast dat van de 35 zorgentema's, jongeren zich in mindere mate zorgen maken over middelengebruik, eigen als van vrienden, huiselijk geweld, als ook overmatig mediagebruik en chatten.

Tabel 21. Zorgentema's geordend naar de mate waarin jongeren zich er zorgen over maken

-
1. gezondheid
 2. onbehagen over het leven
 3. toekomstig geluk
 4. problemen van vrienden
 5. gezinsproblemen
 6. stress&slapeloosheid
 7. persoonlijk onbehagen
 8. maatschappij
 9. studies
 10. toekomstig werk
 11. uiterlijk en voorkomen
 12. verlegenheid
 13. geweld
 14. geld en bezittingen
 15. relationele aspecten seksualiteit
 16. gebrekkige vriendschapsrelaties
 17. dood en ernstige ziekte
 18. medische aspecten seksualiteit
 19. relationele peerproblemen
 20. partnerrelatie
 21. onbehagen over werk
 22. negatieve vriendschapsrelaties
 23. vertrouwen in eigen capaciteiten
 24. vertrouwenspersoon
 25. zelfstandigheid en privacy
 26. familiale relaties
 27. probleemgedrag
 28. middelengebruik&seksualiteit van vrienden
 29. overmatig mediagebruik
 30. seksueel slachtofferschap
 31. middelengebruik
 32. pesten en discriminatie
 33. huiselijk geweld
 34. chatten
 35. godsdienst en cultuur

In wat volgt bespreken we deze 35 zorgentema's afzonderlijk volgens de vastgestelde orde in tabel 21. Per zorgentema onderzoeken we ten eerste of jongeren significant verschillen naargelang hun geslacht, hun leeftijd (18-21 jaar – 22-25 jaar), afkomst (Belgische – West-Europese – niet-Europese), het gezin waar ze deel van uitmaken (klassiek – niet-klassiek), of ze al dan niet werken en of ze al dan niet een partner hebben. Voor elk zorgentema gaan we tenslotte ook na of er significante verbanden zijn met de algemene bezorgdheid van de jongeren, hun familieband, hun band met hun ouders en de opleiding van hun ouders.

1. Gezondheid

Jongeren maken zich het meest zorgen over hun gezondheid. Dit houdt in dat ze zich o.a. zorgen maken over hoe hun lichaam eruit ziet, hun gewicht, diëten, dat ze geen goede conditie hebben en hoe hun lichaam verandert.

Significante verschillen

Jongeren verschillen in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun gezondheid. We stellen namelijk vast dat vrouwen zich er meer zorgen over maken dan mannen. Naast hun geslacht, werden er geen andere significante verschillen geïdentificeerd.

Significante relaties

De zorgen van jongeren over hun gezondheid vertonen een significante samenhang met hun algemene bezorgdheid. We zien immers dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun gezondheid. Andere significante verbanden met de door ons onderzochte variabelen zijn niet gevonden.

2. Onbehagen over het leven

Jongeren maken zich ook in belangrijke mate zorgen over hun gevoel van onbehagen over het leven. Meer bepaald maken jongeren zich zorgen over de liefde, het leven, de zin van het leven, hoe ongelukkig ze zich soms voelen en over hun plaats in de wereld.

Significante verschillen

Naargelang hun geslacht en of ze al dan niet een partner hebben, verschillen jongeren in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun gevoel van onbehagen over het leven. We stellen namelijk vast dat vrouwen zich er significant meer zorgen over maken dan mannen. Verder maken de jongeren zonder partner zich meer zorgen over hun gevoel van onbehagen over het leven dan jongeren met een partner.

Significante relaties

De zorgen van jongeren over hun gevoel van onbehagen over het leven vertonen een significant verband met hun algemene bezorgdheid, de band die ze hebben met hun ouders en de opleiding van hun ouders. Wat betreft hun algemene bezorgdheid stellen we vast dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun gevoel van onbehagen over het leven. Wat betreft de band die ze hebben met hun ouders zien we dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen jongeren zich maken over hun gevoel van onbehagen over het leven. Tenslotte is er vastgesteld dat hoe hoger opgeleid de ouders van de jongeren zijn, hoe meer deze zich zorgen maken over hun gevoel van onbehagen over het leven.

3. Toekomstig geluk

Jongeren die zich zorgen maken over hun toekomstig geluk maken zich zorgen over de liefde, de toekomst, belangrijke beslissingen die ze moeten nemen, of ze een partner zullen vinden, hoe hun toekomstige partner er zal uitzien en of ze later zullen trouwen.

Significante verschillen

Met betrekking tot de zorgen van jongeren over hun toekomstig geluk, werden drie significante verschillen vastgesteld: jongeren verschillen in het zich maken van zorgen over hun toekomstig geluk naargelang hun geslacht, leeftijd en of ze al dan niet een partner hebben. Ten eerste stellen we vast dat vrouwen zich meer zorgen maken over hun toekomstig geluk dan mannen. Daarnaast zien we dat jongeren tussen de 18-21 jaar zich meer zorgen maken over hun toekomstig geluk dan jongeren tussen 22-25 jaar. Tenslotte maken jongeren zonder partner zich meer zorgen over dit thema dan jongeren met een partner.

Significante relaties

De zorgen van jongeren over hun toekomstig geluk zijn significant gerelateerd aan hun algemene bezorgdheid en aan de opleiding van hun ouders. Hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun toekomstig geluk. Wat betreft de opleiding van de ouders tellen we vast dat hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe meer zorgen jongeren zich maken over hun toekomstig geluk.

4. Problemen van vrienden

Het thema problemen van vrienden groepeerde o.a. de zorgen van jongeren over het verdriet van hun vrienden en wat hun vrienden hen in vertrouwen verteld hebben.

Significante verschillen

Naargelang hun geslacht, leeftijd en of ze al dan niet werken verschillen jongeren significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over de problemen van hun vrienden. Naargelang hun geslacht stellen we vast dat vrouwen zich meer zorgen maken over de problemen van hun vrienden dan mannen. Verder zien we dat jongeren tussen de 18-21 jaar zich meer zorgen maken over de problemen van hun vrienden dan jongeren tussen de 22-25 jaar. Een laatste significant verschil is gevonden naargelang jongeren al dan niet werken. Hierbij stellen we vast dat jongeren die niet werken zich meer zorgen maken over de problemen van hun vrienden dan jongeren die wel werken.

Significante verbanden

De mate waarin jongeren bezorgd zijn over de problemen van vrienden vertoont een significante relatie met hun algemene bezorgdheid en familieband. Ten eerste vinden we dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over de problemen van vrienden.

Tenslotte vinden we dat jongeren hoe beter de band is die jongeren hebben met hun familie, hoe minder zorgen ze zich maken over de problemen van hun vrienden.

5. Gezinsproblemen

Het zorgenthema gezinsproblemen omschrijft de mate waarin jongeren zich zorgen maken over o.a. hun familie, problemen thuis, dat hun ouders verdrietig zijn en een mogelijke scheiding met hun partner.

Significante verschillen

Bij het nagaan van significante verschillen in de mate waarin jongeren zich zorgen maken over gezinsproblemen, blijkt dat er enkel een significant verschil is naargelang het gezin waar ze deel van uitmaken. We stellen namelijk vast dat jongeren uit een niet-klassiek gezin zich meer zorgen maken over gezinsproblemen dan jongeren uit een klassiek gezin. Andere significante verschillen zijn niet gevonden.

Significante verbanden

De zorgen van jongeren over hun gezinsproblemen blijken significant gerelateerd te zijn met hun algemene bezorgdheid. We stellen namelijk vast dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun gezinsproblemen. Daarnaast is er een significante relatie gevonden met de band die jongeren hebben met hun ouders: hoe beter deze band is, hoe minder zorgen jongeren zich maken over gezinsproblemen.

6. Stress&slapeloosheid

Jongeren die zich zorgen maken over dit thema maken zich zorgen over de stress die ze ervaren van hun studies, dat ze slecht slapen, de stress die ze ervaren van het werk en hoofdpijn.

Significante verschillen

Inzake de zorgen van jongeren over stress en slapeloosheid werd één significant verschil vastgesteld. Meer bepaald maken jongeren die niet zijn blijven zitten zich meer zorgen over stress en slapeloosheid dan jongeren die ooit al een jaar hebben overgedaan. Naargelang de andere door ons onderzochte variabelen zijn geen significante verschillen gevonden.

Significante verbanden

Er is een significant verband gevonden tussen de mate waarin jongeren zich zorgen maken over stress en slapeloosheid en hun algemene bezorgdheid. We stellen vast dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over stress en slapeloosheid. Andere significante verbanden zijn niet vastgesteld.

7. Persoonlijk onbehagen

Het zorgenthema persoonlijk onbehagen groepeer o.a. hun zorgen over de schuldgevoelens die ze hebben, over hun gebrek aan zelfvertrouwen, over hoe ongelukkig ze zich soms voelen en dat ze angstig zijn.

Significante verschillen

Naargelang het geslacht en of ze al dan niet werken verschillen jongeren in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun gevoel van persoonlijk onbehagen. Met betrekking tot geslacht stellen we vast dat vrouwen zich significant meer zorgen maken over hun gevoel van persoonlijk onbehagen dan mannen. Verder is bij het onderzoeken van verschillen tussen jongeren die wel werken en jongeren die niet werken gevonden dat jongeren die niet werken zich significant meer zorgen maken over hun gevoel van persoonlijk onbehagen dan jongeren die werken.

Significante verbanden

Betreffende de vraag naar de significante verbanden stellen we er drie vast. Ten eerste is er een significant verband tussen de mate waarin jongeren zich zorgen maken over hun gevoel van persoonlijk onbehagen en hun algemene bezorgdheid. Hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun gevoel van persoonlijk onbehagen. Een tweede significant verband is gevonden met de band die jongeren hebben met hun ouders. Hierbij stellen we vast dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen jongeren zich maken over hun gevoel van persoonlijk onbehagen. Ten slotte is er een significante relatie tussen de zorgen van jongeren over hun gevoel van persoonlijk onbehagen en de opleiding van hun ouders: hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe meer zorgen jongeren zich maken over persoonlijk onbehagen.

8. Maatschappij

Het zorgenthema maatschappij groepeer de zorgen van jongeren over de natuur, de vervuiling van het milieu, de toekomst van onze planeet, criminaliteit en racisme.

Significante verschillen

Bij het onderzoeken van significante verschillen tussen jongeren in de mate waarin ze zich zorgen maken over de maatschappij, is slechts één significant verschil gevonden, namelijk naargelang hun geslacht. We stellen hierbij vast dat vrouwen zich meer zorgen maken over de maatschappij dan mannen. Andere significante verschillen zijn niet gevonden.

Significante verbanden

Net zoals bij de significante verschillen, is er maar één significant verband gevonden. Er is namelijk een significant verband tussen de mate waarin jongeren zich zorgen maken over de maatschappij en hun algemene bezorgdheid. Hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over de maatschappij.

9. Studies

Jongeren die zich zorgen maken over hun studies maken zich zorgen over o.a. hun prestaties op school, de examens, de tijd die ze besteden aan hun studies, de stress die ze ervaren van hun studies en dat ze zich vervelen op school.

Significante verschillen

Vrouwen en mannen verschillen significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun studies. Vrouwen maken zich namelijk meer zorgen over hun studies dan mannen. Verder is er een significant verschil naargelang leeftijd gevonden, waarbij we vaststellen dat jongeren tussen de 18-21 jaar zich meer zorgen maken over hun studies dan jongeren tussen de 22-25 jaar.

Significante verbanden

De mate waarin jongeren zich zorgen maken over hun studies blijkt significant gerelateerd te zijn aan hun algemene bezorgdheid en familieband. Naargelang hun algemene bezorgdheid stellen we vast dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun studies. Bij het verband met hun familieband stellen we vast dat hoe beter de band is die jongeren hebben met hun ouders, hoe minder zorgen ze zich maken over hun studies.

10. Toekomstig werk

Het thema toekomstig werk groepeert de zorg van jongeren of ze later een leuke job zullen hebben, hun zorg over hun toekomstig geluk, hun zorg over hun toekomstig succes, hun zorg over de veranderingen in hun leven en de zorg of ze later voldoende geld zullen verdienen.

Significante verschillen

Bij het nagaan van significante verschillen in de mate waarin jongeren zich zorgen maken over hun toekomstig werk is er één significant verschil vastgesteld. We zien namelijk dat vrouwen zich meer zorgen maken over hun toekomstig werk dan mannen. Naargelang de andere door ons onderzochte variabelen zijn er geen significante verschillen gevonden.

Significante verbanden

Er is een significant verband gevonden tussen de mate waarin jongeren zich zorgen maken over hun toekomstig werk en hun algemene bezorgdheid: hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun toekomstig werk. Daarnaast is een significant verband gevonden met de band die jongeren hebben met hun familie. Hierbij zien we dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen jongeren zich maken. Ten slotte is er een significant verband vastgesteld met de opleiding van de ouders: hoe hoger opgeleid de ouders van jongeren zijn, hoe mee de jongeren zich zorgen maken over hun toekomstig werk.

11. Uiterlijk en voorkomen

Jongeren die zich zorgen maken over hun uiterlijk en voorkomen maken zich o.a. zorgen of mensen ze aantrekkelijk vinden, over mooie kleren en of hun lichaam zich normaal ontwikkelt.

Significante verschillen

Bij het onderzoeken van de significante verschillen in de mate waarin jongeren zich zorgen maken over hun uiterlijk en voorkomen, stellen we vast dat vrouwen zich er meer zorgen over maken dan mannen. Verder is er een significant verschil gevonden naargelang hun leeftijd. Hierbij zien we dat jongeren tussen de 18-21 jaar zich meer zorgen maken over hun uiterlijk en voorkomen dan de jongeren tussen de 22-25jaar.

Significante verbanden

De zorgen van jongeren over hun uiterlijk en voorkomen is significant gerelateerd aan hun algemene bezorgdheid. Hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun uiterlijk en voorkomen. Andere significante verbanden zijn niet gevonden voor het thema uiterlijk en voorkomen.

12. Verlegenheid

Het zorgenthema verlegenheid bestaat o.a. uit de zorgen van jongeren dat ze weinig buiten komen, dat ze moeilijk vrienden kunnen maken en dat ze zich niet op hun gemak voelen als ze mensen van het andere geslacht ontmoeten.

Significante verschillen

Ten eerst blijkt dat de mate waarin jongeren zich zorgen maken over hun verlegenheid significant verbonden is met hun leeftijd. Zo zien we dat jongeren tussen de 18-21 jaar zich meer zorgen maken over hun verlegenheid dan jongeren tussen de 22-25 jaar. Verder is er een significant verschil naargelang jongeren al dan niet werken, waarbij jongeren die niet werken zich meer zorgen maken over hun verlegenheid dan jongeren die wel werken. Ten slotte kan er een significant verschil naargelang jongeren al dan niet een partner hebben worden vastgesteld. Hierbij zien we dat jongeren zonder een partner zich meer zorgen maken over hun verlegenheid dan jongeren met een partner.

Significante verbanden

De zorgen van jongeren over hun verlegenheid vertoont een significant verband met hun algemene bezorgdheid. Hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun bezorgdheid. Verder is er een significant verband gevonden met de band die jongeren hebben met ouders: hoe beter de band die jongeren hebben met hun ouders, hoe minder zorgen ze zich maken over hun verlegenheid. Uit het onderzoek blijkt eveneens een significant verband te bestaan met de opleiding van de ouders. We zien namelijk dat hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe meer zorgen de jongeren zich maken over hun verlegenheid.

13. Geweld

Het zorgenthema geweld groepeerde de zorgen van jongeren over zinloos geweld, geweld, racisme, lastig gevallen worden op straat en bestolen worden.

Significante verschillen

Naargelang hun geslacht en het al dan niet overgedaan hebben van een schooljaar, verschillen jongeren significant in hun zorgen over geweld. Ten eerste stellen we vast dat vrouwen zich meer zorgen maken over geweld dan mannen. Ten tweede zien we dat jongeren die tijdens hun schoolloopbaan een jaar hebben overgedaan zich meer zorgen maken over geweld dan jongeren die nooit zijn blijven zitten.

Significante verbanden

De mate waarin jongeren zich zorgen maken over geweld is significant gerelateerd aan hun algemene bezorgdheid: hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over geweld. Er zijn verder geen andere significante verbanden vastgesteld.

14. Geld en bezittingen

Dit zorgenthema beschrijft in welke mate jongeren zich zorgen maken over bijvoorbeeld dat ze niet genoeg geld hebben om bepaalde activiteiten te doen, dat ze geld verspillen aan nutteloze dingen, en dat ze bepaalde dingen niet kunnen kopen.

Significante verschillen

Bij het onderzoeken van significante verschillen vinden we dat jongeren verschillen in hun zorgen over geld en bezittingen naargelang ze al dan niet een partner hebben. Jongeren met een partner maken zich namelijk meer zorgen over geld en bezittingen dan jongeren zonder partner. Verder is er een significant verschil naargelang het gezin waar ze deel van uitmaken. Zo maken jongeren uit een niet-klassiek gezin zich meer zorgen over geld en bezittingen dan jongeren uit een klassiek gezin.

Significante verbanden

De zorgen van jongeren over geld en bezittingen is significant gerelateerd aan hun algemene bezorgdheid, de band met hun ouders, en hun familieband. Wat betreft hun algemene bezorgdheid stellen we vast dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over geld en bezittingen. Wat betreft de band met hun ouders en met hun familie zien we dat in beide gevallen hoe beter de band is, hoe minder zorgen jongeren zich maken over geld en bezittingen.

15. Relationele aspecten seksualiteit

Het zorgenthema relationele aspecten seksualiteit groepeerde de zorgen van jongeren over o.a. of ze het goed doen op seksueel vlak, seks, hoe ze zich voelen op seksueel vlak en hoe hun lichaam verandert.

Significante verschillen

Een eerste significant verschil tussen jongeren in hun zorgen over relationele aspecten van seksualiteit stellen we vast naargelang hun leeftijd. Jongeren tussen de 18-21 jaar maken zich er namelijk meer zorgen over dan 21-25 jarigen. Verder verschillen jongeren naargelang dat ze al dan niet werken in hun zorgen over relationele aspecten van seksualiteit. Jongeren die niet werken maken zich er meer zorgen over dan jongeren die werken. Ten slotte blijkt uit het onderzoek een significant verschil naargelang jongeren al dan niet een partner hebben. We zien hierbij dat jongeren zonder partner zich meer zorgen maken over relationele aspecten van seksualiteit dan jongeren met een partner.

Significante verbanden

Betreffende de vraag naar significante verbanden stellen we een eerste verband vast met de algemene bezorgdheid van jongeren. Meer bepaald zien we dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over relationele aspecten van seksualiteit. Een tweede significant verband vinden we met de opleiding van de ouders. Hierbij stellen we vast dat hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe meer zorgen jongeren zich maken over relationele aspecten van seksualiteit.

16. Gebrekkige vriendschapsrelaties

Het zorgenthema gebrekkige vriendschapsrelaties bestaat uit de zorgen van jongeren over alleen zijn, dat mensen niet vriendelijk tegen hen zijn, over het aantal vrienden dat ze hebben, dat vrienden zich tegen hen keren en dat niemand hen leuk.

Significante verschillen

Uit het onderzoek blijkt dat vrouwen zich meer zorgen maken over hun gebrekkige vriendschapsrelaties dan mannen. Daarnaast wijst het onderzoek op het bestaan van significante verschillen naargelang hun leeftijd, of ze al dan niet werken en of ze al dan niet een partner hebben. Naargelang leeftijd stellen we vast dat 18-21 jarigen zich meer zorgen maken over gebrekkige vriendschapsrelaties dan 22-25 jarigen. Naargelang werkstatus zien we dat jongeren die niet werken zich meer zorgen maken over gebrekkige vriendschapsrelaties dan werkende jongeren. Ten slotte wijst het verschil naargelang partner er op dat jongeren zonder partner zich meer zorgen maken over gebrekkige vriendschapsrelaties dan jongeren met een partner.

Significante verbanden

Een eerste significant verband stellen we vast tussen de mate waarin jongeren zich zorgen maken over hun gebrekkige vriendschapsrelaties en hun algemene bezorgdheid. We zien dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun gebrekkige vriendschapsrelaties. Verder is er een significant relatie gevonden met de opleiding van de ouders, de band met de ouders en de familieband. We zien dat hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe meer zorgen jongeren zich maken over gebrekkige vriendschapsrelaties. Wat betreft de band met de ouders

en de band met de familie zien we in beide gevallen dat hoe beter de band is, hoe minder zorgen jongeren zich maken over hun gebrekkige vriendschapsrelaties.

17. Dood en ernstige ziekte

Het zorgenthema dood en ernstige ziekte groepeerde de zorg van jongeren dat iemand die ze graag zien sterft, hun zorg over de dood, kanker krijgen, ziek worden en hun zorg dat ze zelf sterven.

Significante verschillen

We stellen slecht één significant verschil vast tussen de jongeren in hun zorgen over de dood en ernstige ziektes. We zien namelijk dat vrouwen zich er meer zorgen over maken dan mannen. Naargelang de andere door ons onderzochte variabelen zijn geen significante verschillen vastgesteld.

Significante verbanden

De zorgen van jongeren over de dood en ernstige ziektes is significant gerelateerd aan hun algemene bezorgdheid: hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over de dood en ernstige ziektes. Andere significante verbanden zijn niet gevonden.

18. Medische aspecten seksualiteit

De zorgen van jongeren over de pil, veilig vrijen, zwanger worden of iemand zwanger maken en aids krijgen vormen het zorgenthema medische aspecten van seksualiteit.

Significante verschillen

Naargelang hun geslacht, het al dan niet hebben van een partner en het gezin waar ze deel van uitmaken verschillen jongeren significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over medische aspecten van seksualiteit. Naargelang hun geslacht stellen we vast dat vrouwen zich meer zorgen maken over medische aspecten van seksualiteit dan mannen. Verder verschillen jongeren naargelang ze al dan niet een partner hebben: jongeren met een partner maken zich meer zorgen over medische aspecten van seksualiteit dan jongeren zonder een partner. Ten slotte zien we dat jongeren uit een klassiek gezin zich meer zorgen maken over medische aspecten van seksualiteit dan jongeren uit een niet-klassiek gezin.

Significante verbanden

Er zijn twee significante verbanden gevonden met de mate waarin jongeren zich zorgen maken over medische aspecten van seksualiteit. Ten eerste is er een verband met hun algemene bezorgdheid. Hierbij zien we dat hoe bezorgder de jongeren over het algemeen bezorgd zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over medische aspecten van seksualiteit. Daarnaast vinden we een significant verband met de opleiding van de ouders. We stellen hierbij vast dat hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over medische aspecten van seksualiteit.

19. Relationalele peerproblemen

Het zorgenthema relationele peerproblemen groepeerde de zorgen van jongeren dat ze zich niet durven uit te drukken, dat ze uitgesloten worden, dat ze slachtoffer worden van geweld, dat ze gepest worden en dat hun leeftijdsgenoten hen niet graag hebben.

Significante verschillen

Wat betreft de zorgen van jongeren over relationele peerproblemen zijn er vier significante verschillen gevonden tussen de jongeren. Ten eerste is er een significant verschil naargelang hun geslacht. Vrouwen maken zich namelijk meer zorgen over relationele peerproblemen dan mannen. Ten tweede blijken jongeren significant te verschillen naargelang hun leeftijd, waarbij we vaststellen dat 18-21 jarigen zich meer zorgen maken over relationele peerproblemen dan 22-25 jarigen. Verder verschillen jongeren naargelang ze werken of niet. We zien dat jongeren die niet werken zich meer zorgen maken over relationele peerproblemen dan jongeren die werken. Tenslotte stellen we vast dat jongeren zonder partner zich meer zorgen maken over relationele peerproblemen dan jongeren die een partner hebben.

Significante verbanden

Een eerste significant verband stellen we vast met de algemene bezorgdheid van jongeren. We zien dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over relationele peerproblemen. Verder is er een significant verband met de band die jongeren hebben met hun ouders. Hoe beter deze band is, hoe minder zorgen jongeren zich maken over relationele peerproblemen. Tenslotte stellen we een significant verband vast tussen de mate waarin jongeren zich zorgen maken over relationele peerproblemen en de opleiding van hun ouders. We zien namelijk dat hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe meer zorgen jongeren zich maken over relationele peerproblemen.

20. Partnerrelatie

Jongeren die zich zorgen maken over hun partnerrelatie maken zich o.a. zorgen over de problemen van hun partner, het verdriet van hun partner, dat hun partner ontgoocheld is in hen en dat ze ruzie maken met hun partner.

Significante verschillen

Bij het onderzoeken van significante verschillen in de mate waarin jongeren zich zorgen maken over hun partnerrelaties is er één verschil vastgesteld. We zien namelijk dat jongeren uit een klassiek gezin zich meer zorgen maken over hun partnerrelatie dan jongeren uit een niet-klassiek gezin. Andere significante verschillen naargelang de door ons onderzochte variabelen zijn niet gevonden.

Significante verbanden

De algemene bezorgdheid van jongeren is significant gerelateerd aan het zich zorgen maken over de partnerrelatie. Jongeren, die in het algemeen veel zorgen hebben, ervaren ook vaker zorgen over hun partnerrelatie. Daarnaast is er een significant verband met de band met de ouders. Hoe slechter de band met de ouders is, hoe meer zorgen jongeren hebben over partnerrelatie.

21. Onbehagen over werk

Jongeren die zich zorgen maken over het werk, maken zich o.a. zorgen dat ze teveel moet doen voor hun werk, over de stress die ze ervaren door het werk, dat ze geen leuke job hebben en dat hun werk hen weinig boeit.

Significante verschillen

Jongeren verschillen niet significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun gevoel van onbehagen over het werk naargelang de door ons onderzochte variabelen.

Significante verbanden

Wel zijn er twee significante verbanden gevonden. Ten eerste stellen we vast dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun gevoel van onbehagen over hun werk. Daarnaast zien we dat hoe beter de band is die jongeren hebben met hun ouders, hoe minder zorgen ze zich maken hun gevoel van onbehagen over hun werk.

22. Negatieve vriendschapsrelaties

Het zorgenthema negatieve vriendschapsrelaties omschrijft de mate waarin jongeren zich zorgen maken dat hun vrienden zich tegen hen keren, dat ze zich belachelijk maken voor hun vrienden, dat hun vrienden ontgoocheld zijn in hen en dat ze in de problemen geraken door hun vrienden.

Significante verschillen

Jongeren verschillen significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun negatieve vriendschapsrelaties naargelang hun leeftijd, of ze al dan niet werken en of ze al dan niet een partner hebben. Ten eerste zien we dat 18-21 jarigen zich meer zorgen maken over negatieve vriendschapsrelaties dan 22-25 jarigen. Verder is er een significant verschil tussen de jongeren die wel werken en deze die niet werken. De jongeren die niet werken maken zich meer zorgen over hun negatieve vriendschapsrelaties dan de jongeren die wel werken. Tenslotte blijkt dat jongeren zonder partner zich meer zorgen maken over negatieve vriendschapsrelaties dan jongeren met een partner.

Significante verbanden

De mate waarin jongeren zich zorgen maken over negatieve vriendschapsrelaties is significant gerelateerd aan hun algemene bezorgdheid, de band die ze hebben met hun ouders en hun familieband. Met betrekking tot hun algemene bezorgdheid zien we dat hoe bezorgder jongeren over

het algemeen bezorgd zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun negatieve vriendschapsrelaties. Verder stellen we vast dat hoe beter de band is die jongeren hebben met hun ouders, hoe minder zorgen ze zich maken over hun negatieve vriendschapsrelaties. Hetzelfde verband stellen we vast met de band die jongeren hebben met hun familie: hoe beter deze band, hoe minder zorgen jongeren zich maken over negatieve vriendschapsrelaties.

23. Vertrouwen in eigen capaciteiten

Dit zorgenthema groepeerde o.a. de zorg van jongeren dat ze niet kunnen zeggen wat ze denken, dat ze snel dingen vergeten, dat ze niet zo slim zijn als ze zouden willen, dat ze zich niet goed kunnen uitdrukken en dat ze niet goed kunnen dansen.

Significante verschillen

Bij het nagaan van significante verschillen, blijkt dat jongeren verschillen naargelang hun leeftijd in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun vertrouwen in hun eigen capaciteiten. Jongeren tussen de 18-21 jaar maken er zich namelijk meer zorgen over dan jongeren tussen de 22-25 jaar. Daarnaast verschillen jongeren significant naargelang ze werken of niet. We zien namelijk dat jongeren die niet werken zich meer zorgen maken over hun vertrouwen in hun eigen capaciteiten dan werkende jongeren.

Significante verbanden

De mate waarin jongeren zich zorgen maken over hun vertrouwen in eigen capaciteiten is significant gerelateerd aan hun algemene bezorgdheid. Hierbij stellen we vast dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun vertrouwen in hun eigen capaciteiten. Verder is er een significant verband vastgesteld met de band die jongeren hebben met hun ouders. Hoe beter de band is die jongeren hebben met hun ouders, hoe minder zorgen ze zich maken over hun vertrouwen in eigen capaciteiten.

24. Vertrouwenspersoon

Jongeren die zich zorgen maken over dit thema maken zich o.a. zorgen over wie ze kunnen vertrouwen, dat ze niemand hebben om mee over hun problemen te praten, dat ze niet goed met hun moeder kunnen praten, dat hun ouders hen niet vertrouwen en dat hun partner hen niet vertrouwt.

Significante verschillen

Jongeren verschillen in hun zorgen over vertrouwenspersonen naargelang hun leeftijd. We zien namelijk dat 18-21 jarigen zich er meer zorgen over maken dan 22-25 jarigen. Naargelang de andere door ons onderzochte variabelen zijn geen significante verschillen gevonden.

Significante verbanden

Met betrekking tot de vraag naar significante verbanden stellen we twee verbanden vast. Ten eerste is er een verband tussen de mate waarin jongeren zich zorgen maken over vertrouwenspersonen en hun algemene bezorgdheid. Er wordt vastgesteld dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over vertrouwenspersonen. Daarnaast zijn hun zorgen over dit thema significant verbonden met de band die ze hebben met hun ouders. We zien dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen jongeren zich maken over vertrouwenspersonen.

25. Zelfstandigheid en privacy

Het zorgenthema zelfstandigheid en privacy bestaat o.a. uit de zorg van jongeren dat ze niet begrepen worden, dat ze behandeld worden als een kind, dat ze teveel bevelen krijgen, dat ze thuis te weinig privacy hebben en hun ouders hen niet vertrouwen.

Significante verschillen

Er is maar één significant verschil gevonden tussen jongeren in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun zelfstandigheid en privacy. Jongeren tussen de 18-21 jaar maken zich namelijk meer zorgen over hun zelfstandigheid en privacy dan jongeren tussen de 22-25 jaar. Andere significante verschillen zijn niet gevonden.

Significante verbanden

Een eerste significant verband stellen we vast met de algemene bezorgdheid van jongeren. We zien dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun zelfstandigheid en privacy. Een tweede significant verband vinden we met de band die jongeren hebben met hun ouders, waarbij we zien dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen jongeren zich maken over zelfstandigheid en privacy.

26. Familiale relaties

Het zorgenthema familiale relaties groepeerde de zorgen van jongeren dat ze niet goed kunnen praten met hun moeder, dat ze teveel ruzie hebben met hun ouders of iemand uit de familie, dat ze teveel ruzie hebben met hun partner en dat hun ouders hun broer of zus beter behandelen dan hen.

Significante verschillen

Jongeren verschillen enkel significant naargelang hun leeftijd in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun familiale relaties. We stellen namelijk vast dat jongeren tussen de 18-21 jaar zich meer zorgen maken over hun familiale relaties dan jongeren tussen de 22-25 jaar. Andere significante verschillen zijn niet gevonden.

Significante verbanden

Bij het onderzoeken van de significante verbanden voor het zorgthema familiale relaties stellen we er enkel één band vast, namelijk met de band die jongeren hebben met hun ouders. We zien dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen jongeren zich maken over hun familiale relaties. Andere significante verbanden met de door ons onderzochte variabelen zijn niet vastgesteld.

27. Probleemgedrag

Dit zorgthema omschrijft de mate waarin jongeren zich zorgen maken dat ze bepaalde dingen doen terwijl ze weten dat dit verkeerd is, dat ze de schuld krijgen van iets wat ze niet gedaan hebben, dat anderen hen in de problemen brengen en dat ze in de problemen geraken zonder te weten waarom.

Significante verschillen

Er is een significant verschil vastgesteld tussen de jongeren in de mate waarin ze zich zorgen maken over hun probleemgedrag naargelang hun leeftijd. Jongeren tussen de 18-21 jaar maken zich er namelijk meer zorgen over dan jongeren tussen de 22-25 jaar. Andere significante verschillen zijn niet vastgesteld.

Significante relaties

De mate waarin jongeren zich zorgen maken over hun probleemgedrag blijkt significant gerelateerd te zijn aan hun algemene bezorgdheid. Hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun probleemgedrag. Daarnaast is er een significant verband gevonden met de band die ze hebben met hun ouders. We zien dat hoe beter de band is die jongeren hebben met hun ouders, hoe minder zorgen ze zich maken over hun probleemgedrag.

28. Middelengebruik en seksualiteit van vrienden

Dit zorgthema groepeert de zorgen van jongeren over o.a. dat hun vrienden meer seksuele dingen doen dan hen, dat hun vrienden teveel alcohol drinken, dat hun vrienden drugs gebruiken en dat hun vrienden roken.

Significante verschillen

We vinden enkel dat jongeren significant verschillen naargelang ze al dan niet een partner in de mate waarin ze zich zorgen maken over het middelengebruik en de seksualiteit van hun vrienden. We zien namelijk dat jongeren die geen partner hebben zich er meer zorgen over maken dan jongeren die wel een partner hebben.

Significante verbanden

Enkel met hun algemene bezorgdheid is er een significant verband gevonden, waarbij we vaststellen dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over het

middelengebruik en de seksualiteit van hun vrienden. Andere significante verbanden zijn niet gevonden.

29. Overmatig mediagebruik

Dit zorgenthema omschrijft de mate waarin jongeren zich o.a. zorgen over hun overmatig internetgebruik, dat ze teveel televisie kijken en dat ze teveel computerspellen spelen.

Significante verschillen

Jongeren blijken significant te verschillen in hun zorgen over hun overmatig mediagebruik naargelang hun leeftijd, of ze al dan niet werken en het gezin waar ze deel van uitmaken. Ten eerste stellen we vast dat 18-21 jarigen zich meer zorgen maken over hun overmatig mediagebruik dan jongeren 22-25 jarigen. Verder zien we dat jongeren die niet werken zich meer zorgen maken over hun overmatig mediagebruik dan werkende jongeren. Tenslotte blijken jongeren uit een niet-klassiek gezin zich meer zorgen te maken over hun overmatig mediagebruik dan jongeren uit een klassiek gezin.

Significante verbanden

De zorgen van jongeren over hun overmatig mediagebruik zijn significant gerelateerd aan hun algemene bezorgdheid. Hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over dit thema. Ook met de opleiding van hun ouders stellen we een significant verband vast: hoe hoger opgeleid de ouders zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun overmatig mediagebruik.

30. Seksueel slachtofferschap

Het zorgenthema seksueel slachtofferschap omschrijft de mate waarin jongeren zich zorgen maken over lastig gevallen worden op straat, kindermisbruik, verkrachters, seksueel misbruikt worden, seksuele dingen doen die ze niet willen doen en dat iemand uit hun familie iets met hen zou doen dat ze niet graag hebben.

Significante verschillen

Mannen en vrouwen verschillen significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over seksueel slachtofferschap. Vrouwen maken zich er namelijk meer zorgen over dan mannen. Verder werden er geen significante verschillen gevonden.

Significante verbanden

Bij het analyseren van significante verbanden stellen we vast dat er een verband is met hun algemene bezorgdheid, met de band die jongeren hebben met hun ouders en hun familieband. Wat betreft hun algemene bezorgdheid zien we dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over seksueel slachtofferschap. Wat betreft de band met hun ouder en met hun familie stellen we in beide gevallen vast dat hoe beter die band is, hoe minder zorgen jongeren zich maken over seksueel slachtofferschap.

31. Eigen middelengebruik

Wanneer jongeren zich zorgen maken over hun middelengebruik, maken ze zich o.a. zorgen dat ze verslaafd zijn aan iets, over roken, alcohol, drugs en dat ze betrappt worden door een naaste terwijl ze roken.

Significante verschillen

Voor dit zorgenthema zijn geen significante verschillen gevonden naargelang de door ons onderzochte variabelen.

Significante relaties

We stellen wel drie significante verbanden vast. Ten eerste zien we dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over hun eigen middelengebruik. Ook zien we dat hoe beter de band is die jongeren hebben met hun ouders, hoe minder zorgen ze zich maken over het eigen middelengebruik. Dit stellen we ook vast voor de band die jongeren hebben met hun familie, namelijk hoe beter deze band, hoe minder zorgen jongeren zich maken over hun eigen middelengebruik.

32. Pesten en discriminatie

De zorgen van jongeren dat ze gepest worden, dat ze zelf pesten en dat ze gediscrimineerd worden vormen het zorgenthema pesten en discriminatie.

Significante verschillen

Inzake de zorgen van jongeren over pesten en discriminatie stellen we twee significante verschillen vast. Een eerste verschil vinden we naargelang hun leeftijd. Jongeren tussen de 18-21 jaar maken zich namelijk meer zorgen over pesten en discriminatie dan jongeren tussen de 22-25 jaar. Verder is er een verschil naargelang ze al dan niet werken. Jongeren die niet werken maken zich meer zorgen over pesten en discriminatie dan de werkende jongeren.

Significante verbanden

De zorgen van jongeren over pesten en discriminatie is significant gerelateerd aan hun algemene bezorgdheid, de band met hun ouders en hun familieband. Wat betreft hun algemene bezorgdheid zien we dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over pesten en discriminatie. Wat betreft de band die ze hebben met hun ouders en hun familie, stellen we in beide gevallen vast dat hoe beter die banden zijn, hoe minder zorgen jongeren zich maken over pesten en discriminatie.

33. Huiselijk geweld

Wanneer jongeren zich zorgen maken over huiselijk geweld, maken ze zich zorgen over o.a. hun onveiligheidsgevoel thuis, over huishoudelijk geweld, dat ze zo hard geslagen zouden worden dat het pijn zou doen en dat hun ouders onvoldoende voor hen zorgen.

Significante verschillen

Jongeren verschillen significant in de mate waarin ze zich zorgen maken over huishoudelijk geweld naargelang geslacht. Vrouwen maken zich er meer zorgen over dan mannen. Daarnaast is er significant verschil naargelang al dan niet blijven zitten op school. De jongeren, die ooit zijn blijven zitten, maken zich meer zorgen over huiselijk geweld dan de jongeren die nooit zijn blijven zitten. Verder waren er geen significante verschillen.

Significante verbanden

Een eerste significant verband stellen we vast met de algemene bezorgdheid van jongeren. We zien namelijk dat hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over huiselijk geweld. Een tweede significant verband is gevonden met de band die jongeren hebben met hun ouders. Hierbij stellen we vast dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen jongeren zich maken over huiselijk geweld. Tenslotte is er een significant verband vastgesteld met hun familieband. Ook hier blijkt dat hoe beter deze band is, hoe minder zorgen jongeren zich maken over huiselijk geweld.

34. Chatten

Het zorgenthema chatten groepeerde de zorgen van jongeren over de dingen die ze op msn/tijdens het chatten vertelt hebben, de foto's die mensen van hen hebben, chatten met onbekenden, afspreken met mensen die ze enkel van het internet kennen en de dingen die ze voor de webcam hebben gedaan.

Significante verschillen

Jongeren verschillen significant in hun zorgen over chatten naargelang hun leeftijd, of ze al dan niet werken en of ze al dan niet een partner hebben. Naargelang leeftijd zien we dat 18-21 jarigen zich meer zorgen maken over chatten dan 22-25 jarigen. Naargelang ze al dan niet werken stellen we vast dat niet werkende jongeren zich meer zorgen maken over chatten dan werkende jongeren. Verder stellen we een significant verschil vast naargelang jongeren al dan niet een partner hebben, waarbij we zien dat jongeren die geen partner hebben zich meer zorgen maken over chatten dan de jongeren die wel een partner hebben.

Significante verbanden

De mate waarin jongeren zich zorgen maken over chatten is significant gerelateerd aan hun algemene bezorgdheid. Hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over

chatten. Tenslotte vinden we een andere significant verband met de band die jongeren hebben met hun ouders. Hoe beter deze band is, hoe minder zorgen jongeren zich maken over chatten.

35. Godsdienst en cultuur

Het zorgenthema godsdienst en cultuur omvat o.a. de zorgen van jongeren over cultuur, God/Allah, godsdienst en dat ze niks weten over hun godsdienst.

Significante verschillen

Er zijn geen significante verschillen gevonden tussen jongeren in de mate waarin ze zich zorgen maken over godsdienst en cultuur.

Significante verbanden

De mate waarin jongeren zich zorgen maken over godsdienst en cultuur blijkt enkel significant gerelateerd te zijn met hun algemene bezorgdheid: hoe bezorgder jongeren over het algemeen zijn, hoe meer zorgen ze zich maken over godsdienst en cultuur.

5.5.3. De informatiebronnen

Inzake de informatiebronnen gingen we na welke informatiebronnen de voorkeur van jongeren genieten naargelang een bepaalde zorg. Dit werd nagegaan voor hun zorgen over hun relaties met andere mensen, persoonsgebonden zorgen, zorgen over godsdienst, hun familie, hun studies, hun gezondheid en uiterlijk, geld en werk, huwelijk en seksuele relaties, hun toekomst, verkeer en vervoersmogelijkheden, de maatschappij, chatten en internet. Door dit te onderzoeken willen we een antwoord krijgen op twee vragen:

3. *Aan welke informatiebronnen geven jongeren de voorkeur wanneer ze zich zorgen maken?*
4. *Zijn er significante verschillen tussen jongeren naargelang hun geslacht, hun leeftijd, of ze al dan niet werken en of ze al dan niet een lief hebben wat betreft de informatiebronnen waar ze voorkeur aan geven wanneer ze zich zorgen maken?*

5.5.3.1. De informatiebronnen waar jongeren de voorkeur aan geven wanneer ze zich zorgen maken.

Tabel 22 geeft een overzicht van de meest geraadpleegde informatiebronnen door jongeren afhankelijk van het thema waarover ze zich zorgen maken. In de top 5 komen 10 verschillende informatiebronnen voor namelijk vriend(in), ouders, broer/zus, leerkracht, krant, schoolmateriaal, boek van de bib, school, organisatie en nergens. Het is opvallend dat jongeren frequent personen raadplegen om tegemoet te komen aan hun informatiebehoefte. De meest geraadpleegde personen zijn de ouders en de vrienden, maar ook broers en zussen verlenen jongeren informatie over diverse onderwerpen. Welke personen jongeren raadplegen hangt af van het type informatiebehoefte. Zo

raadplegen jongeren hun ouders bij familiale problemen (33.8%) en vrienden/vriendinnen bij problemen over sociale relaties (25.3%) en het huwelijk en seks (33%). Verder worden bepaalde media gebruikt om informatie te verschaffen. Schoolmateriaal is de favoriete informatiebron van jongeren voor informatie over verkeer/vervoer (30.2%), de maatschappij (30.4%) en chatten/internet (23.9%). De krant verleent informatie over sociale relaties (24.9%), persoonlijke relaties (24.9%), familiale relaties (21,6%), school (15.9%), gezondheid/uiterlijk (20.9%), huwelijk/seks (24.5%), toekomst (25.6%), verkeer/vervoer (9.3%), maatschappij (13.5%) en chatten/internet (10.8%). Hoewel de krant gebruikt wordt om tegemoet te komen aan diverse informatiebehoeften, geven jongeren steeds de voorkeur aan menselijk informatiebronnen bovenop de krant. Ten slotte kan er worden opgemerkt dat voor schoolzaken de school de primaire informatiebron is bij jongeren.

Tabel 22. Top 5 informatiebron naargelang zorgen

Top 5	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
1. sociaal	vriend(in) (35.3%)	krant (24.9%)	ouders (18.0%)	broer/zus (16.3%)	schoolmat (13.7%)
2. persoonlijk	vriend(in) (34.9%)	krant (24.9%)	ouders (21.1%)	schoolmat (20.1%)	broer/zus (14.8%)
3. godsdienst	nergens (21.8%)	schoolmat (17.1%)	ouders (9.9%)	vriend(in) (9.3%)	bibboek (8.2%)
4. familie	ouders (33.8%)	vriend(in) (26.8%)	broer/zus (24.5%)	krant (21.6%)	familielid (20.3%)
5. school	op school (26%)	ouders (23.0%)	schoolmat (15.9%)	vriend(in) (15.0%)	krant (8.5%)
6. gezondheid & uiterlijk	vriend(in) (26.2%)	dokter (25.8%)	schoolmat (24.1%)	ouders (21.8%)	krant (20.9%)
7. geld & werk	ouders (34.2%)	schoolmat (23.3%)	vriend(in) (21.6%)	krant (20.9%)	broer/zus (8.9%)
8. huwelijk & seksuele relaties	vriend(in) (33.0%)	krant (24.5%)	schoolmat (18.2%)	ouders (13.1%)	broer/zus (7.6%)
9. toekomst	vriend(in) (32.6%)	ouders (29.8%)	krant (25.4%)	broer/zus (12.5%)	schoolmat (12.3%)
10. verkeer & vervoer	schoolmat (30.2%)	ouders (20.3%)	vriend(in) (11.8%)	nergens (9.5%)	krant (9.3%)
11. maatschappij	schoolmat (30.4%)	vriend(in) (16.7%)	ouders (14.8%)	krant (13.5%)	organisatie (12.7%)
12. chatten & internet	schoolmat (23.9%)	vriend(in) (18.8%)	nergens (12.1%)	krant (10.8%)	broer/zus (7.0%)

In wat volgt bespreken we de significante verschillen die we vaststelden tussen de jongeren in de informatiebronnen die ze raadplegen wanneer ze zich zorgen maken. Dit werd onderzocht aan de hand van de chikwadraattoets door voor elk van de 12 zorgentema's per informatiebron in de top 5 door na te gaan of jongeren significant verschillen naargelang hun geslacht, hun leeftijd, of ze al dan niet werken en of ze al dan niet een partner hebben.

5.5.3.2. Significante verschillen naargelang geslacht

Sociale relaties

De krant is een belangrijke informatiebron voor jongeren indien ze zich zorgen zouden maken over hun sociale relaties. Vrouwen en jongens verschillen echter significant in de mate waarin ze de krant zouden raadplegen. Meer meisjes dan jongens geven namelijk aan dat ze de krant zouden raadplegen bij zorgen over hun sociale relaties. Voor het raadplegen van de andere informatiebronnen verschillen vrouwen en mannen niet significant.

TOP5 sociale relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
mannen	vriend(in) (35.9%)	krant (15.7%)	ouders (13.2%)	broer/zus (13.2%)	schoolmat (17.4%)
vrouwen	vriend(in) (35.8%)	krant (28.1%)	ouders (19.6%)	broer/zus (17.3%)	schoolmat (12.5%)

Persoonlijk

Net als voor hun zorgen over sociale relaties verschillen mannen en vrouwen significant in de mate waarin ze de krant zouden raadplegen bij zorgen over persoonlijke zaken. Ook hier stellen we vast dat significant meer vrouwen dan mannen zich tot deze informatiebron zouden richten. Voor het raadplegen van de andere bronnen verschillen mannen en vrouwen echter niet significant.

TOP5 persoonlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
mannen	vriend(in) (35.5%)	krant (15.7%)	ouders (15.7%)	schoolmat (20.7%)	broer/zus (10.7%)
vrouwen	vriend(in) (34.7%)	krant (28.1%)	ouders (23%)	schoolmat (19.9%)	broer/zus (16.2%)

Godsdienst

Als jongeren zich zorgen maken over godsdienst geven ze aan dat een bibliotheekboek voor hen een belangrijke informatiebron zou zijn. Jongeren verschillen echter significant in de mate waarin ze een bibliotheekboek zouden raadplegen bij zorgen over godsdienst. Meer vrouwen dan mannen zouden

namelijk deze informatiebron raadplegen bij zorgen over godsdienst. Vrouwen en mannen zouden zich echter in dezelfde mate tot schoolmateriaal, hun ouders of een vriend(in) richten of nergens een antwoord zoeken bij zorgen over godsdienst.

TOP5 godsdienst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
mannen	nergens (25.6%)	schoolmat (13.2%)	ouders (9.1%)	vriend(in) (9.9%)	bibboek (3.3%)
vrouwen	nergens (20.5%)	schoolmat (18.5%)	ouders (10.2%)	vriend(in) (9.1%)	bibboek (9.9%)

Familie

Vrouwen en mannen zouden zich in dezelfde mate richten tot hun ouders, een vriend(in), een broer/zus, de krant of een familielid bij zorgen over hun familie.

TOP5 familie	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
mannen	ouders (30.6%)	vriend(in) (29.8%)	broer/zus (26.4%)	krant (16.5%)	familielid (23.1%)
vrouwen	ouders (34.9%)	vriend(in) (25.9%)	broer/zus (23.9%)	krant (23.3%)	familielid (19.3%)

School

Net als voor hun familiale zorgen vinden we geen significante verschillen tussen vrouwen en mannen bij het raadplegen van de vijf voor hen belangrijkste informatiebronnen bij zorgen over school.

TOP5 school	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
jongen	school (22.3%)	vriend(in) (23.1%)	schoolmat (14.9%)	leerkracht (14.0%)	broer/zus (9.1%)
		ouders (23.1%)	krant (14.9%)		
vrouwen	school (27.3%)	vriend(in) (23.0%)	schoolmat (16.2%)	leerkracht (15.3%)	broer/zus (8.2%)
		ouders (23.9%)	krant (16.8%)		

Gezondheid en uiterlijk

Er zijn geen significante verschillen tussen mannen en vrouwen in de mate waarin ze een vriend(in), de dokter, schoolmateriaal, hun ouders en de krant zouden raadplegen indien ze zich zorgen zouden maken over hun gezondheid en uiterlijk.

TOP5 Gezondheid & uiterlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
mannen	vriend(in) (19.8%)	dokter (23.1%)	schoolmat (23.1%)	ouders (18.2%)	krant (15.7%)
vrouwen	vriend(in) (28.4%)	dokter (26.7%)	schoolmat (24.4%)	ouders (23.0%)	krant (22.7%)

Geld en werk

Mannen en vrouwen verschillen enkel significant van elkaar als ze een vriend(in) zouden raadplegen bij zorgen over geld en werk. Van de jongeren die zich tot hun vriend(in) zouden richten, zien we dat het significant om meer mannen dan vrouwen gaat.

TOP5 geld & werk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
mannen	ouders (33.1%)	schoolmat (24.8%)	vriend(in) (28.1%)	krant (17.4%)	broer/zus (9.9%)
vrouwen	ouders (34.7%)	schoolmat (22.7%)	vriend(in) (19.3%)	krant (22.2%)	broer/zus (8.5%)

Huwelijk en seksuele relaties

Net als voor hun zorgen over hun familie, school en gezondheid en uiterlijk, stellen we geen significante verschillen vast tussen vrouwen en mannen in de mate waarin ze de voor hen vijf belangrijkste informatiebronnen zouden raadplegen.

TOP5 huwelijk & seksuele relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
mannen	vriend(in) (32.2%)	krant (19.0%)	schoolmat (19.0%)	ouders (12.4%)	broer/zus (9.1%)
vrouwen	vriend(in) (33.2%)	krant (26.4%)	schoolmat (17.9%)	ouders (13.4%)	broer/zus (7.1%)

Toekomst

Van de jongeren die de krant zouden raadplegen indien ze zich zorgen zouden maken over hun toekomst, stellen we vast dat het om significant meer vrouwen dan mannen gaat. Dus meer vrouwen dan mannen zouden de krant raadplegen als ze zich zorgen zouden maken over hun toekomst.

TOP5 toekomst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
mannen	vriend(in) (33.1%)	ouders (25.6%)	krant (18.2%)	broer/zus (13.2%)	schoolmat (9.1%)
vrouwen	vriend(in) (32.4%)	ouders (31.3%)	krant (27.8%)	broer/zus (12.2%)	schoolmat (13.4%)

Verkeer en vervoer

Ook voor het thema verkeer en vervoer stellen we vast dat van de jongeren die de krant zouden raadplegen bij zorgen over verkeer en vervoer, het om significant meer vrouwen dan mannen gaat. Voor het raadplegen van de andere vier belangrijkste informatiebronnen bij zorgen over verkeer en vervoer verschillen vrouwen en mannen echter niet significant.

TOP5 verkeer & vervoer	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
mannen	schoolmat (29.8%)	ouders (16.5%)	vriend(in) (14.0%)	nergens (11.6%)	krant (4.1%)
vrouwen	schoolmat (30.4%)	ouders (21.6%)	vriend(in) (11.1%)	nergens (8.8%)	krant (11.1%)

Maatschappij

Mannen en vrouwen verschillen niet significant in de mate waarin ze de voor hen belangrijkste informatiebronnen bij zorgen over de maatschappij zouden raadplegen.

TOP 5 maatschappij	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
mannen	schoolmat (28.9%)	vriend(in) (19.0%)	ouders (10.7%)	krant (9.1%)	organisatie (12.4%)
vrouwen	schoolmat (31.0%)	vriend(in) (15.9%)	ouders (16.2%)	krant (15.1%)	organisatie (12.8%)

Chatten en internet

Indien jongeren zich zorgen zouden maken over chatten en internet, geven ze aan dat de krant voor hen een belangrijke informatiebron is. Mannen en vrouwen verschillen echter significant in de mate waarin ze deze bron zouden raadplegen. We zien namelijk dat meer vrouwen dan mannen de krant zouden raadplegen bij zorgen over chatten en internet.

TOP 5 chatten & internet	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
mannen	schoolmat (27.3%)	vriend(in) (16.5%)	nergens (13.2%)	krant (5.8%)	broer/zus (3.3%)
vrouwen	schoolmat (22.7%)	vriend(in) (19.6%)	nergens (11.6%)	krant (12.5%)	broer/zus (8.2%)

5.5.3.3. Significante verschillen naargelang leeftijd

Wat hierbij opvalt is dat jongeren niet significant van elkaar verschillen naargelang hun leeftijd in het raadplegen van de voor hen vijf belangrijkste informatiebronnen bij zorgen over hun sociale relaties, persoonlijke zorgen, zorgen over godsdienst, zorgen over hun gezondheid en uiterlijk, zorgen over geld en werk, huwelijk en seksuele relaties, toekomst, verkeer en vervoer en de maatschappij.

Enkel voor hun zorgen over hun familie, school en over chatten en internet stellen we significant verschillen vast tussen 18-21 en 22-25 jarigen in het raadplegen van bepaalde informatiebronnen.

Sociale relaties

TOP 5 sociale relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
18-21 jr	vriend(in) (38.6%)	krant (24.5%)	ouders (21.4%)	broer/zus (19.1%)	schoolmat (15.5%)
22-25 jr	vriend(in) (33.3%)	krant (26.2%)	ouders (16.0%)	broer/zus (14.3%)	schoolmat (13.1%)

Persoonlijk

TOP 5 persoonlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
18-21 jr	vriend(in) (37.7%)	krant (25.0%)	ouders (23.6%)	schoolmat (21.8%)	broer/zus (14.1%)
22-25 jr	vriend(in) (33.8%)	krant (25.7%)	ouders (19.4%)	schoolmat (19.8%)	broer/zus (16.0%)

Godsdienst

TOP 5 godsdienst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
18-21 jr	nergens (23.2%)	schoolmat (19.5%)	ouders (9.5%)	vriend(in) (10.5%)	bibboek (8.6%)
22-25 jr	nergens (21.1%)	schoolmat (15.2%)	ouders (11.0%)	vriend(in) (8.9%)	bibboek (8.0%)

Gezondheid en uiterlijk

TOP 5 school	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
18-21 jr	vriend(in) (29.5%)	dokter (24.1%)	schoolmat (25.0%)	ouders (22.3%)	krant (20.9%)
22-25 jr	vriend(in) (24.5%)	dokter (28.3%)	schoolmat (24.5%)	ouders (22.4%)	krant (21.9%)

Geld en werk

TOP 5 geld & werk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
18-21 jr	ouders (37.3%)	schoolmat (22.3%)	vriend(in) (23.2%)	krant (17.7%)	broer/zus (8.2%)
22-25 jr	ouders (32.9%)	schoolmat (25.3%)	vriend(in) (21.5%)	krant (24.9%)	broer/zus (10.1%)

Huwelijk en seksuele relaties

TOP 5 huwelijk & seksuele relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
18-21 jr	vriend(in) (37.7%)	krant (25.5%)	schoolmat (19.1%)	ouders (15.9%)	broer/zus (9.5%)
22-25 jr	vriend(in) (30.0%)	krant (24.1%)	schoolmat (18.6%)	ouders (10.5%)	broer/zus (6.3%)

Toekomst

TOP 5 toekomst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
18-21 jr	vriend(in) (34.5%)	ouders (32.7%)	krant (24.5%)	broer/zus (13.2%)	schoolmat (12.3%)
22-25 jr	vriend(in) (32.5%)	ouders (27.8%)	krant (27.0%)	broer/zus (12.7%)	schoolmat (13.1%)

Verkeer en vervoer

TOP 5 verkeer & vervoer	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
18-21 jr	schoolmat (30.9%)	ouders (24.1%)	vriend(in) (12.3%)	nergens (11.4%)	krant (7.3%)
22-25 jr	schoolmat (31.2%)	ouders (17.3%)	vriend(in) (12.2%)	nergens (8.0%)	krant (11.8%)

Maatschappij

TOP 5 maatschappij	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
18-21 jr	schoolmat (30.5%)	vriend(in) (16.8%)	ouders (14.5%)	krant (11.4%)	organisatie (11.4%)
22-25 jr	schoolmat (32.5%)	vriend(in) (17.3%)	ouders (15.2%)	krant (15.6%)	organisatie (14.3%)

Familie

Jongeren verschillen significant naargelang hun leeftijd in de mate waarin ze de krant zouden raadplegen bij zorgen over hun familie. We zien hierbij dat het significant meer 22-25 jarigen dan 18-21 jarigen zijn die aangeven dat ze deze bron zouden raadplegen bij familiale zorgen.

TOP 5 familie	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
18-21 jr	ouders (36.8%)	vriend(in) (30.0%)	broer/zus (24.1%)	krant (17.7%)	familielid (21.8%)
22-25 jr	ouders (32.1%)	vriend(in) (24.5%)	broer/zus (26.2%)	krant (25.7%)	familielid (19.8%)

School

De belangrijkste informatiebronnen van jongeren bij zorgen over de school zijn de school, een vriend(in), de ouders, schoolmateriaal, de krant en een leerkracht. Voor al deze bronnen stellen we vast dat het significant meer 18-21 jarigen dan 22-25 jarigen zijn die zich tot deze bronnen zouden richten bij zorgen over school.

TOP 5 school	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
18-21 jr	school (36.4%)	vriend(in) ouders (30.0%)	schoolmat krant (20.0%)	leerkracht (22.7%)	broer/zus (11.4%)
22-25 jr	school (16.5%)	vriend(in) ouders (16.9%)	schoolmat krant (12.2%)	leerkracht (8.0%)	broer/zus (6.3%)

Chatten en internet

Jongeren verschillen significant naargelang hun leeftijd enkel in de mate waarin ze een vriend(in) zouden raadplegen bij zorgen over chatten en internet. Hierbij zien we dat het significant meer 18-21 jarigen zijn die zich tot deze bron zouden richten bij zorgen over chatten en internet dan 22-25 jarigen.

TOP5 chatten & internet	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
18-21 jr	schoolmat (22.7%)	vriend(in) (24.1%)	nergens (14.5%)	krant (9.1%)	broer/zus (8.2%)
22-25 jr	schoolmat (26.2%)	vriend(in) (15.2%)	nergens (9.7%)	krant (13.1%)	broer/zus (6.3%)

5.5.3.4. Significante verschillen naargelang werken of niet

Sociale relaties

Voor alle vijf de belangrijkste informatiebronnen van jongeren bij zorgen over sociale relaties, stellen we vast dat jongeren significant van elkaar verschillen in het raadplegen van deze bronnen naargelang ze al dan niet werken. Telkens gaat het om significant meer jongeren die niet werken dan jongeren die werken die deze bronnen zouden raadplegen bij zorgen over hun sociale relaties.

TOP 5 sociale relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
werken	vriend(in) (25.8%)	krant (19.4%)	ouders (10.8%)	broer/zus (7.5%)	schoolmat (9.7%)
niet werken	vriend(in) (41.4%)	krant (28.1%)	ouders (22.8%)	broer/zus (21.8%)	schoolmat (16.5%)

Persoonlijk

Belangrijke informatiebronnen voor jongeren bij zorgen over persoonlijke zaken zijn de vrienden en de ouders. Jongeren verschillen echter significant naargelang ze al dan niet werken in het raadplegen van deze bronnen. In beide gevallen zien we immers dat meer jongeren die niet werken dan jongeren die werken zich tot deze bronnen zouden richten bij persoonlijke zorgen.

TOP 5 persoonlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
werken	vriend(in) (28.0%)	krant (20.4%)	ouders (16.1%)	schoolmat (17.7%)	broer/zus (10.8%)
niet werken	vriend(in) (38.9%)	krant (27.4%)	ouders (23.9%)	schoolmat (21.8%)	broer/zus (17.2%)

Godsdienst

Meer jongeren die niet werken dan jongeren die wel werken geven aan dat ze hun schoolmateriaal en een vriend(in) zouden raadplegen bij zorgen over godsdienst. Voor het raadplegen van de andere informatiebronnen verschillen jongeren echter niet significant naargelang ze al dan niet werken.

TOP 5 godsdienst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
werken	nergens (20.4%)	schoolmat (10.2%)	ouders (8.6%)	vriend(in) (5.9%)	bibboek (5.9%)
niet werken	nergens (22.8%)	schoolmat (21.1%)	ouders (10.9%)	vriend(in) (11.6%)	bibboek (9.5%)

Familie

Bij zorgen over familiale zaken verschillen werkende en niet werkende jongeren in de mate waarin ze hun ouders, een vriend(in) en een familielid zouden raadplegen. Significant meer jongeren die niet werken dan jongeren die wel werken geven immers aan dat ze deze bronnen zouden raadplegen bij familiale zorgen.

TOP 5 familie	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
werken	ouders (26.3%)	vriend(in) (20.4%)	broer/zus (21.0%)	krant (19.9%)	familie lid (15.6%)
niet werken	ouders (38.2%)	vriend(in) (30.5%)	broer/zus (26.7%)	krant (22.1%)	familie lid (23.5%)

School

Jongeren verschillen significant naargelang ze al dan niet werken voor alle vijf de belangrijkste informatiebronnen die zij raadplegen bij zorgen over school. Voor alle vijf deze bronnen stellen we namelijk vast dat het telkens significant meer jongeren die niet werken dan jongeren die wel werken zijn die deze bronnen zouden raadplegen.

TOP 5 school	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
werken	op school (11.3%)	ouders (7.0%)	schoolmat (7.5%)	leerkracht (4.8%)	broer/zus (1.1%)
		vriend(in) (9.1%)	krant (4.8%)		
niet werken	op school (35.1%)	ouders (33.3%)	schoolmat (21.1%)	leerkracht (21.4%)	broer/zus (13.3%)
		vriend(in) (31.6%)	krant (22.5%)		

Gezondheid en uiterlijk

De belangrijkste informatiebron van jongeren bij zorgen over hun gezondheid en uiterlijk is een vriend(in). Jongeren verschillen echter significant in de mate waarin ze hun vriend(in) zouden raadplegen. Significant meer jongeren die niet werken dan jongeren die wel werken zouden namelijk deze bron raadplegen bij zorgen over hun gezondheid en uiterlijk.

TOP 5 gezondheid & uiterlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
werken	vriend(in) (20.4%)	dokter (22.6%)	schoolmat (21.0%)	ouders (18.8%)	krant (16.7%)
niet werken	vriend(in) (29.4%)	dokter (27.4%)	schoolmat (26.0%)	ouders (23.5%)	krant (23.5%)

Geld en werk

Jongeren verschillen significant naargelang ze al dan niet werken voor het raadplegen van hun ouders bij zorgen over geld en werk. We zien hierbij dat significant meer jongeren die niet werken dan jongeren die wel werken deze bron zouden raadplegen. In het raadplegen van de andere voor hen belangrijkste informatiebronnen verschillen jongeren echter niet significant naargelang ze al dan niet werken.

TOP 5 geld & werk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
werken	ouders (24.7%)	schoolmat (19.4%)	vriend(in) (17.2%)	krant (18.3%)	broer/zus (6.5%)
niet werken	ouders (40.4%)	schoolmat (25.6%)	vriend(in) (24.6%)	krant (22.5%)	broer/zus (10.5%)

Huwelijk en seksuele relaties

We stellen significant verschillen vast naargelang jongeren al dan niet werken voor het raadplegen van een vriend(in), de krant en een broer/zus bij een nood aan informatie over huwelijk en seksuele relaties. In alle drie de gevallen zien we dat van de jongeren die deze bronnen zouden raadplegen, het telkens significant meer jongeren zijn die niet werken dan jongeren die wel werken.

TOP 5 huwelijk & seksuele relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
werken	vriend(in) (23.7%)	krant (17.2%)	schoolmat (17.7%)	ouders (9.7%)	broer/zus (4.3%)
niet werken	vriend(in) (38.9%)	krant (28.8%)	schoolmat (18.6%)	ouders (14.7%)	broer/zus (9.8%)

Toekomst

Jongeren die werken en jongeren die niet werken verschillen significant van elkaar bij het raadplegen van hun ouders en broer/zus bij zorgen over hun toekomst. We zien namelijk dat het voor telkens significant meer jongeren zijn die niet werken dan jongeren die wel werken die zich tot deze bronnen zouden richten in geval ze zich zorgen zouden maken over de toekomst.

TOP 5 toekomst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
werken	vriend(in) (27.4%)	ouders (21.0%)	krant (20.4%)	broer/zus (8.1%)	schoolmat (10.8%)
niet werken	vriend(in) (35.8%)	ouders (35.1%)	krant (28.1%)	broer/zus (15.4%)	schoolmat (13.3%)

Verkeer en vervoer

Werkende en niet werkende jongeren verschillen significant voor de mate waarin ze hun ouders raadplegen om informatie te verkrijgen over verkeer en vervoersmogelijkheden. Meer niet werkende jongeren dan werkende jongeren zouden namelijk hun ouders raadplegen bij zorgen over dit thema.

TOP 5 verkeer & vervoer	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
werken	schoolmat (26.3%)	ouders (15.1%)	vriend(in) (9.1%)	nergens (7.5%)	krant (8.6%)
niet werken	schoolmat (32.6%)	ouders (23.5%)	vriend(in) (13.7%)	nergens (10.9%)	krant (9.8%)

Maatschappij

Net zoals bij vragen over verkeer en vervoer, verschillen jongeren ook in het raadplegen van hun ouders bij zorgen over de maatschappij. Ook hier stellen we vast dat significant meer jongeren die niet werken hun ouders zouden raadplegen over dit thema dan jongeren die wel werken.

TOP 5 maatschappij	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
werken	schoolmat (25.8%)	vriend(in) (14.0%)	ouders (9.7%)	krant (11.3%)	organisatie (10.8%)
niet werken	schoolmat (33.7%)	vriend(in) (18.2%)	ouders (17.5%)	krant (14.4%)	organisatie (13.7%)

Chatten en internet

Voor geen van de vijf belangrijkste informatiebronnen van jongeren bij zorgen over chatten en internet stellen we significante verschillen vast tussen jongeren die werken en jongeren die niet werken. Beiden zouden in dezelfde mate deze bronnen raadplegen.

TOP 5 Chatten & internet	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
werken	schoolmat (19.4%)	vriend(in) (14.5%)	nergens (9.7%)	krant (10.2%)	broer/zus (4.3%)
niet werken	schoolmat (26.7%)	vriend(in) (21.8%)	nergens (13.3%)	krant (11.2%)	broer/zus (8.8%)

5.5.3.5. Significante verschillen naargelang partner of niet

Bij het nagaan van deze verschillen valt op dat wanneer jongeren significant verschillen naargelang ze al dan niet een partner hebben, dit in bijna alle gevallen is bij het raadplegen van de krant. Bovendien stellen we hierbij vast dat het dan telkens significant meer jongeren zijn die een partner hebben dan jongeren die geen partner hebben die de krant zouden raadplegen. Dit stellen we vast voor de zorgen van jongeren over hun sociale relaties, persoonlijke zaken, familie, school, gezondheid en uiterlijk, geld en werk, huwelijk en seksuele relaties, de toekomst, verkeer en vervoer en de maatschappij.

Wat betreft hun zorgen over hun sociale relaties verschillen jongeren significant naargelang ze al dan niet een partner hebben bij het raadplegen van hun ouders. Wat betreft hun zorgen over chatten en internet verschillen jongeren naargelang ze al dan niet een partner hebben bij het raadplegen van hun broer/zus. Voor beide significante verschillen stellen we echter vast dat het telkens meer jongeren die een partner hebben dan jongeren die geen partner hebben die zich tot die bronnen zouden richten.

Voor het thema godsdienst stellen we geen significante verschillen vast tussen de jongeren naargelang ze al dan niet een partner hebben bij het raadplegen van de vijf voor hen belangrijkste informatiebronnen.

Sociale relaties

TOP 5 sociale relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
partner	vriend(in) (34.2%)	krant (40.5%)	ouders (22.1%)	broer/zus (17.1%)	schoolmat (10.8%)
Geen partner	vriend(in) (35.7%)	krant (10.4%)	ouders (14.5%)	broer/zus (15.3%)	schoolmat (16.5%)

Persoonlijk

TOP 5 persoonlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
partner	vriend(in) (33.8%)	krant (40.5%)	ouders (22.5%)	schoolmat (18.5%)	broer/zus (14.4%)
Geen partner	vriend(in) (35.3%)	krant (10.4%)	ouders (19.3%)	schoolmat (21.7%)	broer/zus (14.9%)

Godsdienst

TOP 5 godsdienst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
partner	nergens (21.2%)	schoolmat (17.1%)	ouders (10.8%)	vriend(in) (9.0%)	bibboek (8.6%)
geen partner	nergens (22.5%)	schoolmat (16.5%)	ouders (9.2%)	vriend(in) (9.6%)	bibboek (7.6%)

Familie

TOP 5 familie	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
partner	ouders (35.6%)	vriend(in) (26.1%)	broer/zus (25.7%)	krant (37.8%)	familielid (20.3%)
geen partner	ouders (31.7%)	vriend(in) (26.9%)	broer/zus (23.3%)	krant (6.4%)	familielid (20.5%)

School

TOP 5 school	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
partner	op school (24.3%)	ouders (21.6%)	schoolmat (14.0%)	leerkracht (12.6%)	broer/zus (8.1%)
		vriend(in) (21.6%)	krant (26.6%)		
geen partner	op school (26.9%)	ouders (24.1%)	schoolmat (17.3%)	leerkracht (16.9%)	broer/zus (8.8%)
		vriend(in) (23.7%)	krant (5.6%)		

Gezondheid en uiterlijk

TOP 5 gezondheid & uiterlijk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
partner	vriend(in) (26.1%)	dokter (27.5%)	schoolmat (23.4%)	ouders (21.6%)	krant (35.1%)
geen partner	vriend(in) (26.1%)	dokter (23.7%)	schoolmat (24.5%)	ouders (21.7%)	krant (8.0%)

Geld en werk

TOP 5 geld & werk	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
partner	ouders (36.5%)	schoolmat (22.5%)	vriend(in) (20.7%)	krant (35.6%)	broer/zus (8.6%)
geen partner	ouders (32.1%)	schoolmat (23.7%)	vriend(in) (22.5%)	krant (7.6%)	broer/zus (9.2%)

Huwelijk en seksuele relaties

TOP 5 huwelijk & seksuele relaties	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
partner	vriend(in) (32.4%)	krant (38.7%)	schoolmat (16.7%)	ouders (13.1%)	broer/zus (7.2%)
Geen partner	vriend(in) (33.3%)	krant (11.2%)	schoolmat (19.7%)	ouders (12.4%)	broer/zus (8.0%)

Toekomst

TOP 5 toekomst	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
partner	vriend(in) (30.2%)	ouders (29.7%)	krant (40.5%)	broer/zus (12.6%)	schoolmat (9.9%)
geen partner	vriend(in) (34.5%)	ouders (29.3%)	krant (11.2%)	broer/zus (12.4%)	schoolmat (14.5%)

Verkeer en vervoer

TOP 5 verkeer & vervoer	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
partner	schoolmat (28.8%)	ouders (20.7%)	vriend(in) (11.3%)	nergens (9.5%)	krant (15.8%)
geen partner	schoolmat (31.3%)	ouders (19.7%)	vriend(in) (12.4%)	nergens (9.6%)	krant (3.6%)

Maatschappij

TOP 5 maatschappij	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
partner	schoolmat (29.3%)	vriend(in) (14.9%)	ouders (16.2%)	krant (21.2%)	organisatie (10.8%)
geen partner	schoolmat (31.7%)	vriend(in) (18.1%)	ouders (12.9%)	krant (6.0%)	organisatie (14.1%)

Chatten en internet

TOP 5 chatten/internet	bron1	bron2	bron3	bron4	bron5
partner	schoolmat (24.8%)	vriend(in) (18.5%)	nergens (12.2%)	krant (18.5%)	broer/zus (18.5%)
geen partner	schoolmat (22.9%)	vriend(in) (19.3%)	nergens (11.6%)	krant (4.0%)	broer/zus (4.0%)

5.5.4. De informatieproducten

5.5.4.1. Welke informatieproducten kennen jongeren?

Wat betreft de informatieproducten willen we ten eerste de kennis van de jongeren van bepaalde informatieproducten nagaan. Jongeren werden gevraagd voor verschillende informatieproducten aan te geven of ze die al dan niet kennen. Door het nagaan van de frequentie jongeren die een informatieproduct kennen, verkregen we een ordening van de informatieproducten volgens die frequenties. Tabel 9.6 in bijlage geeft deze volledige ordening weer.

Van deze ordening hebben we in tabel 23 de tien informatieproducten opgenomen die door het grootst aantal jongeren zijn gekend. We stellen vast dat deze tien producten door bijna alle jongeren gekend zijn.

Het betreft echter wel meer algemeen gekende informatieproducten, zoals o.a. de NMBS en de bibliotheek.

Tabel 23. Informatieproducten en frequentie jongeren, die ze kennen

Informatieproduct	Frequentie jongeren die het kent
de Humo	97.8%
de NMBS	97.8%
de bibliotheek in de buurt	96.8%
www.goudengids.be	94.7%
www.delijn.be	93.9%
de VDAB	93.6%
het OCMW	93.0%
de Oxfam wereldwinkels	92.1%
de Christelijke Mutualiteit	92.1%
Childfocus	91.7%

Een vierdeling

Zoals voor de kinderen en tieners zullen we niet verder ingaan op een bespreking van deze ordening op het individueel niveau, maar eerder aan de hand van een differentiatie van de informatieproducten naar thema – *welzijnsproducten en vrijetijdsproducten* – en doelgroep – *eerste lijn en tweede lijn*. (zie p. 51).

De meest gekende informatieproducten volgens de vierdeling

Net als bij de twee andere leeftijdsgroepen maakten we op basis van deze vierdeling een nieuwe ordening van de informatieproducten volgens de frequentie jongeren die ze kennen. Hieronder bespreken we de ‘meest gekende’ eerste en tweede lijn welzijns- en vrijetijdsproducten, namelijk deze die door tenminste 25% van de jongeren zijn gekend. De volledige ordening volgens de vierdeling is terug te vinden in bijlage 9.7.

De Humo (97.8%), de bibliotheek in de buurt (96.8%), de VDAB (93.6%), Childfocus (91.7%), het Jongerenadviescentrum (80.4%), Sensoa (76.6%), de Zelfmoordlijn (76.3%), de Druglijn (73.0%), de jeugdkoepel Wel Jong Niet Hetero (62.7%), Syntra (53.7%), het Kinderrechtencommissariaat (44.3%), de Vlaamse Jeugdraad (43.9%), de ACV-jongeren (41.2%), het Centrum ter Preventie van Zelfmoord (32.9%), het Jeugdinformatiepunt (31.8%), de Vertrouwenscentra Kindermishandeling (31.1%), de ABVV-jongeren (30.7%), Teleblok (30.0%), de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (28.9%), de vzw Jeugd en Seksualiteit (27.2%) en het Centrum Informatieve Spelen (25.4%) zijn de *eerste lijn welzijnsproducten* die door meer dan 25% van de ondervraagde jongeren zijn gekend.

Wat betreft de *eerste lijn vrijetijdsproducten* zien we dat de Humo (97.8%), de bibliotheek in de buurt (96.8%), Bloso (87.2%), het Jongerenadviescentrum (80.4%), de KSJ-KSA-VKSJ (74.6%), de Chirojeugd Vlaanderen (69.3%), de Scouts en Gidsen Vlaanderen (68.9%), het jeugdhuis in de buurt (63.2%), Wel Jong Niet Hetero (62.7%), de website www.kunstbende.be (60.1%), de gemeentelijke jeugddienst (52.3%), de CJP (50.4%), de Vlaamse Jeugdraad (43.9%), het Jeugdwerknet (43.4%), de Crefi vzw (36.4%), het samenwerkingsverband Fuifpunt (34.6%), AFS-Vlaanderen (34.6%), het Jeugdinformatiepunt (31.8%), JINT (27.1%) en het Centrum Informatieve Spelen (25.4%) door tenminste 25% van de jongeren gekend zijn. Minder dan 25% van de jongeren geeft aan de andere eerste lijn vrijetijdsproducten te kennen.

De *tweede lijn welzijnsproducten* die door tenminste 25% van de jongeren gekend zijn, zijn de website www.goudengids.be (94.7%), het OCMW (93.0%), de Oxfam wereldwinkels (92.1%), de Christelijke Mutualiteit (92.1%), de Streekkrant (77.4%), de website www.ond.vlaanderen.be (52.6%), het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding (48.8%) en de website www.limburg.be (25.9%).

Tenslotte zijn de NMBS (97.8%), de websites www.goudengids.be (94.7%) en www.delijn.be (93.9%), de Streekkrant (77.4%) en de website www.limburg.be (25.9%) de *tweede lijn vrijetijdsproducten* die door meer dan 25% van de jongeren gekend zijn.

5.5.4.2. Verschillen jongeren significant in hun kennis van informatieproducten?

Of jongeren significant verschillen naargelang bepaalde variabelen in hun kennis van de informatieproducten is de volgende vraag die we willen beantwoorden wat betreft de informatieproducten. De variabelen zijn hun geslacht (man – vrouw), hun leeftijd (18-21 – 22-25 jaar), of ze al dan niet werken, hun afkomst (Belgisch – West-Europees – Oost-Europees – niet Europees), of ze al dan niet een partner hebben en het gezin waar ze deel van uitmaken (klassiek gezin waarbij de ouders getrouwd zijn en samen wonen of samen wonen maar niet getrouwd zijn – niet klassiek gezin waarbij de ouders gescheiden zijn of waarvan één van de ouders overleden is). Door middel van de chikwadraattoets gingen we de samenhang na tussen deze variabelen en de kennis van jongeren van de ‘meest gekende informatieproducten volgens de vierdeling’, namelijk deze producten die door tenminste 25% van de jongeren gekend zijn (zie p. 166). Net als bij de kinderen en tieners beperkten we ons tot deze informatieproducten gezien het grote aantal opgenomen in de vragenlijst en onze keuze niet in te gaan op het individueel niveau.

Naargelang hun geslacht stellen we een aantal significante verschillen vast tussen mannen en vrouwen. Dit zowel in hun kennis van de meeste gekende eerste en tweede lijn welzijnsproducten en eerste lijn vrijetijdsproducten. Hierbij valt op dat, met uitzondering van één informatieproduct, het telkens meer vrouwen dan mannen zijn die de informatieproducten kennen. Zo zien we bijvoorbeeld

dat van de jongeren die het Centrum ter Preventie van Zelfmoord kennen het om een groter percentage van de vrouwen (37%) dan van de mannen (22%) gaat.

Ook hun leeftijd blijkt een invloed te hebben op de kennis van de jongeren van de meest gekende informatieproducten. We stellen namelijk vast dat jongeren significant verschillen in hun kennis van zowel eerste en tweede lijn welzijnsproducten en eerste lijn vrijetijdsproducten. Opvallend hierbij is dat in alle gevallen waar we significante verschillen vaststellen, we de hoogste percentages jongeren die een informatieproduct kennen aantreffen bij de 22-25 jarigen.

Jongeren verschillen niet enkel naargelang hun geslacht en leeftijd in hun kennis van bepaalde informatieproducten. Ook naargelang ze al dan niet werken stellen we significante verschillen vast tussen jongeren. Dit geldt voor zowel hun kennis van de meest gekende eerste en tweede lijn welzijnsproducten en eerste lijn vrijetijdsproducten. Wat hierbij opvalt is dat voor deze informatieproducten waarbij jongeren significant verschillen naargelang ze al dan niet werken, het telkens meer jongeren die werken die aangeven de producten te kennen. Als we bijvoorbeeld kijken naar de kennis van een eerste lijn welzijnsproduct als de Druglijn naargelang jongeren al dan niet werken, stellen we vast dat percentueel meer jongeren die werken (81.7%) dan zij die niet werken (69.1%) aangeven het te kennen.

Naargelang jongeren al dan niet een partner hebben stellen we echter geen significante verschillen vast in hun kennis van de meeste gekende informatieproducten. Hetzelfde zien we voor hun afkomst en het gezin waar ze deel van uitmaken. Ook naargelang deze variabelen verschillen jongeren niet significant in hun kennis van de meest gekende informatieproducten. Afkomst, gezin en partner blijken dus geen invloed te hebben op de kennis van jongeren van deze informatieproducten.

5.5.4.3. Zijn er significante verbanden tussen de zorgen van jongeren en hun kennis van informatieproducten?

Wat betreft de informatieproducten gaan we ten slotte ook na *in welke mate de kennis van jongeren van bepaalde informatieproducten significante verbonden is met hun zorgen*. Dit onderzochten we aan de hand van *Pearson correlatie analyses* waarmee we de samenhang van de kennis van de informatieproducten en de door ons geïdentificeerde 35 zorgentema's (zie p.129) onderzochten. Een eerste mogelijk verband dat kon resulteren uit onze analyses is dat jongeren zich veel zorgen maken over een bepaald thema, maar een bepaald informatieproduct niet kennen. Een tweede mogelijk verband is dat jongeren zich veel zorgen maken over een bepaald thema en een bepaald informatieproduct wel kennen. Bij het nagaan van deze verbanden werd een mogelijke invloed van hun geslacht, van hun leeftijd en of ze al dan niet werken uitgesloten.

Hieronder bespreken we per zorgentema de significante verbanden die we vonden. We beperken ons hierbij tot het louter aangeven van deze verbanden waarbij jongeren die zich veel zorgen maken over een bepaald thema een bepaald informatieproduct wel kennen. Daar we niet ingaan op de relevantie

van de vastgestelde verbanden, blijft de vraag of het product dat de jongeren kennen hen al dan niet relevante informatie verschaft over hun specifieke zorg open.

We stellen vast dat de zorgen van jongeren over een aantal thema's significante verbanden vertonen met hun kennis van bepaalde informatieproducten.

Onbehagen over het leven

De zorg van jongeren over hun gevoel van onbehagen over het leven vertoont significante verbanden met hun kennis van een aantal welzijns- en vrijetijdsproducten. We stellen namelijk vast dat jongeren die zich veel zorgen maken over hun gevoel van onbehagen over het leven het Centrum ter Preventie van Zelfmoord, de vzw Arktos, de Vereniging AN-BN en de websites www.provant.be en www.allemaalanders.be kennen.

Godsdienst en cultuur

Voor dit zorgenthema stellen we een significant verband vast met de kennis van de jongeren van drie welzijns- en vrijetijdsproducten. Jongeren die zich veel zorgen maken over godsdienst en cultuur blijken namelijk het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen, de Kinderrechtswinkel en de website www.kifkif.be te kennen.

Dood en ernstige ziekte

De zorg van jongeren over de dood en ernstige ziektes vertoont een significant verband met een aantal informatieproducten. Jongeren die zich veel zorgen maken over dit thema kennen namelijk de ACLVB-jongeren, de Jo-lijn, de vzw's Jeugd en Seksualiteit en Artforum.

Gezondheid

Voor het zorgenthema gezondheid stellen we significante verbanden vast met de kennis van kinderen van twee eerste lijn welzijnsproducten. We zien dat jongeren die zich veel zorgen maken over hun gezondheid de ABVV-jongeren en de ACLVB-jongeren kennen.

Eigen middelengebruik

Voor dit thema stellen we een significant verband vast met de kennis van jongeren van een eerste lijn welzijnsproduct en een eerste lijn vrijetijdsproduct. We zien namelijk dat jongeren die zich veel zorgen maken over het eigen middelengebruik de Jo-lijn en de KSJ-KSA-VKSJ kennen.

Seksueel slachtofferschap

Ook de zorg van jongeren over seksueel slachtofferschap vertoont significante verbanden met hun kennis van een aantal welzijns- en vrijetijdsproducten. Meer bepaald stellen we vast dat jongeren die zich veel zorgen maken over dit thema de ACLVB-jongeren, de Jo-lijn, de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, het Centrum ter Preventie van Zelfmoord, de vzw Jeugd en Seksualiteit, de

Arktos vzw, de Vereniging AN-BN, de Kinderrechtswinkel, de vzw Artforum en de Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheid.

Relationele aspecten seksualiteit

Voor dit zorgenthema vinden we dat jongeren die zich hier veel zorgen over maken drie informatieproducten kennen, namelijk AFS Vlaanderen, de vzw Artforum en de jeugdkoepel Wel Jong Niet Hetero.

Studies

Dit zorgenthema is significant verbonden met de kennis van jongeren van twee informatieproducten. We stellen namelijk vast dat jongeren die zich veel zorgen maken over hun studies het Centrum ter Preventie van Zelfmoord en de website www.allemaalanders.be kennen.

Relationele peerproblemen

De zorg van jongeren over relationele peerproblemen vertoont een significant verband met hun kennis van vier welzijns- en vrijetijdsproducten: het Jongerenadviescentrum, het Centrum ter Preventie van Zelfmoord, de Vereniging AN-BN en de jeugdkoepel Wel Jong Niet Hetero. Jongeren die zich veel zorgen maken over relationele peerproblemen kennen dus deze informatieproducten.

Overmatig mediagebruik

De zorg van jongeren over dit thema vertoont een significante relatie met hun kennis van twee informatieproducten. Jongeren die zich veel zorgen maken over overmatig mediagebruik blijken namelijk de websites www.provant.be en www.merhaba.be te kennen.

Maatschappij

Voor het zorgenthema maatschappij stellen we significante verbanden vast met zowel eerste en tweede lijn welzijnsproducten als eerste lijn vrijetijdsproducten. We zien namelijk dat jongeren die zich veel zorgen maken over de maatschappij JINT, het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding, de vzw's Arktos en Artforum, de website www.kunstbende.be, de vzw Jeugd, Cultuur en Wetenschap, de ABVV-jongeren, de Vereniging AN-BN en de Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheid kennen.

Verlegenheid

De zorg van jongeren over dit thema is significant verbonden met hun kennis van twee welzijnsproducten, namelijk Teleblok en het OCMW. Dus jongeren die zich veel zorgen maken over hun verlegenheid kennen deze informatieproducten.

Persoonlijk onbehagen

Voor de zorg van jongeren over hun persoonlijk onbehagen stellen we significante verbanden vast met vier welzijnsproducten. We zien namelijk dat jongeren die zich veel zorgen maken over hun persoonlijk onbehagen het Centrum ter Preventie van Zelfmoord, de vzw Jeugd en Seksualiteit, de Vereniging AN-BN en de Kinderrechtswinkel kennen.

Vertrouwen in eigen capaciteiten

Voor dit zorgenthema vinden we significante verbanden met de kennis van jongeren van zowel welzijns- en vrijetijdsproducten. Jongeren die zich veel zorgen maken over hun vertrouwen in eigen capaciteiten kennen het Jongerenadviescentrum, het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen, de vzw Jeugd en Seksualiteit, de Arktos vzw en de website www.kifkif.be.

Probleemgedrag

Voor het zorgenthema probleemgedrag vinden we een significant verband met de kennis van jongeren van slechts één informatieproduct. Jongeren die zich veel zorgen maken over hun probleemgedrag blijken namelijk de vzw Arktos te kennen.

Middelengebruik en seksualiteit van vrienden

Voor de jongeren die zich veel zorgen maken over dit thema stellen we een significant verband vast met hun kennis van vier informatieproducten. We vinden namelijk dat deze jongeren AFS-Vlaanderen, de Scouts en Gidsen Vlaanderen, Wel Jong Niet Hetero en de website www.kunstbende.be.

Problemen van vrienden

Voor dit zorgenthema stellen we een significant verband vast met de kennis van jongeren van drie informatieproducten. Jongeren die zich veel zorgen maken over de problemen van hun vrienden blijken namelijk het Centrum ter Preventie van Zelfmoord, Artforum vzw en de Vereniging AN-BN te kennen.

Familiale relaties

Voor de jongeren die zich veel zorgen maken over hun familiale relaties vinden we een significant verband met één vrijetijdsproduct. We zien namelijk dat deze jongeren de website www.weekup.be kennen.

Huiselijk geweld

Dit zorgenthema vertoont een significant verband met de kennis van jongeren van vier informatieproducten. Jongeren die zich veel zorgen maken huiselijk geweld blijken de Jo-lijn, de Vereniging AN-BN, de Kinderrechtswinkel en Artforum vzw te kennen.

Geweld

De kennis van jongeren van Arktos vzw, Artforum vzw, de Vereniging AN-BN en de Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg vertoont een significant verband met hun zorgen over geweld. Voor dit thema stellen we namelijk vast dat jongeren die zich veel zorgen maken over geweld die vier informatieproducten kennen.

Pesten en discriminatie

De mate waarin jongeren zich zorgen maken over pesten en discriminatie blijkt significant verbonden te zijn met hun kennis van een aantal informatieproducten. Jongeren die zich veel zorgen maken over dit thema kennen namelijk het Jongerenadviescentrum, het Centrum ter Preventie van Zelfmoord, de vzw's Jeugd en Seksualiteit en Jeugd, Cultuur en Wetenschap en de website www.merhaba.be.

Onbehagen over werk

De zorg van jongeren over een gevoel van onbehagen over hun werk vertoont een significant verband met hun kennis van één eerste lijn informatieproduct. We stellen namelijk vast dat jongeren die zich veel zorgen maken over dit thema het Jongerenadviescentrum kennen.

Toekomstig geluk

Bij de jongeren die zich veel zorgen maken over hun toekomstig geluk stellen we significante verbanden vast met twee informatieproducten. We zien namelijk dat deze jongeren het Centrum ter Preventie van Zelfmoord en Wel Jong Niet Hetero kennen.

Zelfstandigheid en privacy

Voor de zorgen van jongeren over hun zelfstandigheid en privacy vinden we voor twee informatieproducten een significant verband vast. Jongeren die zich veel zorgen maken over dit thema blijken namelijk de website www.provant.be en de vzw Arktos te kennen.

Gebrekkige vriendschapsrelaties

Bij de jongeren die zich veel zorgen maken over hun gebrekkige vriendschapsrelaties stellen we significante verbanden vast met een twee informatieproducten. We zien namelijk dat deze jongeren Teleblok en Wel Jong Niet Hetero kennen.

Vertrouwenspersoon

De zorg van jongeren over het hebben van een vertrouwenspersoon vertoont een significant verband met hun kennis van twee informatieproducten: Teleblok en de website www.weekup.be. Jongeren die zich veel zorgen maken over het hebben van een vertrouwenspersoon kennen dus deze twee informatieproducten.

Partnerrelatie

De zorg van jongeren over dit thema is significant verbonden met hun kennis van één eerste lijn welzijnsproduct. Jongeren die zich veel zorgen maken over hun partnerrelatie kennen Teleblok.

Voor volgende zorgthema's vinden we geen significante verbanden met de kennis van jongeren van bepaalde informatieproducten: *uiterlijk en voorkomen, stress en slapeloosheid, medische aspecten seksualiteit, chatten, negatieve vriendschapsrelaties, gezinsproblemen en geld en bezittingen.*

5.5.5. De informatiemedi

Inzake de informatiemedi werd gepeild naar hoe jongeren bepaalde informatiemedi beoordelen op hun kwaliteit. De kinderen werden hiervoor gevraagd een informatiefolder, een tijdschrift, een affiche, een boek, een krant, een website, een tv-programma, een radioprogramma en een organisatie te beoordelen op een aantal criteria aan de hand van een 10-puntenschaal.

5.5.5.1. Hoe benaderen jongeren informatiemedi?

Uit de analyse kon worden afgeleid of de rangordes die jongeren geven significant verschillen per medium en of informatiemedi door jongeren anders benaderd worden.

Eerst werd er een exploratieve factoranalyses gedaan per informatiemedium om de bevroagde kwaliteitscriteria te groeperen onder een aantal factoren of algemenere criteria, waaronder meerdere criteria kunnen gegroepeerd worden. We vonden twee factoren voor de informatiemedi informatiefolder, tijdschrift, affiche, boek, krant, radioprogramma, televisieprogramma en website: vorm en inhoud. Voor het informatiemedium organisatie vonden we maar 1 factor, namelijk inhoud. Bijvoorbeeld voor het informatiemedium krant houdt de factor inhoud o.a. volgende kwaliteitscriteria in: 'dat erin staat wat je wil weten', 'dat wat erin staat waar is' en 'dat het geen moeilijke woorden bevat'.

Verder hebben we de informatiemedi geordend volgens de gemiddelde score, die ze behaalden per algemeen criterium. Tabel 24 geeft een overzicht weer van de informatiemedi geordend volgens hun gemiddelde score voor het algemeen criterium 'inhoud' en in tabel 25 zijn ze geordend volgens hun gemiddelde score voor het algemeen criterium 'vorm'. Hoe groter de gemiddelde score, hoe belangrijker tieners het algemeen criterium vinden voor het informatiemedium.

Op basis van de gemiddelde score die de informatiemedi behaalden voor het criterium inhoud stellen we vast dat jongeren het belangrijkste vinden dat een organisatie voldoet aan een aantal inhoudelijke criteria en dit het minst belangrijk vinden voor een boek. Voor het criterium vorm stellen we vast dat

voor jongeren dit criterium het belangrijkste is voor een tijdschrift en het minst belangrijk is voor een krant. Jongeren hechten dus belang aan verschillende criteria naargelang het medium. Opvallend is wel dat een boek voor inhoudelijke criteria de laatste positie inneemt en voor de vormelijke criteria de op één na laatste positie.

Tabel 24. Informatiemedia volgens inhoud

1. organisatie
2. folder
3. krant
4. website
5. affiche
6. tijdschrift
7. tv
8. radio
9. boek

Tabel 25. Informatiemedia volgens vorm

1. tijdschrift
2. radio
3. website
4. folder
5. tv
6. affiche
7. boek
8. krant

Door de informatiemedia op de gevonden algemene criteria onderling te vergelijken door middel van de *Paired-Samples T-test* konden we ook uitspraken doen over of de rangordes die jongeren geven significant verschillen per medium. Wij zullen ons hier beperken tot het bespreken van de significante verschillen die we vaststellen.

Een tijdschrift

Het inhoudelijke criterium is voor jongeren belangrijker bij het raadplegen van een tijdschrift dan bij het raadplegen van een boek, de tv en de radio. Bijvoorbeeld jongeren vinden het belangrijker om gemakkelijk te begrijpen wat er in een tijdschrift staat dan in een boek. Daarnaast achten jongeren vormelijke criteria belangrijker voor een tijdschrift dan voor folder, affiche, boek, krant, website en tv. Het uitzicht van een tijdschrift is dus belangrijker dan dat van een folder, affiche, boek, krant, website en tv.

Een website

Jongeren menen dat het criterium inhoud belangrijker is bij het surfen op een website dan bij de informatiemedia tijdschrift, boek, tv en radio. Wat betreft de vormelijke criteria stellen we vast dat Jongeren deze belangrijker vinden voor de website dan voor het boek en de krant. Zo stellen jongeren dat een website er minder saai mag uitzien dan een boek.

Een organisatie

Wat betreft de manier om een organisatie te evalueren stellen we vast jongeren het inhoudelijk criterium belangrijker vinden voor een organisatie dan voor een folder, een tijdschrift, een affiche, een boek, een krant, een website, de tv en de radio. Jongeren achter bijvoorbeeld het gemakkelijk begrijpen van wat men vertelt als belangrijker voor een organisatie dan voor folder, tijdschrift, affiche, boek, krant, website, tv en radio.

Een informatiefolder

Het criterium inhoud vinden jongeren belangrijker voor een informatiefolder dan voor een tijdschrift, affiche, boek, krant, website, tv en radio. Dit betekent bijvoorbeeld dat jongeren meer belang hechten aan de leesbaarheid van een informatiefolder dan van een tijdschrift. Overigens merken we op dat jongeren de vorm belangrijker vinden bij een folder dan bij een boek en krant.

Een televisieprogramma

Jongeren achten de criteria inhoud en vorm belangrijker voor tv dan voor boek. Verder vinden ze het vormelijk criterium belangrijker voor tv dan voor krant. Zo stellen jongeren dat het belangrijker is dat een tv programma niet saai is dan dat een krantenartikel saai is.

Een affiche

Inhoudsgerelateerde criteria worden door jongeren als belangrijker beschouwd voor een affiche dan voor de tv en de radio. Dit betekent dat het bijvoorbeeld belangrijker is dat er in een affiche staat wat je wil weten dan dat men dit toont op tv. Daarnaast hechten jongeren meer belang aan vormelijke criteria bij een affiche dan bij een boek of krant.

Een krant

Jongeren menen dat het voor een krant belangrijker is om te voldoen aan inhoudelijke criteria dan voor een tijdschrift, een boek, de tv en de radio. Bijvoorbeeld wanneer een jongere een krant leest, vind deze het belangrijker dat de krant duidelijk leesbaar is dan bij het lezen van een tijdschrift.

Een boek

Voor een boek achten jongeren het vormelijk criterium belangrijker dan voor een krant. Zo vinden jongeren het belangrijker dat een boek geen moeilijke woorden bevat dan een krant.

Een radioprogramma

Inhoudelijke criteria worden door jongeren belangrijker gevonden voor een radioprogramma dan voor een boek. Daarnaast vinden jongeren het vormelijk criterium belangrijker voor een radioprogramma dan voor een affiche, een boek en een krant. Bijvoorbeeld: jongeren hechten meer belang aan het criterium dat iets niet te lang mag zijn bij een radioprogramma dan bij de krant.

5.5.5.2. Verschillen jongeren in hun benadering van kwaliteitscriteria?

Door jongeren informatiemedia te laten beoordelen op een aantal kwaliteitscriteria kunnen we ook nagaan of ze verschillen in hun benadering van bepaalde kwaliteitscriteria ongeacht het informatiemedium. We gingen namelijk na of jongeren naargelang hun geslacht (man – vrouw), hun leeftijd (18-21jaar en 22-25jaar), hun afkomst (Belgisch – West-Europees – Oost-Europees – niet Europees), of ze al dan niet werken en het gezin waar ze deel van uitmaken (klassiek – niet klassiek) significant verschillen in de mate waarin ze inhoudelijke en vormelijke criteria belangrijk achten. De analyses die we hiervoor uitvoerden waren de *One-Way ANOVA* en de *Independent-Samples T-test*, twee testen die toelaten groepen te vergelijken op significante verschillen.

Naargelang hun leeftijd stellen jongeren andere kwaliteitscriteria. Jongeren tussen de 18-21 jaar vinden vormelijke criteria bij informatiemedia namelijk belangrijker jongeren tussen de 22-25 jaar.

Verder stellen we verschillen vast naargelang de werksituatie van de jongeren. Zo hechten jongeren, die niet werken, meer belang aan vormelijke criteria dan jongeren die werken. Bovendien vinden de niet werkende jongeren inhoudelijke criteria belangrijker dan werkende jongeren. Kortom voor zowel de inhoudelijke als de vormelijke criteria kennen niet werkende jongeren hogere rangordes toe dan werkende jongeren.

Tenslotte stellen we vast dat jongeren verschillen naargelang hun gezinssituatie in hun benadering van inhoudelijke en vormelijke criteria. Jongeren uit een klassiek gezin kennen een hogere rangorde toe aan inhoudelijke criteria dan jongeren uit een niet klassiek gezin: jongeren uit een klassiek gezin hechten meer belang aan het criterium inhoud dan jongeren uit een niet klassiek gezin.

6. KWALITATIEVE STUDIE

De laatste twee fasen van ons onderzoeksproject bestonden uit een kwalitatieve interviewstudie en een gebruiksstudie in laboratoriumsetting.

Zoals eerder beschreven betekende de keuze voor een *user- en life-centered approach* voor onze studie o.a. dat het onderzoek werd aangevuld met een kwalitatieve deelstudie. Dit teneinde de statistische resultaten te kunnen interpreteren vanuit een daadwerkelijk user-centered en life-centered perspectief.

Concreet betekent dit ten eerste dat een aantal *focus group interviews* werden uitgevoerd. Deze lieten ons toe dieper in te gaan op de informatiebehoeften en verder te peilen naar de evaluatie van het informatieaanbod. Vervolgens werd de surveystudie naar de gepercipieerde kwaliteit van het informatieaanbod aangevuld met een gebruiksstudie in een laboratoriumsetting waarbij een aantal tieners werden geobserveerd tijdens hun daadwerkelijke raadpleging van het informatieaanbod.

6.1. Fase 1: Kwalitatieve interviewstudie: focus group interviews

6.1.1. Het onderzoeksinstrument

Als onderzoeksinstrument voor de kwalitatieve interviewstudie maakten we gebruik van de *focus group interview*. Voor het doel dat deze deelstudie heeft in het geheel van het project is het focus group interview immers de aangewezen methode. Door respondenten in kleine groepen te ondervragen rekent het focus group interview immers op de dynamiek van groepsinteracties om de reflectie en dus de bijdragen van de respondenten te stimuleren. Het voordeel van focus group interviews is verder dat het een breed spectrum van meningen aan bod kan brengen en daardoor wellicht meer inzicht bieden in de relevante issues.

Als specifieke interviewtechniek werd daarom de *narrative interviewing* toegepast. Narrative interviewing wordt bijzonder geschikt geacht voor informatieonderzoek. De techniek is erop gericht respondenten te stimuleren om ervaringen en inzichten te uiten door het vertellen van verhalen. Een narratief interview neemt de vorm van een conversatie. De basisidee is dat sociale gebeurtenissen gereconstrueerd worden vanuit het perspectief van de 'informant'. De techniek moedigt respondenten aan om gebeurtenissen te vertellen zoals zij deze meemaakten, en dit in hun eigen taal, vanuit hun eigen referentiekader, en met de klemtoon op wat of wie zij in de situatie als belangrijk hebben ervaren. Narrative interviewing gebruikt hiervoor specifieke vraagvormen en doorvraagtechnieken. De respondenten antwoorden daarbij niet één voor één aan de interviewer, maar interageren met elkaar. Voor het exploreren van concreet dagdagelijks informatiegedrag en de motieven die daaraan ten grondslag liggen is dit de uitgelezen techniek.

6.1.2. De gegevensverzameling

6.1.2.1. De deelnemers

Kinderen, tieners en jongeren

Er werden 6 focus group interviews georganiseerd, 2 in de categorie 'kinderen', 2 in de categorie 'tieners' en 2 in de categorie 'jongeren'. De focus groepen werden samengesteld uit kinderen, tieners en jongeren die reeds hadden deelgenomen aan de schriftelijke vragenlijsten.

De focus group interviews bij de kinderen en tieners vond plaats op hun eigen school tijdens de schooluren. De interviews werden gevoerd in een afzonderlijke klas onder begeleiding van één onderzoeker. Er was geen leerkracht of ander schoolpersoneel aanwezig tijdens de interviews. De focus group interviews bij de jongeren vond plaats op de Faculteit Sociale Wetenschappen van de K.U.Leuven. De interviews werden afgenomen onder begeleiding van één onderzoeker.

Het eerste focus group interview in de categorie kinderen bestond uit 10 kinderen uit het 5de leerjaar. Er namen 7 meisjes en 3 jongens aan deel. De kinderen waren tussen de 11 en 12 jaar oud. Van de kinderen hadden er 7 een niet-Europese afkomst, 1 had een Belgisch afkomst, 1 had een West-Europese afkomst en 1 had een gemengde Belgische – West-Europese afkomst. De kinderen met een andere dan Belgische afkomst spraken allen thuis Nederlands en de taal van hun land van afkomst. Alle kinderen hadden minstens 1 broer of zus.

Het tweede focus group interview in de categorie kinderen bestond uit 12 leerlingen uit het 6de leerjaar, 6 meisjes en 6 jongens. De kinderen waren tussen de 12 en 13 jaar oud. Van de 12 kinderen hadden er 2 een Belgische afkomst, 1 een West-Europese afkomst en de overige kinderen waren afkomstig van een niet-Europees land. Van de kinderen met een andere dan Belgische afkomst, sprak er 1 geen Nederlands thuis, 2 spraken soms Nederlands thuis en de overige kinderen spraken Nederlands en de taal van hun land van afkomst. Van de kinderen hadden er 10 tenminste 1 broer of zus, 2 waren enig kind.

Aan het eerste focus group interview in de categorie tieners namen 8 jongens deel uit een 3de middelbaar BSO tussen de 16 en 17 jaar. Alle jongens hadden een niet-Europese afkomst. Van de jongens spraken er 2 geen Nederlands thuis, 3 spraken soms Nederlands thuis en de overige spraken thuis Nederlands en de taal van hun land van afkomst. Alle jongens hadden minstens 1 broer of zus.

Het tweede focus group interview in de categorie tieners werd samengesteld uit 9 meisjes uit een 5de middelbaar TSO. Hun leeftijd schommelde tussen de 17 en 20 jaar. Alle meisjes hadden een niet-Europese afkomst. Van de meisjes spraken er 2 geen Nederlands thuis en de overige spraken Nederlands en de taal van hun land van afkomst. Zeven van de negen meisjes hadden tenminste 1 broer of zus.

Aan het eerste focus group interview in de categorie jongeren namen 7 jongeren deel, waarvan één 18 jaar was, twee 21 jaar, één 22 jaar, twee 24 jaar en één 25 jaar. Van de 7 jongeren waren er twee mannen en 5 vrouwen. Twee jongeren woonden samen met iemand, twee woonden alleen op kot en de overige 3 woonden nog thuis bij de ouders. Vier van de zeven jongeren hadden een partner, de overige waren single. Er waren 4 jongeren die een hogere opleiding volgden, van de overige jongeren waren er twee die voltijds werkten en één werkte deeltijds. Alle jongeren hadden een Belgische afkomst en allen hadden minstens 1 broer of zus.

Het tweede focus group interview in de categorie jongeren werd samengesteld uit 8 jongeren, waarvan 5 vrouwen en 3 mannen. Van de 8 jongeren waren er drie 18 jaar, één 19 jaar, één 21 jaar, twee 23 jaar en een 24 jaar. Eén jongere woonde samen met iemand, en de overige 7 woonden nog thuis bij de ouders. Twee van de acht jongeren hadden een partner, de overige waren single. Er waren 4 jongeren die een hogere opleiding volgden, één jongere had net zijn hogere opleiding afgerond en van de overige jongeren waren er twee die voltijds werkten en één was werkzoekend. Alle jongeren hadden een Belgische afkomst. Twee jongeren waren enig kind en de overige zes hadden minstens 1 broer of zus.

Kinderen, tieners en jongeren met een beperking

Naast de focus group interviews bij de kinderen, tieners en jongeren, werden 2 focus group interviews georganiseerd bij kinderen, tieners en jongeren met een beperking. Hiervoor werden Vlaamse organisaties gecontacteerd die werken met deze doelgroep. Twee organisaties waren bereid mee te werken aan ons onderzoek, een vzw die o.a. eerstelijnsactiviteiten organiseert voor kinderen en jongeren met een handicap en een school voor buitengewoon onderwijs voor tieners en jongeren met een matige tot ernstige mentale beperking.

Aan het eerste focus group interview namen 6 kinderen en tieners tussen de 10 en 14 jaar. De groep bestond uit 3 meisjes en 3 jongens met een lichte tot matige handicap. Twee van hen hadden een andere dan Belgische afkomst. Allen kwamen ze uit gezinnen waarbij 1 van de ouders werkloos is. Het interview werd afgenomen onder begeleiding van één onderzoeker in de lokalen van de organisatie zelf. In de onderzoeksruijme waren ook twee begeleiders van de kinderen en tieners aanwezig, om indien nodig de kinderen en tieners bij te staan. Zelf namen de begeleiders echter niet deel aan het interview.

Het tweede focus group interview werd samengesteld uit 4 jongens en 3 meisjes tussen de 16 jaar en 17 jaar. Allen volgende een secundaire beroepsopleiding. Het focus group interview vond plaats op hun eigen school tijdens de schooluren. Het interview werd gevoerd in een afzonderlijke klas onder begeleiding van één onderzoeker. Er was geen leerkracht of ander schoolpersoneel aanwezig tijdens het interview.

6.1.2.2. De interviews

De interviews behandelden in essentie de concepten die ook primeerden in de survey, weliswaar met een klemtoon op aspecten die moeilijk in een survey te meten zijn en die moeilijk kwantificeerbaar zijn. Vooral concrete motieven voor bepaald gedrag en minder manifeste informatienoden werden in de interviews behandeld.

De focus van de interviews werd gelegd op twee grote thema's, namelijk *welzijn* en *vrije tijd*. Voor de oudste leeftijdsgroepen werd ook het thema *geld en werk* behandeld. We hielden de thema's zo ruim mogelijk zodat de kinderen, tieners en jongeren er zelf een invulling aan konden geven. Voor het thema welzijn wilden we in hoofdzaak achterhalen *wie hun belangrijkste vertrouwenspersonen zijn* bij zorgen over welzijn en *wat ze doen als ze zich zorgen maken over welzijn*. Het thema vrije tijd focuste op *wat kinderen, tieners en jongeren doen in hun vrije tijd* en op *wat ze doen als ze informatie nodig hebben over vrije tijd*. Voor het thema geld en werk waren we voornamelijk geïnteresseerd in *de mate waarin jongeren bezig zijn met geld en werk*.

6.1.3 Resultaten

6.1.3.1. De zorgen van kinderen, tieners en jongeren

6.1.3.1.1. Welzijn

Wie zijn de belangrijkste vertrouwenspersonen?

Inzake welzijn gingen we ten eerste na welke zorgen kinderen, tieners en jongeren het moeilijker hebben om te bespreken met hun ouders en wat de redenen hiervoor zijn. Vertrekkend van deze vraag probeerden we verder te achterhalen wie ze dan wel zouden raadplegen of wat ze eerder zouden doen indien ze het moeilijker hebben iets met hun ouders te bespreken. Met deze vragen probeerden we te achterhalen wie de belangrijkste vertrouwenspersonen zijn voor kinderen, tieners en jongeren wanneer ze zich zorgen maken over hun welzijn.

Uit de focus group interviews is gebleken dat kinderen het moeilijker hebben om hun 'probleemgedrag', relationele zorgen en zorgen over seksualiteit met hun ouders te bespreken. Als probleemgedrag geven ze bijvoorbeeld aan *"als ik stout ben geweest"* en *"als ik een slecht rapport heb of iets kapot heb gedaan"*. Relationele zorgen van jongens bijvoorbeeld gaan o.a. over relaties met meisjes. Als voornaamste reden waarom ze deze zorgen moeilijker met hun ouders kunnen delen, geven kinderen aan dat ze verlegen zijn om het te vertellen aan hun ouders.

Kinderen hebben het daarentegen niet moeilijk om hun zorgen over hun lichaam en voeding te bespreken met hun ouders. Zo stelde één van de kinderen; *"vragen over mijn lichaam enzo, dat vraag ik wel aan mijn ouders, maar vragen over SOA's enzo niet"*.

Als kinderen niet bij hun ouders terecht kunnen met bepaalde van hun zorgen, geven ze aan dat ze ofwel iemand anders raadplegen met op de eerste plaats een boer, zus of vriendin, ofwel proberen ze

het zelf op te lossen. De mogelijke oplossingsstrategieën voor hen zijn hiervoor het internet en *"gewoon proberen te vergeten"*.

Tieners geven aan dat ze het moeilijker hebben om met hun ouders hun zorgen over seksualiteit, bijvoorbeeld *"hoe een condoom gebruiker"*, over middelengebruik, over relaties, en net als de kinderen hun zorgen over hun 'probleemgedrag' te bespreken. In verband met hun zorgen over probleemgedrag stelde één van de tieners: *"met mijn moeder kan ik over bijna alles spreken, behalve als ik iets ergs heb gedaan, als ik iets slechts uitgespookt heb, dan spreek ik er niet over"*.

Tieners geven twee voor hen belangrijkste redenen aan waarom ze deze zorgen moeilijker met hun ouders kunnen delen, namelijk respect voor hun ouders en omdat ze weten dat er dan ruzie of problemen van komt, *"... als ik iets slechts uitgespookt heb, dan spreek ik er niet over, want anders komt er ruzie van"*.

Als ze bepaalde van hun zorgen niet bespreken met hun ouders, raadplegen ze er eerder een broer of zus of een ander familielid als bijvoorbeeld een nicht.

Jongeren ondervinden eveneens dat ze het moeilijker hebben om bepaalde van hun zorgen met hun ouders te delen. Deze zorgen betreffen voornamelijk seksualiteit, negatieve ervaringen met relaties, de dood en ernstige ziektes en dingen die ze negatief ervaren aan zichzelf als bijvoorbeeld *"het gevoel dat ik een mislukking ben"*.

De redenen waarom ze moeilijker met hun ouders kunnen praten over deze onderwerpen zijn o.a. hun angst om beoordeeld te worden of kritiek te krijgen, hun angst dat hun zorg doorverteld wordt en de angst dat ze gekwetst worden.

Indien ze hun ouders hier niet over raadplegen, geven jongeren aan dat zelf een antwoord op hun zorgen proberen te zoeken door het internet te raadplegen. Dit kan gebeuren door bijvoorbeeld fora te bezoeken over het thema van hun zorg of door te chatten met iemand, liefst iemand die ze niet kennen.

Inzake welzijn, stelden we bij de kinderen, tieners en jongeren met een beperkingen vast dat hun zorgen zich voornamelijk situeren op familiaal gebied, zoals bijvoorbeeld ruzie met hun ouders. We stelden verder vast dat gezien hun vaak moeilijke gezinssituatie, ze het moeilijker hebben om hun familiale zorgen met hun ouders te delen. De kinderen bijvoorbeeld zouden dan op de eerste plaats eerder hun begeleiders raadplegen en niet zozeer de school o.w.v. de laagdrempelige bereikbaarheid van hun begeleiders.

Wat doen kinderen, tieners en jongeren als ze zich zorgen maken?

Voor het thema welzijn gingen we tenslotte ook na wat kinderen, tieners en jongeren zouden doen als ze zich zorgen zouden maken over hun welzijn.

Kinderen gaven aan dat, indien ze zich zorgen zouden maken over iets dat te maken heeft met hun welzijn, ze er in de eerste plaats over zouden praten *"met iemand die je echt vertrouwt"*. Als voorbeelden haalden ze hun beste vriend(in), broer of zus en ouders aan. Het zoeken naar informatie over welzijnsgerelateerde zorgen vinden kinderen echter moeilijk. Zo stelde één van de kinderen op de vraag of ze ergens informatie zouden zoeken op als ze zich zorgen zouden maken over iets persoonlijks: *"nee, want het is moeilijk om die informatie te vinden, je vindt dat niet direct op internet of boeken"*. Wat betreft de informatiemedia waar ze voorkeur aan geven wanneer ze zich zorgen maken over hun welzijn, stellen we vast dat de voorkeur van de kinderen uitgaat naar het internet. Wat ze belangrijk vinden bij het raadplegen van dit medium is o.a. dat ze de juiste informatie vinden en dat het betrouwbaar is, want *"soms staat er op een site dat, maar op een andere site staat er iets anders, maar 't gaat wel over hetzelfde!"*.

Ook bij de tieners stelden we vast dat ze in de eerste plaats zouden praten met iemand uit hun naaste omgeving indien ze zich zorgen zouden maken over hun welzijn. Het gaat hoofdzakelijk om de ouders, broer of zus en beste vriend(in). Bij zorgen over school zouden tieners eerder een leerkracht raadplegen die ze kunnen vertrouwen. Een betrouwbare persoon is voor tieners in de eerste plaats iemand die niet verder vertelt wat ze hem hebben toevertrouwd. Een aantal tieners gaven echter ook aan dat ze bepaalde van hun zorgen eerder voor zichzelf zouden houden. Zo stelde één van de tieners: *"ik doe niks, ik blijf op mijn kamer en slaap, ik blijf gewoon triestig, want ik vind dat niemand mij kan helpen"*. Net als de kinderen stellen we vast dat tieners de voorkeur geven aan het internet als informatiemedium, boven schriftelijke media als bijvoorbeeld een informatiefolder of een boek. Het internet gebruiken ze ook om informatie te zoeken over welzijnsgerelateerde zorgen als bijvoorbeeld SOA's. Wat tieners belangrijk vinden als ze informatie zoeken op het internet is voornamelijk dat de informatie duidelijk is, *"niet ingewikkeld zoals hier en daar moeten klikken, gewoon simpel"*. Verder vinden ze het belangrijk dat er veel afbeeldingen zijn, dat het kort en bondig is en dat de mogelijkheid wordt geboden om anoniem vragen te stellen.

Bij welzijnsgerelateerde zorgen zouden jongeren in de eerste plaats hun naasten raadplegen als bijvoorbeeld vriendenkring of collega's, of *"rondkijken op internet of er daar informatie is"*. Jongeren gaven aan dat het internet voor hen een belangrijke informatiebron is bij zorgen over welzijn. Wel is het voor hen belangrijk dat het aan een aantal criteria voldoet zoals duidelijkheid, dat ze gemakkelijk hun weg kunnen vinden, betrouwbaar en geen amateuristische vormgeving. Het internet vinden ze een belangrijkere informatiebron dan schriftelijke media, als bijvoorbeeld een tijdschrift, en dan een informatiedienst of een (jongeren)organisatie. Jongeren zouden niet onmiddellijk naar een organisatie afstappen als ze informatie zouden zoeken over welzijnsgerelateerde zorgen. Ze zouden eerder eerst de website ervan doornemen voor er contact mee te nemen. Ze noemen toegankelijkheid van de

informatie en anonimiteit als belangrijke criteria waar een organisatie die jongeren informatie verschaft aan moet voldoen.

Bij de kinderen, tieners en jongeren met een beperking vonden we eveneens dat praten met iemand die ze vertrouwen het eerste is dat ze zouden doen indien ze zich zorgen zouden maken over hun welzijn. Voor de kinderen stelden we dat hun begeleiders belangrijke vertrouwenspersonen zijn. Tieners en jongeren daarentegen gaven aan dat hun ouders en vrienden de eerste personen zijn die ze zouden raadplegen bij zorgen over hun welzijn. Een andere belangrijke informatiebron voor zowel kinderen, tieners en jongeren blijkt het internet te zijn. Internet wordt door hen vaak gebruikt om informatie te zoeken over allerlei thema's, waaronder ook welzijnsgerelateerde. Dit medium geniet hun voorkeur boven andere geschreven media. *"Als ik iets lees, dan is dat op internet want het is gemakkelijker"*.

6.1.3.1.2. Vrije tijd

Wat doen kinderen, tieners en jongeren in hun vrije tijd?

Uit de focus group interviews is gebleken dat kinderen zich in hun vrije tijd vooral bezig houden met volgende activiteiten: sport, buiten spelen, tv kijken en computeren. Kinderen houden zich op de computer vooral bezig met het spelen van spelletjes en praten met vrienden via chat/msn.

Tieners houden zich in hun vrije tijd vooral bezig met sporten, 'rondhangen met vrienden', uitgaan en internet. Als ze op het internet gaan is dit voornamelijk om te chatten met vrienden. Een aantal tieners gaf echter ook aan in hun vrije tijd te werken om geld te verdienen.

De vrijetijdsactiviteiten van jongeren blijken heel uiteenlopend te zijn. Wat echter wel opvalt is dat de meesten onder hen lid zijn van een vereniging of beweging zoals o.a. een sportclub, een jeugdbeweging, een muziekclub of een politieke jongerenbeweging. Hoewel jongeren aangeven dat hun internetgebruik in hun vrije tijd nog steeds groot is, merken ze wel op dat dit gebruik veranderd is met het ouder worden. Hun internetgebruik is namelijk doelbewuster in tegenstelling tot hun tienerjaren. Zo stelt één van de jongeren *"ik zit nog veel op internet, maar het gebruik is veranderd, nu weet ik wat ik er allemaal mee kan doen zoals sociale netwerken uitbouwen, vroeg was het meer passief gebruik"*.

Wat kinderen, tieners en jongeren met een beperking doen tijdens hun vrije tijd vertoont niet veel verschil met dat van hun leeftijdsgenoten. Zo stellen we bijvoorbeeld vast dat kinderen met beperkingen ook graag tv kijken, buiten spelen en computeren. Tieners en jongeren met beperkingen houden zich in hun vrije tijd ook veel bezig met internet. Wat echter wel uit de focus group interview bij de kinderen en tieners met beperkingen is gebleken, is dat er weinig aanbod voor hen is in het reguliere jeugdwerk of dat het aanbod niet aangepast is aan hun behoeften en noden. Als voorbeeld haalden ze de jeugdbeweging aan. Hoewel ook zij graag zouden deelnemen aan de jeugdbeweging, ervaren ze dat dit voor hen moeilijker is. In die zin is hun vrijetijdsbesteding beperkter.

Wat ze doen als ze informatie nodig hebben over vrije tijd?

Als kinderen vragen hebben over hun vrije tijd, geven de meesten aan dat ze het in de eerste plaats vragen aan een familielid of het internet raadplegen. Ook informatiefolders en affiches blijken voor kinderen belangrijke informatiebronnen te zijn als ze informatie zoeken over een vrijetijdsactiviteit. Wat ze hierbij belangrijk vinden is de vormgeving van een informatiefolder en affiche. Zo geven ze aan dat *"het moet opvallen, want als er iets instaat dat opvalt, dan lees je dat"*. Verder vinden ze het ook belangrijk dat er genoeg informatie wordt gegeven. Voor kinderen is het dus belangrijk dat bepaalde informatiebronnen aan bepaalde kwaliteitscriteria voldoen.

Ook voor de tieners zijn personen uit de naaste omgeving en het internet de belangrijkste informatiebronnen als ze vragen hebben over hun vrije tijd. Op de vraag of ze ook informatiefolders zouden raadplegen bij vragen over hun vrije tijd, geven tieners aan dat ze dat inderdaad zouden doen. Deze informatiefolders moeten dan echter wel aan een aantal eisen voldoen. Zo stellen tieners dat het voor hen belangrijk is dat een folder de antwoorden biedt die ze zoeken. Zo stelde één van de tieners *"hoe een folder eruit ziet maakt niet veel uit, zolang het maar de antwoorden zijn die jij zoekt"*. Ook een eenvoudige uitleg en duidelijkheid bleken voor tieners belangrijke criteria waar een informatiefolder aan moet voldoen.

Voor jongeren komt het internet eveneens op de eerste plaats als ze informatie zoeken over hun vrije tijd. Daarnaast zijn vrienden ook een belangrijke bron voor jongeren. Over informatiefolders stellen jongeren dat ze niet echt geneigd zijn deze te raadplegen als ze informatie zoeken over hun vrije tijd. Hoewel een folder voor hen wel een aanleiding kan zijn om meer informatie te zoeken over een bepaalde vrije tijdsactiviteit, zullen ze echter niet actief op zoek gaan naar een folder. Opdat ze een informatiefolder zouden lezen, moet deze origineel zijn, een opvallende lay-out hebben en *"een zekere volwassenheid met zich meebrengen"*.

De belangrijkste manier waarop kinderen, tieners en jongeren met een beperking informatie zoeken over hun vrije tijd is eveneens het internet gebleken. Daarnaast zijn personen uit de naaste omgeving ook belangrijke informatiebronnen voor de kinderen.

6.1.3.1.3. Geld en werk

Tijdens de focus Group interviews van de jongeren zijn we tenslotte ook ingegaan op het thema geld en werk. Vanuit de veronderstelling dat deze leeftijdsgroep meer geconfronteerd wordt met deze twee thema's, wilden we nagaan of dit inderdaad zo is en of ze er zich zorgen over maken. De belangrijkste bevinding is dat er een verschil is tussen jongeren die nog studeren en jongeren die werken in de mate waarin ze met deze thema's bezig zijn. zo stellen we vast dat jongeren die nog studeren in mindere mate bezig zijn met geld en werk, terwijl jongeren die al werken meer bezig zijn met deze thema's. De zorgen van jongeren die al werken houden voornamelijk verband met sparen en *"ervoor"*

zorgen dat je op het einde van de maand nog genoeg over hebt". Tenslotte geven jongeren aan dat bij zorgen over geld en werk ze in de eerste plaats hun ouders of andere naaste personen raadplegen.

6.2. Fase 2: Kwalitatieve gebruiksstudie in laboratoriumsetting

In tweede instantie werd de surveystudie aangevuld met een gebruiksstudie in een laboratoriumsetting. Deze vorm van onderzoek is bij uitstek user-centered. De jongeren worden immers geobserveerd tijdens hun daadwerkelijk gebruik van het informatieaanbod.

Op basis van de survey en de focus group interviews werden een aantal voorbeelden uit het informatieaanbod geselecteerd. Het gaat om volgende websites: www.sint-niklaas.be, www.jongereninformatie.be, www.jac.be, www.sensoa.be en www.1215.be.

Vijf tieners, drie meisjes en twee jongens, werden gerekruteerd uit de secundaire school Sint-Jozef Klein Seminarie in Sint-Niklaas. Allen volgde een ASO studierichting, waarbij er één het 1ste middelbaar zat, één in het 3de middelbaar, één in het 4de middelbaar en twee in het 6de middelbaar. Alle tieners hadden een internetverbinding thuis en gebruikten al minstens meer dan twee jaar het internet. Met uitzondering van de tiener uit het 1ste middelbaar gebruikten de andere 4 tieners enkele keren per week tot enkele keren per dag het internet. De jongste tiener gebruikte enkele keren per maand het internet. De tieners uit het 3de en 6de middelbaar gaven aan regelmatig het internet te gebruiken om informatie op te zoeken. De tieners uit het 4de en 1ste middelbaar gebruikten slecht af en toe het internet om informatie op te zoeken.

De vijf tieners werden uitgenodigd in het laboratorium van de Afdeling Journalistiek van de Lessius Hogeschool. Ze kregen de selectie informatiemedia voorgelegd en werden geobserveerd tijdens hun gebruik ervan. Hun gebruik werd opgedeeld in twee fasen. Ten eerste werden ze gevraagd vrij rond te surfen op een website en vervolgens kregen ze specifieke zoekopdrachten binnen elke site. Voor de website ww.jongereninformatie.be bijvoorbeeld kregen jongeren de opdracht te zoeken naar informatie over studiekeuze en naar specifieke verenigingen die hen daarbij kan helpen. Tenslotte kregen de jongeren ook een gerichte zoekopdracht, los van de voorgelegde websites.

In bijlage 9.8. hebben we de resultaten van deze observaties opgenomen. Het betreft een neerslag van hoe de jongeren de hen voorgelegde websites hebben gebruikt. Deze observatie moet opgevat worden als letterlijke gedragsobservatie en monitoring van de gebruikersstijl (volgorde, interactiviteit, browsing-stijl, enz.) waarbij gepeild werd naar de gedrags-, cognitieve en affectieve aspecten van het gebruik.

Eén van de bevindingen van deze gebruiksstudie is dat de voorgelegde informatiesites jongeren niet echt bekend zijn. Verder stelden we vast dat tijdens het vrij surfen de jongeren allemaal gericht op zoek gingen naar informatie waar ze iets aan hadden, zoals bijvoorbeeld een jongere die op zoek ging naar informatie over de puberteit. De testpersonen vonden over het algemeen redelijk snel de informatie terug op de websites, al waren er toch enkele problemen. Vooral bepaalde termen zorgden voor verwarring zoals 'draaiboek', 'colofon', 'links'. Dit zijn termen die in de menu's van de websites staan, maar die niet bekend zijn bij sommige jongeren. Ook het gebruik van Engelse termen als bijvoorbeeld 'Body Talk' en 'My ID' zorgden voor onduidelijkheid bij de jongere deelnemers. Tenslotte stelden we bij de gerichte zoekopdrachten los van de voorgelegde websites vast dat *Google* de enige zoekmachine is die gebruikt wordt. De zoekstrategieën die jongeren binnen deze zoekrobot gebruiken, zijn echter niet aangepast. Zo werden bijvoorbeeld de vraagtermen niet goed geformuleerd.

7. BESLUIT EN AANBEVELINGEN

In de actuele informatiesamenleving is het nog belangrijker geworden om de informatiebehoeften van kinderen, tieners en jongeren te kennen en er, waar mogelijk, aan tegemoet te komen. Om die reden was het hoofddoel van deze studie een gedetailleerd beeld te schetsen van de informatiebehoeften van kinderen, adolescenten, en jongvolwassenen in Vlaanderen. Deze kennis is essentieel wanneer organisaties een kwalitatief hoogstaand informatieaanbod wensen aan te bieden dat inspeelt op de behoeften, interesses en vragen van de jeugd.

Sociaal-wetenschappelijke onderzoeksmethoden zijn niet geschikt voor een rechtstreekse bepaling van de informatiebehoeften. Omdat informatiebehoeften vaak verborgen of 'slapend' zijn, niet altijd geuit worden, niet door iedereen geformuleerd kunnen worden of niet steeds omgezet worden in daadwerkelijk zoekgedrag zou een directe bepaling van de informatiebehoeften tot een onvolledig en vooral een vertekend beeld hebben geleid. Om die redenen werd in deze studie gepeild naar waarover de jeugd zich zorgen maakt. De angsten en bezorgdheden van kinderen, tieners en jongeren zijn wél op een relatief zuivere manier te bepalen en sluiten op een conceptueel niveau nauw aan bij het concept informatiebehoefte.

7.1. 10-12 jarigen

Informatiebehoeften

De kindertijd afschilderen als een volstrekt zorgeloze periode zou voorbijgaan aan de uitgesproken bezorgdheden en angsten waar kinderen jongeren dan 12 mee kampen. Opvallend hierbij is dat vooral relatief abstracte en op de toekomst gerichte thema's de 10- tot 12-jarigen sterk bezighouden. Hun voornaamste zorg betreft het thema toekomstig geluk: zullen ze later gelukkig worden? Verder maken zij zich al zorgen over de toekomst, trouwen en de liefde. Dit is opvallend omdat ontwikkelings-psychologische literatuur uitwijst dat abstracte thema's vooral pas in de adolescentie op de voorgrond treden (De Wit, e.a., 2004, p.51). Dit is mogelijk een veruitwending van de verwachting dat de adolescentie steeds vroeger start. Een andere aanwijzing daarvoor is dat een relatief groot deel van de 10- tot 12-jarigen met verwarring te kampen heeft; zij voelen zich psychisch niet goed in hun vel.

De schoolcontext is en blijft uiteraard een belangrijke factor in het leven van kinderen. Het is niet verwonderlijk dat twee schoolgerelateerde thema's in de top tien van bezorgdheden voorkomen. Daarenboven kampen kinderen die "gefaald" hebben in hun schoolcarrière in het algemeen met meer zorgen. Vergeleken met kinderen die een ononderbroken schoolloopbaan hebben afgelegd, maken

kinderen die ooit een jaar hebben gedubbeld zich – niet onverwacht - meer zorgen over schoolprestaties. Ze maken zich echter ook meer zorgen over geen voldoening schenkende vriendschapsrelaties; ze hebben moeite om vriendschapsrelaties te onderhouden, en ze hebben ook meer stress en minder vertrouwen in de eigen capaciteiten. De schoolcontext beïnvloedt dus niet alleen de zorgen over school, maar ook zorgen in andere domeinen.

Kinderen tussen 10 en 12 zijn nog sterk aangewezen op hun gezin en familieleden, en geven dan ook aan eventuele gezinsproblemen erg van betekenis te vinden. Vooral kinderen uit een gezin met een 'niet-traditionele' samenstelling, nochtans geen uitzondering meer, aangezien één vijfde van de personen onder de 18 jaar zijn/haar ouders uit elkaar heeft zien gaan (Vlaamse gemeenschap, 2006, p.47), ervaren meer gezinsgerelateerde zorgen. Gezien het snel toenemende aantal 'niet-klassieke' gezinnen lijkt het belangrijk om deze informatiebehoeften te identificeren en er uitgesproken aandacht voor te hebben.

Ook hun afkomst speelt een rol in de zorgen van kinderen. Ondanks de erg jonge leeftijd, maken 10- tot 12-jarigen van Niet- of Oost-Europese afkomst zich al zorgen over een toekomstige job. Het lijkt erop dat deze kinderen zich bewust zijn van de relatief grote werkloosheidsgraad in Vlaanderen bij personen van niet-Belgische afkomst - 21.8% van de werklozen is van niet-Europese afkomst (VDAB, 2008). Dat deze kinderen zich daar op zo'n jonge leeftijd al zorgen over maken is een belangrijke conclusie. Uit sociologisch onderzoek weten we immers dat jongeren zich in hun ontwikkeling vaak aanpassen aan de toekomst die voor hen lijkt weggelegd, de zgn. *anticipatory socialisation*. Keuzes die jongeren van Niet- en Oost-Europese afkomst maken kunnen m.a.w. ingegeven zijn door een toekomstbeeld van werkloosheid en beperkte ontplooiingskansen. Naast hun toekomstige job, kampen deze kinderen ook frequenter met zorgen over geweld, het vertrouwen in hun eigen capaciteiten en godsdienst.

Wat de opleidingsachtergrond van de ouders betreft, toont de studie aan dat kinderen van laag opgeleide ouders meer zorgen hebben over studiekeuzes. Het lijkt belangrijk de informatie en ondersteuning op dit vlak nog meer op deze groepen af te stemmen. Opvallend is ook dat 10- tot 12-jarigen uit gezinnen met een lagere opleidingsgraad meer bezorgdheid tonen over onveiligheid op school; zij geven ook aan er minder vanuit te kunnen gaan over onwankelbare vertrouwenspersonen te beschikken.

Zorgen die we kunnen aanduiden als 'probleemgedrag - zorgen over ouders die een geheim ontdekken, de schuld krijgen van iets wat ze niet gedaan hebben en iets doen terwijl ze weten dat het verkeerd is – komen zeker niet enkel in oudere leeftijdscategorieën voor. Deze bezorgdheid neemt een 14^e plaats in in een ordening van 38 thema's. Dit type van zorgen komt echter vooral voor wanneer kinderen geen positieve, ondersteunende relatie met hun ouders zeggen te hebben. Dezelfde vaststelling doen we bij bezorgdheid over chatten, ouderlijke controle, middelengebruik van zichzelf en middelengebruik van anderen – telkens zien we dat deze zorgen op de voorgrond treden bij

kinderen die geen hechte band met hun ouders lijken te hebben. Bij kinderen van middelbareschoolleeftijd wint dit fenomeen overigens nog aan belang.

Informatiebronnen

Wanneer de 10- tot 12-jarigen werd gevraagd wat ze zouden doen als ze met een bepaald probleem geconfronteerd zouden worden, blijkt een persoon uit het gezin of de vriendenkring aanspreken de meest geprefereerde oplossing. Bij de informatiebehoefte over sociale relaties, persoonlijke relaties, partner/seksuele relaties, familie, geld/werk, religie, verkeer, toekomst, beroep, gezondheid en school zijn personen uit de vriendenkring of het gezin de favoriete informatiebronnen van kinderen. Het frequent gebruiken van vrienden, vriendinnen en gezinsleden als raadgevers werd ook in voorgaand onderzoek vastgesteld (eg. Agosto, & Hughes-Hassell, 2005, p.158; Kind- en jongerentelefoon, 2005, p.33). Het lage gebruik van 'niet-menselijke' informatiebronnen zoals internet of tijdschriften is wellicht te verklaren door de beperkte inspanning en lage 'kost' die het raadplegen van menselijke bronnen met zich meebrengt (Shenton, & Dixon, 2003, p.229). Personen uit de vriendenkring en het gezin omgeven kinderen dagelijks. Een kind moet weinig moeite doen om deze personen te raadplegen (Shenton, & Dixon, 2003, p.229). Bovendien vinden ze dit vaak zelf een succesvolle methode om informatie te krijgen (Shenton, & Dixon, 2003, p.229). Aan de voorwaarde van toegankelijkheid en beschikbaarheid is m.a.w. gemakkelijk voldaan bij menselijke informatiebronnen. De keerzijde van de medaille is echter dat de kwaliteit van de informatie die naasten aan kinderen geven lang niet altijd gegarandeerd is. Bovendien betekent dit dat kinderen die niet terecht kunnen bij bijvoorbeeld hun ouders als een belangrijke risicogroep gezien moeten worden.

Verder geeft de studie aan dat jongens en meisjes verschillen in het raadplegen van bronnen. Op de vraag wat ze zouden doen in het geval van een probleem, zeggen jongens bijvoorbeeld vaker 'niets'. Ook merken we op dat meisjes vaker dan jongens advies vragen aan leeftijdsgenoten. Dit heeft mogelijk te maken met het sneller starten van de puberteit bij meisjes. Tijdens de puberteit maakt men zich doorgaans meer los van de ouders en richt men zich meer tot leeftijdsgenoten/ vrienden. (De Wit e.a., 2004, p.75; Feldman, & Rosenthal, 1991, p.2)

Informatieproducten

Een algemene conclusie is dat kinderen niet goed op de hoogte zijn van het informatieaanbod in Vlaanderen. Uit andere delen van dit rapport blijkt dat de percentages van kinderen die bepaalde informatieproducten kennen erg laag liggen. Bovendien kunnen we niet zeggen dat dit te wijten is aan specifieke subgroepen. Er is geen verschil in de kennis van informatieproducten wanneer we kijken naar jongens of meisjes, of naar kinderen met een verschillende afkomst of een verschillende gezinssituatie. Dat kinderen van niet-Belgische afkomst niet zwakker scoren wat kennis over informatieproducten betreft, kan dan weer ook als goed nieuws geïnterpreteerd worden. Als we overigens nog meer klemtoon leggen op het goede nieuws, zien we dat een informatieproduct als Yeti door 90% van de kinderen gekend is. Bovendien is het een positieve vaststelling dat kinderen met

meer zorgen doorgaans ook iets beter op de hoogte zijn van het informatieaanbod. Deze statistische verbanden zijn niet altijd even duidelijk interpreteerbaar en zijn bovendien niet bijzonder groot, maar het is belangrijk in te zien dat het ook anders had kunnen zijn: kinderen met meer zorgen hadden het informatieaanbod ook minder goed hebben kunnen kennen.

7.2. 12-18 jarigen

Informatiebehoeften

In vergelijking met kinderen uit de twee laatste jaren van de lagere school, nemen zorgen over school voor leerlingen van de middelbare school nog aan belang toe. Het is de eerste en belangrijkste bron van bezorgdheid. Tieners, en dan vooral jongens, maken zich druk over de hoeveelheid huiswerk, over verveling op school en over de verplichting om naar school te moeten gaan. In vergelijking met de kinderen, neemt de bezorgdheid over het relatief abstracte thema 'toekomstig geluk' in de adolescentie dan weer af. Andere zorgen komen sterk in de plaats; 12- tot 18-jarigen gaan zich meer zorgen maken over hun gezondheid en uiterlijk; ook stress en slapeloosheid komen meer op de voorgrond. Net zoals in de kindertijd blijft het psychisch onbehagen sterk aanwezig; nogal wat tieners voelen zich niet goed in hun vel.

Adolescenten die al werken om geld te verdienen lossen daarmee niet alle problemen op. Zij hebben vaker te kampen met probleemgedrag, en hebben het moeilijker met controle en regels vanwege hun ouders. Bovendien blijven ze zich zorgen maken over geld en bezittingen, meer dan leeftijdsgenoten die nog niet werken. Deels lijken deze zorgen symptomatisch voor jongeren die moeite hebben met de combinatie van enerzijds elementen uit een volwassen leven en anderzijds elementen uit een afhankelijke relatie t.o.v. de ouders. Dit lijkt ook te verklaren waarom tieners met een lief meer problemen zeggen te hebben met ouderlijke controle dan tieners zonder een lief.

De resultaten suggereren voorts dat ook de afkomst, net als bij kinderen, de frequentie van angsten en bezorgdheden beïnvloedt. Zo maken niet-Europese tieners zich meer zorgen over een toekomstige job en over studiekeuzes. Verder hebben niet-Europese kinderen meer problemen met enerzijds controle en regels, en anderzijds met onveiligheid; zij maken zich meer zorgen maken over ouderlijke controle, over schooldiscipline, en over geweld en onveiligheid op school. Daarnaast worstelen niet-Europese kinderen meer met elementen uit het thema 'godsdienst'. Omgekeerd kampen kinderen van Belgische afkomst meer met zorgen over middelengebruik.

De leeftijd blijkt eveneens een belangrijke factor. Vooral oudere tieners kampen met meer zorgen. Zo maken de tieners uit het 5de middelbaar zich meer zorgen over hoe ze zich voelen op school, over schoolprestaties, de toekomstige job, het gezin, de problemen met vrienden, een algemeen

onbehagen over het leven, probleemgedrag en het vertrouwen in de eigen capaciteiten. Daarnaast ervaren tieners uit het 3de middelbaar meer zorgen over seksualiteit en middelengebruik dan tieners uit het 1ste middelbaar. Tieners uit het 1ste middelbaar maken zich dan weer meer zorgen over overmatig mediagebruik dan tieners uit het 3de middelbaar. Deze verschillen hangen samen met de ontwikkelingsperiode van adolescenten. De adolescentie wordt gekarakteriseerd als een woelige periode waarin de adolescent zichzelf leert kennen (Agosto, & Hughes-Hassell, 2005, p.1394). Bovendien zorgt de adolescentie voor veranderingen en toegenomen capaciteiten (De Wit, e.a., 2004, p.54, p.51; Agosto, & Hughes-Hassell, 2005, p.1394). Deze veranderingen gaan gepaard met een verandering in zorgen.

Zoals eerder vermeld blijft de school een belangrijke bron van zorgen voor tieners. Daarnaast beïnvloedt de schoolsituatie niet enkel de zorgen aangaande de school, maar ook andere zorgen. Als we dat concretiseren blijkt de studierichting een impact te hebben op hoe men zich op school voelt, op zorgen over schoolprestaties, zorgen over schooldiscipline en zorgen over studiekeuzes. Tieners uit het ASO en TSO maken zich meer zorgen over schoolgerelateerde gevoelens en schoolprestaties dan tieners uit het BSO. Daarnaast maken tieners uit het ASO zich meer zorgen over hun studiekeuze. De zorg over schooldiscipline wordt in grotere mate ervaren door tieners uit het TSO dan tieners uit het ASO en BSO.

Naast de schoolse zorgen merken we op dat de studierichting eveneens andere zorgen beïnvloedt. Tieners uit het ASO ervaren meer stress en slapeloosheid en hebben meer zorgen over probleemgedrag dan tieners uit het TSO en BSO. Tieners uit het TSO ervaren meer zorgen over seksualiteit dan tieners uit het BSO. Daarnaast geven tieners uit het TSO aan frequenter te kampen met zorgen over hun eigen middelengebruik dan tieners uit het ASO. Tieners uit het TSO ervaren wel de minste zorgen over goddienst. Verder maken tieners uit het BSO zich meer zorgen over overmatig mediagebruik dan tieners uit het TSO. Tieners uit het BSO hebben overigens de minste zorgen over ouderlijke controle en over geld en bezittingen.

Uiteraard zijn de schoolprestaties gerelateerd aan de schoolse zorgen. Zwak presteren op school hangt bij tieners samen met zorgen over zich niet goed voelen op school, over de toekomstige job en over schooldiscipline. Opvallend is wel dat de schoolprestatie zelf niet samenhangt met de bezorgdheid daarover. Men moet dus niet zwak presteren om met zorgen over schoolprestaties te kampen: de perceptie van de schoolresultaten is belangrijker dan de reële schoolresultaten. Daarnaast is een zwakke schoolprestatie ook gelieerd aan niet-schoolse zorgen. Tieners die zwakker presteren op school maken zich meer zorgen over hun persoonlijk onbehagen, over probleemgedrag, over geld en bezittingen en over het vertrouwen in de eigen capaciteiten.

Ten derde oefent ook de schoolloopbaan een invloed uit op de zorgen van tieners. Zo hebben tieners die ooit zijn blijven zitten meer zorgen over de toekomst. Zij maken zich meer druk om de toekomst en hun toekomstige job dan tieners die nooit zijn blijven zitten. Mogelijk vrezen zij meer voor hun

toekomst door de moeilijkheden die ze ondervinden/ondervonden op school. Daarnaast ervaren kinderen die zijn blijven zitten, meer zorgen over schooldiscipline.

In de adolescentie blijven de ouders een belangrijke, zij het deels indirecte rol spelen. Het opleidingsniveau van de ouders heeft een invloed op de zorgen van tieners. Zo hebben tieners van lager opgeleide ouders meer zorgen over hun toekomstige job. Minder voor de hand liggend is dat tieners van lager opgeleide ouders meer zorgen ervaren over de dood en ernstige ziekten, en over godsdienst. Naast de rol van opleidingsniveau toont de studie dat ook een minder hechte band met de ouders resulteert in meer angsten en bezorgdheid. Voor tieners met een zwakkere gehechtheid t.o.v. hun ouders wegen zorgen over schoolprestaties, over problemen van vrienden, over het gezin en over hoe goed ze zich in hun vel voelen zwaarder door. Een hechte band met de ouders hangt m.a.w. samen met minder zorgen over zowel familie- als niet-familiegerelateerde zorgen. De band met de ouders lijkt dus ook in de adolescentie te fungeren als een soort buffer tegen zorgen. Hoewel tieners zich geleidelijk losmaken uit de zorgrelatie met hun ouders en zo onafhankelijkheid verwerven (De Wit e.a., 2004, p.75; Feldman, & Rosenthal, 1991, p.2), is het net een hechte band met de ouders die deze ontwikkeling, vaak omschreven als een turbulente periode (Agosto, & Hughes-Hassell, 2005, p.1394), indirect ondersteunt. Deze evolutie is uitgebreid beschreven in psychologische literatuur die de zgn. *attachment theory* behandelt.

Ten slotte blijkt ook de gezinssituatie een rol te spelen in de bezorgdheden van tieners; meer bepaald maken kinderen uit niet-klassieke gezinnen zich meer zorgen op het vlak van het gezin, ouderlijke controle en geld en bezittingen.

Informatiebronnen

Net als kinderen, geven tieners aan vooral mensen uit de onmiddellijke omgeving te zullen raadplegen wanneer ze geconfronteerd zouden worden met een informatiebehoefte. Waar kinderen vooral bij de ouders aankloppen, doen tieners dat vooral bij leeftijdsgenoten. Vrienden worden zeker geraadpleegd bij informatiebehoeften over relaties, internet en seksuele relaties. Ook dit is kenmerkend voor de ontwikkelingsperiode, waarin tieners zich geleidelijk losmaken van hun ouders en zich meer richten tot vrienden (De Wit e.a., 2004, p.75; Feldman, & Rosenthal, 1991, p.2). Deze zgn. 'separatie' maakt deel uit van het zelfstandig worden van de tiener.

Informatieproducten

De kennis bij tieners van het informatieaanbod in Vlaanderen is behoorlijk zwak. Diverse organisaties en informatiekanaalen zijn bij een groot aantal tieners niet gekend. Het tijdschrift Joepie is het meest gekende informatieproduct. Daarnaast kennen tieners vooral algemene organisaties zoals het OCMW

en de VDAB. Verder is het opvallend dat in deze leeftijdscategorie de jongens de informatieproducten beter kennen dan de meisjes – in de categorie 18 tot 25 is dat bijvoorbeeld omgekeerd. Verder zijn de tieners uit het 5de jaar meer vertrouwd met de informatieproducten dan de jongere tieners. 47% van de tieners uit het 1ste jaar kent bijvoorbeeld de Kinder- en Jongerentelefoon, een van de best gekende organisaties overigens; in het 5de jaar loopt dit op tot 77%. Naast de leeftijd heeft ook de studierichting een invloed op de kennis van informatieproducten. Enigszins onverwacht zijn het niet de ASO-leerlingen, maar de tieners uit het TSO die de meeste informatieproducten kennen; tieners uit het BSO kennen de minste informatieproducten. Daarenboven kennen tieners van niet-Belgische afkomst de informatieproducten ietwat minder. In tegenstelling tot de bevindingen bij de kinderen, wijzen deze gegevens m.a.w. uit dat er bij de tieners wel verschillen optreden in hun kennis van informatieproducten. De jongere tieners uit het BSO en van niet-Belgische afkomst zijn het minst op de hoogte van het informatie-aanbod.

Gunstig is dan weer dat er een positieve samenhang werd vastgesteld tussen de bezorgdheden enerzijds en het kennen van informatieproducten anderzijds. Tieners met meer zorgen kennen vaker de informatieproducten. Net als voor de bevindingen uit het onderzoek bij kinderen, geldt dat deze bevindingen niet altijd even eenduidig geïnterpreteerd kunnen worden. Anderzijds is het belangrijk op te merken dat het resultaat ook omgekeerd had kunnen zijn; dat wie meer informatiebehoefte heeft het informatieaanbod minder goed kent werd *niet* vastgesteld.

7.3. 18-25 jarigen

Informatiebehoefte

Nagenoeg onbelangrijk in de kindertijd, al belangrijker in de adolescentie, is gezondheid de belangrijkste bron van bezorgdheid geworden in de jongvolwassenheid. Verder blijken ook jongvolwassenen zich niet altijd goed in hun vel te voelen. Onbehagen over het leven speelt een belangrijk deel van de jongvolwassenen duidelijk parten. In tegenstelling tot bij kinderen en tieners behoren zorgen over school niet meer tot de top 10 van zorgen maar komen er andere problemen in de plaats. Deze problemen nemen toe in belang.

Geslacht blijft een invloed uitoefenen op de zorgen van jongeren. Met betrekking tot geslacht kan er opnieuw worden gesteld dat vrouwen zich meer zorgen maken dan mannen. Zo ook over de gezondheid: vrouwen maken zich meer zorgen over hun gezondheid dan mannen. Dit is in lijn met voorgaand onderzoek waaruit bleek dat vrouwen vaker gezondheidsdoelen voorop stellen (Nurmi, 1992, p.498) en meer interesse hebben in gezondheid (Klingman, 1998, p.4; Van der Linden e.a., 1994, p.68).

In deze leeftijdscategorie zien we ook een breuklijn tussen wie (nog) studeert en wie niet (meer) studeert. Studenten blijken meer te kampen met zorgen die we intuïtief meer aan adolescenten zouden toeschrijven. Zo maken studerende jongeren zich meer zorgen over gebrekkige

vriendschapsrelaties, relationele peerproblemen, negatieve vriendschapsrelaties en vertrouwen in eigen capaciteiten.

Met betrekking tot leeftijd kan er worden gesteld dat de jongere jongvolwassenen de meeste zorgen ervaren. Ten eerste kampt de jongste groep met meer zorgen over relaties en seks, gebrekkige vriendschapsrelaties, relationele peerproblemen, problemen van vrienden en negatieve vriendschappen. Ten tweede maken de jongste jongeren zich meer zorgen over zichzelf: over het toekomstig geluk, over studies, uiterlijk, verlegenheid en vertrouwen in eigen capaciteiten. Deze jongste jongeren bevinden zich in de laatste fase van de adolescentie en ervaren nog in niet onbelangrijke mate zorgen die daarmee in overeenstemming zijn.

Opvallend is dat ook in de leeftijdsgroep van 18 tot 25 de rol van de ouders zo manifest is. Jongeren met hoog opgeleide ouders maken zich meer zorgen over onbehagen over het leven en over toekomstig geluk. Daarnaast blijft ook de al dan niet hechte band met de ouders een rol spelen. Zo blijken jongeren zich meer zorgen te maken over hoe ze zich voelen wanneer ze de relatie met hun ouders negatief evalueren. Zelfs bij jongeren, van wie verwacht wordt dat ze in in belangrijke mate onafhankelijkheid hebben verworven, blijven de ouders m.a.w. een belangrijke (deels indirecte) impact hebben. Dit blijkt duidelijk als het gaat over de zorgen die jongeren zich maken over hun vriend(in) en de relatie die ze met hem/haar hebben. Voor jongeren die een minder hechte band met hun ouders ervaren, is hun relatie immers vaker een bron van zorgen. Jongeren die wel een ondersteunende en warme relatie met hun ouders ondervinden, ervaren minder of geen zorgen als een gevolg van de relatie met hun partner. De zorg over de relatie met de partner wordt bovendien beïnvloed door de gezinssituatie. Zo maakt een jongere die uit een gebroken gezin komt zich meer zorgen over de relatie met zijn/haar partner.

De ouders blijven m.a.w. fungeren als een belangrijke buffer voor de zorgen die jongeren ervaren. Toch neemt de partner (het lief) die rol van buffer deels over. Meer specifiek, heeft het al dan niet hebben van een partner een tweevoudige invloed op de angsten en bezorgdheden die een jongvolwassene ervaart. Ten eerste hebben jongeren zonder lief doorgaans wat meer zorgen; zij zijn meer bezig met hoe ze zich voelen, met toekomstig geluk, verlegenheid, relaties en seks, gebrekkige vriendschapsrelaties en negatieve vriendschappen. Voor wie een min of meer vaste partner heeft vallen deze zorgen deels weg. Het hebben van een vast lief lijkt een soort kanterlmoment. Anderzijds creëert het hebben van een lief nieuwe zorgen. Jongeren met een lief hebben bijvoorbeeld meer zorgen over de medische aspecten van seksualiteit en over geld en bezittingen.

Informatiebronnen

Personen blijven de belangrijkste informatiebronnen voor jongvolwassenen. Hierbij blijven de ouders opvallend belangrijk als informatiebron. Toch neemt het belang van vrienden als raadgevers toe bij de jongeren, in vergelijking met de geprefereerde informatiebronnen van kinderen en tieners.

In deze leeftijdscategorie komen de media voor het eerst echt op de voorgrond. Zo wint de krant aan belang. Waar de krant bij tieners nooit voorkomt in de top 5 van geprefereerde informatiebronnen,

haalt de krant bij jongeren 11 keer de top 5. De voorkeur voor de krant als informatiebron vinden we vooral bij vrouwen.

Overigens wijzen de resultaten erop dat studenten vaker en meer verschillende informatiebronnen gebruiken dan jongeren die al werken.

Informatieproducten

Met betrekking tot de informatieproducten is de kennis opnieuw zwak tot matig. Het best gekende informatieproduct is het tijdschrift 'Humo'. Daarnaast kennen jongeren vooral algemeen gekende organisaties zoals Childfocus en De Lijn. Deze vaststelling maakten we eveneens bij de tieners. In tegenstelling tot tieners kennen de vrouwen meer informatieproducten dan de mannen. Verder kennen oudere jongeren en werkende jongeren meer informatieproducten; dit terwijl jongere jongeren en studerende jongeren met meer zorgen kampen.

Ten slotte is er geen verschil in de kennis van informatieproducten naargelang het al dan niet hebben van een partner, de afkomst en de gezinssituatie.

7.4. Kwalitatief onderzoek

De grootschalige kwantitatieve studie werd aangevuld met een kwalitatieve studie, waarin interviews werden afgenomen bij Vlaamse kinderen, tieners en jongeren, en waarin ook bij een aantal jongeren werd geobserveerd hoe ze informatie opzoeken. Het kwalitatief onderzoek licht de onderzoeksresultaten van het kwantitatief onderzoek toe en vult de kwantitatieve resultaten aan. Met betrekking tot de informatiebehoeften was het markant dat kinderen, tieners en jongeren kampen met veel 'slapende' of latente informatiebehoeften. Voor deze behoeften zoekt men geen informatie. Zo gaf een kind bijvoorbeeld aan geen informatie te zoeken over zeer persoonlijke informatiebehoeften, aangezien het moeilijk was om informatie over dit onderwerp te vinden. Dit zoeken van informatie blijkt dus problematisch te zijn.

Bij informatiebronnen werden opnieuw "personen" vermeld als frequentst gebruikte informatiebron, maar ook de media traden nadrukkelijk op de voorgrond, meer bepaald het internet. Kinderen, tieners en jongeren gaven aan dat ze frequent informatie opzoeken op internet. Hun voorkeur gaat uit naar websites die direct toegankelijk zijn en waarbij ze niet al teveel moeten klikken om de gewenste informatie te vinden. Daarnaast geven ze aan dat ze bij het informatiezoeken geen bepaalde voorkeur hebben voor specifieke organisaties. Men hecht dus belang aan de informatie van de site en niet aan de zender van de informatie. Verder geeft men aan dat Engelse woorden en zogenaamd 'hip taalgebruik' niet altijd positief onthaald worden. De Vlaamse jeugd geeft te kennen een rechttoe rechtaan taalgebruik te verkiezen.

Bovendien stellen we vast dat vooral kinderen en tieners in belangrijke mate problemen ondervinden bij het gericht zoeken op internet. Ze gebruiken voornamelijk Google voor het zoeken van informatie,

maar geven zelf aan over onvoldoende kennis te bezitten om efficiënt de gewenste informatie te vinden.

8. LITERATUURLIJST

Agosto, D.E., & Hughes-Hassell, S. (2005). People, places and questions: an investigation of the everyday life information-seeking behaviours of urban young adults. *Library & Information Science Research, 27*, pp.141-163.

Arnett, J.J. (2000). Emerging adulthood: a theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist, 55*(5), pp.469-480.

Brown, S.L., Teufel, J.A., Birch, D.A., & Kancherla, V. (2006). Gender, age, and behaviour differences in early adolescent Worry. *Journal of School Health, 76*(8), pp.430-436.

Carleton, R.N., Norton, M.A.P.J., & Amundson, G.J.G. (2007). Fearing the unknown: a short version of the Intolerance of Uncertainty Scale. *Journal of Anxiety Disorders, 21*, pp.105-117.

Chorpita, B.F., Tracey, S.A., Brown, T.A., Collica, T.J., & Barlow, D.H. (1997). Assessment of worry in children and adolescents: an adaptation of the penn state worry questionnaire. *Behaviour Research and Therapy, 35*(6), pp.569-581.

Custers, K., & Mortelmans, D. (2006) *Jeugdinformatie in Vlaanderen*. Antwerpen: Universiteit Antwerpen.

De Wit, J., Slot, W., & Van Aken, M. (2004). *Psychologie van de adolescentie: basisboek*. Baarn: Hbuitgevers

De Witte, H., Walgrave, C., & Hooge, J. (2000). *Jongeren in Vlaanderen: gemeten en geteld: 12- tot 18-jarigen over hun leefwereld en toekomst*. Leuven: Universitaire pers Leuven.

Dugas, M.J., Hedayati, M., Karavidas, A., Buhr, Francis, & Phillips, N.A. (2005). Intolerance of uncertainty and information processing: evidence of biased recall and interpretations. *Cognitive Therapy and Research, 29*(1), pp.57-70.

Gillies, A.P. (1989). A longitudinal study of the hopes and worries of adolescents. *Journal of Adolescence, 12*(1), pp.69-81.

Itoga, M. (1992). Seeking understanding beneath the unspecifiable: an alternative framework for mapping information needs in communication. *Libri, 42*(4), pp.330-344.

In Petto (2003). Onze kijk op Jongereninformatie (pp.16). Berchem: In Petto, Jeugddienst informatie en preventie.

Kirkwood, A., & Price, L. (2005). Learners and learning in the twenty-first century: what do we know about student's attitudes towards and experiences of information and communication technologies that will help us design courses? *Studies in Higher Education, 30*(3), pp.257-274.

Krikelas, J. (1983). Information-seeking behaviour- Patterns and concepts. *Drexel Library Quarterly, 19*(2), p.5-20.

Ladouceur, R., Gosselin, P., & Dugas, M.J. (2000). Experimental manipulation of intolerance of uncertainty: a study of a theoretical model of worry. *Behaviour Research and Therapy, 38*, pp.933-941.

Porteous, M.A. (1979). A survey of the problems of 15-year-olds. *Journal of Adolescence, 2*(4), pp.307-323.

Quiart, A. (2004). A profile of fatherhood among young men: moving away from their birth family and closer to their child. *Sociological Research Online, 9*(3), pp.1-16.

Sahin, N., & Sahin, N.H. (1995). Dimensions of concern : the case of Turkish adolescents. *Journal of Adolescence*, 18(1), pp.49-69.

Selwyn, N. (1998). The effect of using a home computer on student's educational use of IT. *Computers and Education*, 31, pp.211-227.

Shenton, A.K., & Dixon, P. (2003). Models of young people's information seeking. *Journal of Librarianship and Information Science*, 35(1), pp.5-22.

Shenton, A.K., & Dixon, P. (2003). Youngsters' use of other people as an information-seeking method. *Journal of Librarianship and Information Science*, 35(4), pp.219-233.

Shenton, A.K., & Dixon, P. (2004). The nature of information needs and strategies for their investigation in youngsters. *Library & Information Science Research*, 26, pp.296-310.

Taylor, R.S. (1986). On the study of information use environments. *Proceedings of the Asis Annual Meeting*, 28, pp.331-334.

Van der Linden, F.J., Van Erwin, R., & Harry, G. (1994). *De betekenis van jeugdinformatie voor laaggeschoolde jongeren: verslag van een empirisch onderzoek naar informatiebehoefte en informatiezoekgedrag van autochtone en allochtone jongeren met een lage opleiding: een verdiepende en vergelijkende studie*. Leiden: Rijksuniversiteit Leiden, Sectie Jongerenstudies en Jeugdbeleid.

Vlaamse gemeenschap (2006). Demografie. *Vrind*, 38, pp.37-52. [20.04.2008, Vlaamse gemeenschap: http://aps.vlaanderen.be/statistiek/publicaties/pdf/vrind2006/01.3_Demografie_2006.pdf].

Wilson, T.D. (1981). On user studies and information needs. *Journal of Documentation*, 37(1), pp. 3-15.

9. BIJLAGEN

9.1. Kennis van informatieproducten - kinderen

Informatieproducten	Frequentie (%) kennen
Yeti	90.9%
Joepie	90.8%
bibliotheek in de buurt	90.5%
www.goudengids.be	57.7%
Kinder- en Jongerentelefoon	56.3%
OCMW	55.5%
www.klasse.be	54.1%
de Streekkrant	45.1%
VDAB	43.5%
www.delijn.be	40.4%
Oxfam wereldwinkels	40.1%
Christelijke Mutualiteit	33.2%
Childfocus	32.4%
www.limburg.be	30.6%
Bloso	29.7%
Zelfmoordlijn	29.5%
gemeentelijke jeugddienst in de buurt	27.2%
Jeugd, Cultuur en Wetenschap vzw	26.9%
jeugdhuis in de buurt	22.1%
Chirojeugd Vlaanderen	21.4%
Vlaamse Jeugdraad	20.4%
www.oost-vlaanderen.be	19.9%
Kinderrechtencommissariaat	19.7%
Druglijn	18.7%
NMBS	18.6%
www.kidsgids.be	17.9%
Jeugdwerknet	17.7%
Kinderrechtswinkel	17.6%
Scouts en Gidsen Vlaanderen	17.4%
Jeugd en Seksualiteit vzw	17.1%
Vertrouwenscentra Kindermishandeling	17.0%
Jongerenadviescentrum (JAC)	16.6%
www.kunstabende.be	16.5%
Centrum ter Preventie van Zelfmoord	16.0%
KSJ-KSA-VKSJ	16.0%
Kidsgids	14.7%
ACV-jongeren	14.6%
Centrum voor jeugdtoerisme	13.5%
Fuifpunt	13.5%
Centrum voor maatschappelijke gelijkheid en jeugdwelzijn vzw	12.9%
ACLVB- jongeren	11.6%
Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen	11.3%
Syntra	11.1%
ABVV-jongeren	10.8%
Jobwerking	10.1%
Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding	9.9%
Centrum Informatieve Spelen	9.6%
Vlaamse Vereniging voor geestelijke gezondheidszorg	9.6 %
Vlaams Informatiepunt Jeugd	9.1%
www.ond.vlaanderen.be	8.5%
www.merhaba.be	8.1%

www.merhaba.be	8.1%
www.allemaalanders.be	7.5%
www.schoolzonderracisme.be	7.5%
Federatie open scoutisme	6.5%
Formaat Jeugdhuiswerk Vlaanderen	6.4%
Globelink	6.4%
AFS-Vlaanderen	6.3%
Jo-lijn	6.3%
CJP	6.0%
Crz-luistertelefoon	5.9%
Koning Kevin	5.9%
www.provant.be	5.8%
Wel Jong Niet Hetero	5.3%
Teleblok	5.3%
Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen	5.3%
www.weekup.be	5.3%
www.kifkif.be	5.2%
Crefi vzw	4.8%
www.partywise.be	4.8%
Artforum vzw	4.8%
Vereniging AN-BN	4.3%
Jeugdinformatiepunt (JIP)	4.2%
Arktos vzw	3.8%
Harlekino vzw	3.8%
Crejaskie vzw	3.8%
In Petto	2.7%
Jint	2.2%
Sensoa	2.2%
Vlaamse Scholierenkoepel	1.6%

9.2. Een vierdeling van de informatieproducten

1^e lijn welzijn

ABVV-jongeren
 ACLVB- jongeren
 ACV-jongeren
 Arktos vzw
 bibliotheek in de buurt
 Childfocus
 Centrum Informatieve Spelen
 Centrum ter Preventie van Zelfmoord
 Centrum voor maatschappelijke
 gelijkheid en jeugdwelzijn vzw
 Crz-luistertelefoon
 Druglijn
 Globelink
 Humo
 In Petto
 Jeugd en Seksualiteit vzw
 Jeugdinformatiepunt (JIP)
 Jobwerking
 Jo-lijn
 Jongerenadviescentrum (JAC)
 Jongerengids
 Kidsgids
 Kinder- en Jongerentelefoon
 Kinderrechtencommissariaat
 Kinderrechtswinkel
 Life@1215
 Maks!
 Sensoa
 Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen
 Syntra
 Teleblok
 VDAB
 Vertrouwenscentra Kindermishandeling
 Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen
 Vlaams Informatiepunt Jeugd
 Vlaamse Jeugdraad
 Vlaamse Scholierenkoepel
 Wel Jong Niet Hetero
www.allemaalanders.be
www.jongereninformatie.be
www.kidsgids.be
www.kifkif.be
www.life1215.be
www.merhaba.be
www.partywise.be
www.schoolzonderracisme.be
 Yeti
 Zelfmoordlijn

1^e lijn vrije tijd

AFS-Vlaanderen
 Arktos
 Artforum
 bibliotheek in de buurt
 Bloso
 Centrum Informatieve Spelen
 Centrum voor jeugdtoerisme
 Centrum voor maatschappelijke
 gelijkheid en jeugdwelzijn vzw
 Chirojeugd Vlaanderen
 CJP
 Crefi vzw
 Crejaskie vzw
 Federatie open scoutisme
 Formaat Jeugdhuiswerk Vlaanderen
 Fuifpunt
 gemeentelijke jeugddienst in de buurt
 Globelink
 Harlekino vzw
 Humo
 In Petto
 Jeugd, Cultuur en Wetenschap vzw
 jeugdhuis in de buurt
 Jeugdinformatiepunt (JIP)
 Jeugdwerknet
 Jint
 Joepie
 Jongerenadviescentrum (JAC)
 Jongerengids
 Kidsgids
 Kinder- en Jongerentelefoon
 Koning Kevin vzw
 KSJ-KSA-VKSJ
 Life@1215
 Maks!
 Scouts en Gidsen Vlaanderen
 Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen
 Vlaams Informatiepunt Jeugd
 Vlaamse Jeugdraad
 Wel Jong Niet Hetero
www.allemaalanders.be
www.jongereninformatie.be
www.kidsgids.be
www.kifkif.be
www.kunstbende.be
www.life1215.be
www.merhaba.be
www.partywise.be
www.weekup.be
 Yeti

2^e lijn welzijn

Centrum voor Gelijkheid van Kansen
en Racismebestrijding
Christelijke Mutualiteit
OCMW
Oxfam wereldwinkels
Streekkrant
Vereniging AN-BN
Vlaamse Vereniging voor
geestelijke gezondheidszorg
www.ond.vlaanderen.be
www.goudengids.be
www.klasse.be
www.limburg.be
www.oost-vlaanderen.be
www.provant.be

2^e lijn vrije tijd

NMBS
Streekkrant
www.delijn.be
www.goudengids.be
www.limburg.be
www.oost-vlaanderen.be
www.provant.be

9.3. Meest gekende informatieproducten volgens de vierdeling - kinderen

Informatieproducten 1^e lijn welzijn	frequentie (%) kennen
Yeti	90.9%
de bibliotheek in de buurt	90.5%
Kinder- en Jongerentelefoon	56.3%
VDAB	43.5%
Childfocus	32.4%
Zelfmoordlijn	29.5%
Vlaamse Jeugdraad	20.4%
Kinderrechtencommissariaat	19.7%
Druglijn	18.7%
www.kidsgids.be	17.9%
Kinderrechtswinkel	17.6%
Jeugd en Seksualiteit vzw	17.1%
Vertrouwenscentra Kindermishandeling	17.0%
Jongerenadviescentrum (JAC)	16.6%
Centrum ter Preventie van Zelfmoord	16.0%
Kidsgids	14.7%
ACV-jongeren	14.6%
Centrum voor maatschappelijke gelijkheid en jeugdwelzijn vzw	12.9%
ACLVB- jongeren	11.6%
Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen	11.3%
Syntra	11.1%
ABVV-jongeren	10.8%
Jobwerking	10.1%
Centrum Informatieve Spelen	9.6%
Vlaams Informatiepunt Jeugd	9.1%
www.merhaba.be	8.1%
www.allemaalanders.be	7.5%
www.schoolzonderracisme.be	7.5%
Globelink	6.4%
Jo-lijn	6.3%
Crz-luistertelefoon	5.9%
Wel Jong Niet Hetero	5.3%
Teleblok	5.3%
Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen	5.3%
www.kifkif.be	5.2%
Jeugdinformatiepunt (JIP)	4.2%
Arktos vzw	3.8%
In Petto	2.7%
Sensoa	2.2%
Vlaamse Scholierenkoepel	1.6%

Informatieproducten 1^e lijn vrije tijd	frequentie (%) kennen
Yeti	90.9
Joepie	90.8
bibliotheek in de buurt	90.5
Kinder- en Jongerentelefoon	56.3
Bloso	29.7
gemeentelijke jeugddienst in de buurt	27.2
Jeugd, Cultuur en Wetenschap vzw	26.9
jeugdhuis in de buurt	22.1
Chirojeugd Vlaanderen	21.4
De Vlaamse Jeugdraad	20.4
www.kidsgids.be	17.9
Jeugdwerknet	17.7
Scouts en Gidsen Vlaanderen	17.4
www.kunstbende.be	16.5
Kidsgids	14.7
Centrum voor jeugdtoerisme	13.5
Fuifpunt	13.5
Centrum voor maatschappelijke gelijkheid en jeugdwelzijn vzw	12.9
Centrum Informatieve Spelen	9.6
Vlaams Informatiepunt Jeugd	9.1
www.merhaba.be	8.1
www.allemaalanders.be	7.5
Federatie open scoutisme	6.5
Formaat Jeugdhuiswerk Vlaanderen	6.4
Globelink	6.4
AFS-Vlaanderen	6.3
CJP	6.0
Koning Kevin vzw	5.9
Wel Jong Niet Hetero	5.3
Steunpunt Allochtone meisjes en vrouwen	5.3
www.weekup.be	5.3
www.kifkif.be	5.2
Crefi vzw	4.8
www.partywise.be	4.8
Artforum vzw	4.8
Jeugdinformatiepunt (JIP)	4.2
Arktos vzw	3.8
Harlekino vzw	3.8
Crejaskie vzw	3.8
In Petto	2.7
Jint	2.2

Informatieproducten 2^e lijn welzijn	frequentie (%) kennen
www.goudengids.be	57.7
OCMW	55.5
www.klasse.be	54.1
de Streekkrant	45.1
Oxfam wereldwinkels	40.1
Christelijke Mutualiteit	33.2
www.limburg.be	30.6
www.oost-vlaanderen.be	19.9
Centrum ter Preventie van Zelfmoord	16.0
Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding	9.9
Vlaamse Vereniging voor geestelijke gezondheidszorg	9.6
www.ond.vlaanderen.be	8.5
www.provant.be	5.8
Vereniging AN-BN	4.3

Informatieproducten 2^e lijn vrije tijd	frequentie (%) kennen
www.goudengids.be	57.7
de Streekkrant	45.1
www.delijn.be	40.4
www.limburg.be	30.6
www.oost-vlaanderen.be	19.9
NMBS	18.6
KSJ-KSA-VKSJ	16.0
www.provant.be	5.8

9.4. Kennis van informatieproducten - tieners

Informatieproducten	Frequentie (%) kennen
Joepie	89.5%
bibliotheek in de buurt	83.5%
www.goudengids.be	72.8%
OCMW	72.3%
Streekkrant	66.5%
VDAB	64.2%
www.delijn.be	62.0%
Kinder- en Jongerentelefoon	58.5%
Christelijke Mutualiteit	57.5%
Childfocus	55.2%
Oxfam wereldwinkels	54.5%
www.klasse.be	53.9%
NMBS	50.5%
Zelfmoordlijn	47.8%
Druglijn	47.5%
jeugdhuis in de buurt	44.1%
Bloso	44.0%
Jongerenadviescentrum (JAC)	43.9%
www.limburg.be	32.5%
Centrum ter Preventie van Zelfmoord	30.5%
www.kunstbende.be	29.9%
Maks!	29.8%
Chirojeugd Vlaanderen	28.9%
KSJ-KSA-VKSJ	28.6%
Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen	27.4%
Jeugd en Seksualiteit vzw	25.9%
Jeugd, Cultuur en Wetenschap vzw	25.9%
www.oost-vlaanderen.be	25.8%
Fuifpunt	24.5%
Scouts en Gidsen Vlaanderen	23.1%
gemeentelijke jeugddienst in de buurt	22.8%
Centrum voor jeugdtoerisme	22.1%
Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding	21.9%
Kinderrechtencommissariaat	21.9%
Vertrouwenscentra Kindermishandeling	21.8%
www.jongereninformatie.be	21.4%
Vlaamse Jeugdraad	21.3%
Sensoa	20.9%
Jobwerking	19.6%
Centrum voor maatschappelijke gelijkheid en jeugdwelzijn vzw	18.0%
ACV-jongeren	18.3%
Jeugdwerknet	18.2%
ABVV Jongeren	17.1%
Kinderrechtswinkel	16.8%
Vlaams Informatiepunt Jeugd	16.1%
Jeugdinformatiepunt (JIP)	14.7%
ACLVB- jongeren	14.3%
www.schoolzonderracisme.be	14.1%
Vlaamse Vereniging voor geestelijke gezondheidszorg	13.8%
www.ond.vlaanderen.be	13.8%
Wel Jong Niet Hetero	13.6%
Centrum Informatieve Spelen	13.4%
Jongerengids	13.4%

Syntra	12.8%
Formaat Jeugdhuiswerk Vlaanderen	12.1%
Federatie open scoutisme	11.9%
www.merhaba.be	11.8%
www.partywise.be	11.6%
Crejaskie vzw	10.5%
CJP	10.2%
Jo-lijn	10.1%
Artforum vzw	9.8%
Crefi vzw	9.8%
Teleblok	9.7%
Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen	9.7%
Crz-luistertelefoon	9.0%
Arktos vzw	9.0%
AFS-Vlaanderen	9.0%
Vereniging AN-BN	8.6%
Globelink	8.3%
www.allemaalanders.be	8.1%
www.kifkif.be	8.0%
www.provant.be	7.5%
Koning Kevin vzw	7.1%
Vlaamse Scholierenkoepel	6.9%
www.weekup.be	5.9%
Harlekino vzw	5.9%
Life@1215	5.5%
www.life1215.be	4.5%
In Petto	3.6%
Jint	1.9%

9.5. Meest gekende informatieproducten volgens de vierdeling - tieners

Informatieproducten 1 ^e lijn welzijn	frequentie (%) kennen
bibliotheek in de buurt	83.5
VDAB	64.2
Kinder- en Jongerentelefoon	58.5
Childfocus	55.2
Zelfmoordlijn	47.8
Druglijn	47.5
Jongerenadviescentrum (JAC)	43.9
Centrum ter Preventie van Zelfmoord	30.5
Maks!	29.8
Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen	27.4
Jeugd en Seksualiteit vzw	25.9
Kinderrechtencommissariaat	21.9
Vertrouwenscentra Kindermishandeling	21.8
www.jongereninformatie.be	21.4
Vlaamse Jeugdraad	21.3
Sensoa	20.9
Jobwerking	19.6
ACV-jongeren	18.3
Centrum voor maatschappelijke gelijkheid en jeugdwelzijn vzw	18.0
ABVV-jongeren	17.1
Kinderrechtswinkel	16.8
Vlaams Informatiepunt Jeugd	16.1
Jeugdinformatiepunt (JIP)	14.7
ACLVB- jongeren	14.3
www.schoolzonderracisme.be	14.1
Wel Jong Niet Hetero	13.6
Centrum Informatieve Spelen	13.4
Jongerengids	13.4
Syntra	12.8
www.merhaba.be	11.8
www.partywise.be	11.6
Jo-lijn	10.1
Teleblok	9.7
Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen	9.7
Crz-luistertelefoon	9.0
Arktos vzw	9.0
Globelink	8.3
www.allemaalanders.be	8.1
www.kifkif.be	8.0
Vlaamse Scholierenkoepel	6.9
Life@1215	5.5
www.life1215.be	4.5
In Petto	3.6

Informatieproducten 1^e lijn vrije tijd	frequentie (%) kennen
www.goudengids.be	72.8
Streekkrant	66.5
OCMW	72.3
Christelijke Mutualiteit	57.5
Oxfam wereldwinkels	54.5
www.klasse.be	53.9
www.limburg.be	32.5
www.oost-vlaanderen.be	25.8
Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding	21.9
Vlaamse Vereniging voor geestelijke gezondheidszorg	13.8
www.ond.vlaanderen.be	13.8
Vereniging AN-BN	8.6
www.provant.be	7.5
Joepie	89.5
jeugdhuis in de buurt	44.1
Bloso	44.0
www.kunstbende.be	29.9
Chirojeugd Vlaanderen	28.9
KSJ-KSA-VKSJ	28.6
Jeugd, Cultuur en Wetenschap vzw	25.9
Fuifpunt	24.5
Scouts en Gidsen Vlaanderen	23.1
gemeentelijke jeugddienst in de buurt	22.8
Centrum voor jeugdtoerisme	22.1
Jeugdwerknet	18.2
Wel Jong Niet Hetero	13.6
Formaat Jeugdhuiswerk Vlaanderen	12.1
Federatie open scoutisme	11.9
www.merhaba.be	11.8
Crejaskie vzw	10.5
CJP	10.2
Artforum vzw	9.8
Crefi vzw	9.8
Arktos vzw	9.0
AFS-Vlaanderen	9.0
www.kifkif.be	8.0
Koning Kevin	7.1
www.weekup.be	5.9
Harlekino vzw	5.9
Jint	1.9

Informatieproducten 2^e lijn welzijn	frequentie (%) kennen
www.goudengids.be	72.8
de Streekkrant	66.5
OCMW	72.3
Christelijke Mutualiteit	57.5
Oxfam wereldwinkels	54.5
www.klasse.be	53.9
www.limburg.be	32.5
www.oost-vlaanderen.be	25.8
Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding	21.9
Vlaamse Vereniging voor geestelijke gezondheidszorg	13.8
www.ond.vlaanderen.be	13.8
Vereniging AN-BN	8.6
www.provant.be	7.5

Informatieproducten 2^e lijn vrije tijd	frequentie (%) kennen
www.goudengids.be	72.8
de Streekkrant	66.5
www.delijn.be	62.0
NMBS	50.5
www.oost-vlaanderen.be	25.8
www.provant.be	7.5

9.6. Kennis van informatieproducten - jongeren

Informatieproducten	Frequentie (%) kennen
Humo	97.8%
NMBS	97.8%
bibliotheek in de buurt	96.8%
www.goudengids.be	94.7%
www.delijn.be	93.9%
VDAB	93.6%
OCMW	93.0%
Oxfam wereldwinkels	92.1%
Christelijke Mutualiteit	92.1%
Childfocus	91.7%
Bloso	87.2%
Jongerenadviescentrum (JAC)	80.4%
de Streekkrant	77.4%
Sensoa	76.6%
Zelfmoordlijn	76.3%
KSJ,KSA,VKSJ	74.6%
Druglijn	73.0%
Chirojeugd Vlaanderen	69.3%
Scouts en Gidsen Vlaanderen	68.9%
jeugdhuis in de buurt	63.2%
Wel Jong Niet Hetero	62.7%
www.kunstbende.be	60.1%
Syntra	53.7%
www.ond.vlaanderen.be	52.6%
gemeentelijke jeugddienst in de buurt	52.3%
CJP	50.4%
Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding	48.8%
Kinderrechtencommissariaat	44.3%
Vlaamse Jeugdraad	43.9%
ACV-jongeren	41.2%
Jeugdwerknet	43.4%
Crefi vzw	36.4%
Fuifpunt	34.6%
AFS-Vlaanderen	34.6%
Centrum ter Preventie van Zelfmoord	32.9%
Jeugdinformatiepunt (JIP)	31.8%
Vetrouwenscentra Kindermishandeling	31.1%
ABVV-jongeren	30.7%
Teleblok	30.0%
Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen	28.9%
Jeugd en Seksualiteit vzw	27.2%
JINT	27.1%
www.limburg.be	25.9%
Centrum Informatieve Spelen	25.4%
www.oost-vlaanderen.be	23.7%
Vlaams Informatiepunt Jeugd	20.6%
Vlaamse Vereniging voor geestelijke gezondheidszorg	19.7%
Kinderrechtswinkel	19.7%
ACLVB-jongeren	19.3%
www.provant.be	19.3%
Federatie open scoutisme	19.3%
Jeugd, Cultuur en Wetenschap vzw	17.1%
Formaat Jeugdhuiswerk Vlaanderen	17.1%
Centrum voor jeugdtoerisme	16.2%

Jongerengids	15.8%
www.jongereninformatie.be	15.2%
Koning Kevin vzw	14.0%
Arktos vzw	13.6%
Crejaskie vzw	11.0%
www.partywise.be	10.5%
www.kifkif.be	10.1%
Globelink	9.6%
www.schoolzonderracisme.be	9.2%
Harlekino vzw	8.8%
Centrum maatschappelijke gelijkheid en jeugdwelzijn	8.8%
www.allemaalanders.be	7.9%
Jo-lijn	6.6%
Jobwerking	6.6%
Artforum vzw	6.1%
www.merhaba.be	5.7%
Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen	5.5%
www.weekup.be	4.8%
In Petto	4.6%
Vereniging AN-BN	2.2%
Crz-luistertelefoon	1.3%

9.7. Meest gekende informatieproducten volgens de vierdeling - jongeren

Informatieproducten 1 ^e lijn welzijn	frequentie (%) kennen
Humo	97.8
bibliotheek in de buurt	96.8
VDAB	93.6
Childfocus	91.7
Jongerenadviescentrum (JAC)	80.4
Sensoa	76.6
Zelfmoordlijn	76.3
Druglijn	73.0
Wel Jong Niet Hetero	62.7
Syntra	53.7
Kinderrechtencommissariaat	44.3
Vlaamse Jeugdraad	43.9
ACV-jongeren	41.2
Centrum ter Preventie van Zelfmoord	32.9
Jeugdinformatiepunt (JIP)	31.8
Vertrouwenscentra Kindermishandeling	31.1
ABVV-jongeren	30.7
Teleblok	30.0
Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen	28.9
Jeugd en Seksualiteit vzw	27.2
Centrum Informatieve Spelen	25.4
Kinderrechtswinkel	19.7
ACLVB-jongeren	19.3
Jongerengids	15.8
www.jongereninformatie.be	15.2
Arktos vzw	13.6
www.kifkif.be	10.1
Globelink	9.6
www.schoolzonderracisme.be	9.2
Centrum maatschappelijke gelijkheid en jeugdwelzijn	8.8
www.allemaalanders.be	7.9
Jo-lijn	6.6
Jobwerking	6.6
www.merhaba.be	5.7
Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen	5.5
In Petto	4.6
Crz-luistertelefoon	1.3

Informatieproducten 1^e lijn vrije tijd	frequentie (%) kennen
Humo	97.8
bibliotheek in de buurt	96.8
Bloso	87.2
Jongerenadviescentrum (JAC)	80.4
KSJ-KSA-VKSJ	74.6
Chirojeugd Vlaanderen	69.3
Scouts en Gidsen Vlaanderen	68.9
jeugdhuis in de buurt	63.2
Wel Jong Niet Hetero	62.7
www.kunstbende.be	60.1
gemeentelijke jeugddienst in de buurt	52.3
CJP	50.4
Vlaamse Jeugdraad	43.9
Jeugdwerknet	43.4
Crefi vzw	36.4
Fuifpunt	34.6
AFS-Vlaanderen	34.6
Jeugdinformatiepunt (JIP)	31.8
JINT	27.1
Centrum Informatieve Spelen	25.4
Vlaams Informatiepunt Jeugd	20.6
Federatie open scoutisme	19.3
Jeugd, Cultuur en Wetenschap vzw	17.1
Formaat jeugdhuiswerk Vlaanderen	17.1
Centrum voor jeugdtoerisme	16.2
Jongeregids	15.8
www.jongereninformatie.be	15.2
Koning Kevin vzw	14.0
Arktos vzw	13.6
Crejaskie vzw	11.0
www.partywise.be	10.5
www.kifkif.be	10.1
Globelink	9.6
Harlekino vzw	8.8
Centrum voor maatschappelijke gelijkheid en jeugdwelzijn	8.8
www.allemaalanders.be	7.9
Artforum	6.1
www.merhaba.be	5.7
Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen	5.5
www.weekup.be	4.8
In Petto	4.6

Informatieproducten 2^e lijn welzijn	frequentie (%) kennen
www.goudengids.be	94.7
OCMW	93.0
Oxfam wereldwinkels	92.1
Christelijke Mutualiteiten	92.1
de Streekkrant	77.4
www.ond.vlaanderen.be	52.6
Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding	48.8
www.limburg.be	25.9
www.oost-vlaanderen.be	23.7
Vlaamse Vereniging voor geestelijke gezondheidszorg	19.7
www.provant.be	19.3
Vereniging AN-BN	2.2

Informatieproducten 2^e lijn vrije tijd	frequentie (%) kennen
NMBS	97.8
www.goudengids.be	94.7
www.delijn.be	93.9
de Streekkrant	77.4
www.limburg.be	25.9
www.provant.be	19.3

9.8. Gebruiksobservatie in laboratoriumsetting

Proefpersoon 1

De proefpersoon surft op de website www.sint-niklaas.be.

a. Vrij rond surfen

Ik ga eens kijken naar 'activiteiten kalender'			Oei, ik vind precies niets wat mij echt interesseert
Ik ga kijken naar 'jeugdbibliotheek'			Oei, dat werkt niet. Dat gaat precies niet. Ik weet niet wat er mis is ...
	Klikt op Sin TV Surft wat doelloos rond		Ik weet niet echt wat Sin TV is ...
		Waarom klik je niet op die video's? Maar je was niet eerder naar deze pagina gesurft?	Ah, kan je daar op klikken? Sorry ... Ik sta daar zelfs op want ik zit in die muziekschool ... Nee, ik heb dat nog nooit gezien

b. Gerichtte zoekopdracht binnen opgegeven site: "Zoek naar instructies om fuif te organiseren"

Da's bij 'jongeren' denk ik ... hier 'fuif organiseren'	Overloopt 4 subthema's en klikt op 'fuif organiseren', vervolgens op erkenning muziekactiviteit		Oei, da's veel, da's niet echt ... aangenaam. Ik ga even terug.
	Keert terug naar algemene rubriek 'fuif organiseren' .. De 4 topics worden opnieuw overlopen	Wat is een fuifdraaiboek denk je? Dus de term draaiboek is je niet bekend	Dat zijn gewoon tips denk ik Uh ... ik denk dat dat een boek is waarin je moet schrijven welke liedjes je draait, voor de rechten denk ik Nee, ale, de term draaiboek kennen we wel, maar ik snap het eigenlijk nog altijd niet. ... Ah, ik denk dat dat een voorbereiding is voor als je een fuif organiseert ... welk materiaal enzo, welk muziek, ... ik denk dat het dat is.

c. Gerichte zoekopdracht binnen opgegeven site: "Zoek sluitingsdag van het Sinbad (zwembad in Sint-Niklaas)"

Ok, dat ken ik	<p>Gebruikt ctrl-f om sinbad te zoeken: dit geef geen resultaten weer</p> <p>Overloopt vervolgens rubrieken en via 'cultuur en vrije tijd' klikt het op link sinbad</p>		<p>Ah, hier, sinbad</p> <p>En hier sluitingsdagen ... voila</p>
----------------	---	--	---

d. Gerichte zoekopdracht los van opgegeven site: "Hoe zou jij informatie zoeken over uitgaan (locaties, waar rekening mee houden, ...)"

<p>Ik ga via google</p> <p>Ik ga pagina's in het Nederlands nemen ...</p> <p>Ik zoek nu naar fuiven en instructies</p>	<p>Opent google</p> <p>Typt: fuiven instructies</p> <p>Overloopt resultaten</p> <p>Keert terug naar resultaten en neemt andere site</p> <p>Typt nieuwe zoekopdracht: hoe organiseer je een fuif</p>	<p>Waarom gebruik je google?</p>	<p>Bij ons is dat de startpagina en vind dat heel makkelijk om iets op te zoeken</p> <p>Ik ga een beetje ... ah, oei, da's iets anders ... denk ik</p> <p>Da's eerder over veiligheid en da's niet wat ik zoek</p> <p>Hier, amaaai, direct!</p>
--	---	----------------------------------	---

Proefpersoon 2

De proefpersoon surft op de website www.jongereninformatie.be

a. Vrij rond surfen

Ik ga zoeken op 'vrijetijd'	Klikt op link vrijetijd		Mm... tof jeugdhuis
Ja, over reizen	Klikt op reizen		Je kunt daar niet op klikken blijktbaar
	Klikt op reisfoto's en klikt eentje aan		Mmm..
Centen!	Klikt op rubriek centen		Wat zijn belastingen? Mm ... maakt nog niet zoveel uit eigenlijk
School!	Klikt op school en centen en overloop de pagina		Ik had eigenlijk niet doro dat je links ook op rubrieken kon klikken

b. Gerichte zoekopdracht binnen opgegeven site: "Zoek informatie over studiekeuze en zoek een specifieke vereniging die je hierbij kan helpen"

	Klikt op studiekeuze	Ja, en een specifieke vereniging?	Ik zie het al staan
Dan denk ik bij schoolverlaters	Klikt op sublink CLB		Voila

c. Gerichte zoekopdracht binnen opgegeven site: "Zoek informatie over een verzekering als je op reis gaat"

<p>Dan denk ik bij 'reizen'</p>	<p>Klikt op reizen, dan op sublink verzekeringen</p> <p>Klikt steeds verder weg</p> <p>Klikt op juiste rubriek 'ziekte of gewond in buitenland'</p>	<p>Kan je nog eens teruggaan naar algemene verzekering-pagina en zoek hier naar specifieke informatie?</p>	<p>Hier, reismicrobe.be ... mmm.... informatie ... mja ... kan zijn dat ik er naast kijk</p> <p>Ja, hier staat het hoeveel je moet betalen om verzekerd te zijn ...</p>
---------------------------------	---	--	---

d. Gerichte zoekopdracht los van opgegeven site: "Zoek informatie over leuke fuiven of evenementen om uit te gaan in omgeving Sint-Niklaas"

	<p>Gaat naar google</p> <p>Zoekopdracht: fuiven nieuwkerken</p> <p>Gaat opnieuw naar Google en typt: recreatieoord de ster. Klikt meteen op eerste resultaat</p>	<p>Waarom google?</p> <p>Ga je soms uit naar iets in je buurt?</p> <p>Zoek dan eens de openingsuren van 't Ster?</p>	<p>Omdat ik er wel eens opzit en ik merk dat je er veel informatie op kan vinden</p> <p>Ja, hier, openluchtfuif nieuwkerken, da's in mijn staart ... ah, da's van vorig jaar ...</p> <p>Ja, naar het recreatieoord 't Ster</p> <p>Ah, ik kan niet klikken op openingsuren ... ah, dat zal hier zijn, voila, openingsuren</p>
--	--	--	--

Proefpersoon 3

De proefpersoon surft op de website www.jac.be

a. Vrij rond surfen

Dit werd niet opgenomen.

b. Gerichte zoekopdracht binnen opgegeven site: "Zoek het dichtstbijzijnde Jongerenadviescentrum"

<p>Dan zoek ik best bij 'waar'</p>	<p>Klikt op rubriek 'waar'. Een kaart van Vlaanderen verdeeld in regio's opent zich</p> <p>Student overloopt West-Vlaanderen en klikt vervolgens op regio Gent.</p> <p>Overloopt regio Aalst, en klikt op regio Dendermonde ...</p> <p>En dan uiteindelijk regio Sint-Niklaas</p>	<p>Da's Gent, maar zoek nog iets dichterbij</p>	<p>Uh ...</p> <p>Dendermonde ... MMM...</p> <p>Ah, hier, was niet echt duidelijk, in de aposterstraat</p>
------------------------------------	---	---	---

c. Gerichte zoekopdracht binnen opgegeven site: "Zoek een website met informatie over racisme voor wanneer je een klacht wil indienen tegen racisme"

<p>'Links' zal het beste zijn denk ik</p>	<p>Overloopt rubrieken bij links zonder te klikken</p>		<p>Uhhh...</p> <p>'k zou het niet echt weten ...</p> <p>ah, hier! Anti-racisme!</p>
---	--	--	---

d. Gerichte zoekopdracht los van opgegeven site: "Zoek informatie over problemen tijdens het schoolleven (pesten, verliefd op leerkracht, ...)"

Ik zou best bij google gaan zoeken	<p>Opent google en typt: jeugdproblemen</p> <p>Overloopt resultaten en herformuleert opdracht: problemen op school</p> <p>Klikt op eerste resultaat: jongereninformatie.be</p>	<p>Waarom google?</p> <p>Ken je deze website (jongereninformatie.be)?</p> <p>Zoek je vaak naar zo'n informatie?</p> <p>Waarvoor dan wel?</p>	<p>Mmm ... problemen op school misschien</p> <p>Vind het overzichtelijk en gemakkelijk</p> <p>Nee</p> <p>Nee, niet echt</p> <p>Muziek en zo, en als ik iets moet opzoeken voor 't school</p>
------------------------------------	--	--	--

Proefpersoon 4

De proefpersoon surft op de website www.sensoa.be

a. Vrij rond surfen

	Surft wat rond zonder echt op rubrieken te klikken	Kan je luidop zeggen wat je aan het doen bent?	Ben in het algemeen de site eens aan het bekijken om te kijken wat er allemaal opstaat ... vind het op eerste zicht wel duidelijke website ...
--	--	--	--

b. Gerichte zoekopdracht binnen opgegeven site : "Zoek op deze site een e-mailadres waar je terecht kan voor een anonieme vraag over seks"

Ik kijk dan bij 'services en website'	Klikt op de rubriek		Ik vind verschillende nummers, maar niet echt mailadres. Ik veronderstel dat we wel anoniem kan bellen ... Binnen deze rubriek vind ik niet echt mailadres ...
Ah, bij contacten eventueel	Klikt op contacten		Hier vind ik verschillende adressen ... voor te schrijven ... en ah, hier ook mailadres

c. Gerichte zoekopdracht binnen opgegeven site: "Zoek de kostprijs van een aidstest op deze site"

Dan misschien bij de verschillende thema's ... waar ik HIV zie staan Eens kijken bij besmetting	Klikt op hiv Klikt op besmetting		Is vooral basisinformatie ... maar ik vind er niet direct iets geschikt Ik zie hier niets over controle om te zien of je besmet bent of niet ...
	Keert terug naar homepage Overloopt de verschillende rubrieken		Eens kijken bij de verschillende rubrieken ... maar je kunt het inderdaad niet direct vinden ...
	Klikt op submenu hiv-test	Je bent eerst naar hiv gegaan, je bent vervolgens naar besmetting gegaan ... Vind je dit duidelijk	Ah ja, hier staat besmetting (lacht) Ja, het is wel duidelijk, maar alleen, als je zo een beetje gehaast bent, kijk je over die dingen, maar als je rustig bent, dan is dat wel een duidelijke site ... het staat er inderdaad bij.

d. Gerichte zoekopdracht binnen opgegeven site: "Kan je de symptomen terugvinden van een SOA?"

	Keer naar homepage Klikt op rubriek soa Doorloopt linkermenu Klikt op submenu klachten		'ns kijken ik zie hier weeral cijfers soa, besmetting soa, ... klachten ... ah, hier staat het ...
--	---	--	--

e. Gerichte zoekopdracht los van opgegeven site: "Zoek tips om uit te gaan in je regio"

		Dan vraag je het aan vrienden ...?	Zoiets zoek ik niet op via een site, ik heb dat nog nooit via een site opgezocht. Tenzij ik specifiek weet dat er iets te vinden is. Ja
--	--	------------------------------------	--

Proefpersoon 5

De proefpersoon surft op de website www.1215.be.

a. Vrij rond surfen

	<p>Leest de rubrieken van de site luidop zonder te klikken</p> <p>Klikt op puberteit</p> <p>Overloopt de subrubrieken binnen menu puberteit</p>	<p>Is er iets wat je interesseert</p> <p>Begrijp je de rubrieken? Begrijp je wat MijnID of Inside out is? Weet je wat daar achter zit?</p>	<p>Puberteit!</p> <p>Nee</p>
--	---	--	------------------------------

b. Gerichte zoekopdracht binnen opgegeven site : "Zoek informatie over de nadelen van roken"

<p>Ik ga dat proberen opzoeken</p>	<p>Overloopt rubrieken</p> <p>Klikt bovenaan op 'zoek' en typt in: 'roken'</p> <p>Overloopt resultaten</p> <p>Klikt op rubriek wie ben ik, goed in je lijf, roken</p>		<p>Er zijn twee keuzes ... waaronder wie ben ik, goed in je lijf en roken en dat kies ik</p> <p>Voila, ik het het al gevonden</p>
------------------------------------	---	--	---

c. Gerichte zoekopdracht binnen opgegeven site: "Zoek informatie over de lichamelijke veranderingen tijdens je puberteit"

	<p>Keert terug naar homepage</p> <p>Overloopt rubrieken in linkermenu binnen puberteit</p> <p>Leest informatie die verschijnt</p> <p>Klikt op rubriek inside out en leest informatie</p> <p>Klikt op body talk en leest tekst</p>	<p>Dat is niet wat je verwacht?</p>	<p>Ik ga inside out pakken, om te zien wat daar staat</p> <p>Nee!</p> <p>Ik denk dat ik het gevonden heb!</p>
--	---	-------------------------------------	---

d. Gerichte zoekopdracht binnen opgegeven site: "Kan je via deze site nog andere interessante websites over jongeren vinden?"

	<p>Klikt op my www weblog</p> <p>Overloopt rubrieken in boven-menu</p> <p>Klikt op 'partners'</p> <p>Klikt op links</p>	<p>Welke rubrieken staat er nog bovenaan?</p> <p>Weet je wat colofon is?</p> <p>En links?</p> <p>Maar dat is dus geen term waar je vertrouwd mee bent?</p>	<p>Ah, dat is het precies niet</p> <p>Ik was hier aan het zien ... die 'partners' misschien?</p> <p>Dat zou het kunnen zijn ... ik weet het niet</p> <p>Overloopt rubrieken</p> <p>Nee?</p> <p>Dat is iets van de computer</p> <p>Dat zal het zijn!</p> <p>Nee!</p>
--	---	--	---

e. Gerichte zoekopdracht los van opgegeven site "Zoek contactgegevens van een dienst waar je typische jongeren kan bespreken"

<p>Ik ga dan naar google ...</p>	<p>Opent google en typt in: jongerentelefoon</p> <p>Overloopt resultaten</p> <p>Klikt op ongeveer 7de resultaat en komt zo terecht bij een site die slechts kort de jongerentelefoon vermeldt</p>	<p>Dat is het nummer van de schepen die verantwoordelijk is, ik zoek de specifieke nummer van de jongerentelefoon.</p> <p>Als je nu eens teruggaat naar resultatenlijst ... is er dan een bepaalde reden waarom je op die specifieke link klikt en niet op de eerste?</p> <p>En klik je dan willekeurig, of is dat dan omdat deze link volgens jou perfect omschrijft wat je zoekt, of kijk je naar het adres ofzo? Of is het willekeurig?</p>	<p>Ik ga op zoek naar de jongerentelefoon ...</p> <p>Ik zoek vervolgens telefoonnummer ... en ik denk dat ik het gevonden hebt</p> <p>Nee, ik kan hier niet op zien wat het betekent. Eigenlijk moet je eerst kijken wat er op staat voor je het weet ...</p> <p>Het is willekeurig!</p>
----------------------------------	--	--	--